

LUONNOS 21.10.2015

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta ja kumottavaksi voimassa oleva samanniminen laki. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettaviksi osakeyhtiölakia, arvo-osuustileistä annettua lakia, sijoituspalvelulakia sekä Finanssivalvonnasta annettua lakia. Lisäksi ehdotetaan teknisiä lähinnä viittauksia koskevia muutoksia arvopaperitileistä annettuun lakiin, eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annettuun lakiin, sijoitusrahastolakiin, rahoitusvakuuslakiin, osuuskuntalakiin, rahoitusvälineiden kaupankäynnistä annettuun lakiin, Finanssivalvonnan valvontamaksusta annettuun lakiin ja Rahoitusvakuusviraston hallintomaksusta annettuun lakiin.

Esityksen tarkoituksena on tehdä Euroopan unionin niin sanotun arvopaperikeskusasetuksen voimaantulosta johtuvat välttämättömät muutokset kansalliseen lainsäädäntöön. Asetus tuli voimaan syksyllä 2014. Asetus yhtenäisti arvopaperien selvitystoiminnan ja arvopaperikeskustoiminnan sääntelyä. Yksi keskeisimmistä asetuksen tuomista muutoksista on se, että arvopaperin liikkeeseenlaskijalla on oikeus vapaasti valita käyttämänsä arvopaperikeskus EU-alueella hyväksytyistä arvopaperikeskuksista. Suomalaisen yhtiön osakkeet voidaan siten liittää myös ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Lisäksi arvopapereita voidaan siirtää arvopaperikeskusten välisten linkkien avulla arvopaperikeskuksesta toiseen.

Asetuksen pääsäännön mukaan sijoittajille on tarjottava sekä yhteisasiakaseroteltua säilytystiliä että yksilöllisesti asiakaseroteltua säilytystiliä. Suoran omistuksen tarjoamisesta asetuksessa ei säädetä. Esityksessä ehdotetaan, että Suomessa siirrytään asetuksen mukaiseen järjestelmään siirtymäajan jälkeen. Asetuksen sallimaa poikkeussääntöä käytetään, jotta julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden yleisöjulkisuus voidaan ylläpitää Suomessa vähintään nykytasolla. Jos suomalaisyhtiön osakkeet on laskettu liikkeelle Suomessa, suomalaisten osakeomistukset tulee esityksen mukaan säilyttää kahden vuoden siirtymävaiheen aikana suoraan hallituilla tileillä. Ulkomailla liikkeeseen lasketut osakkeet tulee säilyttää yksilöllisesti asiakaserotellulla tilillä, joka voi tarkoittaa suoraan hallitun tilin lisäksi myös säilyttäjän nimissä olevaa eroteltua tiliä. Siirtymäajan jälkeen myös suomalaisten osakeomistukset suomalaisen yhtiön Suomessa liikkeeseenlasketuissa osakkeissa saadaan vapaasti hallintarekisteröidä. Siirtymäaikana Suomessa toimivat arvopaperien säilyttäjät rakentaisivat järjestelmän, jolla osakkeiden omistustiedot saadaan yleisön saataville keskistetysti säilyttäjien omista asiakasjärjestelmistä.

Esitys liittyy valtion vuoden 2017 talousarvioesitykseen.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	5
1 JOHDANTO	5
2 NYKYTILA	5
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö	5
2.1.1 Yleistä	5
2.1.2 Arvopaperikaupankäynnin vaiheet ja arvopaperinvälittäjät	7
2.1.3 Selvitys- ja säilytysjärjestelmät	8
2.1.4 Arvopaperiomistuksen julkisuus	9
2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö	10
2.2.1 Ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö	10
2.2.2 EU:n arvopaperikeskusasetus	12
2.3 Nykytilan arviointi	15
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	16
3.1 Keskeiset ehdotukset	16
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot	23
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	25
4.1 Taloudelliset vaikutukset	25
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	29
4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset	29
5 ASIAN VALMISTELU	30
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	35
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	35
1.1 Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta	35
I OSA YLEISET SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRITELMÄT	35
1 luku Yleiset säännökset	35
II OSA ARVOPAPERIKESKUKSEN, KESKUSVASTAPUOLEN SELVITYSOSAPUOLEN JA TILINHOITAJAN TOIMINTA	37
2 luku Arvopaperikeskuksen toimilupa, omistajat, hallinto ja toiminta sekä keskusvastapuoli	37
3 luku Selvitysosapuoli ja tilinhoitaja	42
III OSA ARVO-OSUUSJÄRJESTELMÄ	44
4 luku Arvo-osuusjärjestelmä, hallintarekisteröinti sekä kirjaus- ja selvitysrahasto	44
5 luku Arvopaperin ja rahoitusvälineen liittäminen arvo-osuusjärjestelmään ..	47
6 luku Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet ja osuudet	49
IV OSA ARVOPAPERIKESKUKSEN ELVYTYS- JA KRIISINRATKAISU ...	51
7 luku Arvopaperikeskuksen elvytys- ja kriisinratkaisu	51
V OSA ERINÄISET SÄÄNNÖKSET	54
8 luku Erinäiset säännökset	54
1.2 Osakeyhtiölaki	59
3 luku Osakkeet	59
5 luku Yhtiökokous	64
16 luku Sulautuminen	64
17 luku Jakautuminen	64

20 luku	Yhtiön purkaminen	65
25 luku	Rangaistussäännökset	65
1.3	Laki arvo-osuustileistä	65
1.4	Laki arvopaperitileistä.....	66
1.5	Laki Finanssivalvonnasta	67
1.6	Laki eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista	72
1.7	Sijoituspalvelulaki.....	72
1 luku	Yleiset säännökset	72
9 luku	Asiakasvarojen säilyttäminen ja muu käsittely	72
10 luku	Menettelytavat asiakassuhteessa	73
15 luku	Hallinnolliset seuraamukset	74
1.8	Sijoitusrahastolaki	75
1.9	Rahoitusvakuuslaki	75
1.10	Osuuskuntalaki.....	75
4 luku	Osuudet, osuuspääoma, osakkeet ja osakepääoma	76
5 luku	Osuuskunnan kokous ja edustajisto	77
20 luku	Sulautuminen	78
21 luku	Jakautuminen	78
23 luku	Osuuskunnan purkaminen	78
27 luku	Rangaistussäännökset	78
1.11	Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä	79
2 luku	Pörssitoiminta	79
4 luku	Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä	79
1.12	Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta	79
1.13	Laki Rahoitusvakuusviraston hallintomaksusta	80
2	VOIMAANTULO	80
3	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	80
LAKIEHDOTUKSET		83
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta		83
osakeyhtiölain muuttamisesta		117
arvo-osuustileistä annetun lain muuttamisesta.....		125
arvopaperitileistä annetun lain 2 §:n muuttamisesta		127
Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta.....		128
eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetun lain muuttamisesta		134
sijoituspalvelulain muuttamisesta		136
sijoitusrahastolain muuttamisesta		139
rahoitusvakuuslain 3 §:n muuttamisesta.....		140
osuuskuntalain muuttamisesta		141
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain muuttamisesta		149
Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta.....		151
Rahoitusvakuusviraston hallintomaksusta annetun lain muuttamisesta		157
LIITE		160
RINNAKKAISTEKSTIT		160
osakeyhtiölain muuttamisesta		160
arvo-osuustileistä annetun lain muuttamisesta.....		173
arvopaperitileistä annetun lain 2 §:n muuttamisesta		177

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta.....	178
eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetun lain muuttamisesta	188
sijoituspalvelulain muuttamisesta	190
sijoitusrahastolain muuttamisesta	194
rahoitusvakuuslain 3 §:n muuttamisesta.....	196
osuuskuntalain muuttamisesta	197
rahoitusvälineiden kaupankäynnistä annetun lain muuttamisesta.....	210
Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta.....	212
Rahoitusvakausraston hallintomaksusta annetun lain muuttamisesta	218

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan komission tavoitteena on ollut jo pidemmän aikaa arvopaperimarkkinoiden avaaminen ja lisäharmonisointi. Yhtenäisen eurooppalaisen ja laajemmin kansainvälisen sääntelyn haasteena ovat erityisesti hajautunut kansallinen lainsäädäntö ja markkinoiden erilaiset järjestelmäratkaisut. Keskeiset muutostarpeet yhteismarkkinoiden saavuttamiseksi arvopaperien selvitystoiminnassa on kuvattu jo niin sanotun Giovannini-ryhmän raportissa vuodelta 2001. Kansainväliset arvopaperien selvitys- ja säilytystoiminnan sääntelyhankkeet ovat edenneet erityisesti finanssikriisin seurauksena.

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 23 päivänä heinäkuuta 2014 asetuksen (EU) N:o 909/2014 arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksesta ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta, jäljempänä *EU:n arvopaperikeskusasetus*. EU:n arvopaperikeskusasetus tuli voimaan 17 päivänä syyskuuta 2014. EU:n arvopaperikeskusasetus yhtenäistää arvopaperien selvitystoimintaa luomalla yhteisiä toimintasääntöjä ja standardeja. Asetuksen strategisina tavoitteina on parantaa rajat ylittävien tapahtumien turvallisuutta ja tehokkuutta sekä varmistaa arvopaperikeskustoiminnalle tasapuoliset toimintaedellytykset yhteismarkkinoilla. Muita tavoitteita ovat muun muassa rajat ylittävän toiminnan yksinkertaistaminen, sääntelyerojen poistaminen, määritelmien yhtenäistäminen arvopaperikeskusten palveluille, selvityspalveluiden pirstoutuneisuuden vähentäminen sekä kansallisten arvopaperikeskusten monopoliasemien heikentäminen lisäämällä kilpailua. EU:n arvopaperikeskusasetus ei sisällä säännöksiä yhtiö- tai esineoikeudesta eikä säännöksiä verotuksesta tai sen toteuttamisesta.

Arvopaperien selvitystoimintaa yhtenäistää myös euroalueen keskuspankkien keskuspankkihahassa toimiva arvopaperien selvityspalvelu, TARGET2-Securities, jäljempänä *T2S*, joka poistaa toiminnalliset esteet selvitystoiminnan väliseltä kilpailulta arvopaperikeskusten välillä. T2S-hanke on merkittävä rakenteellinen uudistus kohti selvitysjärjestelmäinfrastruktuuriin yhtenäistämistä ja kansallisista erillisratkaisuksista luopumista. Suomessa T2S-järjestelmään ollaan siirtymässä alkuvuodesta 2017.

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman kärkihankkeita on kilpailukyvyn vahvistaminen elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla. Markkinoiden toimintaa, vapaata kilpailua ja pk-yritysten osallistumismahdollisuuksia hankintaprosesseihin edistetään uudistamalla keskeistä lainsäädäntöä ja purkamalla kilpailua estävää toimialakohtaista sääntelyä. Esityksellä pyritään nimenomaan purkamaan kilpailua estävää toimialakohtaista sääntelyä ja vahvistamaan siten kilpailua ja toimivia markkinoita.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

2.1.1 Yleistä

Arvopaperikeskusten toiminta ja arvopaperien selvitystoiminta ovat yleisesti sujuneet ilman merkittäviä häiriöitä myös finanssikriisin aikana.

Kansainväliset arvopaperien selvitystoimintaa koskevat lainsäädäntöhankkeet pyrkivät yhdenmukaistamaan hajautunutta selvitystoiminnan sääntelyä ja käytäntöjä jäsenvaltioissa. Keskeinen lähtökohta monissa EU:n laajuisissa arvopaperien selvitystä ja säilytystä koskevissa säädös- ja järjestelmäehdotuksissa on yleiseurooppalainen arvopaperien moniportainen säilytysmalli, vaikkakin joissain ehdotuksissa tunnustetaan myös mahdollisuus arvopaperien suoraan hallintaan. Kansainvälisessä keskustelussa on noussut aiempaa voimakkaammin esiin säilytysten erotteluvaatimus sijoittajansuojan parantamiseksi ja toisaalta varsinaisten loppusijoittajien tunnistaminen muun muassa veronkierron, rahanpesun estämisen ja muiden mahdollisten väärinkäytösten vähentämiseksi.

Välillisellä säilytyksellä tarkoitetaan, että sijoittaja antaa arvopaperinsa säilyttäjän säilytettäväksi, jolloin säilyttäjä voi lainsäädännön nojalla käyttää joitakin sijoittajalle kuuluvia oikeuksia. Säilyttäjiä voivat olla esimerkiksi luottolaitokset, sijoituspalveluyritykset ja arvopaperikeskus. Säilyttäjä voi antaa arvopaperit edelleen säilytettäväksi niin sanotulle alisäilyttäjälle, jolloin säilyttäjiä on ketjussa useita (niin sanottu arvopaperien moniportainen säilytys). Hallintarekisteröinti eli arvo-osuuden kirjaaminen hallintarekisterinhoitajan nimiin omistajan sijaan arvo-osuusjärjestelmään on arvopaperien moniportaista hallintaa.

Arvopaperien sijoitustoiminta on luonteeltaan kansainvälistä ja pääomat liikkuvat rajojen yli sekä EU:ssa että sen ulkopuolella. Arvopaperien moniportaisen hallinnan keskeinen elementti on sijoitusvarallisuuden vapaa liikkuminen valtioiden rajojen yli säilyttäjien avulla. Jos kaikkialla olisi käytössä ainoastaan arvopaperien suora hallinta, sijoittaja joutuisi avaamaan arvo-osuustilin kaikissa niissä arvopaperikeskuksissa, joissa liikkeeseen laskettuihin arvopapereihin hän haluaa sijoittaa. Lisäksi hän voisi käyttää arvopapereiden säilytykseen vain sellaista säilyttäjä, joka on osapuolena edellä mainitussa arvopaperikeskuksessa. Kun käytössä on hallintarekisteröinti, sijoittaja voi hyödyntää omaa säilyttäjäpankkiaan, joka voi puolestaan oman säilytysketjunsä kautta ohjata sijoituksen mihin tahansa. Näin sijoittaja voi omistaa arvopapereita ympäri maailmaa käyttäen yhtä säilyttäjä.

EU:n arvopaperikeskusasetuksessa säädetään, että kaikki arvopaperikeskukset ja niiden osapuolet tarjoavat asiakkaiden valittavaksi yhteisasiakaserotteluun tai yksilölliseen asiakaserotteluun perustuvia säilytysmalleja. Yhteisasiakaserottelu merkitsee sijoittajien arvopaperien hallintarekisteröintiä selvitysosapuolen nimissä olevalle asiakasomistuksien yhteistilille arvopaperikeskuksessa, eli kaikki osapuolen asiakkaiden omistukset ovat kirjattu yhdelle arvo-osuustilille. Yksilöllisessä asiakaserottelussa osapuoli erottelee sijoittajan pyynnöstä kyseisen sijoittajan omistukset arvopaperikeskuksessa. Asetuksessa ei kuitenkaan säädetä erilaisista säilytysmalleista, jolloin kansallisessa lainsäädännössä tulee määrittellä, mitä erotteluvaatimuksilla tarkoitetaan. Asetus antaa sijoittajille mahdollisuuden valita tarjolla olevien säilytysmallien välillä, koska valinnat vaikuttavat suoraan sijoittajien maksamiin palvelumaksuihin ja asiakkaan säilytysmalliriskeihin. Tämän vuoksi asetuksessa edellytetään, että osapuolet kertovat asiakkaille vaihtoehtoihin liittyvistä kustannus- ja riskieroista. Useat arvopaperikeskukset tarjoavat Suomessa käytössä olevia suoran hallinnan tilejä, mutta pääsääntöisesti asiakaskuntaa koskevin rajoituksin, jolloin suoran tilin saa vain julkisyhteisö tai instituutioasiakas.

Suomen lisäksi Bulgariassa, Kyproksella, Kreikassa, Romanissa, Slovakiassa ja Sloveniassa kotimaisilta sijoittajilta on edellytetty arvopaperien suoraa hallintaa eli arvopaperit kirjataan sijoittajan omalla nimellä arvo-osuustilille arvopaperikeskuksessa, kun arvopaperi on kotimaisen yhtiön tai yhteisön liikkeeseen laskema. Arvopaperikeskusasetus sisältää poikkeussääntö, jonka perusteella poikkeussääntöä käyttävien maiden kansalaisille on tarjottava yksilöllisesti eroteltuja tilejä kaikissa arvopaperikeskuksissa ja näiden selvitysosapuolten toimesta koskien kyseisten maiden lainsäädännön alla liikkeeseenlaskettuja arvopapereita, jos näin edellytetään kyseisen maan lainsäädännössä EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaan tulles-

sa ja säännös ja lain tavoitteet ovat edelleen voimassa. Asetuksessa ei kuitenkaan määritellä mitä yksilöllinen asiakaserottelu tarkoittaa, jolloin sen tarkempi sisältö jää kansallisessa lainsäädännössä määriteltäväksi.

2.1.2 Arvopaperikaupankäynnin vaiheet ja arvopaperinvälittäjät

Arvopaperikaupankäynnin ketju muodostuu arvopaperin liikkeeseen laskeneesta liikkeeseenlaskijasta, markkinapaikasta, sijoittajasta ja tämän mahdollisesti käyttämästä arvopaperinvälittäjästä, arvopaperin selvityksen osapuolista ja arvopaperin säilytyksestä.

Jäljempänä tässä esityksessä viitataan 1 päivänä tammikuuta 2013 voimaan tulleen arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistuksen osiin seuraavasti: arvopaperimarkkinalaki (746/2012), jäljempänä *AML*, sijoituspalvelulaki (747/2012), jäljempänä *SipaL*, laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä (748/2012), jäljempänä *RKL*, laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta (749/2012), jäljempänä *AOJL*, laki arvopaperitileistä (750/2012), jäljempänä *ATL*, laki arvo-osuustileistä (827/1991), jäljempänä, *AOTL* ja laki Finanssivalvonnasta (878/2008), jäljempänä *FivaL*.

Arvopaperipörssien ja arvopaperinvälittäjien toiminnasta säädetään EU:ssa muun muassa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/39/EY rahoitusvälineiden markkinoista sekä neuvoston direktiivien 85/611/ETY ja 93/6/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 93/22/ETY kumoamisesta, jäljempänä *MiFID*.

Sijoittaja tekee arvopaperikauppoja pääsääntöisesti antamalla arvopaperikaupasta toimeksiannon arvopaperinvälittäjälleen, joka pyrkii toteuttamaan kaupan toimeksiannon mukaisesti. Pörssikaupankäynti jakaantuu Euroopassa karkeasti pääomamarkkinainstrumenttien (osake- ja osakeliittämiset sekä vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit) ja johdannaisinstrumenttien kaupankäyntiin. Sähköiseen kaupankäyntiin siirtymisen myötä sijoittaja voi enää vain hyvin poikkeuksellisesti tehdä ja toteuttaa arvopaperikauppoja itse, vaan niihin tarvitaan vähintään säilyttäjän myötävaikutusta lopullisten toimitusten toteuttamiseksi selvitysjärjestelmissä ja arvo-osuustilikirjauksina.

Arvopaperinvälittäjällä tarkoitetaan *AML*:n 1 luvun 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa määritettyä arvopaperinvälittäjää. Arvopaperinvälittäjä tarjoaa asiakkaalleen sijoituspalvelua ja toteuttaa asiakkaansa kannalta edullisimman toimeksiannon ja välittää tiedot edelleen selvitystoimintaa harjoittavalle yhteisölle. Arvopaperien omistusmuutosta ja rahansiirtoa koskevat tiedot kirjataan edelleen sen arvopaperikeskuksen arvo-osuusjärjestelmään, johon arvopaperin liikkeenlaskija on arvopaperin liittänyt. Moniportaisessa säilytyksessä olevien arvopaperien sijoittajakohtaiset merkinnät toteutetaan säilyttäjän tasolla.

SipaL:n 9 ja 10 luvussa säädetään arvopaperikaupasta ja sijoituspalvelun tarjoamisesta, kaupparaportoinnista ja asiakasvarojen säilyttämisestä. Arvopaperien säilytys on luvanvaraisen sijoituspalvelun tarjoamista.

Arvopaperinvälittäjät voivat *MiFID*:n nojalla tarjota palveluja rajan yli EU-jäsenvaltiosta toiseen niin sanotun yhden toimiluvan -periaatteen nojalla. Finanssivalvonta ylläpitää internet-sivuillaan ajantasaista luetteloa suomalaisista arvopaperinvälittäjistä ja niistä ulkomaisista arvopaperinvälittäjistä, jotka ovat ilmoitusmenettelyä noudattaen ilmoittaneet tarjoavansa palvelua rajan yli Suomeen tai sivuliikkeessä Suomessa. Sijoittaja voi lisäksi ryhtyä sellaisen ulkomaisen arvopaperinvälittäjän asiakkaaksi, jolla ei ole toimintaa Suomessa. Helsingin Pörssissä

toimi huhtikuussa 2014 yhteensä 64 arvopaperinvälittäjää, joista ulkomaisia etävälittäjiä oli 41.

EU:ssa arvopaperikauppoja koskevat tiedot välitetään kaupparaportoinnin muodossa välittäjän omalle kansalliselle valvontaviranomaiselle. Kaupparaportoinnin tarkoituksena on erityisesti turvata valvontaviranomaisen mahdollisuudet valvoa arvopaperinvälittäjien toimintaa ja markkinoiden väärinkäytöksiä, myös silloin kun kaupat on toteutettu säännellyllä markkinalla Suomen rajojen ulkopuolella. Arvopaperinvälittäjän, jolla on Suomessa yhtiöoikeudellinen kotipaikka tai sivuliike, on ilmoitettava tiedot kaikista liiketoimista valvontaviranomaiselle riippumatta siitä, millä säännellyllä markkinalla liiketoimi on toteutettu. Ulkomainen arvopaperinvälittäjä (niin sanottu *etävälittäjä*), joka tarjoaa sijoituspalvelua rajan yli, toimittaa kaupparaportointitiedot oman sijoittautumisvaltionsa valvontaviranomaiselle. Finanssivalvonta saa tiedot liiketoimista välittömästi tai seuraavana pankkipäivänä.

Arvopaperinvälittäjien valvonta muun arvopaperikaupan valvonnan ohella edistää sijoittajien ja erityisesti ei-ammattimaisten sijoittajien suojaamista. Sijoittajansuojan kannalta on olennaista saada varmuus siitä, että tehdyt arvopaperikaupat ja arvopapereihin liittyvät oikeudet ja velvollisuudet ovat lopullisia ja tehokkaita. Sijoituspalveluyrityksellä on SipaL:n 10 luvun 5 §:n 2 momentin nojalla velvollisuus antaa riittävät tiedot asiakkaalleen hyvissä ajoin ennen sijoituspalvelun tai oheispalvelun antamista muun muassa asiakasvarojen säilyttämisestä sekä siihen liittyvistä riskeistä. SipaL:n 9 luvun 1 §:ssä säädetään asiakasvarojen säilyttämisestä. Sijoituspalveluyrityksen on pidettävä asiakasvarat erillään sijoituspalveluyrityksen omista varoista ja asiakasvarat riittävästi eriteltyinä muiden asiakkaiden varoista. SipaL:n 9 luvun 2 § koskee sijoituspalveluyrityksen asiakkaan varojen säilyttämistä ulkomaisen säilyttäjän hallussa. Sijoituspalveluyrityksen asiakasvarojen erillään pitovelvollisuutta, ulkomaisen säilyttäjän valintaan liittyviä edellytyksiä ja säilytystoiminnan luvanvaraisuutta ei ehdoteta tässä esityksessä muutettavaksi.

2.1.3 Selvitys- ja säilytysjärjestelmät

Arvopaperikeskuksen tehtävänä on AOJL:n 2 luvun 16 §:n mukaan hoitaa arvo-osuusjärjestelmän yleisiä tehtäviä, kuten vastata arvo-osuusjärjestelmän toiminnan edellyttämien keskustietojärjestelmien ylläpitämisestä, valvoa, että arvo-osuustileille kirjattujen arvo-osuuksien määrä vastaa arvo-osuusjärjestelmässä liikkeessä olevaa määrää, toimia selvitysyhteisönä ja huolehtia arvo-osuuksiin liittyvien yhtiötapauksien sekä tuotonmaksujen edellyttämistä arvo-osuusjärjestelmän kannalta yhteisistä järjestelyistä arvopaperikeskuksen sääntöjen mukaisesti. Suomessa AOJL:n mukaisena arvopaperikeskuksena ja selvitysyhteisönä toimii Euroclear Finland Oy, jäljempänä *EFi* ja vastaavasti ulkomaisena keskusvastapuolena hollantilainen European Central Counterparty N.V, jäljempänä *EuroCCP*.

Arvopaperinvälittäjä välittää asiakkaidensa toteutuneet kauppätiedot edelleen kyseisen arvopaperikeskuksen ja/tai keskusvastapuolijärjestelmän selvitettäväksi, mikä pääsääntöisesti tarkoittaa Suomessa joko EFi:lle tai EuroCCP:lle. Arvopaperikaupan selvityksessä arvopaperikauppaa koskevat oikeudet määritetään (kenelle kuuluvat velvollisuudet toimittaa varat ja kenelle vastaavat arvopaperit) ja toteutetaan (varat kirjataan myyjän tilille ja arvopaperit ostajan tilille suoraan tai moniportaisesti). Koska keskusvastapuolen toimintaan kuuluu pelkkä toimitusvelvoitteiden määrittäminen ja netottaminen, EuroCCP ja muut keskusvastapuolet ainoastaan määrittävät mutta eivät toteuta arvopapereilla tehtyjä kauppoja. Arvopaperikeskuksessa arvopaperikaupoista johtuvat oikeudet ja velvollisuudet voidaan sekä määrittää että toteuttaa. Suomessa arvopaperikeskuksessa selvitettyjen kauppojen markkina-arvo oli 30,46 miljardia euroa ja lukumääräisesti niitä oli 545 349 heinäkuussa 2015.

Suomalaiset sijoittajat voivat säilyttää suomalaisen liikkeeseenlaskijan liikkeeseen laskemia osakkeita ainoastaan suoraan omissa nimissään arvopaperikeskuksen järjestelmässä olevilla arvo-osuustileillä. Arvopaperien suorien omistajakohtaisten tilien etuna on pienempi säilytysketjusta johtuva riski ja osakemuotoisten arvopaperiin liitännäisten oikeuksien ja velvollisuuksien oikeusvarmuus (varmuus kirjausten oikeellisuudesta ja oikea-aikaisuudesta esimerkiksi säilyttäjän tai alisäilyttäjän maksukyvyttömyysmenettelyssä). Kun Suomessa toimii yksi arvopaperikeskus, suomalaisten pörssiyritysten kotimaisista omistajista on myös mahdollista ylläpitää keskitettyä ja lähes reaaliaikaista kattavaa osakasluetteloa, joka on ollut edellytys voimassa olevan lainsäädännön edellyttämälle laajalle suomalaisten osakeomistuksen julkisuudelle. Reaaliaikainen ja kattava osakasluettelo helpottaa eri tahojen tiedonsaannin ja raportoinnin järjestämistä. Suomalaiset sijoittajat voivat säilyttää moniportaisesti muita arvopapereita ja ulkomaisten liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemia osakkeita.

Rahoitusvälineiden säilytystä voi Suomessa SipaL:n mukaisesti tarjota sijoituspalveluyritys ja ATL:ssa tarkoitettu säilyttäjä, joka voi olla sijoituspalveluyrityksen lisäksi myös luottolaitos, arvopaperikeskus tai keskusvastapuoliyhteisö. Se, milloin säilyttäjän katsotaan toimivan Suomessa ja milloin toimijaan sovelletaan Suomen lainsäädäntöä, eroaa näiden kahden lain välillä. Säilytettävät arvopaperit voidaan laskea liikkeeseen Suomessa tai ulkomailla ja ne voivat kuulua arvo-osuusjärjestelmään tai olla sen ulkopuolella.

Arvopaperikeskuksen arvo-osuusjärjestelmässä oli heinäkuussa 2015 yhteensä 207 liikkeeseenlaskijaa. Ulkomaisten omistusosuus näissä yhtiöissä oli kesäkuussa 2015 noin 48 prosenttia, kun hallintarekisteröityjen omistajien osuus omistuksesta oli 44 prosenttia, suomalaisten kotitalouksien 21 prosenttia, yhtiöiden 16 prosenttia ja julkisyhteisöjen 8 prosenttia. Arvo-osuustilejä oli lähes 1,36 miljoonaa. Ulkomaalaisomistuksen vaihteluväli oli heinäkuun 2015 lopussa 0–97 prosenttia yhtiön osakekannasta, ja esimerkiksi Nokia Oyj:ssä ulkomaisia omistajia oli 78,48 prosenttia ja Stora Enso Oyj:ssä 68,73 prosenttia. Ne yhtiöt, joissa ulkomaalaisomistusta ei ollut, eivät olleet kaupankäynnin kohteena päälisellä. Suomalaisomistuksen painoarvo on erityisen korkea muissa kuin päälisellä kaupankäynnin kohteena olevissa yhtiöissä.

2.1.4 Arvopaperiomistuksen julkisuus

Arvopaperiomistuksen julkisuus voidaan jakaa viranomaisjulkisuuteen, liikkeeseenlaskijajulkisuuteen ja yleisöjulkisuuteen. Arvopaperiomistuksen viranomaisjulkisuus perustuu eri viranomaisten toimintaa koskevaan erityislainsäädäntöön ja arvopaperimarkkinatoimijoita koskevaan lainsäädäntöön. Viranomaisilla on lähtökohtaisesti oikeus saada tehtäviensä suorittamista varten tietoa suomalaisten arvopaperien omistajista ja suomalaisten sijoitusten omistuksista sekä Suomessa olevista säilytyksistä. Suomalaisen sijoittajien ulkomailla säilytettyjen arvopaperien tietojen saanti perustuu lähinnä kansainvälisiin viranomaisten välisiin tietojenvaihtosopimuksiin.

Arvo-osuusjärjestelmään kirjatun osakkeen haltija ei voi käyttää osakeyhtiölain (624/2006), jäljempänä *OYL*, 4 luvun 2 §:n nojalla osakkeeseen liittyviä yhtiöoikeudellisia oikeuksia ennen kuin hänet on kirjattu yhtiön osakasluetteloon. Voimassa olevan lain mukaan osakasluetteloa pidetään *OYL*:n 4 luvun 3 §:n nojalla arvopaperikeskuksessa arvo-osuustilitietojen pohjalta automaattisesti. Osakkeeseen perustuvia oikeuksia ovat esimerkiksi oikeus saada osakkeeseen liittyviä suorituksia, kuten osinko, oikeus osallistua yhtiökokoukseen ja saada osakkeita osakeannissa. Ulkomaisen sijoittajan sijaan osakasluetteloon voidaan merkitä hallintarekisterin hoitaja, jos osaketta hallitaan muun kuin sijoittajan toimesta tämän lukuun. Osakasluetteloon merkitään *OYL*:n 4 luvun 3 §:n mukaan osakkeenomistajan tai hallintarekisteröinnin hoitajan nimi, henkilötunnus taikka muu yksilöintitunnus, yhteys-, maksu- ja verotustie-

dot, osakkeiden lukumäärä osakelajeittain sekä se tilinhoitaja, jonka hoidossa olevalle arvo-osuustilille osakkeet on kirjattu. Liikkeeseenlaskijajulkisuus on merkittävä myös liikkeeseenlaskijalle asetettujen velvollisuuksien, kuten tiedonantovelvollisuuden, täyttämisen turvaamiseksi.

OYL:n 4 luvun 5 §:n nojalla jokaisella on oikeus tutustua osakasluetteloon arvopaperikeskuksessa sekä, jos yhtiöllä on pääteyhteys arvopaperikeskukseseen, yhtiön pääkonttorissa. Oikeus koskee sekä yksityisten että julkisten yhtiöiden osakasluetteloja, kun yhtiö on liittännyt arvopaperinsa arvo-osuusjärjestelmään. Tiedonsaantioikeus ei kuitenkaan koske henkilötunnusta, maksu- tai verotustietoja tai sitä, mille kaupintatilille osakkeenomistajan myytäviksi antamat osakkeet on kirjattu. Osakasluettelon tiedot ovat siis liikkeeseenlaskijajulkisia sekä viranomais- ja yleisöjulkisia.

Osakeomistuksen yleisöjulkisuus koskee lähinnä suomalaisia sijoittajia, jotka omistavat suomalaisten yhtiöiden arvopaperikeskuksessa liikkeeseen laskemia osakkeita. Suomalaisen sijoittajien ulkomailla liikkeeseen laskettujen ulkomaisten yhtiöiden osakeomistus ei ole julkista, koska näihin osakkeisiin tai yhtiöön ei sovelleta Suomen lainsäädäntöä. Ulkomaisten sijoittajien suomalaisten osakkeiden omistus on pääsääntöisesti hallintarekisteröity.

Laaja pörssiosakkeiden omistuksen yleisöjulkisuus on Pohjoismaita lukuun ottamatta poikkeus. Muualla osakkeiden ja osakkeisiin liittyvien johdannaisrahoitusvälineiden omistustiedot ovat julkisia vain niin sanottujen liputusrajojen puitteissa sekä lähipiirin (sisäpiirin) omistukset kokonaan. Liputusvelvollisuudesta on säädetty EU:ssa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (2004/109/EY) säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopaperien liikkeeseenlaskijoita koskeviin tietoihin liittyvien avoimuusvaatimusten yhdenmukaistamisesta ja direktiivin 2001/34/EY muuttamisesta, jäljempänä *avoimuusdirektiivi*. Suomessa liputusilmoituksen alaraja on avoimuusdirektiivin mukaisesti viisi prosenttia kohdeyhtiön äänimäärästä tai osakkeiden kokonaismäärästä. Raja vaihtelee EU:ssa jonkin verran ja eräissä suurissa jäsenvaltioissa raja on tätä alempi. Pörssiyhtiön lähipiirin omistusten ja -kauppojen julkisuus perustuu EU:ssa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 596/2014 markkinoiden väärinkäytöstä (*markkinoiden väärinkäyttöasetus*). Omistustietoja on hyödynnetty muun muassa akateemisessa, kansainvälisesti poikkeuksellisessa sijoittajakäyttäytymistutkimuksessa ja valtaa käyttävien tahojen väärinkäytösten esiintuomissa. Osakeomistuksen yleisöjulkisuudella ja väärinkäytösten esiintulon pelolla on nähty olevan myös rikollista käyttäytymistä ennalta estävä vaikutus. Toisaalta sijoittajat, jotka haluavat pii- lottaa omistuksiaan, voivat jo nykyään ovat hyödyntää kansainvälisiä sijoitusyhtiöketjuja tai välikäsiä ja kauppojen julkisuusvaatimusten kiertämiseksi. Lisäksi markkinoiden väärinkäyttöä voi tapahtua muun muassa päivän sisäisin kaupun ja muilla tavoilla, joiden ilmituloon osakeomistuksen julkisuus ei vaikuta.

2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

2.2.1 Ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

Euroopan keskuspankin TARGET2 Securities -hanke

Euroalueen keskuspankkien keskuspankkirahassa toimiva arvopaperien selvityspalvelu, T2S, poistaa toiminnalliset esteet selvitystoiminnan väliseltä kilpailulta arvopaperikeskuksien välillä. Kyseessä on kesäkuussa 2015 käyttöön otettava tekninen alusta, johon arvopaperikeskukset ulkoistavat oman selvitystoimintansa. Selvitys tapahtuu kuitenkin edelleen järjestelmään liittyneen arvopaperikeskuksen kotivaltion lainsäädännön mukaisesti EU:n arvopaperikeskusasetuksen selvitystä koskevia määräaikoja noudattaen. Tekninen selvitysalusta ja siihen liittyvät

arvopaperikeskukset muodostavat yhtenäisen järjestelmäkokonaisuuden. T2S-hanke on merkittävä rakenteellinen uudistus kohti selvitysjärjestelmäinfrastruktuurin yhtenäistämistä ja kansallisista erillisratkaisuksista luopumista. Merkittävin uudistus on, että T2S-alustalla voidaan selvittää arvopaperikauppoja eri arvopaperikeskusten välillä, mikä palvelee erityisesti rajat ylittävää kaupankäyntiä.

T2S:llä parannetaan selvitystoiminnan vakautta ja vähennetään vastapuoliriskiä, kun arvopaperikauppojen selvitys tapahtuu aina keskuspankkirahassa. Myös rajat ylittävissä arvopaperikaupoissa selvitys toteutetaan reaaliaikaisesti keskuspankkirahassa selvityspäivän aikana. Yhteisen selvitysalustan luomisella pyritään myös selvitysketjujen lyhenemiseen.

Nykyisin kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla toimivilla yhteisöillä on mahdollisuus hankkia suomalaisia arvopapereita koskevat selvitys- ja säilytyspalvelut joko ostamalla niitä koskevat palvelut Suomessa toimivilta pankeilta tai hakeutumalla suoraan selvitysosapuoleksi Suomessa toimiluvan saaneeseen arvopaperikeskukseen EFi:in. Lisäksi suomalaiset arvopaperit voidaan siirtää arvopaperikeskuslinkkien kautta toiseen arvopaperikeskukseen ja tämän lisäksi suomalaisilla yhtiöillä on oikeus laskea liikkeelle kaikki arvopaperinsa valitsemassaan EU-arvopaperikeskuksessa. Jatkossa T2S:ään liittyneet arvopaperikeskukset muodostavat tehokkaine linkkijärjestelyineen yhtenäisen kokonaisuuden. Siten T2S tarjoaa pankeille mahdollisuuden päästä kaikille T2S-järjestelmään kuuluville markkinoille yhden ja saman arvopaperikeskuksen kautta.

Rahoitusvälineiden markkinoista annettu muutosdirektiivi ja sitä koskeva asetus

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/65/EU rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta, jäljempänä *MiFID II*, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 600/2014 rahoitusvälineiden markkinoista sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta, jäljempänä *MiFIR*, annettiin 15 päivänä toukokuuta 2014. MiFID II:n ja MiFIR:n keskeisiin tavoitteisiin kuuluu sen varmistaminen, että kaikki organisoitu kaupankäynti tapahtuu säännellyissä kauppapaikoissa, joita ovat säännellyt markkinat, monenkeskiset kaupankäyntijärjestelmät (*multilateral trading facility, MTF*) ja organisoidut kaupankäyntijärjestelmät (*organised trading facility, OTF*). OTF kattaa kaupankäynnin velkakirjoilla, strukturoiduilla rahoitustuotteilla, päästöoikeuksilla ja johdannaisilla. Kaikkiin näihin kauppapaikkoihin sovelletaan samoja kauppaa edeltäviä ja sen jälkeisiä avoimuusvaatimuksia. Vastaavasti kaikkiin kolmeen kauppapaikkaan sovelletaan lähes identtisiä toiminnan järjestämistä ja markkinavalvontaa koskevia vaatimuksia. Näin voidaan turvata tasapuoliset edellytykset toiminnallisesti samankaltaisille toiminnoille, joissa kootaan yhteen kolmansien osapuolten kaupankäynti-intressejä. Luomalla uudentyyppinen järjestäytynyt kaupankäyntijärjestelmä voidaan paremmin saattaa aiemmin nimettömänä käytyä kauppaa sääntelyn piiriin.

MiFID II muuttaa sijoituspalvelujen tarjoamista koskevia erityisvaatimuksia, kauppapaikkojen toiminnan järjestämiseen liittyviä vaatimuksia ja toimivaltaisten viranomaisten valtuuksia. MiFID II:n voimaantulon jälkeen arvopaperitilien säilytyksen tarjoaminen olisi edelleen oheispalvelua, vaikka se on muun muassa Suomessa säädetty toimiluvanvaraiseksi palveluksi. MiFID II -asetuksessa asetetut vaatimukset liittyvät erityisesti selvitysjärjestelmien syrjimättömyyden käyttöä haittaavien esteiden poistamiseen ja eri markkinatoimijoiden avoimuusvaatimusten lisäämiseen. Kauppapaikkoja olisi vaadittava tarjoamaan pääsy, mukaan lukien tiedonsaanti, avoimin ja syrjimättömin perustein keskusvastapuolille, jotka ovat halukkaat selvittämään kaupapaikassa toteutettuja liiketoimia.

Eurooppalainen yhtiöoikeus ja corporate governance

Komissio julkaisi 12 päivänä joulukuuta 2012 toimintasuunnitelman eurooppalaisesta yhtiöoikeudesta ja corporate governancesta eli yhtiöiden hyvästä hallintotavasta (*Action Plan: European company law and corporate governance - a modern legal framework for more engaged shareholders and sustainable companies*, COM(2012) 740/2). Toimintasuunnitelma sisältää ehdotuksen sijoittajien läpinäkyvyyden lisäämisestä osana arvopaperitilejä koskevaa lainsäädäntöehdotusta.

Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (KOM (2014) 213 lopullinen) direktiivin 2007/36/EY muuttamisesta osakkeenomistajien pitkäaikaiseen vaikuttamiseen kannustamisen osalta sekä direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen tiettyjen osien osalta, jäljempänä *SHRD*, annettiin 9 päivänä huhtikuuta 2014. Komission ehdotuksen lähtökohtana olisi liikkeeseenlaskijan yleinen velvollisuus tuntea osakkeenomistajansa. Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden olisi jatkossa säädettävä, että yhtiöllä on oikeus tietää, keitä sen osakkeenomistajat ovat. Arvopaperin säilyttäjän olisi yhtiön pyynnöstä toimitettava osakkeenomistajan yksilöintitiedot yhtiölle.

FATCA ja verotietojen vaihto EU:ssa

Foreign Account Tax Compliance Act, jäljempänä *FATCA*, on Yhdysvaltojen käynnistämä hanke verotustietojen keräämisestä ulkomailta. *FATCA*:n seurauksena rahoitusalan yritykset lähes kaikissa maissa ilmoittavat Yhdysvalloissa yleisesti verovelvollisten sijoituksista ja säilytyksistä. Tietojenkeruu on osittain vastavuoroista, jolloin Verohallinto saa myös tietoja Yhdysvalloista Suomessa yleisesti verovelvollisten sijoituksista.

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö, Organisation for Economic Co-operation and Development, jäljempänä *OECD*, on laatinut *FATCA*:n pohjalta yhteisen tietojenvaihdon mallin (Common Reporting Standard, jäljempänä *CRS*). Sen pohjalta lokakuussa 2014 tehtyyn monenkeskiseen sopimukseen on liittynyt Suomen lisäksi jo yli 60 valtiota tai lainkäyttöaluetta. Tällä hetkellä Suomi on sopinut hieman yli 50 valtion kanssa vastavuoroisesta automaattisten verotustietojen vaihdosta, joka alkaa vuoden 2017 alussa koskien verovuoden 2016 verotustietoja.

Lisäksi EU:ssa on joulukuussa 2014 hyväksytty virka-apudirektiivin muutos, johon sisältyy *CRS*:n malli. Sen mukaan automaattinen tietojenvaihto alkaa jäsenvaltioiden välillä vuonna 2017 koskien verovuotta 2016. Jäsenvaltioista Itävalta aloittaa tietojenvaihdon kuitenkin vuonna 2018 koskien verovuotta 2017. Keskinäinen sopimus yhdessä virka-apudirektiivin muutoksen kanssa mahdollistaa sen, että Suomi tulee samaan Suomessa verotuksellisen kotipaikan omaavien henkilöiden tilitiedot sopimusvaltioissa tai EU:n alueella kotipaikan omaavista ulkomaisista rahoituslaitoksista. Verohallinnon tietoon voi siten tulla tuloja, jotka aiemmin ovat jääneet verottamatta. Tällaisten ilmoittamatta jääneiden tulojen määrää on hyvin vaikea arvioida.

2.2.2 EU:n arvopaperikeskusasetus

Arvo-osuusmuotoisuus, toimitusaikataulut ja -kuri

Arvopaperit liikkeeseen laskevan yhtiön kotivaltion viranomaiset veloitetaan huolehtimaan siitä, että paperimuotoiset arvopaperit on muutettava arvo-osuusmuotoon viimeistään vuonna 2025, jos niillä käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla, monenkeskisissä kaupankäyntijärjestelmissä tai organisoiduissa kaupankäyntijärjestelmissä.

Arvopaperikauppaan liittyvien velvoitteiden selvityspäivä on EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaan viimeistään toisena pankkipäivänä kaupantekopäivän jälkeen. Vaatimus koskee siirtokelpoisia arvopapereita, rahamarkkinavälineitä, yhteissijoitusyritysten osuuksia ja päästöoikeuksia koskevia velvoitteita.

Arvopaperikeskuksilta edellytetään selvityskurisääntöjä, joilla varmistetaan, että osapuolet suorittavat velvoitteensa selvityspäivänä. Lisäksi arvopaperikeskusten tulee luoda järjestelmä, jolla selvityksen oikeellisuutta voidaan valvoa ja havaituista poikkeamista tulee laatia raportit. Arvopaperikeskusten tulee määritellä ainakin myöhästymissakot sekä korvausostokäytännöt ja niihin liittyvät hinnat, joiden tulee muodostaa riittävän voimakas pelote selvitysviiveiden vähentämiseksi.

Arvopaperikeskuksen toimilupa ja valvonta

Arvopaperikeskustoiminnan harjoittaminen edellyttää, että arvopaperikeskus saa toimiluvan jäsenvaltionsa toimivaltaiselta viranomaiselta ennen toiminnan aloittamista. Hakemuksessa ja myönnettävässä toimiluvassa on määriteltävä ne EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaiset ydin- ja oheispalvelut, joita kyseinen arvopaperikeskus voi tarjota. Arvopaperien selvitystoiminta edellyttää arvopaperikeskuksen toimilupaa. Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen, jäljempänä *ESMA*, ylläpitää luetteloa toimiluvan saaneista arvopaperikeskuksista ja toimilupiin liittyvistä ydin- ja oheispalveluista.

EU-passi ja kolmansien maiden arvopaperikeskusten EU-toimiluvat

Arvopaperikeskus saa tarjota yhden toimiluvan nojalla palveluita sivuliikkeessä ja rajan yli toisiin jäsenvaltioihin. Arvopaperikeskuksen, joka aikoo tarjota palveluja tai muuttaa palveluntarjontaansa toisessa maassa, tulee ilmoittaa tästä kotivaltionsa viranomaiselle, jolla on velvollisuus tarkistaa arvopaperikeskuksen palvelukyky isäntävaltiossa. Isäntävaltion viranomaisilla on oikeus pyytää arvopaperikeskusta raportoimaan toiminnastaan isäntävaltiossa. Kotivaltion ja isäntävaltion viranomaisten tulee sopia valvontayhteistyöstä tilanteissa, joissa arvopaperikeskuksen toiminta on laajuudeltaan merkittävää isäntävaltiossa. Jos arvopaperikeskus toimii isäntävaltiossa sääntöjen vastaisesti, isäntävaltion viranomainen ilmoittaa tästä kotivaltion viranomaiselle tilanteen oikaisemiseksi.

Kolmansien maiden arvopaperikeskukset voivat tarjota palveluita EU-alueella, kun niillä on *ESMA*:lta saatu toimilupa. Kolmansien maiden arvopaperikeskuksien kotivaltioiden lainsäädännössä on oltava EU:n arvopaperikeskusasetusta vastaavat velvoitteet ja säännöt, ja viranomaisvalvonnan on oltava EU:n arvopaperikeskusasetuksessa vaaditulla tasolla.

Arvopaperikeskuksen toiminnan järjestäminen

Arvopaperikeskuksen toiminnan järjestämisestä koskevat vaatimukset käsittävät yleiset säännökset, hallinnolliset vaatimukset, käyttäjäkomitean, tietojen säilyttämisen ja ulkoistamisen. Arvopaperikeskuksella tulee olla selkeät ja julkiset hallintoperiaatteet.

Arvopaperikeskus voi ulkoistaa palveluiden tuottamisen kolmannelle osapuolelle, jos arvopaperikeskuksen vastuut sekä sen kontrolli-, viranomaisten valvontamahdollisuudet ja sen tiedonsaantimahdollisuudet säilyvät muuttumattomina. Lisäksi arvopaperikeskuksen tulee säilyttää riittävää omaehtoista osaamista ja varmistaa, että ulkoistusosapuoli täyttää toiminnalle asetettavat oikeudelliset ja muut vaatimukset. Ulkoistusvaatimuksia ei tarvitse noudattaa, kun arvopaperikeskus ulkoistaa palveluja julkiselle taholle, jonka palveluista on sovittu arvopaperikeskuksen ja valvontaviranomaisten kesken. Kansallisessa lainsäädännössä voidaan myös

määritellä, että muut osapuolet, esimerkiksi tilinhoitajat, ylläpitävät arvopaperikeskuksessa olevia arvo-osuustilejä lakisääteisten vaatimusten mukaisesti.

Arvopaperikeskuksen liiketoiminnan harjoittamista koskevat säännöt käsittävät yleiset säännöt, vaatimukset osapuolille, läpinäkyvyyssäännöt sekä arvopaperikeskusten välisiä linkkejä koskevat säännöt. Arvopaperikeskuksella tulee olla selkeät käyttäjiä tukevat tavoitteet ja konkreettisia mitattavia tavoitteita palvelutasolle sekä riskeille. Osapuolille asetettavien kriteerien tulee olla julkisia ja tasapuolisia.

Arvopaperikeskuksella tulee olla julkiset hinnoitteluperiaatteet peruspalveluille, joista se ei voi poiketa ja osapuolille on tiedotettava palveluihin liittyvistä riskeistä.

Arvopaperikeskuksen riskienhallinta

EU:n arvopaperikeskusasetuksessa säädetään yksityiskohtaisesti oikeudellisista, liiketoiminnallisista, operatiivisista ja sijoittamisen riskeistä sekä pääomavaatimuksista. Arvopaperikeskuksella tulee olla asiakkaiden, toimilupa- ja valvontaviranomaisten näkökulmasta selvät säännöt ja sopimukset, jotka kattavat kaikki kansalliset toimintaympäristöt ja joissa on rajoitettu mahdollisesti ristiriidassa olevista lainsäädäntökäytännöistä aiheutuvat riskit. Arvopaperikeskuksen tulee voida testattuja varajärjestelmiä käyttäen selvittää kaikki arvopaperikaupat määräpäivän aikana. Arvopaperikeskuksen sijoitusten on oltava keskuspankeissa tai hyvin suojatuissa yksityisissä likvideissa sijoituskohteissa, joiden käyttöönotto on tarvittaessa nopeaa.

Arvopaperikeskusten väliset linkit ovat toimiluvanvaraisia ja niiden on oltava riittävän turvallisia ja varustettu toimivilla täsmäytyskäytännöillä. Linkitetyissä järjestelmissä tapahtumien lopullisuus tulee toteutua koordinoitusti ja sen tulee tarvittaessa sisältää toimitus maksua vastaan -periaatteen mukainen toiminnallisuus.

Liikkeeseenlaskijan valintaoikeus

Liikkeeseenlaskijalla on oikeus valita arvopaperikeskus EU-alueella sekä ESMA:n hyväksymä kolmannen maan arvopaperikeskus. Liikkeeseenlaskuun sovelletaan jatkossakin kansallisen yhtiölainsäädännön säännöksiä. Arvopaperikeskus voi kieltäytyä liikkeeseenlaskusta vain perusteellisen riskianalyysiin perustuen tai jos se ei tarjoa tarvittavia liikkeeseenlaskupalveluita.

Arvopaperikeskusten ja muiden infrastruktuurien väliset linkit

Arvopaperikeskusten ja muiden infrastruktuurien välillä on oltava toimivat ja turvalliset liittymät, joiden hinnoittelu on oltava kohtuullista. Markkinapaikkojen, keskusvastapuolijärjestelmien, selvitysjärjestelmien ja arvopaperikeskusten välillä on oltava avoimet liittymät tapahtumien välittämiseksi. Kieltäytyminen liittymän avaamisesta on mahdollista vain riskiperusteilla, jotka annetaan tarvittaessa viranomaisten arvioitaviksi. Linkkien avulla arvopapereita voidaan siirtää arvopaperikeskuksesta toiseen.

Liitteessä oleva luettelo arvopaperikeskuspalveluista

EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen jaksossa A on määritelty arvopaperikeskusten ydinpalvelut, joita ovat arvopaperien ensimmäinen kirjaaminen arvo-osuusjärjestelmään, arvopaperitilien pito ylimmällä tasolla sekä arvopaperien selvitysjärjestelmän ylläpito.

Liitteen jaksossa B on kuvattu arvopaperikeskusten muut kuin pankkipalvelujen kaltaiset ydinpalveluihin liittyvät valinnaiset oheispalvelut, joilla lisätään arvopaperimarkkinoiden luotettavuutta, tehokkuutta ja avoimuutta. Tällaisia ovat esimerkiksi arvo-osuuksien säilyttämien, osakasluettelon ylläpito sekä verotus- ja tilastotietojen kerääminen.

Liitteen jaksossa C on kuvattu pankkipalvelujen kaltaisia oheispalveluita, joiden toimittamiseen arvopaperikeskukselta vaaditaan erityislupa. Tällaisia palveluja ovat arvopaperiselvitykseen liittyvät pankkipalvelut, kuten rahatilien pito, rahatalletuksien vastaanotto, rahaluottojen myöntäminen ja arvopaperien lainoitus ja muihin oheispalveluihin liittyvät pankkipalvelut, arvopaperien lainoitus arvopaperitilien haltijoille sekä yhtiö- ja verotapahtumiin liittyvä väliaikainen rahoitus.

EU:n arvopaperikeskusasetuksen 38 artikla

Asetus tunnistaa sekä suoran että moniportaisen hallinnan mallien olemassaolon, mutta se ei pidä sisällään säännöksiä suoran omistuksen mallista. Asetuksen johdantolauseessa 42 todetaan, että asetus ei itsessään edellytä minkään tietyn arvopaperien säilytysjärjestelmämuodon käyttöä vaan jäsenvaltiot voivat jatkaa nykyisten säilytysmallien käyttöä. Vaikka asetus ei sisällä suoranaisia säännöksiä arvopaperien säilytysmalleista, on kuitenkin sen 38 artiklalla välitöntä vaikutusta arvopaperien säilytysjärjestelmiin.

Artikla 38 koskee arvopaperikeskuksen osapuolten ja niiden asiakkaiden arvopaperien suojaamista arvopaperien moniportaisessa säilytyksessä tapahtuvalla erottelulla. Artiklan 38 muotoilu yksilöllisestä ja yhteisöllisestä asiakaserottelusta on kuitenkin poikkeuksellisen tulkinnanvarainen ja harvinainen säännös asetuksessa, joka muutoin ei tee eroa valtiokohtaisen harmonisaation tasossa.

Asetus velvoittaa tarjoamaan asiakaskohtaisesti eroteltuja tilejä, jotka voivat olla moniportaisessa hallinnassa asiakaskohtaisesti eroteltuja tilejä. Asetus ei velvoita tarjoamaan suoraan hallittuja tilejä niissä maissa, joissa suoran omistuksen järjestelmä ei ole käytössä. Jäsenvaltioissa, joissa suoran hallinnan järjestelmä ei ole käytössä, arvopaperikeskus ja sen osapuolet voivat tarjota siten vain asiakaskohtaisesti eroteltua moniportaista tiliä. Suomen lainsäädännöllä ei voida säännellä tai rajoittaa muissa maissa käytössä olevia arvopaperien säilytysjärjestelmiä eikä muutoinkaan estää säilyttämästä suomalaisia arvopapereita. Asetus ei myöskään pakota tarjoamaan muissa jäsenmaissa suoran omistuksen järjestelmää, vaan yksilöllisen asiakaserottelun tarkempi sisältö riippuu kunkin jäsenvaltion kansallisesta lainsäädännöstä. Suomessa on jo voimassa olevan lainsäädännön mukaan mahdollista erotella arvo-osuuksia moniportaisesti, jos omaisuudenhoitotilille kirjataan vain yhden asiakkaan omistamia arvo-osuuksia.

2.3 Nykytilan arviointi

Arvopaperien selvitys- ja säilytystoiminta

Arvopaperikeskus toimii Suomessa selvitysyhteisönä. Arvopaperien selvitystoiminta eli arvopaperikaupoista johtuvien velvoitteiden määrittäminen ja toteutus, on jakautunut siten, että Suomessa liikkeeseen lasketut arvopaperit määritetään EuroCCP:ssä Suomen rajojen ulkopuolella. Arvopaperikauppojen toteutus tapahtuu kuitenkin aina Suomessa.

Suomessa liikkeeseen lasketut arvopaperit säilytetään arvopaperikeskuksessa tilinhoitajien ylläpitämällä niin sanotuilla suorilla omistajakohtaisilla tileillä tai hallintarekisteröidyillä omai-

suudenhoitotileillä. Omaisuudenhoitotilien tilinhaltijat erottelevat omaisuudenhoitotileillä säilytettävät arvopaperit asiakaskohtaisesti alakirjanpidossaan, jota pidetään ATL:n mukaisesti. Arvopaperien hallintarekisteröinti on sallittu tilinhoitajien ulkomaisille asiakkaille, jolloin omaisuudenhoitotilin tilinhaltija hallintarekisteröinnin hoitajana merkitään arvopaperikeskuksen pitämään osakasluetteloon omistajan sijaan. Lisäksi hallintarekisteröinti on sallittu suomalaisille sijoittajille muissa kuin suomalaisissa pörssiyhtiöissä. Selvitys- ja säilytystoiminnan kustannukset ovat muun muassa tästä syystä korkeammat suomalaisille sijoittajille kuin hallintarekisteriin merkityille ulkomaisille sijoittajille. Sijoittajan maksamiin kustannuksiin vaikuttavat luonnollisesti monet muutkin tekijät, kuten esimerkiksi kaupankäyntipalkkiot, säilyttäjäiden oman prosessoinnin tehokkuus ja kustannukset sekä ennen kaikkea erilaiset hinnoittelustrategiat ja kilpailu.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Keskeiset ehdotukset

Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta

EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantultua useista arvopaperikeskustoimintaa koskevista säännöksistä säädetään AOJL:n sijasta EU:n arvopaperikeskusasetuksessa. Lakiin ehdotetaan poistoja, teknisluonteisia viittauksia EU:n arvopaperikeskusasetukseen ja systematiikkaa koskevaa uudelleenjärjestämistä. Lisäksi lakiin ehdotetaan siirrettäväksi OYL:sta arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien osakkeiden osalta arvo-osuusjärjestelmää koskevia säännöksiä. Muutosehdotusten suuresta määrästä johtuen esitetään, että voimassa oleva AOJL kumotaan ja annetaan uusi samansisältöinen ja -niminen laki.

Lain 1 luvun yleisiin säännöksiin ehdotetaan uusia määritelmiä, joilla tuotaisiin lain systematiikkaan mukaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen säännöksiä niitä kuitenkaan toistamatta tai selittämättä. Lain 2 lukuun, joka käsittelee arvopaperikeskuksen toimintaa, ehdotetaan lisättäväksi tarpeelliset viittaukset EU:n arvopaperikeskusasetukseen silloin, kun asiasta säädetään kansallisen lain sijaan EU:n arvopaperikeskusasetuksessa. Lain 2 lukuun ehdotetaan siirrettäväksi keskusvastapuolia koskeva sääntely voimassa olevan lain 4 luvusta, sillä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä, jäljempänä *markkinarakennetoimija-asetus* voimaantulon jälkeen keskusvastapuolisääntelyä ei muutamaa pykälää lukuun ottamatta enää juurikaan ole kansallisessa laissa. Niiltä osin kuin kansallinen lainsäädäntö ei ole ristiriidassa EU:n arvopaperikeskusasetuksen kanssa, laissa ehdotetaan säilytettäväksi arvo-osuusjärjestelmää ja selvitystoimintaa koskevia kansallisia säännöksiä.

Voimassa oleva lain 3 luvun selvitysyhteisöä koskeva sääntely ehdotetaan yhdistettäväksi arvopaperikeskusta koskevaan sääntelyyn, sillä asetuksen mukaan selvitysjärjestelmää ylläpidetään arvopaperikeskuksen toimesta eikä erilliselle selvitysyhteisösääntelylle ole siten tarvetta.

Muutoksena voimassa olevan lain 5 ja 6 lukuihin uuden lain 3 luvussa ehdotetaan yhdistettäväksi saman luvun alle selvitysosapuolia ja tilinhoitajia koskeva sääntely. Selvitysosapuoli ja tilinhoitaja ovat usein yksi ja sama toimija, joten olisi luontevaa, että niitä koskeva sääntely on yhdessä luvussa. Arvopaperikeskuksen velvollisuutta tarjota sijoittajille ilmaisia arvo-osuustilejä ei ehdoteta säilytettäväksi. Muutosehdotus perustuu EU:n arvopaperikeskusasetuksen arvopaperikeskukselle pakollisten tehtävien luetteloon, johon ei kuulu sijoittajatasoisten tilien ylläpitovelvollisuus. Jatkossa ei siten ole mahdollista vaatia arvopaperikeskusta tarjoamaan sijoittajille ilmaisia tilejä kilpailuneutraliteetin säilyttämiseksi. Arvopaperikeskus voi

edelleenkin tarjota ilmaistilejä, mutta tällöin tarjoaminen perustuu vapaaehtoiseen liiketoimintatapattokseen eikä lain velvoittavaan sääntöeseen.

Lain 4 luvussa olisivat arvo-osuusjärjestelmää, hallintarekisteröintiä sekä kirjaus- ja selvitysrahastoa koskeva sääntely. Lukuun ehdotetaan siirrettäväksi voimassa olevan lain 8 luvun 1 §:n sääntely hallintarekisteröinnistä. Arvo-osuusjärjestelmää sekä kirjaus- ja selvitysrahastoa koskevat säännökset ehdotetaan pidettävän joitakin teknisiä täsmennyksiä lukuun ottamatta ennallaan.

Lukuun ehdotetaan lisättävien säännösten arvo-osuusjärjestelmässä liikkeeseen laskettuja osakkeita koskevien omistajatietojen toimittamisesta yleisöjulkiseksi. Ehdotuksen mukaan tilinhoitajalla ja hallintarekisteröinnin hoitajalla olisi oltava luotettava järjestely, jolla sen tietojärjestelmästä voitaisiin Patentti- ja rekisterihallituksen, jäljempänä *PRH*, ylläpitämän käyttöliittymän välityksellä hakea jokaisen saataville ajantasaiset omistajatiedot Suomen kansalaisten sekä suomalaisten yhteisöjen ja säätiöiden omistamista suomalaisen yhtiön liikkeeseen laskemista osakkeista. Osakkeita koskevat omistajatiedot olisi toimitettava Suomen kansalaisen tai suomalaisesta yhteisön ja säätiön omistamista osakkeista, jos henkilö on osakeyhtiölaissa tarkoitettu osakkeenomistaja eli säilytysketjun loppusijoittaja. Jos säilyttäjällä olisi toinen säilyttäjä asiakkaanaan, ei sen tarvitsisi toimittaa omistustietoja, vaan tällöin asiakkaan oleva säilyttäjä toimittaisi omistustiedot. Arvopaperikeskuksen olisi toimitettava omistajatiedot silloin, kun se toimii arvo-osuustilin tilinhoitajana.

Hallintarekisteröintiä koskevia säännöksiä olisivat lisäksi hallintarekisteröinnin hoitajan ja arvo-osuuden omistajan välillä tehtävä sopimus hallintarekisteröinnistä. Sopimuksessa olisi sovittava, että hallintarekisteröinnin hoitaja saa arvo-osuuden omistajaa, arvopapereille maksettavia tuottoja ja arvopaperikauppoja koskevat tiedot sekä muut hallintarekisteröinnin hoitajan sen toimintaa koskevan lainsäädännön perusteella tarvitsemat tiedot.

Hallintarekisteröinnin hoitajalla olisi velvollisuus huolehtia siitä, että liikkeeseenlaskija ja viranomaiset saavat lakisääteisen tehtävänsä hoitamiseksi tarvittavat tiedot. Finanssivalvonta voisi määrätä hallintarekisteröinnin hoitajalle seuraamuksen, jos tämä rikkoo velvollisuutensa toimittaa tietoja.

Voimassa olevan lain 7 luvun säännöksiä arvopaperin ja rahoitusvälineen liittämistä arvo-osuusjärjestelmään ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa siirtokelpoisten arvopaperien, jotka otetaan kaupankäynnin kohteeksi tai joilla käydään kauppaa kauppapaikoilla, liittämistä arvo-osuusjärjestelmään säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa. Perusteena muutokselle on EU:n arvopaperikeskusasetuksen säännös, jonka mukaan kauppapaikoilla kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien tulee olla arvo-osuusmuodossa. Säännös on sisällytetty jo voimassa olevaan lakiin, mutta uutta olisi se, että velvollisuus saattaa arvopaperit arvo-osuusmuotoon koskisi jatkossa myös monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää sekä organisoitua kaupankäyntijärjestelmää. Myös siirtokelpoisen arvopaperin määritelmä tulisi asetuksesta kansallisen lain sijaan. Kansalliseen arvo-osuusjärjestelmään voitaisiin luonnollisesti edelleen liittää muitakin kuin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa tarkoitettuja arvopapereita.

Lain 6 lukuun ehdotetaan siirrettäväksi säännöksiä OYL:sta. OYL:sta siirtyvien säännösten lisäksi 6 luvussa ehdotetaan säädettäväksi rajat ylittävistä soveltamisalasta, jonka mukaan luvun säännöksiä sovellettaisiin siitä riippumatta, laskeeko suomalainen yhtiö arvopaperinsa liikkeelle Suomessa toimivassa arvopaperikeskuksessa vai ulkomailla. Liikkeeseenlaskijalla on EU:n arvopaperikeskusasetuksen nojalla oikeus valita arvopaperikeskus, jossa arvopaperit lasketaan liikkeeseen. Osakeyhtiön tai osuuskunnan olisi kuitenkin tehtävä ulkomaisen arvo-

paperikeskuksen kanssa sopimus, jonka nojalla arvopaperikeskuksen, sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön tai arvopaperikeskuksen osapuolen on toimitettava viipymättä yhtiölle tai osuuskunnalle tiedot suomalaisista omistajista. EU:n arvopaperikeskusasetus ei pakota ulkomaisia arvopaperikeskuksia tarjoamaan suoria tilejä. Myös yksilöllisen asiakaserottelun tarkempi sisältö määräytyy liikkeeseenlaskuvaltion kansallisen lainsäädännön mukaan. Tällöin on mahdollista, että suomalaisen sijoittajan osakkeet on kirjattu sellaiselle tilille, jota tilinhaltija hallitsee toisen lukuun kuitenkin siten, että arvo-osuustililtä olisi yksilöitävissä arvo-osuuksien todellinen haltija nimellä tai muilla riittäväillä yksilöintitiedoilla. Asetuksen erotteluvaatimus koskee vain arvopaperikeskusta ja sen suoraa selvitysosapuolta, joten on mahdollista, että hallintarekisteröinnin hoitajana toimivalla pankilla on asiakkaana pienempi sijoituspalveluyritys, jonka asiakkaan voi olla suomalainen sijoittaja.

Lain uudessa 7 luvussa ehdotetaan säädettävän arvopaperikeskuksen elvytys- ja kriisinratkaisusuunnitelmasta. Arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusta on odotettavissa lähivuosien aikana EU-sääntelyä, joten ehdotetuilla säännöksillä katettaisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksessa jäsenvaltioille asetettu velvoite säätää arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusuunnitelmasta siihen saakka, kunnes vastaava EU-sääntely ja sen edellyttämät kansallisen lainsäädännön muutokset ovat voimassa. Arvopaperikeskuksen kriisinratkaisua ja sen suunnittelua koskevat viranomais tehtävät ehdotetaan Rahoitusvakausviraston hoidettavaksi. Kriisinratkaisusuunnitelmassa on varauduttava kriisinratkaisutoimiin, jotka voidaan toteuttaa kriisiratkaisulain (1194/2014) mukaisella tavalla, jos kriisihallintoon asettamisen edellytykset täyttyvät. Arvopaperikeskus on toimija, jonka kohdalla ennakkollinen puuttuminen on korostuneen tärkeässä asemassa, joten kriisinratkaisu koskee tilannetta, jossa arvopaperikeskus on jo vakavissa taloudellisissa vaikeuksissa.

Lain 8 luvun seuraamuksia koskeviin säännöksiin ehdotetaan lisättäväksi EU:n arvopaperikeskusasetuksen edellyttämät säännökset rikkomusten ilmoittamisesta sekä hallinnollisten seuraamusten määräämisestä. Rikkomuksista ilmoittamista koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi lain 2 lukuun. Laissa luettelaisiin ne EU:n arvopaperikeskusasetuksen säännökset, joiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä tulisi lähtökohtaisesti määrätä FivaL:ssa säädetty seuraamusmaksu.

Salassapitoa koskeviin säännöksiin ehdotetaan muutosta, jonka mukaan arvopaperikeskuksella ja hallintarekisteröinnin hoitajalla sekä ATL:n mukaisella säilyttäjällä olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa arvo-osuusjärjestelmästä sekä asiakaskohtaisilta arvopaperitileiltä tietoja sisäpiirin omistusta koskeviin rekistereihin ja vaikuttavassa asemassa olevien henkilöiden tekemistä henkilökohtaisista liiketoimista pidettäviin rekistereihin.

Osakeyhtiölaki

OYL:n 4 luvussa säädetään yhtiön osakkeiden kuulumisesta AOLJL:ssa tarkoitettuun arvo-osuusjärjestelmään. Voimassa olevassa laissa ei ole otettu huomioon EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaista liikkeeseenlaskijan valintaoikeutta, jonka mukaan yhtiö voi valita arvopaperikeskuksen, jossa se laskee arvopaperinsa liikkeeseen. Lakia on muutettava siten, että yhtiön osakkeet voidaan liittää myös ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Asetuksen mukaan arvopapereihin sovelletaan liikkeeseenlaskijan valintaoikeudesta huolimatta edelleen arvopaperien liikkeeseenlaskijan kotipaikan kansallista yhtiöoikeutta. Siten OYL:n säännökset tulevat sovellettavaksi myös silloin, kun yhtiön osakkeet liitetään ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Liikkeeseenlaskijan valintaoikeuden johdosta OYL:a muutettaisiin myös siten, että arvo-osuusjärjestelmään liittämistä, osakeoikeuksien käyttöä, osakasluettelon pitoa ja julkisuutta sekä osakkeiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä koskevia säännöksiä voidaan soveltaa yhtiön liittäessä osakkeet ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään.

Yhtiön liittäessä osakkeensa ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, arvopaperikeskuksen ja sen osapuolten tehtäviin ja vastuuseen sovelletaan niiden kotipaikan kansallista lainsäädäntöä. OYL:ssa ei voida säätää ulkomaisen arvopaperikeskuksen tai sen osapuolten tehtävistä ja vastuusta. Tästä johtuen lakia olisi muutettava niin, että arvopaperikeskusta tai sen osapuolia velvoittavan sääntelyn sijaan yhtiöllä tai sen hallituksella on vastuu muun muassa osakasluettelon pitämisestä ja julkisuudesta sekä oikeuksien kirjaamisen järjestämisestä, kun osakkeet liitetään arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään.

Osakeyhtiölain vaatimus osakasluettelon pitämisestä arvopaperikeskuksessa voi rajoittaa osakkeiden liittämistä sellaiseen ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, jossa arvopaperikeskus ei itse tarjoa osakasluettelon pitämiseen liittyviä palveluita. Tästä syystä osakeyhtiölain mukainen velvollisuus osakasluettelon pitämisestä ehdotetaan siirrettäväksi arvopaperikeskukselta arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön hallitukselle. Yhtiön valitsemaa arvo-osuusjärjestelmää tai ulkomaista arvo-osuusjärjestelmää koskevassa lainsäädännössä voidaan määrätä tarkemmin osakasluettelon pidosta. AOJL:ssa tarkoitettuun suomalaiseen arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön osakasluettelon pidosta ehdotetaan osakeyhtiölain lisäksi säädettäväksi AOJL 4 luvun 3 §:ssä. Osakkeenomistajien oikeuksien turvaamiseksi arvo-osuusjärjestelmään kuuluvia osakkeita koskevat säännökset on sisällöltään tarpeen säilyttää ennallaan.

Arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien yhtiöiden osakasluettelot olisi pidettävä nähtävänä siten, että jokaisella on Suomessa mahdollisuus tutustua osakasluettelon julkisiin tietoihin.

Osakkeenomistajan oikeuksien käyttäminen arvo-osuusjärjestelmään kuuluvissa yhtiöissä edellyttäisi edelleen, että osakas on merkitty OYL:ssa tarkoitettuun osakasluetteloon.

Asetuksen edellyttämät OYL:n muutokset ehdotetaan toteutettavaksi kumoamalla lain 4 luku ja siirtämällä lukuun sisältyvät keskeiset yhtiöoikeudelliset arvo-osuusjärjestelmään liittämistä, osakeoikeuksien käyttöä, osakasluettelo ja sen julkisuutta sekä osakkeiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä koskevat säännökset lain 3 ja 6 lukuun. Kumottavan 4 luvun säännökset oikeuksien kirjaamisesta, odotusluettelosta ja osakkeiden poistamisesta arvo-osuusjärjestelmästä ehdotetaan siirrettäväksi AOJL:n 6 lukuun, jota sovellettaisiin silloin, kun yhtiön arvopaperit on liitetty arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmää vastaavaan järjestelmään.

OYL:n lisäksi osuuskuntalain arvo-osuusjärjestelmää koskevat säännökset on asetuksen johdosta tarpeen muuttaa OYL:a vastaavalla tavalla.

Laki arvo-osuustileistä

Lain 5 a §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös suomalaiset sijoittajat voisivat siirtymään jälkeen hallintarekisteröidä arvo-osuusjärjestelmään liitetyt arvopaperit käyttämällä omaisuudenhoitotiliä. Suomalaisella tarkoitettaisiin voimassa olevan lain mukaisesti sellaista luonnollista henkilöä, jolla on Suomen kansalaisuus sekä sellaista oikeushenkilöä, jolla on Suomessa kotipaikka. Vieraan pääoman ehtoisten arvopaperien hallintarekisteröinti olisi kuitenkin sallittua heti lain voimaantulua.

Sijoituspalvelulaki

Laissa ehdotetaan säädettäväksi hallintarekisteröinnin hoitajan ja muun arvopaperin säilyttäjän velvollisuudesta huolehtia, että se saa arvopaperin omistajatiedot. Säilytys on SipaL:ssa tar-

koitettua toimiluvanvaraista sijoituspalvelua, mutta voimassa olevan SipaL:n säännökset eivät koske esimerkiksi arvopaperikeskusta. Lain 9 ja 10 lukua sovellettaisiin ehdotuksen mukaan myös arvopaperikeskukseen, kun se tarjoaa säilytyspalvelua. Säännösten tarkoitus on selkeyttää viranomaisten omistajatietojensaantia tilanteessa, jossa arvopapereita säilytettäisiin moniportaisesti arvopaperikeskuksen ulkopuolella. Säännöksillä on tarkoitus turvata arvopaperien omistajia koskevien tietojen saanti siinä laajuudessa kuin mahdollista, kun suomalainen yhtiö valitsisi ulkomaisen arvopaperikeskuksen, mutta arvopaperien säilyttäjä olisi Suomessa toimiva taho tai kun ulkomaiseen sijoituspalveluyritykseen sovellettaisiin Suomen lakia.

Sijoituspalveluyrityksen olisi sopimuksessaan toisen säilyttäjän kanssa huolehdittava siitä, että sopimusosapuoli toimittaa tiedot viranomaiselle tai yhtiölle arvopaperin omistajasta, arvopapereille maksettavista tuotoista ja arvopaperikaupoista tämän pyynnöstä. Tietojen toimittamismahdollisuus kauppatietojen osalta riippuu siitä, onko se toiminut samalla arvopaperikaupan välittäjänä. Sijoituspalveluyrityksen olisi toimitettava sopimus etukäteen Finanssivalvonnalle. Säilyttäjän olisi annettava tiedot pyynnöstä viranomaiselle ja arvopaperin liikkeeseenlaskijalle.

Sääntelyn tehokkaan toteutumisen varmistamiseksi Finanssivalvonnalla olisi oikeus määrätä rahamääräinen hallinnollinen seuraamus, jos sijoituspalveluyritys ei säilyttäjänä toimita tietoja arvopaperien omistajista. Sijoituspalveluyrityksen olisikin toimittava erityisen huolellisesti säilytysketjun seuraavan portaan valinnassa.

Ehdotettuja säännöksiä sijoituspalveluyrityksen velvollisuudesta laatia sopimus arvopaperien moniportaisesta säilytyksestä sovellettaisiin kuitenkin vasta kahden vuoden siirtymäajan jälkeen, kun hallintarekisteröinti olisi mahdollista myös suomalaisille sijoittajille.

Laki Finanssivalvonnasta

FivaL:iin ehdotetaan tehtäväksi EU:n arvopaperikeskusasetuksen edellyttämät säännökset hallinnollisten seuraamusten määrittämisestä ja julkistamisesta. Seuraamusmaksun suuruus olisi oikeushenkilölle määrättyä enintään 10 prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta ja luonnolliselle henkilölle määrättyä enintään 5 miljoonaa euroa. Lain nykyiset rikosoikeudelliset rangaistussäännökset toiminnan luvottomasta harjoittamisesta ehdotetaan pidettäväksi voimassa. Finanssivalvonnalle ehdotetaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen edellyttämää toimivaltuutta kieltää pysyvästi tiettyjä henkilöitä toimimasta arvopaperikeskuksen johtotehtävissä, jos henkilö on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tai laiminlyönyt EU:n arvopaperikeskusasetuksen tiettyjä säännöksiä.

FivaL:iin sisältyvää säännöstä hallinnollisten seuraamusten julkistamisesta ehdotetaan muutettavaksi niin, että jatkossa Finanssivalvonnalla olisi oikeus tiettyjen edellytysten täytyessä jättää seuraamusta koskeva päätös kokonaan julkistamatta. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi FivaL:iin sisältyvää säännöstä Finanssivalvonnan velvollisuudesta ilmoittaa tiettyjä seuraamuksia koskevat tiedot Euroopan valvontaviranomaisille, kuten myös säännöstä Finanssivalvonnan oikeudesta saada tietoja esitutkinta- ja syyttävaviranomaiselta AOJL:ssa säädettyjen rangaistussäännösten esitutkinnasta ja oikeudenkäyntimenettelystä EU:n arvopaperikeskusasetuksessa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi.

Poikkeussäännön käyttäminen ja siirtymävaihe

Arvopaperikeskusasetus pitää sisällään poikkeuksen erityisehdon täyttävillä jäsenmaille. Arvopaperikeskusasetuksen 38 artiklan 5 alakohdan mukaan: ”Arvopaperikeskuksen ja sen osallistujien on kuitenkin tarjottava yksilöllistä asiakaserottelua sellaisen jäsenvaltion kansalaisille

ja asukkaille ja siihen sijoittautuneille oikeushenkilöille, jossa tätä edellytetään sen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jonka nojalla arvopaperit on luotu, sellaisena kuin se on voimassa 17 päivänä syyskuuta 2014. Tätä velvoitetta sovelletaan niin pitkään kuin kansallista lainsäädäntöä ei ole muutettu tai kumottu ja sen tavoitteet ovat edelleen voimassa.”

Esityksessä ehdotetaan, että Suomessa käytetään 38 artiklan 5 alakohdan mukaista poikkeusta kahden vuoden siirtymävaiheen ajan. Suomalaisten sijoittajien suomalaiset osakeomistukset tulisi siirtymäajan erotella yksilöllisesti kaikissa arvopaperikeskuksissa ja niiden suorissa osapuolissa. Poikkeussääntö esitetään otettavaksi käyttöön, jotta omistuksen yleisöjulkisuus voidaan ylläpitää vähintään nykytasolla niin kauan, kunnes poikkeussäännön käytön tavoitteet eivät ole enää voimassa. Suomalaisten omistajien omistuksen yleisöjulkisuus on nykyisin toteutettu Suomessa suoran omistuksen pakolla.

Kansallisella lainsäädännöllä ei voida rajoittaa muissa maissa käytössä olevia arvopapereiden säilytysjärjestelmiä. Kun poikkeussäännön alaiset suomalaiset arvopaperit olisivat toisessa jäsenvaltiossa toimivan arvopaperikeskuksen hallinnoimia, sovellettaisiin siinä maassa noudatettavia yksilöllisen erottelun malleja. Muualla Euroopassa yleisin malli on säilyttäjän pyytämä yksilöllinen erottelu arvopaperikeskuksessa eikä suoran omistuksen järjestelmä. Yksilöllinen erottelu ei tällaisissa erilaisissa kansallisissa alamuodoissa välttämättä sisällä täydellisiä yksityiskohtaisia asiakastietoja, vaan erottelu voi olla pelkästään yleisellä tunnuksella eroteltu asiakastili arvopaperikeskuksella, jolloin yksityiskohtaiset asiakastiedot ovat vain säilyttäjätasolla. Yksilöllisen asiakaserottelun vaatimuksella ei siten välttämättä ulkomailta saavuteta niitä omistuksen yleisöjulkisuuteen liittyviä tavoitteita, joita poikkeussäännöksessä edellytetään. Kun liikkeeseenlaskijan valintaoikeutta ei voida kuitenkaan rajoittaa, jäävät poikkeussäännöksen käytön tavoitteet yleisöjulkisuudesta osin toteutumatta. Suomalaisten omistamat arvopaperit voivat siirtyä ulkomaille myös arvopaperikeskusten välisten linkkien kautta arvopaperikeskuksesta toiseen, mikä rajoittaa edelleen poikkeussäännön käyttöä.

Asetuksessa edellytetty erotteluvaatimus liittyy kuitenkin vain arvopapereiden säilytysmalliin ja asiakkaiden arvopapereiden esineoikeudelliseen suojaamiseen. Säilytysmalli on siten riippumaton toiminto osakasluettelon ylläpitämisestä, osakasluettelon mahdollisesta yleisöjulkisuudesta tai omistustietojen toimittamisesta viranomaiselle. Osakasluettelo on yhtiön rekisteri omistajistaan, eikä säilytysmallilla ole osakasluettelon pitovastuuseen vaikutusta, yleisöjulkisuudesta puhumattakaan. Vaatimus yksilöllisestä asiakaserottelusta ei siten tarkoita sitä, että ulkomainen arvopaperikeskus toimittaa osakasluettelon yleisön saataville, vaan se tulisi turvata muutoin. Jatkossa osakasluettelot hajaantuvat eri arvopaperikeskuksiin. Tapa, jolla osakasluettelot olisivat mahdollisesti yleisön saatavissa, vaihtelisi todennäköisesti merkittävästikin. Liikkeeseenlaskun vapaus voi myös johtaa tilanteeseen, jossa suomalaiset osakkeet on laskettu liikkeelle arvopaperikeskuksessa, jossa ei ole Suomessa toimivia säilyttäjiä arvopaperikeskuksen selvitysosapuolina.

Omistuksen julkisuus siirtymäajan jälkeen

Arvopaperikeskusten välisen kilpailun täysimääräinen avaaminen edellyttää kuitenkin hallintarekisteröinnin täydellistä avaamista myös suomalaisille sijoittajille. Tällöin suomalaisten omistamia suomalaisten yhtiöiden liikkeeseen laskemia arvopapereita ei tarvitsisi erotella yksilöllisesti poikkeussäännön käyttämisen perusteella missään arvopaperikeskuksessa. Hallintarekisteröinnin täydellinen avaaminen vapauttaisi säilytystoiminnan avoimelle kilpailulle eikä ulkomaisissa liikkeeseenlaskuissa olisi ylimääräisiä vaatimuksia. Hallintarekisteröinnin avaaminen hajaannuttaa kuitenkin omistuksia koskevan tiedon myös arvopapereiden säilyttäjille, jolloin omistuksen julkisuuden turvaamiseksi on tarpeen kehittää uusi malli, jolla tiedot kerättäi-

siin automaattisesti suoraan omistustiedon lähteeltä eli suomalaisilta säilyttäjiltä. Säilyttäjiltä kerätyt tiedot tulisi saattaa julkisesti saataville.

Suomalaiset pankit ovat rakentamassa viranomaisten tilitietokyselyjen tehostamiseksi yhteistä tietojenkyselyjärjestelmää. Viranomaisia varten kehitettävää kyselyjärjestelmää voitaisiin hyödyntää myös yleisön tekemiä kyselyjä varten, jolloin noin 200—400 yleisökyselyn käsitteily vuodessa yli 100 000 viranomaiskyselyn rinnalla tuottaisi synergiahyötyjä. Järjestelmän perustamiskustannukset olisivat noin 25 000—75 000 euroa jokaista toimijaa kohti. Koska pankit ovat tiedon alkulähde osakeomistuksien osalta jo nyt, olisi kyselyjärjestelmän luomisessa kyse pikemminkin tietojärjestelmien sopeuttamisesta muuttuneeseen lainsäädäntöön kuin suuren kokoluokan järjestelmä uudistuksesta.

Tiedot kerättäisiin Suomen kansalaisten sekä suomalaisten yhteisöjen ja säätiöiden omistamista suomalaisen yhtiön liikkeeseen laskemista osakkeista, jotka on liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Tietojentoimittamisvelvollisuus koskisi hallintarekisteröinninohitajan lisäksi tilinhoitajaa sekä arvopaperikeskusta silloin, kun se toimisi tilinhoitajana. Säilyttäjien ja tilinhoitajien tietojärjestelmissä olevat omistustiedot kerättäisiin PRH:n ylläpitämän käyttöliittymän välityksellä jokaisen saataville. Jokainen Suomessa toimiva tilinhoitaja ja säilyttäjä toimittaisi tiedot kuitenkin vain omasta loppuasiakkaastaan, jos tämä on myös OYL:ssa tarkoitettu osakkeenomistaja. Ehdotetulla omistajatietojen keräämisellä ei olisi vaikutuksia OYL:ssa tarkoitettun osaksluettelon ylläpitoon, joka olisi edelleenkin arvopaperikeskukselle laissa asetettu tehtävä. Kyselyjärjestelmän avulla kerätyillä omistajatiedoilla ei olisi yhtiö- tai varallisuus oikeudellisia oikeusvaikutuksia, vaan järjestelmä palvelisi ainoastaan yleisöjulkisuutta. Yhtiö- ja varallisuus oikeudelliset oikeusvaikutukset määräytyisivät siten jatkossakin OYL:ssa tarkoitettulla tavalla.

Aikaa kyselyjärjestelmään siirtymiselle tarvittaisiin kaksi vuotta, eikä ratkaisu olisi riippuvainen siitä arvopaperikeskuksesta, jossa arvopaperit on laskettu liikkeelle. Ehdotettu malli koskisi kuitenkin vain Suomessa toimivia säilyttäjiä, eikä ehdotetulla mallilla voitaisi kerätä omistustietoja sellaisilta säilyttäjiltä, jotka eivät toimi myös Suomessa.

Poikkeussäännön käyttöönottamisen oikeudellinen riski

Poikkeussäännön kirjoitustapa on tulkinnanvarainen ja se on yhteensopimaton asetuksen muiden keskeisten säännösten kanssa, joiden tavoitteena on avata kilpailua. Säännöksen kirjaimellinen lukutapa voi myös johtaa oikeudellisiin ongelmiin. Poikkeussäännös voi sen sanamuodon mukaan olla jäsenvaltiossa voimassa vain niin kauan kuin lainsäädäntöä ei ole kumottu tai muutettu. EU:n arvopaperikeskusasetus sisältää kuitenkin voimassa olevan kansallisen sääntelyn kanssa päällekkäistä sääntelyä, jolloin kansallisen lain säännökset tulisi kumota tai vähintäänkin muuttaa asetuksen mukaisiksi.

Poikkeussäännöllä ei myöskään voida rajoittaa asetuksen muiden artikloiden soveltamista. Vaikuttaa siltä, että poikkeussäännös on kirjoitettu täysin irrallaan muista säännöksistä, eikä asetuksen eri artikloiden yhteisvaikutuksia ole huomioitu lainkaan. Esimerkiksi liikkeeseenlaskijan valintaoikeutta tai arvopaperien siirtoa linkeillä arvopaperikeskuksesta toiseen ei voida rajoittaa poikkeussäännöllä millään tavalla.

Poikkeussäännöksen kirjaimellinen lukutapa ei vaikuttaisi sallivan tehtäväksi kansalliseen sääntelyyn mitään muutoksia. Samaan aikaan niitä on kuitenkin pakko tehdä esimerkiksi liikkeeseenlaskijan valintaoikeuden turvaamiseksi purkamalla kansallisesta lainsäädännöstä vapaan liikkumisen esteet. Esityksen valmistelussa esitettyä epäilyä, voidaanko poikkeussääntöön ylipäätään vedota vai tarkoittaako yksilöllisestä asiakaserottelusta säättäminen artiklassa

tarkoitettua muutosta kansalliseen lainsäädäntöön ei kuitenkaan ole pidetty uskottavana, koska asetuksen voimaansaattaminen vaatii muutoksia myös säilytysmallia koskevaan nykysääntelyyn.

Oikeudellisesti sitovan tulkinnan asetuksen poikkeussäännöksen tulkinnasta tekee Euroopan unionin tuomioistuin, joka ei ole ollut asetusneuvottelujen osapuoli. Tuomioistuin katsoo aina säännöksen tavoitteita kokonaisuutena ja vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin lainsäädännön selektiivinen täytäntöönpano ei ole hyväksyttävää. Ottamalla poikkeussäännön määräajaksi käyttöön Suomi ottaa oikeudellisen riskin. Mahdollisen tuomioistuinratkaisun seurauksena on mahdollista, että Suomen kansallista lainsäädäntöä joudutaan muuttamaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen pääsäännön mukaiseksi. Suomen valtio saattaa lisäksi joutua vahingonkorvausvastuuseen. Kun poikkeussäännön käyttö jäisi ehdotetusta siirtymäajasta joutuen lyhytaikaiseksi, voidaan tuomioistuinkäsittelyn- ja vahingonkorvausvastuun riskiä kuitenkin pitää vähäisenä, epätodennäköisenä ja tarvetta sen käyttöön perusteltuna.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

EU-asetusten sitovuus ja velvoittavuus

Euroopan unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perussopimukset ja unionin niiden nojalla antama lainsäädäntö ovat ensisijaisia jäsenvaltioiden oikeuteen nähden mainitussa oikeuskäytännössä määriteltyjen edellytysten mukaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että ristiriitatilanteissa EU-oikeudella on etusija kaikkeen kansalliseen oikeuteen nähden. Merkitystä ei ole sillä, mikä on kansallisen oikeussäännöksen voimaantulon ajankohta tai normihierarkkinen asema. EU-oikeuden etusija koskee myös perustuslain tasoista normistoa. Vaikka EU-oikeuden etusija on merkittävä ennen kaikkea tuomioistuimessa ja lainsoveltajien kannalta, EU-oikeuden etusijalle ja tulkintavaikutukselle on annettava merkitystä myös kansallisen lainsäätäjän toiminnassa ja siten kansallisen lainsäädännön valmistelussa.

EU-säännösten soveltamisessa ja tulkinnassa korostuu myös tavoitteellisen (teleologisen) tulkintametodin painoarvo. Yksittäistä EU-säännöstä tulkittaessa on otettava huomioon kyseisen säännöksen tavoitteet ja pyrittävä ratkaisuun, joka parhaiten edistäisi kyseisen EU-säännöksen ja sen yksittäisen normin tavoitteita ja niiden toteutumista. EU-oikeuden tehokkaaksi toteuttamiseksi kansallisilla viranomaisilla on velvollisuus tulkita EU-normistoa yhteensopivasti säännösten tavoitteiden kanssa (niin sanottu *effet utile* -periaate).

Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen (*SEUT*) 4 artiklan 2 kohdan mukaan sisämarkkinat sijoittuvat unionin ja jäsenvaltioiden väliseen jaetun toimivallan alaan. *SEUT* 2 artiklan 2 kohdan mukaan jaetun toimivallan aloilla unioni ja jäsenvaltiot voivat toimia lainsäätäjänä ja antaa oikeudellisesti velvoittavia säädöksiä, mutta jäsenvaltiot käyttävät toimivaltansa siltä osin kuin unioni ei ole käyttänyt omaansa tai on päättänyt lakata käyttämästä sitä. Jäsenvaltiot voivat käyttää toimivaltaa niissä kysymyksissä, joita ei ole unionin tasolla vielä säännelty.

SEUT 26 artikla sisältää yleiset määräykset sisämarkkinoiden toteuttamisesta. Artiklan mukaan unioni hyväksyy toimenpiteet, joiden tarkoituksena on toteuttaa sisämarkkinat tai varmistaa niiden toiminta. Sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus taataan perussopimusten määräysten mukaisesti.

SEUT 288 artiklan mukaan asetus pätee yleisesti. Se on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. Lähtökohtana on, ettei asetusten soveltaminen edellytä kansallista täytäntöönpanoa, mutta ne voivat luoda tarvetta täydentävän kansallisen sääntelyn antamiseen tai asetuksen kanssa ristiriitaisen sääntelyn kumoamiseen.

Asetuksen keskeinen tavoite on vapauttaa kilpailua EU-alueella toimivien arvopaperikeskusten välillä sallimalla sekä arvopaperikeskuspalvelujen tarjoaminen niin sanotulla EU-passilla että liikkeeseenlaskijoille mahdollisuus jatkossa vapaasti valita se EU-alueella toimiva arvopaperikeskus, jossa arvopaperit lasketaan liikkeeseen. Kansalliseen lainsäädäntöön, mukaan lukien arvopaperien säilytysjärjestelmät, on siten perusteltua tehdä ne muutokset, joita asetuksen tavoitteet kilpailun avaamisesta vaativat.

Suoran omistuksen pakon pysyvä ylläpitäminen

EU:n arvopaperikeskusasetuksen 38 artikla velvoittaa arvopaperikeskuksen osapuolet tarjoamaan asiakkailleen vähintään mahdollisuutta valita yhteisasiakaserottelun ja yksilöllisen asiakaserottelun välillä. Asetus ei sisällä muita säännöksiä säilytysjärjestelmistä, jolloin yksilöllisen asiakaserottelun tarkempi sisältö jää kunkin jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön varaan. Useimmissa jäsenvaltioissa yksilöllinen asiakaserottelu tarkoittaa moniportaista säilytystä, jossa asiakkaan arvopaperit erotellaan muiden asiakkaiden tai säilyttäjän omistamista arvopapereista. Asetus ei pakota muita jäsenvaltiota ottamaan käyttöön suoran omistuksen järjestelmää.

Lisäksi suoran omistuksen pakon ylläpito tarkoittaisi, että liikkeeseenlaskijan valintaoikeuden käyttäminen rajoittuisi merkittävästi, koska ainoastaan muutamat ulkomaiset arvopaperikeskukset tarjoavat arvopaperien suoraa hallintaa. Tällöin suomalainen sijoittaja ei voisi aina sijoittaa suomalaiseen yhtiöön, jos yhtiö valitsisi ulkomaisen arvopaperikeskuksen. Suoran omistuksen aiheuttaman rajoituksen voimakkuutta lisäisi vielä sellainen vaatimus, että suomalaisten liikkeeseenlaskijoiden tulisi käyttää sellaisia arvopaperikeskuksia, jotka tarjoavat suoraa tilejä tilinhoitajamallin kautta. Tämä rajaa valinnan kohteena olevien arvopaperikeskusten joukkoa vielä entisestään todennäköisesti yksinomaan Ruotsiin ja Tanskaan, joissa on käytössä vastaava tilinhoitajarakenne.

Tilimallia koskevat rajoitukset ovat ongelmallisia myös siirrettäessä arvopapereita linkkien avulla arvopaperikeskuksesta toiseen. Taloudellisesti ainoa järkevä linkkisiirto on arvopaperien siirto käyttämällä hallintarekisteröityä tiliä, jonka arvopaperikeskus avaa toiseen arvopaperikeskukseen.

EU:n arvopaperikeskusasetuksen ja kansallisen lainsäädännön yhteensovittaminen

AOJL:n, OYL:n ja muiden liitelakien muutosehdotusten vaihtoehtona olisi, ettei lainsäädäntömuutoksia tehtäisi lainkaan. EU:n arvopaperikeskusasetus on sellaisenaan sovellettavaa oikeutta, eikä sen voimaantulo edellytä mitään toimia jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön muuttamiseksi. Tilanne, jossa lainsoveltajat ja normiadressaatit joutuisivat ratkaisemaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen ja voimassaolevan lainsäädännön välistä suhdetta yksittäistapauksissa, olisi kuitenkin kohtuuton ja epätoivottava. Vaikka kansallisella lainsäädännöllä ei voida selittää tai toistaa asetuksen säännöksiä, johtaisi vaihtoehto, jossa asetuksen säännösten kanssa ristiriidassa olevia kansallisen lain säännöksiä ei kumottaisi, lopputulokseen, jossa lainsäädännön selkeys ja ymmärrettävyys heikkenisivät merkittävästi.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Yleisesti taloudellisista vaikutuksista

EU:n arvopaperikeskusasetuksen taloudellisia vaikutuksia on kuvattu tarkemmin työryhmämuistiossa VM 033:00/2014 ”Arvopaperien säilytysmallien laajentumisen ja yhdyntävien markkinarakenteiden toteuttamisen arviointi sekä arvopaperikeskusasetuksen täytäntöönpanon valmistelu”.

EU:n arvopaperikeskusasetuksen ja sitä tarkentavan esitettävän kansallisen lainsäädännön taloudelliset vaikutukset riippuvat useasta tekijästä ja näiden yhteisvaikutuksista. Arvopaperikeskusasetus on osa laajempaa sääntelypakettia kilpailun ja tehokkuuden lisäämiseksi arvopaperimarkkinoilla ja yksi kulmakivistä markkinoiden yhtenäistämiseksi. Asetus lisää kilpailua poistamalla kansalliset lainsäädäntöperusteiset arvopaperikeskusmonopolit, sallimalla palvelujen tarjoamisen jäsenvaltiosta toiseen niin sanotulla EU-passilla, edellyttämällä pakollisia linkkejä arvopaperikeskusten välillä ja mahdollistamalla yrityksille arvopapereiden vapaan liikkeeseenlaskuoikeuden missä tahansa arvo-paperikeskuksessa EU:n alueella tai kolmannen maan hyväksytyssä arvopaperikeskuksessa.

Asetus edistää kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien säilytys- ja selvitystoiminnan tehokkuutta edellyttämällä yhteisiä käsittelysääntöjä, toimitusaikoja ja –käytäntöjä sekä yhteisiä teknisiä ja toiminnallisia standardeja. Yhteinen laajempi toiminnallinen alue johtaa suur- tuotantohyötyjen kasvamiseen erityisesti EU:n reuna-alueilla. Asetuksen taloudellisten vaikutusten arviointi on monimuotoisuutensa vuoksi haasteellista, koska vaikutukset ovat riippuvaisia eri markkinaosapuolten valinnoista. Aitoa kilpailua syntyy ainoastaan mikäli osapuolet kilpailuttavat aidosti arvopaperikeskuksia ja arvopaperien säilyttäjiä. Yhtenäiset toimintaperiaatteet ja standardit edistävät tehokkuutta, jolloin keskeistä taloudellisten hyötyjen osalta on yleensä yhtenäisiin EU-laajuisiin ratkaisuihin siirtyminen. Integraatiohyötyjen saavuttamiseksi on tavallisesti luovuttava sellaisista kansallisista erityispiirteistä, jotka ovat yhteen sopimattomia valitun yhtenäisen EU-ratkaisun kanssa ja estäisivät yhtenäisiä markkinoita. Yleensä tällaiset muutokset tapahtuvat vaiheittain ja hitaasti, koska sijoittamiskäyttäytymisen ja käytäntöjen vaihtaminen sekä järjestelmämuutokset vaativat aikaa.

Vaikutus kotitalouksiin ja sijoittajiin

Tavalliset kotitaloudet näkevät sisämarkkinoiden toiminnan tehostumisen erityisesti yleistaloudellisten edellytyksien parantumisen kautta. Merkittävin välillinen vaikutus kotitalouksille tulee luultavasti olemaan yrityspääoman edullisempi saatavuus suoraan markkinoilta, mikä on omiaan lisäämään investointeja ja sitä kautta parantamaan työllisyystilannetta pitkällä aikavälillä.

Arvopapereihin sijoittavat kotitaloudet tulevat todennäköisesti havaitsemaan eurooppalaisten sijoittamisedellytyksien kehittymistä. Sijoittajat voivat aikaisempaa edullisemmin ja monipuolisemmin sijoittaa EU-alueen arvopapereihin. Kansainvälisiä sijoituspalveluita tulee olemaan aikaisempaa monipuolisemmin ja edullisemmin saatavilla sekä kotimaassa että rajan yli. Se, miten hinnoittelu- tai kustannuserot näkyvät eri osapuolille riippuu osittain siitä, miten arvopaperikeskusten ja muiden sijoittamishallinnollisten toimintojen kulut jakautuvat sijoittajien ja liikkeeseenlaskijoiden välillä sekä miten laajasti hinnoittelu on palvelukohtaisesti läpinäkyvää tai sisällytetty palvelu- ja paketti-hintoihin. Vaikka kotimaiset sijoittajat, ainakin piensijoittajat, käyttävät todennäköisesti jatkossakin pääosin kotimaisia palveluntarjoajia, on kilpailutuk-

sen mahdollisuus yksistään jo omiaan laskemaan kotimaisten palveluntarjoajien veloituksia ja kannustamaan palvelujen tehostamiseen.

Vaikutus yrityksiin ja liikkeeseenlaskijoihin

Arvopaperimarkkinoiden avaaminen merkitsee suomalaisille yrityksille pääomansaannin parantumista, kun ulkomaisten sijoittajien sijoitukset suomalaisyhtiöihin helpottuvat entisestään. Liikkeeseenlaskijoilla on jatkossa mahdollisuus käyttää muutakin kuin kotimaista arvopaperikeskusta, mikä lisää kilpailua ja alentaa sen vuoksi todennäköisesti liikkeeseenlaskijoiden kustannuksia. Arvopaperikeskusten kustannustasot ja katemarginaalit vaihtelevat merkittävästi EU-alueella. Koska EFi:n hinnoittelutaso on selvästi korkeimpien joukossa EU-alueella, ja kolmin- tai nelinkertainen esimerkiksi Euroclear Sweden Ab:n kustannuksiin verrattuna, on odotettavissa, että kilpailu alentaa liikkeeseenlaskijoiden kustannuksia merkittävästi juuri Suomessa. Tämä riippuu osittain siitä, minkälaiseksi liikkeeseenlaskijoiden ja säilyttäjien kustannusjakotasapaino muodostuu arvopaperikeskuksissa.

Vaikutukset säilyttäjäille

Säilyttäjäille avautuu jatkossa syrjimättömät mahdollisuudet toimia eri arvopaperikeskusten osa-puolina. Säilyttäjät voivat myös arvopaperikeskusten välisiä linkkejä hyväksikäyttäen keskittää hallinnoimaansa arvopaperimassan haluamaansa arvopaperikeskukseen. Säilyttäjien mahdollisuus kilpailuttaa arvopaperikeskuksia kasvaa oleellisesti, mikä johtaa todennäköisesti siihen, että arvo-paperikeskuspalvelujen hinta-laatusuhde paranee merkittävästi. Tätä edesauttavat myös vaatimukset arvopaperikeskusten aikaisempaa läpinäkyvämmistä hinnoitteluperiaatteista. Koska säilyttäjät voivat linkkien kautta keskittää arvopaperikeskusyhteytensä yhteen arvopaperikeskukseen, tämä on todennäköisesti omiaan keskittämään säilytys- ja käsittelyjä isojen finanssikeskusten arvopaperi-keskuksiin. Jos säilyttäjien kesken on riittävästi kilpailua, nämä kustannussäästöhyödyt kanavoituvat sitten säilyttäjien sijoittaja-asiakkaille.

Vaikutukset arvopaperikeskuksiin

Arvopaperikeskukset ovat käytännössä muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta perustuneet kansallisiin monopolirakenteisiin erityisesti osakkeiden liikkeeseenlaskun osalta. Nykyisten arvopaperi-keskusten suhteelliset kustannustasot vaihtelevat merkittävästi, mikä johtuu muun muassa suurtuotannon eduista, sisäisistä tehokkuuseroista, tuotejakautumasta, säilytysmallijakautumasta, lisäpalvelujen laajuudesta sekä keskusvastapuolen ja säilyttäjien käyttämän sisäisen selvityksen laajuudesta.

Koska suurtuotannon edut ovat merkittäviä arvopaperikeskustoiminnassa, pienten arvopaperikeskusten kilpailutilanne voi muuttua vaikeaksi avautuvilla markkinoilla. Tämä johtaa mahdollisesti keskittymiskehitykseen avautuvilla arvopaperikeskusmarkkinoilla. Erityisesti Euroclear-konsernin ja Clearstream ryhmittymän (Clearstream-konserni ja sen läheiset niin sanottuun *Link-up markets*-yhteistyöhön kuuluvat arvopaperikeskukset EU-alueella Kyproksella, Espanjassa, Itävallassa, Kreikassa, Luxemburgissa, Saksassa ja Tanskassa) sisällä on odotettavissa rakennemuutoksia. Nämä ryhmät kattavat jo nyt yli 80 prosenttia markkinoista. Uudessa kilpailutilanteessa EFi joutuu todennäköisesti alentamaan merkittävästi voittomarginaaliaan ja tehostamaan tuotantoaan noin kolminkertaisen suhteellisen kustannustasonsa laskemiseksi kilpailijoiden tasolle. Lisääntyvä kilpailu johtaa suurella todennäköisyydellä näilläkin markkinoilla palvelutarjonnan harmonisoitumiseen sekä hintatason yhtenäistymiseen ja alentumiseen.

Yleisöjulkisuusmallin muuttuminen

Siirtymävaiheen aikana yleisöjulkisuus perustuu suomalaisten sijoittajien arvopaperikeskuk-
sen suorilla tileillä oleviin säilytyksiin, jotka ovat jatkuvasti yleisöjulkisia.

Sekä siirtymävaiheen aikana että sen jälkeen ulkomaisen arvopaperikeskuksen valinnut liik-
keeseenlaskija olisi velvollinen pitämään yleisöjulkista omistajaluetteloa suomalaisista omis-
tajistaan OYL:n mukaisesti. Todennäköisyys on kuitenkin suhteellisen pieni sille, että merkit-
tävä osa suomalaisista liikkeeseenlaskijoista siirtyisi ulkomaiseen arvopaperikeskukseen siir-
tymävaiheen aikana. Vaikka siirtymävaiheen aikana suomalaisiin yhtiöihin sijoittavilta suo-
malaisilta vaaditaan ulkomailla yksilöllisesti erotellun arvo-osuustilin käyttöä, olisi omistus-
tietojen saatavuus kuitenkin riippuvainen loppusijoittajien ilmoittautumisesta osaksluetteloil-
le, kun eroteltu tili voi tarkoittaa myös hallinta-rekisteröityä tiliä. Osakkeenomistajien oikeuk-
sia koskevan direktiivin mahdollisella muutoksella voidaan EU-alueen säilytysketjuista kysyä
omistajatietoja käytännössä rajoitetun määrän kertoja vuodessa.

Siirtymävaiheen jälkeen siirryttäisiin käyttämään reaaliaikaisia omistajatietokyselyitä suoma-
laisten säilyttäjien tietokannoista. Silloin kaikki Suomessa toimivien säilyttäjien suomalaisasi-
akkaiden omistajatiedot olisivat edelleen yleisöjulkisia. Yleisöjulkisuus paranee verrattuna
siirtymävaiheeseen, koska omistajatietokyselyin toteutettava julkisuus koskee myös ulkomail-
la liikkeeseenlaskettuja osakkeita, joita Suomessa toimiva säilyttäjä säilyttää.

Erilaisten yleisöjulkisuuden mallien taloudellisten hyötyjen arviointi on vaikeaa eikä aiheesta
ole laaja-alaisia tutkimuksia. Ruotsia lukuun ottamatta muissa EU-maissa on käytössä vain
avoimuusdirektiivin mukaiset liputusrajat ilman osakeomistuksen yleistä julkisuutta lisääviä
 muita järjestelyitä. Hyötyjen arviointia vaikeuttaa myös se, että arvopaperimarkkinoita valvo-
villa viranomaisilla on kauppaportointia koskevien säännösten johdosta käytössään tarkat
arvopaperien tapahtumatiedot, jolloin viranomaisvalvonnalla on luonnollisesti huomattavasti
suurempi ennaltaehkäisevä merkitys mahdollisten väärinkäytösten rajoittamiseen kuin yleisö-
julkisuudella, jolloin sen lisäarvo jää pienemmäksi.

Ehdotettu yleisöjulkisuusmalli edellyttää kyselyvalmiuksien rakentamista säilyttäjyhteisöis-
sä. Näitä valmiuksia ollaan kuitenkin samanaikaisesti rakentamassa viranomaiskyselyjen kä-
sittelymiseksi, jolloin yleisöjulkisuuskyselyt voidaan toteuttaa hyödyntäen viranomaiskyselyi-
tä varten rakennettavaa järjestelmää. Viranomaiskyselyitä on vuodessa eri arviointiperiaattei-
den mukaan noin 100 000—500 000 vuodessa, kun taas yleisöjulkisuuskyselyitä on ollut noin
200—400 vuodessa. Säilyttäjillä yleisöjulkisuuskyselyjen kustannusrasite on siten lähes ole-
maton viranomaiskyselyihin verrattuna.

Yleisöjulkisuuskyselyitä varten on lisäksi rakennettava Patentti- ja rekisterihallitukseen asia-
kasliittymä, jolla kootaan eri säilyttäjiltä tulleet osakeomistajatiedot ja poistetaan niistä muut
kuin yleisöjulkiset tiedot. Tämän tietojärjestelmän rakennuskustannuksista on tällä hetkellä
vain hyvin karkeat arviot, jotka viittaavat noin 200 000 euron tasoon.

Siirtymävaihe

EU:n arvopaperikeskusasetuksen 38 artiklan 5 kohdan poikkeussäännön käyttäminen ja ehdo-
tettu hallintarekisteröintikiellon jatkaminen johtaa lähes kolmen vuoden siirtymäaikaan ennen
kuin asetuksen tuomia vapauksia voidaan täysimääräisesti hyödyntää Suomessa. Siirtymävai-
he viivyttää todennäköisesti jonkin verran kilpailun avautumisella saavutettavia hyötyjä Suo-
messä, koska kilpailu avautuisi aluksi vain rajoitetusti. Toisaalta siirtymäaika mahdollistaa
hallitun vaiheittaisen siirtymisen uuteen EU-laajuiseen toimintaympäristöön. Lisäksi asetuk-
sen nojalla annetaan alemman tasoista sääntelyä. EU-tason markkinamuutokset toteutuvat to-
dennäköisesti myös vaiheittain ja vähitellen, mihin viittaavat muun muassa asetuksen voi-

maantuloa seuranneet ensimmäiset viisi kuukautta, joiden aikana mitään merkittäviä siirtymiä tai isompia rakennemuutoksia ei ole tapahtunut. Siirtymävaihe antaa mahdollisuuden luoda uusi kustannustehokas ratkaisu omistajatietojen keräämiseksi, joka toimisi Suomessa myös tilanteessa, jossa suomalaiset osakkeet on laskettu liikkeelle ulkomaisissa arvopaperikeskuksissa, mutta säilyttäjät toimivat Suomessa.

Arvopaperikeskuksen elvytys- ja kriisinratkaisu

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua koskevassa hallituksen esityksessä (HE 175/2014 vp) on arvioitu uuden EU:n kriisinratkaisusääntelyn vaikutuksia. Luottolaitoksille ja sijoituspalveluyrityksille on säädetty EU-lainsäädännössä mittavimmat elvytykseen ja kriisinratkaisuun liittyvät velvoitteet kuin arvopaperikeskuksille. Koska arvopaperikeskus ei ole velvollinen suorittamaan EU:n vakaussuorituksia tai vakaussuorituksia, sille ei aiheudu rahastojen ylläpitämiseen liittyviä vuosittaisia kustannuksia.

Rahoitusvakaussuoritusviraston toiminta rahoitetaan toimialalta perittävinä maksuina. Arvopaperikeskukselle aiheutuisi kustannuksia siitä, että se on ehdotuksen mukaan velvollinen maksamaan Rahoitusvakaussuoritusviraston hallintomaksun. Hallintomaksua maksavat sadat luottolaitokset sekä noin kymmenen sijoituspalveluyritystä. Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten hallintomaksu perustuu yhtäältä arviolle sen viranomaiselle aiheuttamasta työmäärästä sekä toisaalta näkemykseen arvioon siitä, millä todennäköisyydellä kukin toimija voi aiheuttaa rahoitusmarkkinoilla niin sanotun järjestelmällisen riskin. Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten maksuperuste on jaettu niin sanottuun perusmaksuun ja suhteelliseen maksuun. Perusmaksu on vakio kaikille toimijoille. Perusmaksun on tarkoitus kattaa aivan pienimmistä toimijoista aiheutuvat työperäiset kustannukset. Arvopaperikeskuksen perusmaksuksi ehdotetaan 300 euroa, mikä vastaa luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä perittäviä kustannuksia.

Arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusuunnitelman arvioidaan olevan keskikokoisen tai suuren luottolaitoksen kriisinratkaisusuunnitelmaa vastaava ja edellyttävän virastolta noin 0,5 henkilövuotta.

Hallintomaksun toinen osa muodostuu suhteellisesta maksusta. Sen tarkoitus on painottaa suurten toimijoiden osuutta viraston toimintakulujen rahoittamisessa sillä perusteella, että suurten toimijoiden todennäköisyys lisätä järjestelmäriskiä on pieniä toimijoita suurempi. Tällä hetkellä luottolaitokset kattavat arviolta 99 prosenttia Rahoitusvakaussuoritusviraston toimintamenoista. Koska Rahoitusvakaussuoritusvirasto aloitti toimintansa vuoden 2015 alussa, sille ei ole vielä vakiintunut toimintamenoja, johon arvopaperikeskuksen suhteellinen hallintomaksu olisi mahdollista perustaa.

Arvopaperikeskus on rahoitusmarkkinoiden vakauden kannalta merkittävä toimija, jonka järjestelmäriski on siksi huomattava. Suhteellisen osuuden perustana pidettäisiin arvopaperikeskuksen liikevaihtoa, joka on pysynyt suhteellisen vakaana viime vuosina. Vuonna 2014 arvopaperikeskuksen liikevaihto oli 39,5 miljoonaa euroa. Suhteellinen maksu olisi henkilötyövuosiin mitoitettuna 0,0013 prosenttia arvopaperikeskuksen liikevaihdosta eli vuoden 2014 liikevaihdon perusteella 51 350 euroa. Vertailuna luottolaitosten suhteellinen maksu on sidottu niiden taseen kokoon ja on 0,0006 prosenttia niiden taseesta, kun taas sijoituspalveluyritysten maksu on sidottu liikevaihtoon ja on 0,03 prosenttia liikevaihdosta. Lisäksi on huomattava, että Rahoitusvakaussuoritusviraston on mahdollista periä hallintomaksu alennettuna, mikäli viraston kustannukset tämän sallivat. Arvopaperikeskuksen suorittama hallintomaksu olisi kokonaisuudessa arviolta noin 50 000—60 000 euroa vuodessa.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Lainsäädäntöehdotukset vaikuttavat viranomaisten, erityisesti Finanssivalvonnan ja Verohallinnon, väliseen tietojensaantiin sekä yhteistyöhön.

Ehdotus vaikuttaa viranomaisten mahdollisuuksiin saada tietoa arvopaperikaupoista ja arvopaperien omistajista. Esimerkiksi Verohallinto, ulosottoviranomaiset, Tulli ja sosiaaliviranomaiset hyödyntävät tietojen keruussa nykyisiä arvopaperikeskuksen tuottamia palveluja. EU:n arvopaperikeskusasetus merkitsee tietojen hajaantumista keskitetystä kansallisesta järjestelmästä useaan EU-alueen arvopaperikeskuksen järjestelmään.

Jos viranomaiset haluavat selvittää yksittäisen suomalaisen sijoittajan omistamien suomalaisten pörssiosakkeiden määrää ja arvoa, tilanne voi olla se, että henkilö on saattanut käyttää ulkomaista välittäjää, markkinapaikkaa, arvopaperien toteutusta ja selvitystä sekä säilytystä, jolloin ainoa toinen liittymäpinta Suomeen on arvopaperin suomalainen liikkeeseenlaskija. Tällöin viranomaisten tiedonsaanti pyritään turvaamaan liikkeeseenlaskijan kautta tehtävällä kyselyllä, mikä edellyttää tietopyyntöä kaikkiin julkisen kaupankäynnin kohteena oleviin yhtiöihin, jotka on rekisteröity Suomessa. Jos arvopaperikaupan ketjun muu osapuoli, kuten välittäjä tai säilyttäjä, on myös suomalainen, tietopyynnön kohdentaminen tapahtuisi ensisijaisesti näihin tahoihin ja vasta toissijaisesti liikkeeseenlaskijaan, koska välittäjillä ja säilyttäjäillä on käytettävissään tai saatavissaan ajantasaiset arvopaperikauppaa ja omistusta koskevat tiedot. Säännellyllä markkinalla ja monenkeskisessä kaupankäyntipaikassa tehdyistä arvopaperikaupoista välitetään tiedot Finanssivalvonnalle.

PRH:n ehdotetaan ylläpitävän käyttöliittymää, jonka välityksellä voitaisiin hakea jokaisen saataville ajantasaiset omistajatiedot Suomen kansalaisten sekä suomalaisten yhteisöjen ja säätiöiden omistamista suomalaisen yhtiön liikkeeseen laskemista osakkeista. Esitystä uudesta tehtävästä voidaan arvioida tulevan jonkin verran lisäkustannuksia PRH:lle, mutta koska kyselyjärjestelmä nojaa säilyttäjiin omiin tietojärjestelmiin, arvioidaan käyttöliittymän perustamiskustannusten olevan 200 000 euroa. Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä henkilöresurssitarpeita. Mahdolliset Patentti- ja rekisterihallituksen lisärahoitustarpeet (momentilla 32.40.03) arvioidaan ja niihin otetaan kantaa tulevissa budjetti- ja kehysmenettelyissä.

Arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusuunnitelman laadinta työllistää Rahoitusvakausvirastoa erityisesti lain voimaantuloa seuraavina muutamana vuotena. Kustannukset katettaisiin arvopaperikeskukselta perittävänä hallintomaksuna. Esityksellä ei ole vaikutusta Rahoitusvakausviraston toiminnan kulujen käsittelyyn vuoden 2016 talousarvioesityksessä.

4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Yleisöjulkisuus

Suoran omistuksen pakon myötä kerättyyn suomalaisten pörssiomistusta koskevaan arvopaperikeskuksessa pidettyyn rekisteriin on voitu rakentaa ajantasaisesti omistuksen julkisuutta palveleva kansainvälisesti poikkeuksellinen järjestelmä. Arvopaperin liikkeeseenlaskijalla on EU:n arvopaperikeskusasetuksen johdosta jatkossa oikeus valita arvopaperikeskus, jossa arvopaperit lasketaan liikkeeseen. Käytännössä tämä tulee merkitsemään sitä, että tiedot suomalaisten yhtiöiden arvopaperien omistajista saattavat hajaantua usealle arvopaperikeskukselle tai joissain maissa arvopaperikeskuksien kanssa samaan konserniin kuuluvalla osakasluetteloiden ylläpitoa tarjoavalle yritykselle. Kun yksilöllinen asiakaserottelu voi valtiosta riippuen tarkoittaa myös moniportaisesti hallittuja, mutta eroteltuja arvo-osuustilejä, hajautuu tieto

osakkeenomistajista arvopaperikeskusten lisäksi yksilöllistä asiakaserottelua tarjoaville arvopaperien säilyttäjille.

Voimassa olevan lain mukaan suomalaisten yhtiöiden osakasluettelot ovat ajantasaisesti saatavilla arvopaperikeskuksessa. Osakasluettelolle merkitään nykykäytännön mukaan edellisen selvityspäivän lopun mukainen tieto arvopaperiomistuksista. Jos sijoittaja on kuitenkin tehnyt samalla arvopaperilajilla päivän aikana useamman kaupan, tällaiset päivänsisäiset arvopaperikaupat eivät näy osakasluettelolla yksittäisinä tapahtumina vaan osakasluettelolle päivittyvä tällöin päivän päättävän saldon mukainen muutos.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien yhtiöiden suomalaisten omistajien yleisöjulkisuus toteutetaan nykyisin arvopaperikeskuksen yleisöpäätteillä ja mahdollisilla paperiraporteilla. Arvioiden mukaan yleisöpäätteitä katsotaan aktiivisimmin yhtiökokouskausina keväisin. Esimerkiksi viranomaiset eivät käy katsomassa osakasluetteloita arvopaperikeskuksessa paikan päällä vaan viranomaisten tiedonsaanti on hoidettu joko datatoimitusten tai kyselyjen kautta. Siten viranomaiset kysyvät yleensä yksittäisiä henkilöjä koskevia tietoja suoraan luottolaitoksilta, sijoituspalveluyrityksiltä ja arvopaperikeskukselta.

Perusteltaessa suomalaisten omistamien arvo-osuuksien yleisöjulkisuutta yhteiskunnallisen vallankäytön ja median kiinnostuksella, omistustiedon käytettävyyttä heikentää se tosiasia, että voimassa oleva yleisöjulkisuus koskee ainoastaan osakeomistusta. Arvopaperimarkkinoilla on käytössä lukuisia määriä erilaisia rahoitusvälineitä, joita voimassa olevan OYL:n säännös yleisöjulkisuudesta ei koske. Yleisöjulkisuus ei koske vieraan pääoman ehtoisia instrumentteja, johdannaisia, sijoitusrahastoja, kapitalisaatiosopimuksia tai erilaisia sijoitusvakuutuksia eikä myöskään pankkitalletuksia.

Vuonna 2004 annetun MiFID:n tavoitteena on ollut muun muassa helpottaa sijoituspalveluiden tarjoamista jäsenvaltiosta toiseen ja lisätä kilpailua arvopaperimarkkinoilla. Direktiivin voimaantulo tarkoitti sitä, että suomalainen sijoittaja voi ostaa sijoituspalvelua EU:n alueella vapaasti eikä hän ole sidottu käyttämään Suomessa toimivia palvelun tarjoajia. Kilpailulle vapaat markkinat sijoituspalvelun tarjoamiseksi aiheuttavat sen, että suomalaisten omistuksia koskeva tieto on jo nyt hajaantunutta ja Suomessa saatavilla olevat tiedot muodostavat vain osan omistuskokonaisuudesta. Liikkeeseenlaskijan valintaoikeus lisännee vielä entisestään saatavilla olevien omistustietojen hajaantuneisuutta.

Omistuksen julkisuutta koskevan mallin muutoksella ei arvioida olevan merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia, koska omistuksen julkisuus säilyisi nykytasolla silloin, kun osakkeet on laskettu liikkeelle Suomessa ja jos arvopaperien säilyttäjä toimii Suomessa. Arvopaperikeskuksessa sijaitsevan yleisöpäätteen sijasta omistustiedoista kiinnostunut toimittaja tai kansalainen voisi etsiä samat tiedot PRH:n tiloissa sijaitsevan päätteen avulla. Yleisöjulkisesti saatavilla oleva tieto julkisen kaupankäynnin kohteena olevan suomalaisen osakeyhtiön suomalaisista osakkaista Suomessa pysyy nykytasolla.

Harmaan talouden torjunta

Harmaan talouden torjumiseksi ehdotuksissa on otettu huomioon mahdollisuudet turvata viranomaisen tietojensaanti sen lakisääteisen tehtävän suorittamiseksi. Verolainsäädännön muutokset viranomaisyhteistyön turvaamiseksi valmistellaan tarvittaessa erikseen.

5 Asian valmistelu

Rahoitusmarkkinoista vastannut elinkeinoministeri Jan Vapaavuori asetti 21 päivänä maaliskuuta 2014 työryhmän arvioimaan, miten arvopaperien säilytysmallien laajentuminen ja yhdyntyvät markkinarakenteet voidaan mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla toteuttaa ottaen huomioon tärkeät osakeomistuksen julkisuuteen liittyvät näkökohdat, sekä valmistelemaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulon johdosta tarvittavat lainsäädäntömuutokset.

Työryhmä luovutti 1 päivänä heinäkuuta 2014 ministeri Vapaavuorelle hallituksen esitykseen muotoon laaditun muistionsa (Arvopaperien säilytysmallien laajentumisen ja yhdyntyvien markkinarakenteiden toteutumisen arviointi sekä arvopaperikeskusasetuksen täytäntöönpanon valmistelu, VM 033:00/2014). Työryhmän keskeisin ehdotus oli hallintarekisteröinnin avaaminen suomalaisille ja omistustietojen keskittäminen julkiseen omistajarekisteriin, jota ehdotettiin pidettävän PRH:ssa. EU:n arvopaperikeskusasetusta ja sen vaikutuksia Suomen arvopaperimarkkinoille sekä viranomaisten toimintaan on käsitelty tarkemmin kyseisessä muistiossa, joka on esityö tälle hallituksen esitykselle. Työryhmänmuistion laadinnassa on monin paikoin hyödynnetty professori Eva Liljeblomin raporttia arvopaperien moniportaisen hallinnan ja hallintarekisteröinnin laajentamisen taloudellisista vaikutuksista (VM 32/2010).

EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantuloa valmistelleen työryhmän muistioon saatiin runsaasti lausuntopalautetta. Lausuntoa pyydettiin yhteensä 41 viranomaiselta ja yhteisöltä ja lausunnon toimitti 40 taho: oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Suomen Pankki, Finanssivalvonta, korkein hallinto-oikeus, valtakunnansyyttäjänvirasto, Helsingin poliisilaitos, keskusrikospoliisi, Poliisihallitus, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Tietosuojavaltuutetun toimisto, Verohallinto, Verohallinnon harmaan talouden selvitysyksikkö, Akava ry, Arvopaperimarkkinayhdistys ry, Elinkeinoelämän keskusliitto ry, Euroclear Finland Oy, Finanssialan Keskusliitto, NASDAQ OMX Helsinki Oy, Hallitusammattilaiset ry, Suomen Journalistiliitto ry, Keskuskauppakamari, Osakesäästäjien Keskusliitto ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Transparency International Suomi ry, Suomen Pörssisäätiö ja Työeläkevakuuttajat ry. Tutkivan journalismin yhdistys ry, Oikeustoimittajat ry, Taloustoimittajat ry ja Poliitiikan toimittajat ry toimittivat yhteisen lausunnon. Innovatics Oy, Listayhtiöiden neuvottelukunta, Viestinnän Keskusliitto ry, Valtakunnanvoudinvirasto sekä PRH toimittivat lausunnon omaaloitteisesti.

Lausunnonantajat tukivat pääpiirteissään EU:n arvopaperikeskusasetuksen tavoitetta kilpailun avaamisesta, mutta arvopaperikeskusasetuksen tulkinta ja hallintarekisteröinnin laajentaminen jakoivat lausunnonantajien mielipiteitä. Lisäksi lausunnonantajat kiinnittivät huomiota erityisesti esityksen vaikutuksiin osakeomistuksen yleisöjulkisuuteen, harmaan talouden torjuntaan ja omistustietojen keräämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Myös lausunnonantajien näkemykset siitä, velvoittaako asetus avaamaan Suomessa hallintarekisteröinnin myös suomalaisille sijoittajille, jakoi lausunnonantajia.

AOJL:iin ehdotettiin lukuisia teknisluonteisia täsmennyksiä ja korjausehdotuksia. Pääsääntöisesti ehdotukset koskivat lakitekniikkaa ja säännösten keskinäistä järjestystä eri luvuissa tai lukujen välillä. Saadut ehdotukset on valtaosin huomioitu.

Oikeusministeriö kehotti lausunnonaan arvioimaan tiettyjen arvopaperikeskukselle esitettyjen julkisten hallintotehtävien perustuslainmukaisuutta. Huomion johdosta esityksen yksityiskohdista perustelujen osassa ”Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys” on kuvattu tarkemmin arvopaperikeskukselle esitettyjen tehtävien perustuslainmukaisuutta.

Oikeusministeriö totesi lisäksi lausunnonaan, että vastuu omistajatietojen toimittamisesta olisi selvennettävä, kun on kyse arvopaperikeskuksen tai kolmannen osapuolen kanssa tehtävästä

sopimuksesta. AOJL:n 6 luvun 2 §:ää ja SipaL:n 10 luvun 3 a §:ää on lausunnon johdosta täsmennetty.

Finanssivalvonta katsoi lausunnossaan, ettei osa ehdotetuista tehtävistä kuulu sen perusvalvontatehtävän piiriin eikä se siten kannata sille ehdotettuja tehtäviä. Finanssivalvonta valvoo ehdotetussa sääntelyssä tarkoitettuja säilytyspalvelun tarjoajia, jotka se myös rekisteröi. Finanssivalvonnalla on olemassa keinot ja välineet ehdotettuun valvontaan, minkä vuoksi ehdotukseen ei ole tehty tältä osin muutoksia.

Muutoksenhakujärjestelmää koskevia korkeimman hallinto-oikeuden esiin nostamia seikkoja ei huomioitu asian jatkovalmistelussa siksi, että kyseisiä säännöksiä on juuri aiemmin käsitelty ja kattavasti uudistettu arvopaperimarkkinalain kokonaisuudistuksen yhteydessä (HE 32/2012 vp s. 70—72 ja 283). Lisäksi tässä esityksessä ei sen luonteen ja kiireellisyyden vuoksi ole tarkoituksenmukaista käsitellä erityisesti muutoksenhakujärjestelmää koskevaa sääntelyä laajemmin, vaan se on syytä käsitellä kokonaisuutena muussa yhteydessä, mikäli se riittävän valmistelun seurauksena katsottaisiin tarpeelliseksi.

Lausuntopalautteen johdosta OYL:a ja lain yksityiskohtaisia perusteluja selvennettiin muun muassa osakeoikeuksien käytön, johdon vahingonkorvausvastuun ja osakasluettelon pidon osalta. Lausuntokierroksella kiinnitettiin huomiota osakkeenomistajien asemaan siirrettäessä yhtiön osakkeet arvo-osuusjärjestelmästä toiseen. Lakiehdotusta täydennettiin lausuntopalautteen perusteella arvopaperikeskuksen vaihtamista koskevalla ilmoittamisvelvollisuudella. Lisäksi osakasluetteloon merkittävien osoitetietojen julkisuutta koskevaa sääntelyä muutettiin jatkovalmistelussa lausuntopalautteen johdosta. Osakasluettelon pitoon ja nähtävänä pitämiseen liittyvät rangaistussäännökset ulotettiin lausuntopalautteen perusteella koskemaan myös arvo-osuusjärjestelmään kuuluvia yhtiöitä. Valmistelun tiukan aikataulun johdosta lausunnonantajien ehdotusta historiallisten arvo-osuustilitietojen nykyistä laajemmasta julkisuudesta ja tietojen yhdistelemisestä ei voitu valmistella jatkovalmistelussa.

Oikeusministeriö kiinnitti huomion FivaL:n voimassa olevaan säännökseen (41 §), jonka mukaan Finanssivalvonta määrää seuraamusmaksun, jos se on suuruudeltaan enintään miljoona euroa. Muussa tapauksessa seuraamusmaksun määrää Finanssivalvonnan esityksestä markkinaoikeus. Oikeusministeriön mielestä säännöstä on arvioitu oikeusturvan kannalta sääntelyympäristössä, jossa luonnolliselle henkilölle ei ollut pääsääntöisesti mahdollisuutta määrätä yli 100 000 euron seuraamusta (katso myös mainitun säännöksen perustelut HE 32/2012 vp). Säännöstä tulisi näin oikeusministeriön mielestä jatkovalmistelussa tarkastella uudelleen. Valtiovarainministeriö yhtyy oikeusministeriön kantaan siitä, että säännöstä tulisi tarkastella uudelleen. Arviointia ei kuitenkaan valtiovarainministeriön mielestä ole tarkoituksenmukaista tehdä kiireellä tässä yhteydessä. Valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosasto on päättänyt käynnistää säännöksen tarkastelun vuoden 2015 alussa erillisessä hankkeessa, jossa tarkastellaan myös muita hallinnollisen seuraamusjärjestelmän kehittämistarpeita.

Keskusrikospoliisi esitti eräitä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain (503/2008) säännöksiä muutettavaksi. Mainittu laki perustuu muun muassa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2005/60/EY rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesutarkoituksiin sekä terrorismin rahoitukseen, jonka muuttamista koskevat neuvottelut ovat EU:ssa vireillä. Direktiivin muutos saatetaan kansallisesti voimaan hankkeessa, joka käynnistetään valtiovarainministeriössä alkuvuonna 2015. Säädösten muuttaminen ei ole sen vuoksi tässä yhteydessä perusteltua.

AML:n liputusta ja kaupparaportointia koskeviin säännöksiin ehdotettiin muutamissa lausunnoissa muutoksia. Valtiovarainministeriö katsoi kuitenkin, että liputusta koskevat mahdolliset

muutokset tulee tehdä avoimuusdirektiivin muutosten yhteydessä, jota koskeva hallituksen esitys on valtiovarainministeriössä valmisteilla ja tarkoitus antaa eduskunnalle kevätistunto-kaudella 2015. Kaupparaportointia koskevat muutossäännökset valmistellaan MiFID II-hankkeen yhteydessä, jota koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätistunto-kaudella 2016.

Kaupparekisterilainsäädäntöön ja henkilötietojen saatavuutta koskevat muutosehdotukset edellyttävät yhteistyötä oikeusministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa, sillä kyseiset säännökset eivät kuulu valtiovarainministeriön hallinnonalaan.

Arvopaperikeskusasetuksen kansallista voimaansaattamista valmistellut työryhmä esitti, että osakas- tai muiden arvo-osuustileistä johdettavien luetteloiden pitäminen ei olisi enää jatkossa arvopaperikeskuksen pakollinen tehtävä. Työryhmä perusti ehdotuksensa asetuksen pakollisten tehtävien luetteloon, johon esimerkiksi osakasluetteloiden ylläpitäminen ei kuulu. Luetteloidenpitovelvollisuudesta annettiin lausuntokierroksella palautetta, jonka johdosta jatkovalmistelussa on tehty lisäselvityksiä muun muassa työryhmän ehdotuksen varallisuus oikeudellisista vaikutuksista. Selvitysten perusteella lakiehdotusta muutettiin siten, että Suomessa toimiluvan saaneen arvopaperikeskuksen olisi jatkossakin pidettävä arvo-osuustileistä ja niille tehdyistä kirjauksista johdettuja erilaisia luetteloita, sillä muunlainen ratkaisu saattaisi johtaa oikeudelliseen epävarmuuteen.

Hallituksen esityksestä laadittiin uusi ehdotus virkатыönä valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosastolla syksyn aikana. Valmisteluun yksittäisten säädösten osalta osallistuivat oikeusministeriö, Suomen Pankki, Finanssivalvonta, EFi, Finanssialan Keskusliitto sekä Elinkeinoelämän keskusliitto. Virkатыönä laaditusta hallituksen esityksestä järjestettiin marraskuussa 2014 lausuntokierros, jossa pyydettiin lausuntoja esitettyyn pakollista yksilöllistä asiakaserottelua koskevana malliin, joka poikkesi merkittävästi kesällä lausunnoilla olleesta mallista. Lausuntokierroksella oli malli, jossa yksilöllinen asiakaserottelu olisi tarkoittanut sekä suoraan hallittua että yksilöllisesti asiakaserottelua omaisuudenhoitotiliä. Yksilöllisesti eroteltujen omaisuudenhoitotilien yleisöjulkisuus oltaisiin toteutettu osakasluettelosta erillisillä luetteloilla arvopaperikeskuksessa.

Lausuntoja saatiin seuraavilta viranomaisilta ja yhteisöiltä: oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Suomen Pankki, Finanssivalvonta, korkein hallinto-oikeus, valtakunnansyyttäjänvirasto, Helsingin poliisilaitos, keskusrikospoliisi, Poliisihallitus, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Tietosuojavaltuutetun toimisto, Verohallinto, Verohallinnon harmaan talouden selvitysyksikkö, Akava ry, Elinkeinoelämän keskusliitto ry, Euroclear Finland Oy, Finanssialan Keskusliitto, NASDAQ OMX Helsinki Oy, Hallitusammattilaiset ry, Suomen Journalistiliitto ry, Keskuskauppakamari, Osakesäästäjien Keskusliitto ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Transparency International Suomi ry, Suomen Pörssisäätiö, Työeläkevakuuttajat ry, Toimittajayhdistykset, Viestinnän Keskusliitto ry, Valtakunnanvoudinvirasto, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK, Suomen Yrittäjät sekä Helsingin hallinto-oikeus.

Esitetty malli pakollisesta erotteluvaatimuksesta, joka perustui asetuksen 38 artiklan 5 alakohdan poikkeussäännökseen, koettiin epäselväksi ja kustannustehottomaksi. Lisäksi esitetyllä mallilla ei katsottu myöskään olevan tosiasiallisia, kilpailua lisääviä vaikutuksia. Lausuntojen johdosta päädyttiin siten luopumaan esitetystä yksilöllistä asiakaserottelua koskevasta mallista, jonka mukaan yksilöllisellä asiakaserottelulla olisi tarkoitettu suoraan hallittujen tilien lisäksi myös moniportaisesti eroteltuja, yhden asiakkaan lukuun hallittuja tilejä. Lausuntojen johdosta varsinkin hallintarekisteröintiä koskeviin säännöksiin on tehty lukuisia teknisiä korjauksia ja täsmennyksiä. Muutoksilla on parannettu ehdotuksen ymmärrettävyyttä ja luettavuutta. Esityksen jatkovalmistelun aikana valtiovarainministeriö teki tiivistä yhteistyötä oikeus-

usministeriön kanssa. Ennen esityksen antamista kuultiin työ- ja elinkeinoministeriötä, Patentti- ja rekisterihallitusta, Finanssivalvontaa, Verohallintoa, Finanssialan keskusliittoa ja Euroclear Finland Oy:tä, joiden johdosta esitykseen tehtiin pieniä teknisiä tarkennuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta

I OSA YLEISET SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRITELMÄT

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin voimassa olevan lain 1 luvun 1 §:n 1 momenttia vastaavasti, että lakia sovelletaan arvo-osuusjärjestelmän ylläpitämiseen ja selvitystoiminnan harjoittamiseen Suomessa.

Pykälän *2 momentti* olisi kokonaan uusi. EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaan tultua arvopaperikeskuksiin ja selvitystoimintaan sovellettaisiin tämän lain ohella asetuksen säännöksiä muun muassa toimiluvasta, taloudellisista toimintaedellytyksistä, toiminnan järjestämisestä ja tarjottavista palveluista. Asetus korvaisi siten joiltain osin voimassa olevan lain säännökset. EU:n arvopaperikeskusasetus on sellaisenaan suoraan sovellettavaa oikeutta, joten voimassa lakiin on tarpeellista tehdä asianmukaiset viittaussäännökset, silloin kun asiasta säädetään lain sijaan asetuksessa. Asetuksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa rahoitusvälineiden toimitusta koskevat säännökset unionissa ja edistää arvopaperikeskusten toiminnan järjestämisen avulla luotettavaa, tehokasta ja joustavaa rahoitusvälineiden toimitusta. Asetuksella ei kuitenkaan rajoiteta erityisiä rahoitusvälineitä, kuten esimerkiksi kasvihuonekaasujen päästöoikeuksia kauppaa, koskevien säännösten soveltamista.

Pykälän *3 momentti* olisi niin ikään kokonaan uusi. Momentissa selvennettäisiin lain säännöksiin suhdetta keskusvastapuolen toimintaa koskevaan markkinarakennetoimija-asetukseen. *Momentissa 4* selvennettäisiin voimassa olevaa lakia vastaavasti, että Suomessa kotipaikkaa pitävään arvopaperikeskukseen ja keskusvastapuoleen sovelletaan OYL:a, jollei tästä laista, EU:n arvopaperikeskusasetuksesta, markkinarakennetoimija-asetuksesta tai muusta arvopaperikeskusta tai selvitystoimintaa koskevasta lainsäädännöstä muuta johdu.

2 §. Valvonta. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin voimassa olevan lain 1 luvun 2 §:ää vastaavasti, että lain noudattamista valvoo Finanssivalvonta.

Pykälän *2 momentti* olisi kokonaan uusi. Arvopaperikeskusasetuksen 11 artiklassa säädetään, että jäsenvaltio voi nimetä yhden tai useampia viranomaisia, joiden tehtävänä on huolehtia asetuksen säännösten mukaisesta viranomaistoiminnasta. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että näitä viranomaisia ovat valtiovarainministeriö, Suomen Pankki ja Finanssivalvonta. Finanssivalvonta olisi arvopaperikeskusasetuksen 11 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettu viranomainen, jonka tehtävänä on huolehtia yhteistyöstä muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 3 §:n 2 momentissa säädetään Suomen Pankin tehtäväksi huolehtia omalta osaltaan maksu- ja muun rahoitusjärjestelmän luotettavuudesta ja tehokkuudesta sekä osallistua sen kehittämiseen. Suomen Pankki osallistuu Finanssivalvonnan ohella selvitysjärjestelmän valvontaan.

Valtiovarainministeriön tehtävänä on toimia järjestelmällisesti merkittävien toimijoiden eli arvopaperipörssin, arvopaperikeskuksen ja keskusvastapuolen kansallisena toimilupaviranomaisena. Sen lisäksi valtiovarainministeriö on Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 98/26/EY selvityksen lopullisuudesta maksujärjestelmissä ja arvopaperien selvitysjärjestelmissä tarkoitettu viran-omainen.

Valtiovarainministeriön, Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan keskinäistä tehtävien jakoa ei ehdoteta muutettavaksi. Laissa ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi nimenomaisesti, että näille viranomaisille kuuluu laissa ja EU:n arvopaperikeskusasetuksessa tarkoitettuja tehtäviä.

3 §. Määritelmät. Voimassaolevan lain määritelmiä koskevaan luetteloon ehdotettaisiin tehtäväksi EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulon johdosta välttämättömät lisäykset ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään ja ulkomaiseen arvopaperikeskukseen sekä viittaukset asetuksen määritelmiin silloin, kun voimassa olevan lain sijaan määritelmän sisältö tulisi asetuksesta eikä laista. Lisäksi ehdotetaan lisättäväksi hallintarekisteröinnin hoitajaa sekä osakasluetteloa koskevat määritelmät.

Pykälän *1 momentin* luettelon kaksi ensimmäistä kohtaa vastaisivat nykytilaa ja kohtaan kolme lisättäisiin ulkomaisen arvo-osuusjärjestelmän määritelmä, jolla tarkoitettaisiin ETA-alueen tai kolmannen maan arvo-osuusjärjestelmää vastaavaa järjestelmää. Kohdat neljä ja viisi vastaisivat nykytilaa ja kohtaan kuusi lisättäisiin ulkomaisen arvopaperikeskuksen määritelmä. Ulkomainen arvopaperikeskus olisi määritelmän mukaan sellainen yhtiö, joka olisi saanut EU:n arvopaperikeskusasetuksessa tarkoitetun toimiluvan hoitaa arvopaperikeskuksen tehtäviä ETA-valtiossa tai kolmannessa maassa toimiluvan saanut asetuksen 25 artiklan nojalla tunnustettu arvopaperikeskus. Määritelmä tarvitaan kansalliseen lakiin, jotta aineellisissa säännöksissä voitaisiin viitata kotimaisen arvopaperikeskuksen ohella myös ulkomaiseen yhtiöön. EU:n arvopaperikeskusasetuksen artiklakohtaisessa soveltamisalassa voi olla eroja riippuen siitä, onko arvopaperikeskukselle myönnetty toimilupa ETA-valtiossa vai kolmannessa maassa.

Keskusvastapuolia koskeva määritelmäluettelon kohta seitsemän vastaa voimassa olevaa lakia. Luettelon kohdassa kahdeksan viitattaisiin selvitysosapuolen määritelmän osalta EU:n arvopaperikeskusasetuksen 2 artiklan 1 kohdan 19 alakohtaan ja 43 alakohtaan, joiden nojalla yhteisölle myönnettäisiin oikeus antaa rahoitusvälineitä koskevia kauppvoja selvitysyhteisön selvittäväksi. Selvitystoiminnan määritelmässä luettelon kohdassa yhdeksän viitattaisiin rahoitusvälineiden kaupasta johtuvien velvoitteiden määrittämiseen tai EU:n arvopaperikeskusasetuksen 2 artiklan 1 kohdan 7 alakohdassa tarkoitettuun velvoitteiden toteuttamiseen. EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaan arvopaperikeskus harjoittaa aina selvitystoimintaa pakollisena ydinpalveluna. Rahoitusvälineillä tehtyjen kauppojen toteuttamisen ulkopuolella tehtyihin luovutuksiin sovelletaan AOTL:n kirjaamista koskevia säännöksiä.

Luettelon kohdan 10 määritelmässä tilinhoitajista määriteltäisiin tilinhoitajan olevan arvopaperikeskuksen osapuoli. Ulkoistamisella tarkoitettaisiin kohdan 11 mukaan arvopaperikeskuksen toimintaan liittyvää EU:n arvopaperikeskusasetuksen 19 ja 30 artiklassa tarkoitettua järjestelyä, jonka perusteella muu palvelun tarjoaja tuottaa arvopaperikeskukselle toiminnon tai palvelun, jonka arvopaperikeskus olisi muutoin itse suorittanut. Määritelmä ETA-valtiosta 12 kohdassa vastaisi nykytilaa.

Hallintarekisteröinnin hoitaja määriteltäisiin säännöksen 13 kohdassa. Nykytilaa vastaavasti hallintarekisteröinnin hoitajana voisi toimia kaupintatilin tilinhaltija, arvopaperikeskus, tilinhoitaja, arvo-paperitileistä annetussa laissa tarkoitettu säilyttäjä sekä muu taho, joka voi arvo-osuustililain nojalla toimia omaisuudenhoitotilin tilinhaltijana. Hallintarekisteröinnin hoitaja

voidaan merkitä osakeyhtiön osakasluetteloon osakkeenomistajan sijaan, kun yhtiö laskee liikkeelle EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa tarkoitettuja siirtokelpoisia arvopapereita, joilla käydään kauppaa kauppapaikoilla. Kun ulkomainen toimija tarjoaa arvo-osuuden säilytyspalveluja Suomeen rajan yli esimerkiksi sen kotivaltion viranomaisen myöntämän sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen toimiluvan nojalla ja arvo-osuustiliä pidetään Suomessa, sovelletaan sijoituspalvelun tarjoajaan myös hallintarekisteröinnin hoitajaa koskevia säännöksiä. Jos osakeyhtiö laskee arvo-osuudet liikkeeseen ulkomaisessa arvopaperikeskuskeskussa, arvopaperikeskukseen ja sen osapuoliin sovelletaan kyseisen ETA-valtion lainsäädäntöä.

Osakasluettelo määriteltäisiin kohdassa 14 viittaamalla OYL:n 3 luvun 15 §:n 1 momenttiin. Kohdassa 15 määriteltäisiin osapuoli EU:n arvopaperikeskusasetuksen 2 artiklan 1 kohdan 19 alakohdan mukaiseksi osallistujaksi.

4 §. *Viranomaisten välinen tietojenvaihto.* Pykälä olisi kokonaan uusi ja sen 1 momentissa säädettäisiin arvopaperikeskusasetuksen 11 artiklassa tarkoitettujen kansallisten viranomaisten velvollisuudesta vaihtaa tietoja keskenään. Säännöksessä tietojenvaihto rajoitettaisiin koskemaan vain sellaisia tietoja, jotka liittyvät näiden viranomaisten lakisääteisiin tehtäviin, joista säädetään tässä laissa tai arvo-paperikeskusasetuksessa. Muut tiedot, esimerkiksi Finanssivalvonnan ulkomaisilta viranomaisilta muiden lakisääteisten tehtävien yhteydessä saamat tiedot, eivät olisi säännöksessä tarkoitettuja tietoja.

Pykälän 2 momentti koskisi tietojen luovuttamista muille viranomaisille arvopaperikeskusasetuksen 13 artiklan mukaisesti. Säännös olisi luonteeltaan informatiivinen ja kun esityksessä ehdotetaan, että Finanssivalvonta on valvontayhteistyötä koordinoiva kansallinen viranomainen, tietojenvaihdosta säädettäisiin tarkemmin FivaL:ssa.

II OSA **ARVOPAPERIKESKUKSEN, KESKUSVASTAPUOLEN SELVITYSOSAPUOLEN JA TILINHOITAJAN TOIMINTA**

2 luku **Arvopaperikeskuksen toimilupa, omistajat, hallinto ja toiminta sekä keskusvastapuoli**

1 §. *Arvopaperikeskustoiminnan luvanvaraisuus ja arvopaperikeskuksen kotipaikka.* Nykytilaa vastaavasti 1 momentissa säädettäisiin, että arvopaperikeskustoiminnan harjoittaminen edellyttää valtiovarainministeriön toimilupaa. Momenttiin ehdotettaisiin lisättäväksi viittaus EU:n arvopaperikeskusasetuksen 2 artiklan 1 kohdan 1 alakohtaan, jonka mukaan arvopaperikeskus ylläpitää selvitysjärjestelmää.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykytilasta poikkeavasti, ettei arvopaperikeskuksen pääkonttorin tarvitsisi sijaita Suomessa. EU:n arvopaperikeskusasetuksen 23 artiklan nojalla arvopaperikeskusten välistä kilpailua avataan, jolloin arvopaperikeskuksella on vapaus tarjota palveluja toisessa jäsenvaltiossa. Kilpailun avaamisesta johtuen säädettäisiin, että arvopaperikeskuksen kotipaikan olisi sijaittava Suomessa. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 3 momentti*, jonka mukaan ulkomaisen arvopaperikeskuksen oikeudesta tarjota palveluja Suomessa ja Suomessa toimiluvan saaneen arvopaperikeskuksen oikeudesta tarjota palveluja ulkomailla säädettäisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 23 ja 25 artiklassa.

2 §. *Toimilupahakemus.* Pykälän 1 momentin mukaan arvopaperikeskuksen toimiluvasta säädettäisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 16 ja 17 artiklassa, joissa säädetään toimiluvan myöntämisen edellytyksistä sekä toimiluvan myöntämismenettelystä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi velvollisuus liittää toimilupahakemukseen riittävät selvitykset selvitystoiminnassa mahdollisesti syntyvien tappioiden jakamisesta sekä tappionvaaran kattamisesta. Lisäyksen tarkoitus on varmistaa selvitystoiminnasta aiheutuvien tappioiden kattaminen, kun selvitysyhteisöä koskeva sääntely ehdotetaan yhdistettäväksi arvopaperikeskusta koskevaan sääntelyyn.

3 §. Toimiluvan myöntäminen ja peruuttaminen. Pykälän mukaan toimiluvan myöntämisen edellytyksistä ja toimiluvan peruuttamisesta säädettäisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 16 ja 20 artiklassa.

4 §. Toimilupapäätös ja arvopaperikeskuksen toiminnan aloittaminen. Pykälän 1 momentin mukaan toimilupaa koskevan hakemuksen ratkaisemisesta säädettäisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 17 artiklassa. Koska EU:n arvopaperikeskusasetuksessa ei säädetä kansallisen toimilupaviranomaisen päätöksestä valittamisesta, valituksen tekemistä säädettäisiin jatkossakin 8 luvun 8 §:n 2 momentissa.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaa lakia eli valtiovarainministeriön olisi ennen asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen B ja C jaksoihin, joiden sisältämiä oheispalveluja koskien valtiovarainministeriöllä olisi oikeus asettaa toimiluvan hakijaa kuultuaan, arvopaperikeskuksen liiketoimintaa koskevia, valvonnan tai rahoitusmarkkinoiden vakauden kannalta välttämättömiä rajoituksia ja ehtoja. Pykälän 4 momentti vastaisi voimassa olevaa lakia.

5 §. Toimilupa eurooppayhtiölle. Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 6 §:ää.

6 §. Arvopaperikeskuksen johtaminen ja merkittävien omistajien luotettavuus. Arvopaperikeskuksen merkittävien omistajien luotettavuudesta ja johtamisesta ehdotetaan jatkossa säädettäväksi ainoastaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen 27 artiklassa.

7 §. Taloudelliset toimintaedellytykset ja osakkeiden hankinta. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 47 artiklaan arvopaperikeskuksen taloudellisista toimintaedellytyksistä sekä 27 artiklan 7 kohtaan osakkeiden hankinnan osalta. Artiklan mukaan Euroopan pankkiviranomainen laatii tiiviissä yhteistyössä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän kanssa teknisiä sääntelystandardeja tarkentaakseen arvopaperikeskuksen pääomaa, jakamatonta voittoa ja rahastoja koskevat vaatimukset.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan lain 2 luvun 8 §:n 6 momenttia.

8 §. Arvopaperikeskuksen kotipaikan siirto Euroopan talousalueella. Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 13 §:ää.

9 §. Arvopaperikeskuksen osallistuminen sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella. Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 14 §:ää.

10 §. Arvopaperikeskuksen toiminnan järjestäminen. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että toiminnanjärjestämisvelvollisuudesta viitattaisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 26 artiklaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että sen lisäksi mitä edellä mainitussa artiklassa säädetään eturistiriitojen tunnistamisesta, arvopaperikeskuksen on otettava huomioon jatkossakin ne etu-

ristiriitatilanteet, jotka voivat vaikuttaa arvopaperikeskukselle 16 §:ssä säädetyn valvontatehtävän luotettavaa hoitamista.

Pykälän *3 momentti* vastaisi voimassa olevan lain 15 §:n 3 momenttia.

Pykälän nykyinen *4 momentti* ehdotetaan kumottavaksi, sillä 26 artiklaan sisältyy ESMA:lle delegoitu valtuus antaa teknisiä sääntelystandardeja, jolloin Finanssivalvonnan määräysantovaltuus olisi päällekkäinen ja siten tarpeeton.

11 §. Arvopaperikeskuksen tehtävät. Pykälän *1 momentissa* todettaisiin arvopaperikeskuksen keskeisin tehtävä, joka olisi arvo-osuusjärjestelmän ylläpitäminen.

Pykälän *2 momentissa* viitattaisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen A—C liitteisiin arvopaperikeskuksen ydin- ja oheispalveluista. Asetuksen voimaantultua ei ole enää mahdollista säätää kansallisesti sellaisista arvopaperikeskukselle sallituista palveluista, joista säädetään asetuksessa.

Muutoksella poistettaisiin muun muassa säännös, jonka mukaan arvo-osuusjärjestelmästä voitaisiin kerätä tietoja AML:n 13 luvussa tarkoitettuun sisäpiiriin omistusta koskevaan rekisteriin, 28 §:ssä tarkoitettuun arvopaperikeskuksen sisäpiirirekisteriin, SipaL:n 7 luvun 19 §:ssä tarkoitettuun sijoituspalveluyrityksen sisäpiirirekisteriin, RKL:n 2 luvun 43 §:ssä tarkoitettuun pörssin sisäpiirirekisteriin ja SRL:n 101 a §:ssä tarkoitettuun rahastoyhtiön sisäpiirirekisteriin. Arvopaperikeskus voisi kuitenkin jatkossakin tarjota voimassa olevassa laissa tarkoitettua palvelua, sillä kyseessä olisi EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteessä B tarkoitettu osakasrekistereihin liittyvä palvelu. Lain 8 luvun 2 §:n salassapitosäännökseen ehdotetun uuden 3 momentin perusteella arvo-osuusjärjestelmästä voitaisiin myös yhä luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tietoja kyseisiin rekistereihin.

Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi *3 momentti*, jonka mukaan arvopaperikeskus olisi velvollinen hakemaan luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) mukaista luottolaitoksen toimilupaa, jos se harjoittaisi EU:n arvopaperikeskusasetuksen C liitteessä tarkoitettua pankkipalvelujen tyyppistä oheispalvelua. Arvopaperikeskukselle ei kuitenkaan myönnettäisi toimilupaa luottolaitos-toiminnasta annetun lain 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun talletuspankki-toimintaan.

12 §. Selvitystoiminnan turvaaminen. Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 3 luvun 3 §:ää. Momenttien järjestystä ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi. Voimassa olevan lain viittaukset selvitysyhteisöön ehdotetaan muutettavaksi arvopaperikeskukseksi. Muutosehdotus perustuu arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskevan sääntelyn yhdistämiseen.

13 §. Kansainvälinen yhteistoiminta. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 17 §:ää. Pykälän *1 momenttiin* ehdotetaan kuitenkin lisättäväksi viittaukset EU:n arvopaperikeskuksen artikloihin, jotka koskevat pakollisia linkkejä arvopaperikeskuksen ja toisten markkinainfrastruktuurien välillä.

14 §. Arvopaperikeskuksen sidonnaisuus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 18 §:ää.

15 §. Arvopaperikeskuksen varautuminen. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 19 §:ää.

16 §. Arvopaperikeskuksen valvontatehtävä. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 20 §:ää.

17 §. *Arvopaperikeskuksen toimintojen ulkoistaminen.* Pykälän mukaan arvopaperikeskuksen toimintojen ulkoistamisesta säädettäisiin jatkossa EU:n arvopaperikeskusasetuksen 19 ja 30 artiklassa.

18 §. *Arvopaperikeskuksen säännöt.* Pykälässä ehdotetaan yhdistettäväksi voimassa olevan lain arvopaperikeskuksen ja selvitysyhteisön sääntöjä koskevat lainkohdat yhdeksi pykäläksi. Sisällöltään 2 momentin ehdotus arvopaperikeskuksen säännöistä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 2 luvun 22 §:ää ja 3 luvun 4 §:ää kuitenkin siten, että selkeästi päällekkäiset sääntökohdat ehdotetaan yhdistettäväksi ja niistä voimassa olevan lain sääntöjä koskevista säännöksistä, joista olisi asetuksessa sääntelyä, ei enää säädettäisi kansallisesti. Lisäksi pykälän 1 momentissa viitattaisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 26 artiklan 4 kohtaan ja 43 artiklaan, joissa säädetään arvopaperikeskuksen säännöistä.

19 §. *Arvopaperikeskuksen sääntöjen vahvistaminen.* Pykälän 1–3 momentit vastaisivat voimassa olevan lain 23 §:ää. Pykälän mukaan sääntöjen vahvistaminen kohdistuisi jatkossa sekä arvopaperikeskuksen toimintaan että selvitystoimintaan, kun arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskeva sääntely yhdistettäisiin. Selvitysyhteisöä koskevan sääntelyn yhdistämisen takia pykälään ehdotetaan erotettavaksi omaksi 4 momentikseen valtiovarainministeriön mahdollisuus määrätä selvitystoiminnan järjestämisestä, jos tärkeä yleinen etu vaatii selvitystoiminnan järjestämistä eikä selvitystoimintaa koskevia sääntöjä tai niiden muutosta ole hakeumuksen hylkäämisen takia tai muusta syystä vahvistettu. Pykälän 5 momentin mukaan tilinhoitajan, selvitysosapuolen ja arvo-osuuden liikkeeseenlaskijan olisi jatkossakin sitouduttava noudattamaan arvopaperikeskuksen sääntöjä.

20 §. *Arvopaperikeskuksen palveluista perittävät maksut.* Pykälässä viitattaisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 34 artiklaan, jossa säädettäisiin arvopaperikeskuksen palveluista perittävistä maksuista. Kansallista säännöstä arvopaperikeskuksen perimien maksujen kohtuullisuudesta ja tasapuolisuudesta ei voida enää pitää voimassa, kun EU:n arvopaperikeskusasetus sisältää säännökset arvopaperikeskuksen velvollisuudesta julkistaa ydinpalveluihinsa liittyvät hinnat ja maksut. Arvopaperikeskuksen on julkaistava erillinen hintaluettelo, jotta tarjouksia on helpompi vertailla ja asiakkaat voivat ennakoida, kuinka paljon niiden on palvelujen käytöstä maksettava. Julkaistu ydinpalveluja koskeva hintapolitiikka sitoo arvopaperikeskusta.

21 §. *Henkilökohtaiset liiketoimet.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 25 §:ää.

22 §. *Velvollisuus tehdä sisäpiiri-ilmoitus.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 26 §:ää.

23 §. *Sisäpiiri-ilmoitus.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 23 §:ää.

24 §. *Arvopaperikeskuksen sisäpiirirekisteri.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 28 §:ää.

25 §. *Tilintarkastus.* Pykälän 1 momentissa viitattaisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 26 artiklan 6 kohtaan. Pykälän 2 momentin mukaan arvopaperikeskuksen tilintarkastajista vähintään yhden olisi oltava tilintarkastuslain (1141/2015) 1 luvun 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettu KHT-tilintarkastaja tai mainitun säännöksen 5 kohdassa tarkoitettu tilintarkastusyhteisö.

26 §. *Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet.* Pykälän 1 momentin mukaan Finanssivalvonta voisi antaa tarkempia määräyksiä eturistiriitojen tunnistamisesta ja ehkäisemisestä, kun ne voisivat vaikuttaa arvopaperikeskukselle 16 §:ssä säädetyn valvontatehtävän hoitamiseen. Voimassa olevan lain 2 luvun 30 §:n 1 momentin muut määräyksenantovaltuudet ehdotetaan kumottavaksi. Pykälän 2 momentti vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 30 §:ää ja ainoas-

taan viittaukset määräyksenantovaltuuksia koskeviin lainkohtiin ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan muuttunutta pykäläien numerointia.

27 §. Rikkomuksista ilmoittaminen. Pykälä olisi uusi. Säännös perustuu asetuksen 65 artiklan 2 ja 3 kohtaan. Rikkomuksista ilmoittamista koskevan pykälän ehdotetut säännökset vastaavat jo aiemmin luottolaitostoinnasta annettuun lakiin ja SipaL:iin ehdotettuja (HE 39/2014 vp) säännöksiä rikkomusten sisäisestä ilmoittamisesta luottolaitoksissa ja sijoituspalveluyrityksissä.

Ehdotetun *1 momentin* mukaan arvopaperikeskuksella on oltava menettelytavat, joita noudattamalla arvopaperikeskuksen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa arvopaperikeskuksen sisällä riippumattoman kanavan kautta EU:n arvopaperikeskusasetusta koskevien säännösten epäilyistä rikkomisesta. Ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön henkilötiedot ovat salassa pidettäviä, jollei laissa toisin säädetä.

Arvopaperikeskuksen olisi *2 momentin* mukaan säilytettävä viiden vuoden ajan edellä 1 momentissa tarkoitettuja tarpeelliset tiedot. Tiedot olisi poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen olisi tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus olisi tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen säilyttämisen tarpeellisuuden tarkistamisesta. Tarkistamisesta olisi tehtävä merkintä.

Ehdotetun pykälän *3 momentin* mukaan ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä henkilöllä ei olisi tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin. Tietosuojavaltuutettu voisi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen, rekisteröityä koskevien tietojen lain-mukaisuuden.

Arvopaperikeskuksen tulisi *4 momentin* mukaan toteuttaa asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet ilmoitusten tekijöiden suojelemiseksi.

Finanssivalvonta voisi ehdotetun *5 momentin* mukaan antaa tarkempia määräyksiä edellä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä arvopaperikeskuksessa.

28 §. Keskusvastapuolen toimilupa ja valvonta. Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 4 luvun 1 §:ää keskusvastapuolen toiminnasta ja valvonnasta. Keskusvastapuolta koskeva sääntely ehdotetaan siirrettäväksi kokonaisuudessaan 2 lukuun.

29 §. Keskusvastapuolen toiminta. Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 4 luvun 2 §:ää keskusvastapuolen toiminnasta.

30 §. Sopimukset määräytösapuolen maksukyvyttömyyden varalta. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 4 luvun 3 §:ää.

31 §. Luvun säännösten soveltaminen keskusvastapuoleen. Pykälässä säädettäisiin arvopaperikeskuksen sääntöjen vahvistamista, henkilökohtaisia liiketoimia, sisäpiiri-ilmoituksia ja sisäpiirirekisteriä, tilintarkastusta sekä Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuuksia koskevien säännöksiä soveltamisesta suomalaiseen keskusvastapuoleen.

3 luku **Selvitysosapuoli ja tilinhoitaja**

Luvun otsikointia ehdotetaan muutettavaksi kattamaan selvitysosapuolien lisäksi myös tilinhoitajat. Muutoksella selkeytetään oikeustilaa, kun voimassa olevassa laissa selvitysosapuolista ja tilinhoitajista säädetään eri luvuissa. Selvitysosapuolet ja tilinhoitajat ovat kuitenkin tosiasiassa usein sama yhteisö, joka toimii kahdessa eri roolissa arvopaperikeskuksen ja selvitysyhteisön osapuolena ja arvo-osuustilin tilinhoitajana. Tällöin on luontevaa säännellä näitä saman toimijan eri rooleja yhdessä luvussa.

1 §. *Selvitysosapuolen oikeuksien myöntäminen.* Pykälä ehdotetaan muutettavaksi säätämällä uusi 1 momentti, jossa viitattaisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 33 artiklaan, jossa säädetään selvitysjärjestelmälle julkistetuista osallistumisperusteista, jotka mahdollistavat oikeudenmukaisen ja avoimen pääsyn kaikille oikeushenkilöille, jotka aikovat ryhtyä osallistujiksi. Perusteiden on oltava avoimia, objektiivisia ja syrjimättömiä sen varmistamiseksi, että pääsy arvopaperikeskukseen on oikeudenmukaista ja avointa, ottaen asianmukaisesti huomioon rahoitusjärjestelmän vakauteen liittyvät riskit ja markkinoiden toimivuus. Osallistumista rajoittavat vaatimukset sallitaan ainoastaan, jos niillä pyritään perustellusti hallitsemaan arvopaperikeskukseen kohdistuvaa yksilöityä riskiä. Voimassa olevan lain viittaukset selvitysyhteisöön ehdotetaan muutettavaksi arvopaperikeskukseksi.

Voimassaolevan lain 1 momentti ehdotetaan siirrettäväksi uudeksi 2 momentiksi, jolloin voimassa olevan lain momentit siirtyisivät järjestyksessä alaspäin. Ehdotettu 3 momentti vastaa pääosin voimassa olevan lain 5 luvun 1 §:n 2 momenttia, mutta säännökseen ehdotetaan lisättävän ulkomainen arvopaperikeskus. Voimassa olevan lain 4 momentti valtiovarainministeriölle annettu valtuus antaa asetuksella tarkempia säännöksiä selvitysosapuolelle asetettavista vaatimuksista, ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Ehdotettu 5 momentti vastaa voimassa olevan lain 5 luvun 1 §:n 4 momenttia.

2 §. *Velvollisuus hakea selvitysosapuoleksi.* Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 5 luvun 3 §:ää. Pykälän viittaukset selvitysyhteisöön ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi selvitysjärjestelmään tai arvopaperikeskukseen.

3 §. *Selvitysosapuolen aseman turvaaminen.* Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 5 luvun 4 §:ää. Pykälän viittaukset selvitysyhteisöön ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi arvopaperikeskukseen.

4 §. *Selvitysosapuolen varmistamisvelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 5 luvun 5 §:ää vastaavasti, että selvitysosapuolen olisi arvopaperien hallinnan siirroilla, asiakkaan rahavarojen säilyttämisellä, arvo-osuuksien huolellisella kirjauksella tai muutoin riittävän huolellisesti varmistettava, että kaupasta tai muusta luovutuksesta johtuvat rahasuoritusta koskevat velvoitteet tai arvopaperien toimitusvelvoitteet voitaisiin täyttää arvopaperikeskuksen sääntöjen mukaisesti. Voimassa olevan lain 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi EU:n arvopaperikeskusasetuksen selvityskuria koskevien säännösten takia. Pykälän 2 momentin mukaan korvausten suorittamisesta säädettäisiin arvopaperikeskuksen säännöissä ja 3 momentin mukaan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädettäisiin 8 luvun 4 §:ssä.

5 §. *Selvitysyhteisön ja selvitysosapuolen panttioikeus.* Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 5 luvun 6 §:ää. Pykälän viittaukset selvitysyhteisöön ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi arvopaperikeskukseen.

6 §. *Tilinhoitajan oikeuksien myöntäminen.* Pykälä ehdotetaan siirrettäväksi voimassa olevan lain 6 luvun 4 §:stä uudeksi 3 luvun 6 §:ksi. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisiä täsmen-

nyksien tilinhoitajan oikeuksien myöntämisestä ulkomaiselle arvopaperikeskukselle samalla kun selvitysyhteisö poistettaisiin. Pykälän 2 *momentti* vastaisi voimassa olevaa lakia, samoin kuin 4 ja 6 *momentit*. Pykälän 3 *momenttia* tilinhoitajan oikeuksien myöntämisestä valtiovarainministeriön määräämin ehdoin sellaiselle ulkomaiselle yhteisölle, joka täyttää SipaL:ssa säädetyt edellytykset, ehdotetaan muutettavaksi siten, että tilinhoitajan sallittaisiin ulkoistaa toiminta myös sellaiselle yhteisölle, jolla ei ole 4 §:ssä tarkoitettuja tilinhoitajan oikeuksia. Rahoitusalan toimijat keskittävät yleensä toimintojaan konsernin sisällä eri yhtiöihin, jolloin ei ole kohtuullista vaatia, että jokaisen konsernin sisäisen yksittäisen oikeushenkilön olisi haettava osapuolioikeuksia arvopaperikeskukselta. Muutoksella ei kuitenkaan poisteta tilinhoitajan vastuuta ulkoistettavasta toiminnasta, josta tilinhoitaja vastaisi täysimääräisesti. Pykälän 5 *momenttiin* ehdotetaan lisättäväksi valtiovarainministeriölle velvollisuus pyytää Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto ennen ehtojen määräämistä koskevan päätöksen tekemistä.

7 §. *Tilinhoitajan oikeuksien myöntämistä koskevan asian ratkaiseminen.* Pykälä ehdotetaan siirrettäväksi voimassa olevan lain 6 luvun 5 §:stä uudeksi 3 luvun 7 §:ksi. Pykälän 1 *momentissa* ehdotetaan voimassa olevasta laista poiketen, että arvopaperikeskuksen olisi ratkaistava tilinhoitajan oikeuksia koskeva hakemus kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. Muutos vastaisi EU:n arvopaperikeskusasetuksen 33 artiklan määräaikaan arvopaperikeskuksen osallistumista koskevista vaatimuksista. Pykälän 2 ja 3 *momentti* vastaisivat voimassa olevaa lakia. Kun hallintolain käyttö on nimenomaisesti suljettu pois, jolloin siinä olevat tiedoksiannon tapaa koskevat säännökset eivät tule sovellettaviksi, tulee arvopaperikeskuksen säännöissä määrätä tiedoksiannon tavasta.

8 §. *Tilinhoitajan oikeuksien peruuttaminen.* Pykälä ehdotetaan siirrettäväksi voimassa olevan lain 6 luvun 6 §:stä uudeksi 3 luvun 8 §:ksi. Pykälää ei ehdoteta sisällöltään muutettavaksi kuin ainoastaan 3 *momentin* osalta, jossa voimassa olevasta laista poiketen säädettäisiin, että kun tilinhoitajan oikeudet on peruttu, siirtyisi kirjaustoiminta viipymättä arvopaperikeskuksen hoitoon. Voimassa olevan lain mukaan kirjaustoiminta tulee siirtää välittömästi. Muutosehdotus yhtenäistäisi *momentin* säännöksiä, kun arvopaperikeskuksen on samaan aikaan viipymättä huolehdittava tilinhoitajan kirjaustoiminnan lopettamisesta.

9 §. *Tilinhoitajan toiminnan rajoittaminen.* Pykälä ehdotetaan siirrettäväksi voimassa olevan lain 6 luvun 7 §:stä uudeksi 3 luvun 9 §:ksi. Pykälää ei ehdoteta sisällöltään muutettavaksi.

10 §. *Arvopaperikeskuksen tilinhoitajana tarjoamat palvelut.* Pykälä ehdotetaan siirrettäväksi voimassa olevan lain 6 luvun 8 §:stä uudeksi 3 luvun 10 §:ksi. Arvopaperikeskus voi jatkossakin voimassa olevaa lakia vastaavasti toimia tilinhoitajana. Arvopaperikeskusta ei kuitenkaan voida enää jatkossa laissa velvoittaa tarjoamaan nykyisen kaltaisia sijoittajalle ilmaisia tilejä, kun arvopaperikeskukselle sallitut palvelut määritellään jatkossa EU:n arvopaperikeskusasetuksessa, joka ei tunnista voimassa olevan lain mukaista ilmaisen arvo-osuustilin tarjoamisvelvollisuutta. Arvopaperikeskus voi jatkossakin tarjota ilmaisia arvo-osuustilejä, mutta siihen ei enää jatkossa olisi lakisääteistä velvollisuutta ja tällöin tileistä aiheutuvista kuluista tulisi erikseen sopia. Aiemmin liikkeeseenlaskijat ovat vastanneet sijoittajalle ilmaisten arvo-osuustilien kuluista.

11 §. *Sijoituspalvelutoiminnan menettelytapasäännösten soveltaminen selvitysosapuoleen.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 5 luvun 7 §:ää.

12 §. *Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus.* Pykälää ei ehdoteta muutettavaksi sisällöllisesti, vaan pykälään ehdotetaan tehtäväksi uudet viittaussäännöt edellä muutettuihin pykäliin.

III OSA ARVO-OSUUSJÄRJESTELMÄ

4 luku Arvo-osuusjärjestelmä, hallintarekisteröinti sekä kirjaus- ja selvitysrahasto

Luvun otsikointia ehdotetaan muutettavaksi kattamaan arvo-osuusjärjestelmän lisäksi myös hallintarekisteröinti sekä kirjaus- ja selvitysrahasto. Muutoksella helpotetaan lain luettavuutta, kun luvun otsikosta käy paremmin ilmi mitä säännökset koskevat. Luvusta ehdotetaan siirrettäväksi tilinhoitajia koskevat säännökset 3 lukuun.

1 §. *Arvo-osuus.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 1 §:ää.

2 §. *Arvo-osuustilit.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 2 §:ää.

3 §. *Luettelot.* Pykälän 1–3 momentit vastaavat voimassa olevan lain 6 luvun 3 §:ää.

4 §. *Osakkeita koskevat omistajatiedot.* Säännös olisi kokonaan uusi. Pykälän 1 momentin mukaan tilinhoitajalla ja hallintarekisteröinnin hoitajalla olisi oltava sellainen luotettava järjestely käytössään, jolla sen tietojärjestelmästä voitaisiin PRH:n ylläpitämän käyttöliittymän välityksellä hakea jokaisen saataville ajantasaiset omistajatiedot Suomen kansalaisten sekä suomalaisten yhteisöjen ja säätiöiden omistamista suomalaisen yhtiön liikkeeseen laskemista arvo-osuusjärjestelmään liitetystä osakkeista. Omistustiedot haettaisiin yhtiökohtaisesti tilinhoitajien ja hallintarekisteröinnin hoitajien tietojärjestelmistä. Haku kohdistuisi voimassa olevaa lakia vastaavasti yhtiökohtaisesti osakkeenomistajiin. Ajantasaisuuden on tarkoitus säilyä vähintään nykytilaa vastaavalla tasolla.

Säännöksen tarkoituksena on saada suomalaisten osakeomistukset julkisesti saataville myös silloin, kun osakkeet on hallintarekisteröity, joka olisi sallittua myös suomalaisille kahden vuoden siirtymä-ajan jälkeen. EU:n arvopaperikeskusasetuksen 38 artikla velvoittaa pääsääntönä arvopaperikeskuksen osapuolet tarjoamaan asiakkailleen vähintään mahdollisuutta valita yhteisasiakaserottelun ja yksilöllisen asiakaserottelun välillä ja ehdotetun kahden vuoden siirtymäajan jälkeen Suomessakin olisi tarjottava asetuksen mukaisia arvo-osuustilejä täydessä laajuudessa. Velvollisuus toimittaa omistajatiedot julkisesti saatavilla koskisi kuitenkin ainoastaan sellaisen suomalaisen yhtiön osakkeita, jotka olisi liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomien osakkeiden julkisuus määräytyisi jatkossakin OYL:n mukaan.

Osakeomistuksen julkisuus toteutettaisiin uudella tavalla, jotta osakeomistuksia koskevat tiedot olisivat yleisön saatavilla myös hallintarekisteröinnin hoitajan tietojärjestelmästä. Velvollisuus omistustietojen toimittamiseen olisi myös suorien arvo-osuustilien tilinhoitajalla. Julkiset omistustiedot muodostaisivat siten osakasluettelosta erillisen kokonaisuuden, eikä julkisilla omistustiedoilla olisi varallisuus- tai yhtiöoikeudellisia vaikutuksia. Omistustiedoilla palveltaisiin ainoastaan yleisöjulkisuutta. PRH ylläpitäisi käyttöliittymää, jonka avulla toimittajan tai kansalaisen omistuksia koskeva kysymys ohjattaisiin säilyttäjien tietojärjestelmiin.

Tilinhoitajat ja hallintarekisteröinnin hoitajat maksaisivat oman osuutensa järjestelmän perustamisesta, jolloin PRH:n osuudeksi kustannettavaksi jäävä osa selvitettäisiin siirtymäkauden aikana ja sitä koskeva ehdotus annettaisiin vuoden 2016 budjettiesityksessä. Tehtyjen selvitysten mukaan yksittäisen toimijan osuus kustannuksista olisi muutamien kymmentuhansien euron luokkaa. Tässä vaiheessa PRH:n kustannuksien arvioidaan olevan korkeintaan kaksisataatuhatta euroa.

Osakkeita koskevat omistajatiedot olisi toimitettava Suomen kansalaisen tai suomalaisesta yhteisön ja säätiön omistamista osakkeista, jos henkilö on osakeyhtiölaissa tarkoitettu osakkeenomistaja. Arvopaperikeskuksen olisi toimitettava omistajatiedot, kun se toimii arvo-osuustilin tilinhoitajana eli tarjoaisi suoria arvo-osuustilejä. Säännöksen tarkoituksena on, että suomalaista loppusijoittajaa koskevat tiedot toimitetaan ainoastaan kerran ja monenkertainen tietojen toimittaminen säilytysketjussa estetään. Jokainen säilyttäjä ja tilinhoitaja toimittaisivat siten ainoastaan loppusijoittajaa koskevat omistustiedot. Jos säilyttäjä olisi itse loppusijoittaja säilyttäen osakkeita omaan lukuunsa, toimittaisi se tiedot niiltä osin. Jos taas säilyttäjällä olisi toinen säilyttäjä asiakkaana, vain lähempänä loppusijoittajaa oleva säilyttäjä toimittaisi tiedot.

Ehdotetun 2 *momentin* mukaan säilyttäjän ja sijoittajan välinen asiakassuhde ei kuitenkaan jatkossakaan olisi julkinen, vaan yleisön saataville tulisi ainoastaan tieto sijoittajan nimestä ja kotikunnasta sekä osakkeiden lajista ja lukumäärästä. OYL:n osaksluettelon julkisuutta koskevaa ehdotusta vastaavasti momentissa säädettäisiin väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 36 §:n mukaisen turvakiellon vaikutuksesta osakkeenomistajia koskevien tietojen julkisuuteen. Jos maistraattiin on merkitty osakkeenomistajaa koskeva turvakielto ja rajoituksesta on ilmoitettu tilinhoitajalle tai hallintarekisteröinninhoitajalle, ei osakkeenomistajan kotikuntaa koskevaa tietoa saisi luovuttaa.

Pykälän 3 *momentin* mukaan arvopaperikeskuksen, tilinhoitajan ja hallintarekisteröinnin hoitajan olisi toimitettava Finanssivalvonnalle kuvaus järjestelyn sisällöstä viimeistään kuusi kuukautta ennen järjestelyn käyttöönottoa. Säännöksen tarkoituksena on, että toimijoita valvova viranomainen voisi tarkistaa järjestelyn yleisen luotettavuuden ja asianmukaisuuden ennen kuin kyseinen palveluntarjoaja voisi tarjota hallintarekisteröintiä myös suomalaisille asiakkailleen. Mikäli Finanssivalvonta katsoisi, ettei järjestely jonkin yksittäisen toimijan osalta täytä lain vaatimuksia, ei tällainen toimija voisi tarjota hallintarekisteröityjä arvo-osuustilejä suomalaisille sijoittajille ennen kuin osakkeiden omistustiedot olisivat yleisön saatavilla.

Ehdotetun 4 *momentin* mukaan pykälän säännökset hallintarekisteröinnin hoitajasta ja arvo-osuusjärjestelmään liitetystä osakkeista, soveltukseltaan myös arvopaperitileistä annetun lain 2 §:n 1 *momentin* 2 kohdassa tarkoitettuun säilyttäjään ja ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Jos hallintarekisteröinnin hoitajalla olisi asiakkaanaan edellä mainituissa laissa tarkoitettu säilyttäjä, olisi säilyttäjällä vastaava velvollisuus toimittaa omistustiedot yleisön saataville. Pykälässä tarkoitettuja osakkeita koskevat omistustiedot olisi annettava julkisesti saataville myös silloin, kun osakkeet olisi laskettu liikkeelle ulkomaisessa arvo-osuusjärjestelmässä, mutta osakkeita säilyttäisi Suomessa toimiva taho. Jos suomalaisen yhtiön osakkeet olisi liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään ja niitä säilyttäisivät vain sellaiset toimijat, joilla ei ole toimintaa Suomessa, määräytyi osakeomistuksen julkisuus OYL:n mukaan. Velvollisuutta rakentaa tietojärjestelmä ei voitaisi siten ulottaa toimijaan, jolla ei ole Suomessa mitään toimintaa.

Valtioneuvostolle ehdotetaan 5 *momentin* mukaan valtuutta, jonka mukaan se voisi antaa asetuksella tarkemmat säännökset tässä pykälässä tarkoitetun järjestelyn sisällöstä. Ehdotettuun järjestelyyn liittyy lukuisia pääosin teknisluonteisia kysymyksiä, joita koskeva sääntely olisi tarkoituksenmukaisempaa antaa asetuksentasoisena. Asetuksella täsmennettäviä kysymyksiä olisivat muun muassa se, millaisilla hakuehdoilla tietojärjestelmään voidaan tehdä hakuja.

5 §. Hallintarekisteröinti. Pykälän 1 *momentti* vastaa voimassa olevan lain 8 luvun 1 §:ää teknisesti. AOTL 5 a §:ään ehdotetusta muutoksesta johtuen suomalaisten omistamat arvo-osuudet, jotka olisi kirjattu omaisuudenhoitotilille tulisivat hallintarekisteröinnin piriin. Säännös antaisi kuitenkin suomalaiselle sijoittajalle mahdollisuuden hallintarekisteröidä vieraan

pääomanehtoisia arvopapereita myös suomalaisessa arvopaperikeskuksessa ennen AOTL:ssa tarkoitettua siirtymäajan päättymistä.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin hallintarekisteröinnin hoitajan ja arvo-osuuden omistajan välisestä sopimuksesta.

Pykälän 3 *momentissa* rajoitettaisiin niitä oikeuksia, joita hallintarekisteröinnin hoitaja voi käyttää osakkeenomistajan sijaan. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 8 luvun 1 §:n 2 momenttia.

6 §. *Hallintarekisteröinnin hoitajan velvollisuus antaa tietoja viranomaisille.* Finanssivalvonnalla ja muulla viranomaisella olisi oikeus 1 momentin mukaan saada hallintarekisteröinnin hoitajalta lakisääteisen virkatehtävänsä suorittamiseksi yksilöityjä tietoja arvo-osuuden omistajasta. Hallintarekisteröinnin hoitajalla olisi säilytysketjun kautta velvoite toimittaa tiedot viranomaisille. Viranomaiset voivat tarvittaessa pyytää virka-apua tietojen saamiseksi. Velvollisuus toimittaa tietoja koskee myös arvopaperikeskuksen ulkomaista osapuolta.

Ehdotetun 2 *momentin* mukaan tietojen keräämisestä aiheutuvien kulujen jakautumisesta vastaisivat hallintarekisteröinnin hoitajat.

Finanssivalvonnalle säädettäisiin 3 *momentissa* määräyksenantovaltuus arvo-osuuden omistajan tunnistamiseksi tarpeellisista yhteystiedoista. Tiedot voitaisiin toimittaa sen arvopaperikeskuksen kautta, jossa arvopaperit on laskettu liikkeeseen.

Pykälän 4 *momentissa* säädettäisiin siitä, milloin Finanssivalvonta voi kieltää liikkeeseenlaskijaa merkitsemästä hallintarekisteröinnin hoitajaa osakasluetteloon. Kielto on mahdollinen esimerkiksi silloin, kun hallintarekisteröinnin hoitaja on rikkonut velvollisuutensa toimittaa viranomaiselle laissa säädettyjä tietoja ja rikkomus on olennainen, ja toista hallintarekisteröinnin hoitajaa ei voida merkitä osakasluettelolle. Finanssivalvonta voisi asettaa kiellon myös toisen viranomaisen antaman tiedon perusteella. Hallintarekisteröinnin hoitajan lainvastaisten toimien olisi kuitenkin oltava merkittäviä, jotta perustuslain turvaamaa elinkeinonharjoittamisen vapautta voitaisiin poikkeuksellisesti rajoittaa tai toiminnan harjoittaminen voitaisiin kieltää. Olennaisuusvaatimus täytyisi esimerkiksi silloin, kun teko on niin merkittävä, että hallintarekisteröinnin hoitaja ei täytä enää toimiluvan edellytyksiä tai sen toiminta vaarantaa ne. Tällainen tilanne voi toteutua esimerkiksi, jos hallintarekisteröinnin omia varoja ei pidetä erillään asiakkaiden varoista siten kuin SipaL:ssa tarkemmin säädetään asiakasvarojen erottelusta. Momentissa ehdotetaan lisäksi säädettäväksi, että rajoituksen tai kiellon tulee olla perusteltu osakkeenomistajien edun tai rahoitusmarkkinoiden yleisen edun turvaamiseksi. Jos se on osakkeenomistajien etujen turvaamiseksi mahdollista, Finanssivalvonta voi myös puuttua hallintarekisteröinnin hoitajan toimiin lievemmin keinoin ja rajoittaa tämän toimintaa vain osittain. Kiellon asettamisen jälkeen Finanssivalvonnan olisi tarvittaessa määrättävä asiamies, joka merkitäisiin osakasluetteloon osakkeenomistajan sijaan, kunnes osakkeenomistaja tai säilytysketjun toinen osapuoli, esimerkiksi alisäilyttäjä, on solminut sopimuksen uuden hallintarekisteröinnin hoitajan kanssa.

7 §. *Kirjausrahasto.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 9 §:ää.

8 §. *Toissijainen vastuu tilinhoitajan korvattavista vahingoista.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 10 §:ää.

9 §. *Vakuusmaksu.* Pykälän 1 ja 2 *momentti* vastaavat voimassa olevan lain 6 luvun 11 §:ää. Pykälän 3 *momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että tilinhoitajan, joka tulee kirjausrahas-

ton jäseneksi sen jälkeen, kun 1 momentissa tarkoitettu kirjausrahaston pääoma on kartutettu vähimmäismääräänsä, olisi suoritettava vakuusmaksun enakkona 1,5 prosenttia rahaston pääoman vähimmäismäärästä. Kirjausrahaston vähimmäispääoma on 20 miljoonaa euroa, jolloin voimassa olevan lain kolmen prosentin vaatimus vakuusmaksun enakkosta on 600 000 euroa. Muutosehdotusta perustellaan sillä, ettei 600 000 euron enakkomaksu ole kohtuullinen tilinhoitajalle, joka on vasta aloittamassa toimintaansa ja jonka toiminta ei ole siten laajaa. Ennakko ei kuitenkaan vastaa tilinhoitajan osuutta kirjausrahastolla katettavista vastuista, jotka määräytyvät 2 momentin mukaan. Ehdotetulla alemmalla enakkomaksulla voidaan siten helpottaa alalle tulon kynnystä, kun vakuusmaksun enakkoksi määräytyisi 300 000 euroa.

10 §. Kirjausrahaston vakuusmaksun määrääminen ja varainhallinta. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 12 §:ää.

11 §. Kirjausrahaston säännöt ja hallinto. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 13 §:ää. Valtiovarainministeriön on pyydettävä Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto sääntöjen vahvistamisesta.

12 §. Kirjausrahaston maksuvelvollisuus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 14 §:ää.

13 §. Korvattavat saamiset. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 15 §:ää.

14 §. Korvausten maksaminen. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 16 §:ää.

15 §. Kirjausrahaston tiedottamisvelvollisuus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 17 §:ää.

16 §. Selvitysrahasto. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 18 §:ää.

17 §. Kirjausrahaston tuotto ja varojen palauttaminen. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 19 §:ää.

18 §. Asian saattaminen Finanssivalvonnan käsiteltäväksi. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 20 §:ää.

5 luku **Arvopaperin ja rahoitusvälineen liittäminen arvo-osuusjärjestelmään**

1 §. EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa tarkoitetut arvo-osuudet. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että sellaisten siirtokelpoisten arvopapereiden, jotka otetaan kaupankäynnin kohteeksi tai joilla käydään kauppaa kauppapaikoilla, liittämisestä arvo-osuusjärjestelmään säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa. Sellaisenaan sovellettavan asetuksen voimaantulon jälkeen kansallista harkintavaltaa ei enää ole sellaisten siirtokelpoisten arvopapereiden osalta, jotka otetaan kaupankäynnin kohteeksi tai joilla käydään kauppaa kauppapaikoilla. Uusi pykälä ei kuitenkaan muuta vallitsevaa oikeustilaa, vaan tarjoaa suomalaiselle liikkeeseenlaskijalle mahdollisuuden liittää liikkeeseenlaskemansa arvopaperit myös ETA-alueen tai kolmannen maan arvo-osuusjärjestelmää vastaavaan järjestelmään. Muutoksella mahdollistetaan asetuksen keskeinen tavoite eli kilpailun avaaminen eri arvopaperikeskusten välillä. Säännös mahdollistaa myös asetuksen 3 artiklassa tarkoitettujen ulkomaisten liikkeeseenlaskijoiden arvopapereiden liittäminen tässä laissa tarkoitettuun arvo-osuusjärjestelmään. Niinkään jos tässä laissa tarkoitettuun arvopaperikeskukseen siirretään arvopapereita EU:n arvopaperikeskusasetuksen 48 artiklassa tarkoitettujen linkkien avulla, liitetään tällaiset arvopaperit arvo-osuusjärjestelmään.

Voimassa olevan lain 7 luvun 1 §:n 2 momentti vastaisi pääpiirteissään 2 momenttia.

Ehdotettu 3 momentti vastaisi voimassa olevan lain 7 luvun 1 §:n 3 momenttia. Viittaus OYL:n 4 luvun soveltamiseen muutettaisiin kuitenkin viittaukseksi tämän lain 6 luvuksi. Muutosehdotus perustuu ehdotukseen siirtää osakeyhtiön 4 luvun säännöksiä tähän lakiin.

Nykyinen 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, sillä EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklan mukaan kaikkien unioniin sijoittautuneiden liikkeeseenlaskijoiden, jotka laskevat liikkeeseen tai ovat laskeneet liikkeeseen siirtokelpoisia arvopapereita, jotka otetaan kaupankäynnin kohteeksi tai joilla käydään kauppaa kauppapaikoilla, on huolehdittava siitä, että tällaiset arvopaperit muutetaan arvo-osuusmuotoon pysäytysjärjestelmässä tai lasketaan liikkeeseen suoraan aineettomassa muodossa. Tällöin Finanssivalvonnalla ei ole yksittäisen rahoitusvälineen kohdalla harkintavaltaa myöntää poikkeuksia arvo-osuusjärjestelmään liittämisestä.

2 §. Muut kuin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa tarkoitetut arvo-osuudet. Pykälä vastaa pääsääntöisesti voimassa olevan lain 7 luvun 2 §:ää. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että arvopaperikeskus voi liikkeeseenlaskijan hakemuksesta hyväksyä muun arvopaperin tai rahoitusvälineen kuin 1 §:ssä tarkoitetun arvopaperin liitettäväksi arvo-osuusjärjestelmään. Voimassa olevassa laissa oikeus koskee osaketta. Muutoksella halutaan täsmentää EU:n arvopaperikeskusasetuksen arvo-osuusmuotoisuutta koskevan 3 artiklan vaikutuksia arvo-osuusjärjestelmässä. Lisäksi arvopaperikeskuksen ei enää jatkossa ehdoteta ilmoittavan ennen päätöksen tekemistä Finanssivalvonnalle, vaan ilmoitus Suomen Pankille riittäisi.

Pykälän 2–4 momentit vastaisivat nykytilaa. Ehdotettu 5 momentti vastaa voimassa olevan lain 7 luvun 2 §:n 6 momenttia.

Voimassa olevan lain 5 momentti ehdotetaan kumottavan tarpeettomana, sillä EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklan mukaan kaikkien unioniin sijoittautuneiden liikkeeseenlaskijoiden, jotka laskevat liikkeeseen tai ovat laskeneet liikkeeseen siirtokelpoisia arvopapereita, jotka otetaan kaupankäynnin kohteeksi tai joilla käydään kauppaa kauppapaikoilla, on huolehdittava siitä, että tällaiset arvopaperit muutetaan arvo-osuusmuotoon pysäytysjärjestelmässä tai lasketaan liikkeeseen suoraan aineettomassa muodossa. Arvopaperit on kirjattava asetuksen mukaan arvo-osuusmuotoon sovittuna toimituspäivänä tai sitä ennen, paitsi jos ne on jo näin kirjattu. Näin ollen valtiovarainministeriöllä ei ole toimivaltaa säätää tarkemmin ajankohdasta, jonka jälkeen liikkeeseenlaskettavat ja RKL:ssa tarkoitetulla säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteeksi otettavat arvopaperit tai rahoitusvälineet olisi liitettävä arvo-osuusjärjestelmään.

3 §. Muut kuin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa tarkoitetut ulkomaiset arvopaperit. Pykälä vastaa pääpiirteissään voimassa olevan lain 7 luvun 3 §:ää. Pykälän otsikkoa kuitenkin ehdotetaan muutettavaksi viittaamaan muihin kuin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa tarkoitettuihin siirtokelpoisiin kaupankäynnin kohteena oleviin ulkomaisiin arvopapereihin. Pykälässä tarkoitettuja arvopapereita olisivat esimerkiksi yksityisten ulkomaisten yhtiöiden osakkeet, jotka haluttaisiin liittää arvo-osuusjärjestelmään.

4 §. Liikkeeseenlaskutili. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 7 luvun 4 §:ää. Pykälän 2 ja 3 momenttiin ehdotetaan kuitenkin tehtäväksi täsmennys, jonka mukaan liikkeeseenlaskutilille olisi kirjattava arvo-osuuksien lukumäärän sijasta määrä. Muutos vastaisi AOTL:n 2 §:n 1 momentin 2 kohtaa. Lisäksi pykälän 2 ja 3 momentista ehdotetaan poistettavan viittaus paikasta, josta täydelliset lainaehdot olisivat saatavissa. Ehdotus liittyy T2S:n muutoksiin -, jotka

edellyttävät kansainvälisten standardien käyttöä arvo-osuuslajien tietojen välityksessä. Vapaamuotoisessa muodossa olevan tiedon käyttökelpoisuus on arvo-osuusjärjestelmän osapuolille rajallinen ja tarpeettoman yksityiskohtainen tekninen vaatimus. Vastaava tieto voidaan pitää ajantasaisesti saatavilla muulla tavoin, kuin edellyttämällä, että se olisi teknisesti arvo-osuusjärjestelmätietona saatavilla.

5 §. *Arvopaperin ja rahoitusvälineen poistaminen arvo-osuusjärjestelmästä.* Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 7 luvun 5 §:ää. Ainoastaan pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että arvopaperit tai rahoitusvälineet saa poistaa arvo-osuusjärjestelmästä, ellei Finanssivalvonta ole kolmen kuukauden kuluessa ilmoittanut, että se vastustaa poistamista. Voimassa olevan lain mukaan arvopaperikeskuksen selvitys on käsiteltävä kolmen kuukauden kuluessa sen saapumisesta. Muutosehdotuksen tarkoituksena on helpottaa Finanssivalvonnan työtaakkaa selvien ja riidattomien tapausten osalta.

6 luku Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet ja osuudet

Lukuun ehdotetaan siirrettäväksi voimassa olevasta OYL:sta ja osuuskuntalaista (OKL) arvo-osuusjärjestelmään kuuluvia osakeyhtiöitä ja osuuskuntia koskevia säännöksiä. Muutoksella on tarkoitus selventää oikeustilaa jatkossa, kun sellaisella liikkeeseenlaskijalla, jonka arvopaperit on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai jonka arvopapereilla käydään kauppaa kauppapaikoilla, on EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaan oikeus valita myös ulkomainen arvopaperikeskus.

1 §. *Soveltamisala.* Luvun 1 §:n 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi luvun soveltamisalaa koskeva säännös, jonka mukaan 6 lukua sovelletaan Suomen lain mukaan rekisteröityihin osakeyhtiöihin ja osuuskuntiin, joiden osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että luvun säännöksiä sovellettaisiin myös silloin, kun osakkeet ja osuudet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Jos osakkeet tai osuudet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, tarkoitettaisiin tässä laissa mainitulla arvo-osuustilillä EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen A kohdan jakson 2 kohdan mukaista tiliä, joka voi olla joko loppuasiakkaan nimellä oleva tili tai asiakkaan lukuun hallittava tili. Säännöksellä on tarkoitus varmistaa tämän luvun säännösten soveltaminen riippumatta siitä, laskeetaanko osakkeet liikkeeseen kotimaisessa tai ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa. Liikkeenlaskuun sovellettaisiin kuitenkin jatkossakin kansallista yhtiölainsäädäntöä.

2 §. *Ulkomaisen arvopaperikeskuksen kanssa tehtävä sopimus osakkeiden tai osuuksien omistajia koskevien tietojen luovutuksesta viranomaiselle.* Säännös olisi kokonaisuudessaan uusi ja koskisi Suomen lain mukaan rekisteröidyn osakeyhtiön tai osuuskunnan ja ulkomaisen arvopaperikeskuksen välistä sopimussuhdetta, jonka tarkoituksena olisi turvata viranomaisten tietojensaantia. Ehdotetun 1 momentin mukaan liikkeeseenlaskijan ja ulkomaisen arvopaperikeskuksen olisi sovittava, että arvopaperikeskus tai sen osapuoli toimittaa sille tarvittavat tiedot osakkeen ja osuuden omistajista ilman aiheetonta viivytystä.

Lähtökohtaisesti tiedot olisi toimitettava suomalaiselle viranomaiselle ja virka-apupyynnön nojalla tarvittaessa ulkomaiselle viranomaiselle, jolla on oikeus saada arvopaperien omistajatietoja. Yhtiön olisi siten sopimuksin varmistettava, että ulkomaiselta arvopaperikeskukselta ja sen osapuolelta olisi saatavilla osakkeenomistajista OYL:n 3 luvun 15 §:n 2 momentissa tai OKL:n 4 luvun 14 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Omistajatiedoilla tarkoitettaisiin osakasluetteloon tai jäsen- ja omistajaluetteloon merkittyä omistajaa, joka voisi olla joko lopullinen sijoittaja tai hallintarekisteröinninohoitaja. Jos suomalainen liikkeeseenlaskija ei tekisi momentissa tarkoitettua sopimusta, voisi Finanssivalvonta määrätä yhtiölle seuraamusmaksun,

kuten 7 luvun 6 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi. Liikkeeseenlaskija voisi pääsääntöisesti osoittaa varmistaneensa viranomaisen lakisääteisten tehtävien hoitamista varten tarvittavien tietojen saannin asianmukaisesti tehdyllä sopimuksella. Sopimus olisi laadittava kirjallisesti.

Kun säännöksen tarkoituksena olisi turvata viranomaisten riittävä tiedonsaanti, pykälän 2 *momentissa* ehdotetaan säädettäväksi osakeyhtiön tai osuuskunnan velvollisuudesta toimittaa sopimus etukäteen ennen sen voimaantuloa Finanssivalvonnalle. Sopimuksen voimaantulo ei olisi viranomaisen hyväksynnästä riippuvainen, vaan momentin tarkoituksena on antaa viranomaiselle mahdollisuus varmistaa sopimuksen riittävä sisältö ja esimerkiksi sopimussakkojen tehokas ennalta estävä vaikutus sopimusrikkomusten varalta. Finanssivalvonta voisi huomauttaa sopimuksen mahdollisista puutteista liikkeeseenlaskijalle.

Kun arvo-osuudet lasketaan liikkeelle ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa tai kun arvo-osuuksia siirretään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 48 artiklassa tarkoitetuilla linkeillä, määräytyvät yksilöllinen asiakaserottelu sisältö ja käytettävät tilimallit ulkomaisen arvo-osuusjärjestelmää vastaavaan järjestelmään sovellettavan lainsäädännön mukaan. Asetus koskee ainoastaan arvopaperikeskusta ja sen osapuolta, eikä Suomen lainsäädännössä voida määrittellä miten arvopaperien säilytys ja yksilöllinen asiakaserottelu järjestetään ulkomaisessa arvopaperikeskuksen tai sen osapuolien järjestelmissä.

3 §. Oikeuksien kirjaaminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi oikeuksien kirjaamisesta osakeyhtiön tai osuuskunnan liittäessä osakkeensa tai osuutensa arvo-osuusjärjestelmään. Yhtiö ja osuuskunta voi EU:n arvopaperikeskusasetuksen nojalla jatkossa liittää osakkeensa ja osuutensa suomalaisen arvo-osuusjärjestelmän sijaan myös ulkomaisen arvopaperikeskuksen ylläpitämään ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, jolloin ulkomaisen arvopaperikeskuksen tehtäviin ja vastuuseen ei sovelleta Suomen lainsäädäntöä. Yhtiön valitseman ulkomaisen arvopaperikeskuksen ja sen osapuolten välinen tehtävänjako ja vastuut voivat poiketa suomalaisen arvopaperikeskusympäristön vastaavista. Tämän johdosta oikeuksien kirjaamista koskevat säännökset on kirjoitettava sellaiseen yleiseen muotoon, että osakkeiden liittäminen ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään on jatkossa mahdollista arvopaperikeskusasetuksen edellyttämällä tavalla. Oikeuksien kirjaamista koskevat säännökset ehdotetaan arvopaperikeskusta ja sen osapuolia velvoittavan sääntelyn sijaan muutettavaksi siten, että yhtiön ja osuuskunnan on huolehdittava siitä, että osakkeen ja osuuden omistajien sekä muiden oikeudenhaltijoiden oikeudet tulevat asianmukaisesti turvatuiksi, kun osakkeet ja osuudet liitetään arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään.

Pykälän 1 *momentin* mukaan yhtiön tai osuuskunnan on huolehdittava, että osakas tai osuuden omistaja voi vaatia oikeutensa kirjaamista arvopaperikeskuksen osapuolelta ja että oikeudet tulevat kirjatuksi siten, että jokaisen osakkeen tai osuuden yhteys arvo-osuustilikirjaukseen voidaan selvittää. Yhtiön ja osuuskunnan velvollisuutta lukuun ottamatta ehdotus vastaa sisällöltään OYL:n 4 luvun 8 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 *momentissa* ehdotetaan säädettäväksi arvo-osuusjärjestelmään liitettävän yhtiön osakekirjan tai osuuskunnan osuuskirjan antamisesta arvopaperikeskuksen osapuolelle. Suomessa tässä tarkoitettuja arvopaperikeskuksen osapuolia ovat edellä 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettut tilinhoitajat. Ehdotuksen mukaan yhtiön on huolehdittava, että arvopaperikeskuksen osapuoli tekee osakekirjaan merkinnän liittämisestä arvo-osuusjärjestelmään. Yhtiön velvollisuutta lukuun ottamatta ehdotus vastaa sisällöltään osakeyhtiölain 4 luvun 8 §:n 1 momenttia ja OKL:n 15 luvun 8 §:n 1 momenttia.

Pykälän 3 momentti vastaa pääosin OYL:n 4 luvun 8 §:n 2 momenttia ja OKL 15 luvun 8 §:n 1 momenttia kuitenkin siten, että yhtiön ja osuuskunnan on huolehdittava, että osake tai osuus ja oikeudenhaltijan oikeus tulevat kirjatuksi arvo-osuustilille.

4 §. Ilmoittautumisajan päättymisen vaikutus. Ehdotus vastaa voimassa olevan osakeyhtiölain 4 luvun 9 §:ää ja osuuskuntalain 15 luvun 9 §:n 1 momenttia.

5 §. Yhteistilille kirjattavat osakkeet. Ehdotus vastaa pääosin voimassa olevan OYL:n 4 luvun 10 §:n 1 momenttia kuitenkin siten, että arvo-osuusjärjestelmään liittyvän yhtiön on huolehdittava arvo-osuustilin avaamisesta passiivisten osakkeenomistajien lukuun.

6 §. Odotusluettelo. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi yhtiön tai osuuskunnan hallituksen arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osakkeista tai osuuksista pitämästä odotusluettelosta. Pykälän 1 momentti poikkeaa OYL:n 4 luvun 4 §:stä ja OKL 15 luvun 4 §:stä, jonka mukaan odotusluettelo pidetään arvopaperikeskuksessa. Yhtiö ja osuuskunta voi arvopaperikeskusasetuksen nojalla jatkossa liittää osakkeensa suomalaisen arvo-osuusjärjestelmän sijaan myös ulkomaisen arvopaperikeskuksen ylläpitämään ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, jolloin ulkomaisen arvopaperikeskuksen tehtäviin ja vastuuseen ei sovelleta Suomen lainsäädäntöä. Hallituksen velvollisuuteen pitää odotusluettelo sovellettaisiin yhtiön ja osuuskunnan johdon yleistä huolellisuusvelvollisuutta ja käytännössä hallitus voisi OYL:n ja OKL:n yleisten periaatteiden mukaisesti järjestää odotusluettelon pidon parhaaksi katsomallaan tavalla, esimerkiksi ulkoistamalla luettelon pitämisen ulkopuoliselle palveluntarjoajalle.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan OYL:n 4 luvun 4 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, jäsen- ja omistajaluettelon merkittäväksi ilmoitetun saannon merkitsemistä odotusluetteloon silloin, kun arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osuuskunnan säännöissä on rajoitettu osuuden tai osakkeen luovutusta. Ehdotus vastaa voimassa olevaa OKL 15 luvun 4 §:n 2 momenttia.

7 §. Osakkeiden ja osuuksien poistaminen arvo-osuusjärjestelmästä. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi pantinhaltijan ja ulosmittausvelkojan oikeuksien turvaamisesta poistettaessa yhtiön osakkeet tai osuuskunnan osuudet arvo-osuusjärjestelmästä. Ehdotus poikkeaa voimassa olevan OYL:n 4 luvun 12 §:n 2 momentista ja OKL 15 luvun 2 §:n 2 momentista siten, että laissa ei edellytetä osake- ja osuuskirjojen antamista aina arvo-osuusjärjestelmästä poiston yhteydessä. Jos osakekirjoja ei anneta, täytyy muulla tavoin osoittaa, että pantti- ja muut oikeudet säilyvät eli merkitä kyseiset oikeudet osakas- tai jäsen- ja omistajaluettelon.

IV OSA ARVOPAPERIKESKUKSEN ELVYTYS- JA KRIISINRATKAISU

7 luku Arvopaperikeskuksen elvytys- ja kriisinratkaisu

Luku olisi kokonaisuudessaan uusi ja siinä säädettäisiin arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusta. Säännöksillä laitettaisiin kansallisesti täytäntöön EU:n arvopaperikeskusasetuksen 22 artiklan 2 ja 3 kohta, joissa säädetään arvopaperikeskuksen velvollisuudesta laatia elvytysuunnitelma ja toimivaltaisen viranomaisen velvollisuudesta laatia riittävä kriisinratkaisusuunnitelma, jolla varmistetaan vähintäänkin arvopaperikeskuksen ydinpalvelujen jatkuvuus myös poikkeusoloissa. Arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusta on odotettavissa lähivuosien aikana EU-sääntelyä, joten tämän luvun säännöksillä katetaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen velvoite arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusuunnitelmasta siihen saakka, kunnes vastaava EU-sääntely ja sen edellyttämät kansallisen lainsäädännön muutokset ovat voimassa. Arvopaperi-

keskuksen velvollisuudesta maksaa Rahoitusvakausviraston hallintomaksun säädetään Rahoitusvakausviraston hallintomaksusta annetussa laissa (1197/2014).

Elvytys- ja kriisinratkaisulainsäädännön tarkoituksena on, että arvopaperikeskuksen mahdolliset ongelmat voidaan havaita riittävän ajoissa ja että niihin pystytään puuttumaan asianmukaisin välinein. Tarkoituksena on pyrkiä valvonnalla ja elvytyssuunnitelmalla ennalta estämään tilanne, jossa arvopaperikeskuksen toimintaan puututtaisiin kriisinratkaisuvälinein.

1 §. Kriisinratkaisuviranomainen. Pykälässä säädettäisiin 7 luvussa tarkoitettujen kriisinratkaisutehtävien kuulumisesta rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa (1195/2014), jäljempänä *kriisinratkaisulaki*, tarkoitettu Rahoitusvakausvirastolle, jollei tässä laissa tai kriisinratkaisulaissa toisin säädetä. Rahoitusvakausvirasto toimii jo Suomessa toimiluvan saaneiden sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten kriisinratkaisuviranomaisena, jolloin on luontevaa, että myös rahoitusmarkkinoiden keskeisen infrastruktuurin tuottajana toimivan arvopaperikeskuksen kriisinratkaisu keskitetään samalle viranomaiselle. Muilta osin tässä laissa tarkoitettujen viranomaisten tehtävienjako säilyisi ennallaan. Ensisijaisesti arvopaperikeskuksen kriisinratkaisuun sovellettaisiin tämän luvun säännöksiä sekä tässä luvussa yksilöityjä kriisinratkaisulain säännöksiä. Mikäli arvopaperikeskus olisi toimiluvan saanut luottolaitos, tällaiseen arvopaperikeskukseen sovellettaisiin kuitenkin kriisinratkaisulain säännöksiä sellaisenaan. Rajan yli palveluja tarjoavan arvopaperikeskuksen kriisinratkaisuun sovellettaisiin kuitenkin sen kotivaltion kriisinratkaisua koskevia säännöksiä.

2 §. Velvollisuus laatia elvytyssuunnitelma. Arvopaperikeskuksen velvollisuudesta laatia elvytyssuunnitelma ja toimittaa se toimivaltaiselle viranomaiselle eli Finanssivalvonnalle säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 22 artiklan 2 kohdassa. Asetuksessa ei säädetä elvytyssuunnitelman sisällöstä tai valvontaviranomaisen mahdollisuudesta puuttua elvytyssuunnitelmassa esiintyviin mahdollisiin puutteisiin. Kun arvopaperikeskus on järjestelmäriskin kannalta merkittävä toimija, sen elvytyssuunnitelman sisältöön ja suunnitelman ajantasaisuuteen olisi kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta valvontaviranomaisilla olisi mahdollisuus puuttua ongelmatilanteisiin ennen kriisinratkaisuun ryhtymistä.

Arvopaperikeskus on toimija, jonka kohdalla ennakkollinen puuttuminen on korostuneen tärkeässä asemassa. Kriisinratkaisu koskee tilannetta, jossa arvopaperikeskus on vakavissa taloudellisissa vaikeuksissa.

3 §. Velvollisuus laatia kriisinratkaisusuunnitelma. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Rahoitusvakausviraston velvollisuudesta laatia arvopaperikeskukselle kriisinratkaisusuunnitelma EU:n arvopaperikeskusasetuksen 22 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Suunnitelmaa laadittaessa olisi kuultava valtiovarainministeriötä, Suomen Pankkia sekä Finanssivalvontaa. Finanssivalvonta ja Suomen Pankki ovat arvopaperikeskuksen toimintaa valvovia viranomaisia, kun taas valtionvarainministeriö on toimilupaviranomainen, jolloin niillä on hallussaan sellaisia tietoja arvopaperikeskuksesta, jotka voivat vaikuttaa suunnitelman laadintaan. Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan olisi sen vuoksi avustettava virastoa kriisinratkaisusuunnitelman laatimisessa. Kuulemisen tapa ja muoto ovat viraston harkinnassa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettävän, että kriisinratkaisusuunnitelmassa olisi varauduttava kriisinratkaisutoimiin, jotka virasto voisi toteuttaa, jos kriisinratkaisulain 4 luvun 1 §:n 1—3 momentissa tarkoitettujen kriisihallintoon asettamisen edellytykset täyttyisivät. Viraston toimivaltuuksien osalta sovellettaisiin kriisinratkaisulain 12 luvun 1 ja 2 §:ää siltä osin kuin niissä ei nimenomaisesti viitata luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin, jota ei ole tarkoitus soveltaa arvopaperikeskukseen, jos se ei harjoita luottolaitostoimintaa. Kriisihallinnolla tarkoitetaan oikeustilaa, jossa arvopaperikeskuksen lakisääteiset toimielimet menettävät merkittävil-

tä osin toimivaltansa määrätä yrityksestä. Suunnitelmassa olisi yksilöitävä purkamis- ja uudelleenjärjestämismahdollisuuksien aineelliset esteet ja tarvittaessa esitettävä esteiden poistamiseksi tarvittavat olennaiset toimenpiteet. Toisin kuin luottolaitoksilla ja sijoituspalveluyrityksillä, arvopaperikeskuksella ei olisi tämän lain nojalla velvollisuutta kartuttaa rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa tarkoitettua kansallista vakausmaksua tai EU:n vakausmaksua. Tästä syystä myös purkamis- ja uudelleenjärjestämismahdollisuudet olisivat rajoitetummat kuin luottolaitoksilla ja sijoituspalveluyrityksillä. Arvopaperikeskuksen purkamis- ja uudelleenjärjestelymahdollisuuksien arviointiin sovellettaisiin soveltuvin osin valtiovarainministeriön asetusta seikoista, jotka on otettava huomioon arvioitaessa luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen taikka konsernin purkamis- ja uudelleenjärjestämismahdollisuuksia (1285/2014). On todennäköistä, että arvopaperikeskuksen toiminnot olisi myytävä kokonaan tai osissa joko valtiolle tai yksityiselle toimijoille arvo-osuuksien haltijoiden oikeuksien turvaamiseksi. Muita kriisinratkaisuvälineitä kuin liiketoiminnan myynti ei todennäköisesti olisi käytettävissä, koska arvopaperikeskuksen kriisinratkaisussa ei ole ainakaan vielä vastaavia ulkopuolisia rahoituslähteitä kuin luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisussa. Lähtökohtana tulisi olla 4 momentin mukaisesti, ettei arvopaperikeskuksen kriisinratkaisua oleteta rahoitettavan julkisin varoin.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta sisällyttää suunnitelmaan toimintavaihtoehtoja arvopaperikeskuksen vaikeuksien ratkaisemiseksi ja laajan rahoitustoimialan tai rahoitusjärjestelmän epävakauden korjaamiseksi.

Riittävien ja asianmukaisten tietojen saamiseksi virasto voisi ehdotetun 4 momentin mukaan velvoittaa arvopaperikeskuksen avustamaan kriisinratkaisusuunnitelman laadinnassa ja suunnitelman päivittämisessä sekä toimittamaan emoyrityksen kriisinratkaisusuunnitelman viraston käyttöön.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettävän viraston, valtiovarainministeriön, Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan yhteistyövelvoitteesta riisinratkaisusuunnitelman ja kriisinratkaisulaissa tarkoitettujen toimenpiteiden aikaansaamiseksi.

4 §. Kriisinratkaisusuunnitelman tarkastaminen. Pykälän 1 momentin mukaan viraston olisi tarkastettava arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusuunnitelma vuosittain, sillä on tärkeää, että kriisinratkaisusuunnitelma pohjautuu ajantasaiseen tietoon arvopaperikeskuksesta.

Pykälän 2 momentin mukaan edellytys ajantasaisesta tiedosta tarkoittaisi lisäksi, että kriisinratkaisusuunnitelma olisi lisäksi tarkastettava arvopaperikeskuksen oikeudelliseen tai toiminnalliseen rakenteeseen, liiketoimintaan tai rahoitusasemaan kohdistuneen jokaisen sellaisen muutoksen jälkeen, joka voisi vaikuttaa merkittävästi suunnitelman toteuttamiskelpoisuuteen tai muuten edellyttäisi suunnitelman tarkastamista.

5 §. Kriisinratkaisusuunnitelman sisältö. Pykälän 1 momentin mukaan kriisinratkaisusuunnitelmassa olisi varmistettava arvopaperikeskuksen tarjoamien ydinpalvelujen jatkuvuus, arvo-osuuden haltijoiden oikeussuojan tarve sekä arvopaperikeskuksen toiminnan merkitys rahoitusmarkkinoiden vakaudelle. Mikäli arvopaperikeskuksen taloudellinen tilanne olisi niin heikko, ettei sen katsottaisi enää pystyvän hoitamaan ydinpalvelujaan eli käytännössä selvitysjärjestelmän ylläpitämistä, arvopaperikeskuksen toiminta tulisi silloin käytännössä siirtää kokonaisuutena toiselle arvopaperikeskukselle. Vastaava velvollisuus siirtää arvopaperikeskuksen toiminta toiselle arvopaperikeskukselle sisältyy EU:n arvopaperikeskusasetuksen 20 artiklan 5 kohtaan, jossa säädetään arvopaperikeskuksen toimintojen siirtämisestä tilanteessa, jossa arvopaperikeskus menettää toimilupansa. Arvo-osuusjärjestelmä on merkittävä osa kansallista siviilioikeusjärjestelmää ja sen säilyminen toiminnallisena kokonaisuutena on rahoitusmarkki-

noiden vakauden kannalta erittäin tärkeää. Mikäli arvopaperikeskuksen toiminta siirrettäisiin ulkomailla toimiluvan saaneelle arvopaperikeskukselle, tulisi sen kuitenkin noudattaa arvo-osuusjärjestelmän osalta Suomen lakia.

Ehdotetun 2 *momentin* mukaan kriisinratkaisusuunnitelmassa olisi yllä mainitusta syystä otettava huomioon tässä laissa säädetty velvollisuus turvata arvopaperikauppojen selvitystoiminta sekä varautumisvelvollisuus poikkeusolojen varalta.

6 §. *Kriisinratkaisusuunnitelman laatimiseksi tarvittavat tiedot.* Pykälän 1 *momentissa* ehdotetaan säädettävän, että arvopaperikeskuksen olisi toimitettava virastolle kriisinratkaisusuunnitelman laatimiseksi, ylläpitämiseksi ja täytöntöön panemiseksi tarvittavat tiedot ja selvitykset. Tällaisia tietoja ja selvityksiä ovat soveltuvin osin valtiovarainministeriön asetuksessa luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusuunnitelmien laatimiseksi toimitettavista ja niihin sisällytettävistä tiedoista (1284/2014). Mikäli 1 *momentissa* tarkoitetut tiedot ja selvitykset olisivat Suomen Pankin tai Finanssivalvonnan hallussa, ehdotetun 2 *momentin* mukaan Suomen Pankin tai Finanssivalvonnan olisi viraston pyynnöstä toimitettava virastolle tiedot ja selvitykset.

7 §. *Kriisinratkaisusuunnitelmia koskeva tiedonantovelvollisuus.* Ehdotetun säännöksen 1 *momentin* mukaan viraston olisi toimitettava tässä luvussa tarkoitetut kriisinratkaisusuunnitelmat ja arvopaperikeskuksen emoyrityksen kriisinratkaisusuunnitelmat sekä niihin tehdyt muutokset valtiovarainministeriölle, Suomen Pankille ja Finanssivalvonnan. Säännöksellä olisi tarkoitus turvata viranomaisten tiedonsaanti tilanteissa, jossa arvopaperikeskus kuuluu konserniin ja sen emoyrityksen kriisinratkaisusuunnitelma on laadittu sen kotivaltiossa toimivaltaisen kriisinratkaisuviranomaisen toimesta.

EU:n arvopaperikeskusasetuksessa ei säädetä arvopaperikeskusten kriisinratkaisusta vastaavien ETA:lla toimivien viranomaisten yhteistyöstä, tietojenvaihdosta tai päätöksenteosta, kun arvopaperikeskus toimii usean ETA-valtion alueella. Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin, että virastolla on velvollisuus tehdä yhteistyötä niiden viranomaisten kanssa, jotka vastaavat arvopaperikeskuksen emoyrityksen kriisinratkaisusuunnitelmasta ja kriisinratkaisusta. Viraston oikeuteen luovuttaa arvopaperikeskuksen kriisinratkaisua koskevia tietoja toisen ETA-valtion viranomaiselle sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia.

V OSA ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

8 luku Erinäiset säännökset

1 §. *Salassapitovelvollisuus.* Pykälän 1 *momentti* vastaisi pääosin voimassa olevan lain 8 luvun 2 §:n 1 *momenttia*. Pykälän 2 *momenttiin* ehdotetaan lisättäväksi viittaus yhteisöön, jolle arvopaperikeskuksen toimintaa on EU:n arvopaperikeskusasetuksen 19 ja 30 artiklan nojalla ulkoistettu. Pykälän 2 *momentista* ehdotetaan lisäksi poistettavaksi viittaukset selvitysyhteisöön.

Ehdotettu 3 *momentti* olisi uusi. Sen mukaan arvopaperikeskuksella olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa arvo-osuusjärjestelmästä tietoja sisäpiirin omistusta koskeviin rekistereihin ja vaikuttavassa asemassa olevien henkilöiden tekemistä henkilökohtaisista liiketoimista pidettäviin rekistereihin. Nykyisen lain 2 luvun 16 §:n 2 *momentti* sisältää vastaavan tyypin säännöksen, jonka mukaan arvopaperikeskus voi kyseisen säännöksen 1 *momentissa* tarkoitettujen tehtävien lisäksi kerätä arvo-osuusjärjestelmästä tietoja *momentissa* tarkemmin yksilöidyissä laeissa tarkoitettuihin sisäpiirin omistusta koskeviin rekistereihin. Ehdotettua säännöstä ei ole jatkossa mielekäästi sisällyttää arvopaperikeskuksen tehtäviä koskevaan

lain 16 §:ään, sillä EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantultua arvopaperikeskukselle sal-
lituista tehtävistä säädettäisiin asetuksen A—C liitteissä.

Ehdotettu säännös vastaisi osin lain aiempaa säännöstä, mutta ilman, että siinä nimenomaisesti yksilöitäisiin eri lakeihin sisältyvät sisäpiirirekisterit, joihin tietoja voitaisiin luovuttaa. Sään-
nöksen yleinen viittaus sisäpiirirekistereihin mahdollistaisi sen, että jatkossa eri lakien sisäl-
tämien sisäpiiri-rekisterinpitosäännösten muuttuessa ei kyseistä lainsäädännöstä tarvitsisi aina
muuttaa. Lisäksi arvo-osuusjärjestelmän tietoja voisi luovuttaa myös muihin kuin lakisäätei-
siin sisäpiirirekistereihin. Sisä-piirirekistereihin luovutettavien tietojen lisäksi säännöksessä
ehdotetaan oikeutta luovuttaa tietoja myös vaikuttavassa asemassa olevien henkilöiden teke-
mistä henkilökohtaisista liiketoimista pidettäviin rekistereihin. Lainsäädännössä on asetettu eri
markkinaosapuolille, kuten esimerkiksi sijoituspalveluyrityksille, velvollisuus säilyttää tietoja
sijoituspalvelulain 7 luvun 11 §:n 3 momentissa tarkoitettujen vaikuttavassa asemassa olevien
henkilöiden tekemistä henkilökohtaisista liiketoimista. Arvopaperikeskus voisi ehdotetun
säännöksen perusteella luovuttaa tietoja arvo-osuusjärjestelmästä myös kyseisten tietojen säi-
lyttämiseksi pidettäviin rekistereihin.

Kun arvopaperien moniportaista hallintaa ehdotetaan laajennettavaksi myös suomalaisille si-
joittajille, tulisi vastaava oikeus tietojenluovuttamiseen olla myös hallintarekisteröinnin hoita-
jalla. Hallintarekisteröinnin hoitajalla olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa
tietoja arvo-osuustileiltä ja säilyttäjällä arvo-osuusjärjestelmän ulkopuolisilta asiakaskohtaisil-
ta arvopaperitileiltä.

2 §. Tiedonantovelvollisuus. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 8 luvun 3 §:ää. Pykä-
lästä kuitenkin ehdotetaan poistettavaksi viittaukset selvitysyhteisöön. Lisäksi *1 momentissa*
ehdotettuun säännökseen, jonka mukaan tuomioistuimelle annetaan tietoja oikeudenkäymis-
kaaren 17 luvun nojalla, ehdotetaan lisättäväksi muu lainsäädäntö. Perusteena on, että hallinto-
tuomioistuimissa sovelletaan todisteluun eräiltä osin oikeudenkäymiskaaren 17 luvun sään-
nöksiä hallintolainkäyttölaissa olevien viittaussäännösten kautta. Tuomioistuimen pyytäessä
lausuntoa joltakin taholta, joka on velvollinen antamaan tietoja viranomaiselle salassapito-
säännösten estämättä, lähtökohtana on pidettävä sitä, että tuomioistuimella on samantasoinen
oikeus saada asian käsittelyssä tarvittavia tietoja kuin viranomaisella. Tämän tietojensaantioi-
keuden perusta ei ole hallintotuomioistuinten osalta pelkästään oikeudenkäymiskaaren 17 lu-
ku.

3 §. Asiakkaan tunteminen. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 8 luvun 4 §:ää. Pykälän
1 momenttiin ehdotetaan lisättävän selvitysosapuoli. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi*
3 momentti, jonka mukaan pykälän säännöksiä arvopaperikeskuksesta sovellettaisiin myös
suomalaiseen keskusvastapuoleen. Näin ollen voimassa olevan lain 3 momentti siirtyisi
4 momentiksi.

4 §. Vahingonkorvaus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 8 luvun 7 §:ää.

5 §. Rikemaksu. Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 8 luvun 8 §:ää.

6 §. Seuraamusmaksu. Pykälän *1 momenttiin* ehdotetaan lisättäväksi *uusi 5—6 kohta*. Ehdote-
tussa 5 kohdassa säädettäisiin Finanssivalvonnalle oikeudesta määrätä seuraamusmaksu, jos
hallintarekisteröinnin hoitaja ei toimita arvo-osuuden omistajia koskevia yksilöintitietoja. Uusi
6 kohta koskisi liikkeeseenlaskijalle määrättävää hallinnollista seuraamusta, jos liikkeeseen-
laskija ei ole ulkomaisen arvopaperikeskuksen valittuaan tehnyt tämän kanssa sopimusta siitä,
että ulkomainen arvopaperikeskus tai sen osapuoli toimittaa tiedot yhtiölle sen suomalaisista

omistajista. Ehdotettu 7 kohta koskisi 3 §:n säännöstä asiakkaiden tuntemisesta ja vastaisi voimassa olevan säännöksen 5 kohtaa.

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa ehdotetaan säädettäväksi seuraamusmaksun soveltamisesta EU:n arvopaperikeskusasetukseen perustuvien säädösten osalta. Säännös perustuu asetuksen 63 artiklan 1 kohtaan lukuun ottamatta ehdotetun 2 momentin 12 kohtaa, joka perustuisi kansalliseen harkintaan. Rikkomusten ilmoittamista koskevan säännöksen 1 momentin rikkomiseen ehdotetaan sovellettavaksi ankarampaa seuraamusmaksua EU:n arvopaperikeskusasetukseen perustuvien rikkomusten tavoin. Tätä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena siksi, että kyseinen säännös on väärinkäytösten ennaltaehkäisy, niiden paljastumisen ja rahoitusmarkkinoiden luotettavan toiminnan kannalta erittäin keskeinen. Vastaava ratkaisu omakuttiin hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi luottolaitostoiminnasta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 39/2014 vp), jossa luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin ja SipaL:iin lisätyn vastaavan säännöksen rikkomiseen sovelletaan vastaavan suuruista seuraamusmaksusäännöstä. Seuraamusmaksu olisi sovellettavissa sekä arvopaperikeskuksen laiminlyöntiin laatia 1 momentissa tarkoitettuja menettelytapoja että säännöksessä tarkoitettua salassapitovelvollisuuden rikkomiseen.

Uuden 2 momentin mukaan FivaL:n 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä olisivat 1 momentissa säädetyin lisäksi seuraavien EU:n arvopaperikeskusasetuksen ja tämän lain säännösten rikkomisen tai laiminlyönti:

- 1) 16, 25 ja 54 artiklan säännökset asetuksen liitteen A, B ja C jaksoissa tarkoitettujen palvelujen tuottamisesta;
- 2) 20 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 57 artiklan 1 kohdan b alakohdan säännös totuudenvastaisten tietojen toimittamisesta ja muusta lain vastaisesta menettelystä toimilupaa hankittaessa;
- 3) 47 artiklan 1 kohdan säännös pääomavaatimuksista;
- 4) 26—30 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen toiminnan järjestämistä koskevista vaatimuksista;
- 5) 32—35 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen liiketoiminnan menettelytapasäännöksistä;
- 6) 37—41 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen palveluja koskevista vaatimuksista;
- 7) 43—47 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen liiketoiminnan vakautta koskevista vaatimuksista;
- 8) 48 artiklan säännös arvopaperikeskusten välisistä linkeistä;
- 9) 49—53 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen määräävän aseman väärinkäytöstä sekä erityyppisten pääsyoikeuksien myöntämisestä;
- 10) 59 artiklan 3 kohdan säännös nimettyjen luottolaitosten luottoriskeihin liittyvien, toiminnan vakautta koskevista erityisvaatimuksista;
- 11) 59 artiklan 4 kohdan säännös nimettyjen luottolaitosten likviditeettiriskeihin liittyvien, toiminnan vakautta koskevista erityisvaatimuksista; sekä

12) 2 luvun 33 §:n 1 momentin säännös rikkomuksista ilmoittamisesta.

Lisäksi ehdotetaan siirrettäväksi nykyinen 2 momentti uudeksi 3 momentiksi. Uuden 3 momentin mukaan FivaL:n 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ovat tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädetyn lisäksi kyseisissä momenteissa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat säännökset, määräykset ja EU:n arvopaperikeskusasetuksen perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten säännökset. EU:n arvopaperikeskusasetuksen perusteella annettujen ja sitä tarkentavien komission asetusten ja päätösten säännösten lisääminen säännökseen on tarpeen, koska kyseinen asetus sisältää useita valtuuksia komissiolle antaa asetusta tarkentavaa sääntelyä. Kyse on lähinnä selventävästä ja täsmentävästä sääntelystä, koska lain tai EU:n arvopaperikeskusasetuksen säännöksen rikkomisena on jo lähtökohtaisesti pidettävä myös sitä, että rikotaan kyseisen säännöksen perusteella annettua tarkempaa määräystä tai säännöstä. Säännöksessä tarkoitettuja tarkempia säännöksiä, määräyksiä ja asetuksia ei kuitenkaan voida yksilöidä tarkemmin, koska niiden valmistelu on vasta aloitettu.

Seuraamusmaksu voidaan määrätä oikeushenkilölle määrättävän seuraamusmaksun lisäksi tai sen sijasta sellaiselle oikeushenkilön johtoon kuuluvalla, jonka velvollisuuksien vastainen edellä tässä pykälässä säädetty teko tai laiminlyönti on. Kyseiselle henkilölle määrättävän seuraamusmaksun edellytyksenä on, että henkilö on merkittäväällä tavalla myötävaikuttanut tekoon tai laiminlyöntiin. Kyseinen säännös perustuu asetuksen 61 artiklan 2 kohtaan.

7 §. *Hallinnollisten seuraamusten määrääminen ja täytäntöönpano.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 8 luvun 9 §:ää.

8 §. *Muutoksenhaku valtiovarainministeriön päätökseen.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 8 luvun 5 §:ää. Pykälään on kuitenkin tehty muutettujen pykälien edellyttämät uudet viittaukset.

9 §. *Muutoksenhaku Finanssivalvonnan päätökseen.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 8 luvun 6 §:ää.

10 §. *Salassapitovelvollisuuden rikkominen.* Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 8 luvun 11 §:n säännöstä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi rikkomusten ilmoittamista koskevaan 2 luvun 27 §:ään liittyvän salassapitovelvollisuuden rikkominen.

11 §. *Arvopaperikeskuksen toiminnan luvaton harjoittaminen.* Rangaistussäännökset toiminnan luvattomasta harjoittamisesta ehdotetaan pidettäväksi voimassa. Yksilön vastuu kyseisten tekojen osalta olisi siten lähtökohtaisesti rikosoikeudellista ja asetuksen mukaisia hallinnollisia seuraamuksia voitaisiin pääsääntöisesti soveltaa kyseisiin oikeushenkilöihin. Säännös perustuu asetuksen 61 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat hallinnollisten seuraamusten sijasta säätää rikosoikeudellisista seuraamuksista. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 8 luvun 13 §:ää.

12 §. *Keskusvastapuolen toiminnan luvaton harjoittaminen.* Rangaistussäännökset toiminnan luvattomasta harjoittamisesta ehdotetaan pidettäväksi voimassa. Yksilön vastuu kyseisten tekojen osalta olisi siten lähtökohtaisesti rikosoikeudellista ja asetuksen mukaisia hallinnollisia seuraamuksia voitaisiin pääsääntöisesti soveltaa kyseisiin oikeushenkilöihin. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 8 luvun 13 a §:ää.

13 §. *Finanssivalvonnan määräystenantovaltuudet.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 8 luvun 14 §:ää asiakkaan tuntemista ja riskienhallintaa koskevan määräystenantovaltuuden osalta. Voimassa olevan lain luettelon 1 kohta ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, jolloin lu-

etteloakaan ei enää tarvita, kun luetteloitavia kohtia on vain yksi. Vastaava Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus olisi jatkossa SipaL:ssa.

14 §. Voimaantulo. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulopäivämäärästä sekä nykyisen AOJL:n kumoamisesta uuden lain voimaantulosta lukien. EU:n arvopaperikeskusasetusta olisi sovellettava sen voimaantulosta lukien riippumatta tämän lain voimaantulosta myös siltä osin, kuin tämän lain säännökset poikkeavat asetuksen säännöksistä.

15 §. Siirtymäsäännökset. Voimassa olevan lain 16 §:n 3 momentin siirtymäsäännös ehdotetaan kumottavaksi. Perusteena on se, ettei säännöksessä tarkoitettua valtiovarainministeriön asetusta tulla antamaan, koska AML:n 13 luvussa tarkoitettujen julkisen sisäpiirirekisterin säännökset eivät koskaan tule voimaan ja sovellettaviksi. Tämä johtuu siitä, että markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa säädetään jatkossa liikkeeseenlaskijoiden johtohenkilöiden ja heidän lähipiirinsä arvopaperikauppojen julkistamisesta. Kyseiset markkinoiden väärinkäyttöasetuksen säännökset ovat suoraan sovellettavia 3 päivästä heinäkuuta 2016 alkaen. Lisäksi siirtymäsäännöksen kumoamista perustellaan sillä, että sisäpiirirekisterien ylläpitoa koskeva arvopaperikeskuksen tarjoama palvelu on vapaaehtoista lisäpalvelua, joka perustuu kunkin liikkeeseenlaskijan ja arvopaperikeskuksen väliseen sopimukseen. Näin ollen arvopaperikeskusta ei voida velvoittaa ylläpitämään kumottavaksi ehdotetussa säännöksessä tarkoitettuja tietojärjestelmiä.

Pykälän *1 momentin* mukaan arvopaperikeskuksen, jolle on ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty toimilupa, olisi haettava EU:n arvopaperikeskusasetuksen 17, 26, 45, 47 ja 48 artiklan mukaista toimilupaa vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Asetuksen mukaan jokaisen arvopaperikeskuksen on haettava toimilupaa.

Tämän lain 4 luvun 4 §:n ja 6 §:n 4 momentin säännöksiä ehdotetaan sovellettavan kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta. Siirtymäajan tarkoituksena on antaa rahoitusmarkkinoille toimiville riittävästi aikaa rakentaa uusi 4 §:ssä tarkoitettu omistustietojen keräysjärjestelmä. Kun osakkeiden hallintarekisteröinti avattaisiin suomalaisille sijoittajille vasta siirtymäajan jälkeen, ei myöskään Finanssivalvonnan oikeutta rajoittaa hallintarekisteröinnin hoitajan toimintaa ehdoteta sovellettavan ennen siirtymäajan päättymistä. Ennen siirtymäajan päättymistä osakasluetteloilla näkyvien hallintarekisteröinnin hoitajien asiakkaina ei voisi olla nykytilaa vastaavasti suomalaissijoittajia.

Arvopaperikeskuksen velvollisuutta tarjota sijoittajille ilmaisia arvo-osuustilejä ei ehdoteta säilytettävän, sillä EU:n arvopaperikeskusasetuksen arvopaperikeskukselle pakollisten tehtävien luetteloon ei kuulu ilmaisten sijoittajatasoisten tilien ylläpitovelvollisuutta. Jatkossa ei siten ole mahdollista vaatia arvopaperikeskusta tarjoamaan sijoittajille ilmaisia tilejä kilpailuneutraliteetin säilyttämiseksi. Arvopaperikeskus voi edelleenkin tarjota ilmaistilejä, mutta tällöin tarjoaminen perustuu vapaaehtoiseen liiketoimintapäätökseen eikä lain velvoittavaan säännökseen.

Ehdotetulla kahden vuoden siirtymäajalla olisi tarkoitus antaa riittävästi aikaa sijoittajalle ilmaisten arvo-osuustilien muuttamiseen maksullisiksi, mikäli arvopaperikeskus tekisi päätöksen, jonka nojalla se ei enää tarjoaisi liikkeeseenlaskijoiden kustantamia arvo-osuustilejä. Kahden vuoden siirtymäajan kuluessa kyseiset arvo-osuustilit voitaisiin siten lakkauttaa tai siirtää jonkun toisen tilinhoitajan hoidettaviksi. Arvopaperikeskus voisi kuitenkin jatkossakin toimia arvo-osuustilien tilinhoitajana tämän lain 3 luvun 10 §:ssä säädetyllä tavalla ja veloittaa siitä hinnaston mukaisen maksun tai tarjota palvelua halutessaan ilmaiseksi.

1.2 Osakeyhtiölaki

OYL:a ehdotetaan muutettavaksi arvopaperikeskusasetuksen mukaisen liikkeeseenlaskijan valintaoikeuden johdosta siten, että lakia voitaisiin soveltaa myös silloin, kun yhtiön osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Lain 3 lukuun ehdotetaan lisättäväksi säännökset osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmään (14 a §), arvo-osuusjärjestelmään liittämistä tai poistamisesta ilmoittamisesta (14 b §) ja osakeoikeuksien käyttämisestä arvo-osuusjärjestelmässä (14 c §). Luvun 15 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälässä säädetään osakasluettelon pidosta sekä arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomissa että arvo-osuusjärjestelmään kuuluvissa yhtiöissä. Samoin luvun 17 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi sekä arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomien että arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien yhtiöiden osakasluettelon julkisuudesta. Lisäksi ehdotetaan eräitä teknisiä sanamuodon ja viittaussäännösten muutoksia.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön osakkaan oikeudesta osallistua yhtiökokoukseen ehdotetaan säädettäväksi lain 5 luvun 6 a §:ssä. Kumottavaan OYL:n 4 lukuun sisältyvät oikeuksien kirjaamista, odotusluetteloa ja osakkeiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäväksi AOJL:n 4 lukuun.

3 luku Osakkeet

2 §. *Osakeoikeuksien käyttäminen.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi voimassa olevaa lakia vastaavasti osakeoikeuksien käyttämisestä arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomassa yhtiössä. Momentin maininta osakeluettelosta ehdotetaan korvattavaksi maininnalla osakasluettelosta. Ehdotus liittyy luvun 15 §:n 1 momenttiin, jossa ehdotetaan voimassa olevan lain arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomien yhtiöiden erillisten osake- ja osakasluetteloiden sijaan säädettäväksi tällaisen yhtiön osakasluettelosta. Momentin viimeiseen virkkeeseen ehdotetaan voimassa olevaa lakia vastaavaa viittaussäännöstä luvun 14 c §:ään, jossa säädetään osakeoikeuksien käyttämisestä arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa yhtiössä.

9 §. *Osakekirjan antaminen.* Pykälän 1 momentin viimeisessä virkkeessä mainittu osakeluettelo ehdotetaan korvattavaksi osakasluetteloa koskevalla maininnalla. Ehdotus liittyy luvun 15 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomien yhtiöiden osakkeista pidettäisiin erillisten osake- ja osakasluettelon sijaan pelkästään yhtä osakasluetteloa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 3 momentti*, jonka mukaan osakekirjoja annettaessa osakekirjan hallinta on luovutettava pantinhaltijalle tai ulosottoviranomaiselle, jos osakkeeseen kohdistuu panttioikeus, ulosmittaus tai turvaamistoimenpide. Ehdotus poikkeaa voimassa olevasta laista, jossa säädetään osakekirjan antamisesta pantinhaltijalle tai ulosottoviranomaiselle vain silloin, kun yhtiön osakkeet poistetaan arvo-osuusjärjestelmästä. Ehdotettu yleinen osakekirjojen antamiseen liittyvä säännös vastaa voimassa olevaa käytäntöä ja turvaa pantinhaltijan ja ulosottoviranomaisen oikeuksien toteuttamista osakekirjoja annettaessa.

13 §. *Velkakirjalain säännösten soveltaminen osakekirjaan ja muihin todistuksiin.* Pykälän 1 momentissa mainittu osakeluettelo ehdotetaan korvattavaksi osakasluetteloa koskevalla maininnalla 3 luvun 15 §:ään ehdotetun muutoksen johdosta.

14 a §. *Osakkeiden kuuluminen arvo-osuusjärjestelmään.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi yhtiön osakkeiden kuulumisesta AOJL:n 1 luvun 3 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun arvo-osuusjärjestelmään tai mainitun lain 1 luvun 3 §:n 3 kohdassa tarkoitettuun ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmää vastaavaan järjestelmään. Ehdotus poikkeaa voimassa olevasta laista, jossa säädetään yhtiön osakkeiden kuulumisesta AOJL:ssa tarkoitettuun suomalaiseen arvo-

osuusjärjestelmään. Ehdotus perustuu arvopaperikeskusasetuksen 49 artiklaan, jonka mukaan liikkeeseenlaskijalla tulee olla oikeus valita se arvopaperikeskus, jossa se laskee arvopaperinsa liikkeeseen.

Ehdotuksen mukaan yhtiöjärjestyksessä ei tarvitse yksilöidä, mihin arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen vastaavaan järjestelmään yhtiön osakkeet kuuluvat, eikä laissa ehdoteta säädettäväksi erikseen päätöksenteosta siirrettäessä arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen vastaavaan järjestelmään kuuluvia osakkeita toiseen vastaavaan järjestelmään. Arvo-osuusjärjestelmästä toiseen siirtämistä koskevaan päätöksentekoon sovellettaisiin siten OYL:n mukaista yleistä toimivallanjakoa. Päätöksenteko kuuluisi lähtökohtaisesti yhtiön hallituksen yleistoimivaltaan, mutta hallitus voisi saattaa asian yhtiökokouksen päätettäväksi. Hallituksen olisi arvopaperikeskuksen valintaa koskevan päätöksenteon yhteydessä huolehdittava, että lain vaatimukset muun muassa arvo-osuustilikirjauksiin perustuvan ajantasaisen osakasluettelon pidosta ja nähtävänä pitämisestä voidaan täyttää valitussa arvo-osuusjärjestelmässä tai vastaavassa ulkomaisessa järjestelmässä. Päätös osakkeiden siirtämisestä arvo-osuusjärjestelmästä toiseen ei saa johtaa epäoikeutetun edun tuottamiseen osakkeenomistajalle tai muulle toisen osakkeenomistajan kustannuksella esimerkiksi siten, että vähemmistöosakkaiden on tosiasias- sa siirron seurauksena luovuttava omistuksestaan yhtiössä. Arvopaperikeskuksen vaihtamista koskevasta päätöksestä ilmoittamisesta osakkeenomistajille ehdotetaan säädettäväksi luvun 14 b §:n 5 momentissa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lisäksi arvo-osuusjärjestelmään liittämisen ja siitä poistamisen ajankohtaa koskevasta päätöksenteosta ja päätöksen rekisteröimisestä. Ehdotus vastaa tältä osin voimassa olevan lain 4 luvun 6 §:ää ja 11 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan viittaussäännöstä AOJL:n 6 lukuun, johon voimassa olevan lain 4 luvun oikeuksien kirjaamisesta arvo-osuusjärjestelmään sekä osakkeiden poistamisesta arvo-osuusjärjestelmästä koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäväksi.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi arvo-osuusjärjestelmään liitetyn osakkeen ja siihen liittyvien oikeuksien menettämisestä osakkeenomistajan passiivisuuden johdosta. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 4 luvun 10 §:n 2 momenttia.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi OYL:n soveltamisesta myös silloin, kun yhtiön osakkeet liitetään ulkomaisen arvopaperikeskuksen ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmää vastaavaan järjestelmään. Arvopaperikeskusasetuksen 49 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukaan yhtiöön sovellettavaa kansallista yhtiölainsäädäntöä sovelletaan myös silloin, kun yhtiö käyttää asetukseen perustuvaa oikeutta laskea osakkeet liikkeeseen asetuksen mukaisessa arvopaperikeskuksessa.

Yhtiön liittäessä osakkeensa ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään osakkeita ei kirjata AOTL:ssa tarkoitetuille arvo-osuustileille, vaan arvopaperikeskusasetuksen liitteen A jakson 2 kohdan mukaisille arvopaperikeskuksen ylläpitämille arvo-osuustiliä vastaaville tileille, jotka voivat olla loppuasiakkaan nimissä olevia tilejä tai tilejä, joita hallitaan asiakkaan lukuun. Tämän vuoksi momentin toisessa virkkeessä säädetään, että OYL:n arvo-osuustiliä koskevat maininnat tarkoittavat myös arvo-osuustiliä vastaavaa ulkomaisen arvopaperikeskuksen pitämää arvopaperi-keskusasetuksen liitteen A jakson 2 kohdan mukaista tiliä.

14 b §. Päätöksestä ilmoittaminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi arvo-osuusjärjestelmään liittämistä ja siitä poistamista koskevasta päätöksestä ilmoittamisesta. Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan lain 4 luvun 7 §:n 1 momenttia ja 2 momentti vastaa 4 luvun 7 §:n 2 momenttia. Yhtiön valitsemassa ulkomaisessa arvo-osuusjärjestelmässä ei

välttämättä ole suomalaista tilinhoitajaa vastaavaa arvopaperikeskuksen osapuolta. Tämän johdosta OYL:n tilinhoitajaa koskevat maininnat ehdotetaan korvattavaksi maininnalla arvopaperikeskuksen osapuolesta.

Pykälän 3 momentin mukaan arvopaperikeskuksen säännöissä voidaan voimassa olevaa lakia vastaavasti määrätä tarkemmin arvo-osuusjärjestelmään liittämistä koskevasta ilmoitusmenetelystä. Ilmoittamista koskevia määräyksiä voi sisältyä myös yhtiön valitseman ulkomaisen arvopaperikeskuksen sääntöihin. Ulkomaisen arvopaperikeskuksen valinneen yhtiön johdon on huolehdittava, että mahdollisia ilmoittamista koskevia arvopaperikeskuksen sääntöjen määräyksiä noudatetaan.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi voimassa olevan lain 4 luvun 11 §:n 2 momenttia vastaavasti yhtiön velvollisuudesta ilmoittaa yhtiön osakkeiden poistamisesta arvo-osuusjärjestelmästä osakkeenomistajille.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi yhtiön ilmoitusvelvollisuudesta, kun arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen vastaavaan järjestelmään kuuluvia osakkeita siirretään toiseen vastaavaan järjestelmään. Ilmoitukseen sovellettaisiin arvo-osuusjärjestelmään liittämistä tai siitä poistamista koskevaa ilmoitusta vastaavaa määräaika. Ilmoituksessa olisi annettava tiedot siirron vaikutuksista osakkeenomistajan asemaan ja ohjeet osakkeiden säilytyksen järjestämiseksi. Ilmoitus olisi toimitettava pykälän 2 momentin mukaisesti osakkeenomistajille ja julkaistava virallisessa lehdessä, sekä lähetettävä arvopaperikeskukselle ja sen osapuolille. Ilmoitus olisi toimitettava sekä sille arvopaperikeskukselle ja arvopaperikeskuksen osapuolille, josta osakkeet siirretään pois, että uudelle arvopaperikeskukselle ja sen osapuolille.

14 c §. Osakeoikeudet arvo-osuusjärjestelmässä. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi osakeoikeuksien käyttämisestä arvo-osuusjärjestelmään liitettyssä yhtiössä. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi voimassa olevan lain 4 luvun 2 §:n 1 momenttia vastaavasti osakasluettelomerkinnästä osakeoikeuksien käyttämisen edellytyksenä, sekä hallintarekisteröidyn osakkeen tuottamien oikeuksien käyttämisestä viittaussäännöksellä AOJL:iin.

Pykälän 2 momentin säännökset niin sanottujen varallisuuspitoisten oikeuksien käyttämisestä vastaavat voimassa olevan lain 4 luvun 2 §:n 3 momenttia.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan viittaussäännöstä lain 5 luvun 6 a §:ään, jossa ehdotetaan säädettäväksi voimassa olevaa lakia vastaavasti arvo-osuusjärjestelmään liitetyn yhtiön osakkeenomistajan oikeudesta osallistua yhtiökokoukseen.

15 §. Osakasluettelo. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi osakasluettelon pitämisestä arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomassa yhtiössä. Voimassa olevasta laista poiketen tällaisten yhtiöiden ei enää tarvitsisi pitää erillisiä osake- ja osakasluetteloja. Arvo-osuusjärjestelmään kuulumattoman yhtiön osakasluettelon sisältö poikkeaisi voimassa olevan lain mukaisista osake- ja osakasluetteloista siten, että osakkeiden yksilöiminen olisi mahdollista myös muuten kuin merkitsemällä osakkeet tai osakekirjat luetteloon numerjärjestyksessä. Toisaalta osakkeiden yksilöintivaatimus vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain vaatimusta osakkeiden tai osakekirjojen numeroinnista siten, että osakeluettelosta olisi käytävä ilmi, mitkä osakkeet kukin osakkeenomistaja omistaa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi osakasluettelon pitämisestä arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa yhtiössä. Ehdotuksen mukaan osakasluettelon pito arvo-osuusjärjestelmään kuuluvissa yhtiöissä olisi yhtiön hallituksen vastuulla. Ehdotus poikkeaa voimassa olevasta laista, jonka mukaan arvo-osuusjärjestelmään kuuluvista osakkeista pide-

tään osakasluetteloa arvopaperikeskuksessa. Yhtiö voi arvopaperikeskusasetuksen nojalla jatkossa liittää osakkeensa suomalaisen arvo-osuusjärjestelmän sijaan myös ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmää vastaavaan järjestelmään, jolloin ulkomaisen arvopaperikeskuksen tehtäviin ja vastuuseen ei sovelleta Suomen lainsäädäntöä. Tästä johtuen ehdotetaan, että osakasluettelon pitäminen arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osakkeista olisi yhtiön hallituksen vastuulla. Ehdotus mahdollistaa osakkeiden liittämiseen myös sellaiseen ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, jossa osakasluetteloa ei pidetä arvopaperikeskuksessa. Toisaalta osakasluetteloa olisi edelleen pidettävä arvo-osuustilikirjausten tai arvo-osuustilikirjauksia vastaavien arvopaperikeskusasetuksen liitteen A jakson 2 kohdan mukaisten ylätason tilikirjausten perusteella ja osakasluettelossa tulisi olla ajantasaiset tiedot yhtiön osakkeenomistajista. Ajantasaisuudella tarkoitetaan tässä sitä, että yhtiön omistajatietojen muutokset päivitetään osakasluettelon vähintään jokaisen selvityspäivän lopun tietojen perusteella. Hallituksen vahingonkorvausvastuu mahdollisista osakasluettelon virheistä voisi tulla kyseeseen siinä tapauksessa, ettei hallitus olisi toiminut huolellisesti osakasluettelon pidon järjestämisessä.

Suomalaiseen arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön osakasluettelon pidosta ehdotetaan säädettäväksi lisäksi AOJL:n 4 luvun 3 §:n 1 momentissa. Kyseisen lainkohdan mukaan suomalaisen arvopaperikeskuksen valinneiden liikkeeseenlaskijoiden osakasluettelot ja muut vastaavat omistajaluettelot olisi voimassa olevaa lakia vastaavasti pidettävä arvopaperikeskuksessa.

Sekä suomalaiseen arvo-osuusjärjestelmään että ulkomaiseen vastaavaan järjestelmään kuuluvan yhtiön osakasluettelo perustuisi arvo-osuustileihin tai niitä vastaaviin tileihin, joiden mukaiset omistajatiedot merkittäisiin osakasluettelon suoraan tilin omistajan nimellä. Osakasluettelon pidon arvopaperikeskuksen tai muun palveluntarjoajan kanssa sopimuksin järjestäneellä yhtiön hallituksella ei olisi oikeutta tai velvollisuutta tutkia arvo-osuustilimerkintöjen taustalla olevia saantoja tai tehdä tilikirjauksista poikkeavia päätöksiä osakasluettelon sisällöstä. Osakasluettelon pitämistä koskevasta velvoitteesta ei myöskään seuraisi yhtiön hallituksen velvollisuutta selvittää arvo-osuustilikirjauksen taustalla olevia mahdollisia omistusjärjestelyjä.

Osakkeenomistajasta tai hallintarekisteröinnin hoitajasta osakasluettelon merkittävät tiedot vastaavat voimassa olevaa lakia. Ehdotus ei estä merkityksestä osakasluettelon myös muita tietoja. Osakasluettelon voidaan siten voimassa olevaa käytäntöä vastaavasti merkitä esimerkiksi yhtiökokousta varten tiedot osakkeenomistajan vajaanvaltaisuudesta.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan voimassaolevan lain 4 luvun 3 §:n 2 momenttia vastaavaa säännöstä tilapäisen osakasluettelomerkinnän sisältämistä tiedoista.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan yhtiöjärjestyksessä voitaisiin määrätä osakkeenomistajan kotikunnan ja syntymäajan merkitsemisestä osakasluettelon osoitteen sijasta. Sekä arvo-osuusjärjestelmän ulkopuoliset, että arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat yhtiöt voisivat muutoksen seurauksena siirtyä vuoden 2014 alusta voimaan tullutta kaupparekisterilainsäädännön muutosta vastaavaan käytäntöön, jossa osakkeenomistajan yksilöivänä tietona ilmoitettaisiin osoitteen sijaan syntymäaika ja kotikunta. Syntymäajan ja kotikunnan perusteella yksilöitävän osakkeenomistajan osoite on saatavilla väestötietojärjestelmästä, jollei tiedon antamista ole rajoitettu väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n mukaisella turvakiellolla. Kaikkia yhtiöitä koskevaa pakottavaa säännöstä syntymäajan ja kotikunnan ilmoittamisesta osoitteen sijaan ei ehdoteta tällaisesta muutoksesta yhtiöille seuraavien kustannusten johdosta. Lain 5 luvun 20 §:n 1 momentin olettamasäännön mukaan jokaiselle osakkeenomistajalle, jonka osoite on yhtiön tiedossa, on lähetettävä kirjallinen yhtiökokousohje, jollei yhtiöjärjestyksessä mää-

rätä toisin. Uudessa 4 momentissa tarkoitetun yhtiöjärjestyksen muutoksen yhteydessä yhtiön olisi arvioitava myös, miten yhtiökokouskutsu on lain ja yhtiöjärjestyksen mukaan toimitettava.

Voimassa olevan 15 §:n 3 momentti siirtyisi edellä mainittujen muutosten johdosta *uudeksi 5 momentiksi*. Pykälän 6 momenttiin ehdotetaan viittaussäännöstä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitys-toiminnasta annetun lain 4 luvun 6 §:ään, johon voimassa olevan lain odotusluetteloa koskeva säännös ehdotetaan siirrettäväksi.

16 §. Saannon merkitseminen osakasluetteloon. Pykälän 1 momentin osakeluetteloa koskeva maininta ehdotetaan korvattavaksi maininnalla osakasluettelosta. Ehdotus liittyy 3 luvun 15 §:n 1 momentin muutokseen ja vastaa sisällöltään voimassa olevaa lakia. Säännöstä ehdotetaan myös selvennettäväksi siten, että se ei koske arvo-osuusjärjestelmään kuuluvia yhtiöitä, joiden osalta momentissa tarkoitetut toimet tulevat hoidetuiksi arvo-osuustilikirjausten perusteella pidettävän osakasluettelon sekä AOJL:n 6 luvun 6 §:ssä tarkoitetun odotusluettelon kautta. Pykälän 1 momentin soveltaminen vain arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomiin yhtiöihin vastaa voimassa olevaa lakia. Pykälän 2 ja 3 momentteihin ehdotetaan teknisiä muutoksia luvun 15 §:n 1 momentin muuttamisen johdosta.

17 §. Osakasluettelon julkisuus. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi sekä arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien että arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomien yhtiöiden osakasluetteloiden julkisuudesta. Arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomien yhtiöiden osalta säännös vastaa voimassa olevaa lakia. Momentin ensimmäisen virkkeen säännös osakasluettelon nähtävänä pidosta koskisi myös ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään kuuluvia yhtiöitä, joiden osakasluetteloa ei voida pitää nähtävänä arvopaperikeskuksen toimipaikassa Suomessa. Momentin toisen virkkeen mukaan arvo-osuusjärjestelmään kuuluva yhtiö voisi nykyistä käytäntöä vastaavasti pitää osakasluettelon jokaisen nähtävänä myös arvopaperikeskuksen toimipaikassa Suomessa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lisäksi voimassa olevan lain 3 luvun 17 §:n 2 momenttia vastaavasti oikeudesta saada jäljennös osakasluettelosta tai sen osasta sekä voimassa olevan lain 4 luvun 5 §:n 1 momenttia vastaavasti arvo-osuusjärjestelmään liitetyn yhtiön tilapäisen osakasluettelon julkisuudesta. Momentissa tarkoitetut osakasluettelon jäljennöksen antamisesta johtuvat kulut voivat olla yhtiölle tai muulle osakasluettelon pitäjälle aiheuttavia kopiointi- tai muita vastaavia kuluja.

Pykälän 2 momentin viittaussäännöksen nojalla arvo-osuusjärjestelmään liitettyjen yhtiöiden osakkeista pidettävän odotusluettelon julkisuuteen sovellettaisiin 1 momenttia. Odotusluetteloa koskeva säännös ehdotetaan siirrettäväksi AOJL:iin.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi poikkeuksista osakasluettelon tietojen julkisuuteen. Osakasluetteloa voidaan ehdotuksen mukaan pitää yhtiön toimeksiannosta arvopaperikeskuksen tai muun palveluntarjoajan toimesta. Ehdotettu momentti ei rajoita yhtiön oikeutta saada osakasluetteloon merkittyjä tietoja. Ehdotus poikkeaa voimassaolevasta laista osakkeenomistajan henkilötunnuksen julkisuuden osalta siten, että jatkossa vain henkilötunnuksen tunnusosa ei olisi julkinen. Osakasluetteloon merkittävä osakkeenomistajan syntymäaika olisi siten merkittävä nähtävänä pidettävään osakasluetteloon tai siitä annettavaan jäljennökseen.

Pykälään ehdotetaan *uutta 4 momenttia*, jossa säädettäisiin väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 36 §:n mukaisen turvakiellon vaikutuksesta osakkeenomistajia koskevien tietojen julkisuuteen. Viitattu säännös koskee vain viranomaisen oikeutta luovuttaa sen pitämään rekisteriin merkittyjä henkilötietoja, kuten tietoa

luonnollisen henkilön asuinpaikasta ja osoitteesta. Turvakieltosääntelyn tavoitteiden toteuttamiseksi on käytännössä tarpeen, että vastaava rajoitus koskee myös osakeyhtiön osakasluetteloon merkityjä osakkeenomistajan asuinpaikkaa ja osoitetta kuvaavia henkilötietoja. Lain 15 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin osakasluetteloihin voitaisiin tällaisesta osakkeenomistajasta merkitä osakkeenomistajan yhteysosoite, jonka kautta muut kuin viranomaiset voisivat saada yhteyden osakkeenomistajaan. Yhteysosoitteeksi voidaan tällöin ilmoittaa osoite, josta ei ilmene henkilön asumista koskevia tarkempia tietoja.

5 luku **Yhtiökokous**

6 §. *Osakkeenomistajien osallistuminen.* Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevaa lakia. Pykälän 2 momentin viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan yhtiöön ehdotetaan muutettaviksi viittaukseen luvun uuteen 6 a §:ään. Pykälän 3 momentti poikkeaa voimassa olevasta laista siten, että siinä ei ehdoteta enää erikseen säädettäväksi yhtiökokouksen täsmäytyspäivästä arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomassa pörssiyhtiössä. Voimassa olevan lain 5 luvun 6 §:n 3 momentin ensimmäinen virke koskee tosiasiansa pörssiyhtiöitä, joiden osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmää vastaavaan järjestelmään. Voimassa olevaa lakia vastaavalle säännökselle ei ole enää tarvetta, koska ehdotuksen 3 luvun 14 a §:n 4 momentin mukaan tämän lain arvo-osuusjärjestelmään kuuluvia yhtiöitä koskevia säännöksiä sovelletaan myös sellaisiin yhtiöihin, joiden osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään.

6 a §. *Osakkeenomistajan osallistumisoikeus arvo-osuusjärjestelmässä.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön osakkeenomistajan oikeudesta osallistua yhtiökokoukseen. Ehdotus vastaa voimassa olevan lain 4 luvun 2 §:n 2 momenttia.

7 §. *Ilmoittautuminen.* Pykälän 2 momentin viittaussäännös voimassa olevan lain 4 luvun 2 §:n 2 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi uuteen 6 a §:n, jossa säädettäisiin voimassa olevaa lakia vastaavasti osakkeenomistajan osallistumisoikeudesta arvo-osuusjärjestelmässä.

18 §. *Kokouskutsun sisältö.* Pykälän 3 momentin 1 kohdan viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin yhtiöihin ehdotetaan muutettavaksi uuden 6 a §:n johdosta.

19 §. *Kutsuaika.* Pykälän 1 ja 4 momentin viittaussäännökset arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin yhtiöihin ehdotetaan muutettavaksi uuden 6 a §:n johdosta.

16 luku **Sulautuminen**

10 §. *Yhtiökokouskutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille.* Pykälän 1 ja 4 momentin viittaussäännökset arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin yhtiöihin ehdotetaan muutettavaksi uuden 5 luvun 6 a §:n johdosta.

13 §. *Lunastusmenettely.* Pykälän 1 momentin viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin yhtiöihin ehdotetaan muutettavaksi uuden 5 luvun 6 a §:n johdosta.

17 luku **Jakautuminen**

10 §. *Yhtiökokouskutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille.* Pykälän 1 ja 4 momentin viittaussäännökset arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin yhtiöihin ehdotetaan muutettavaksi uuden 5 luvun 6 a §:n johdosta.

13 §. *Lunastusmenettely.* Pykälän *1 momentin* viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin yhtiöihin ehdotetaan muutettavaksi uuden 5 luvun 6 a §:n johdosta.

20 luku **Yhtiön purkaminen**

3 §. *Yhtiön päätös selvitystilaan asettamisesta.* Pykälän *2 momentin* viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin yhtiöihin ehdotetaan muutettavaksi uuden 5 luvun 6 a §:n johdosta.

25 luku **Rangaistussäännökset**

2 §. *Osakeyhtiörikkomus.* Pykälän *1 momentin 1 kohtaa* ehdotetaan muutettavaksi edellä lain 3 lukuun ehdotettujen muutosten johdosta. Ehdotus poikkeaa sanamuodoltaan voimassa olevasta laista siten, että siinä viitataan osake- ja osakasluettelon sijaan vain osakasluetteloon. Ehdotus liittyy 3 luvun 15 §:ään, jonka mukaan myös arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomissa yhtiöissä on erillisten osake- ja osakasluetteloiden sijaan pidettävä vain osakasluettelo.

Momentin 1 kohdassa viitattaisiin osakasluettelon pitämistä koskevaan 3 luvun 15 §:ään ja osakasluettelon nähtävänä pitämistä koskevaan 3 luvun 17 §:n 1 momenttiin. Edellä 3 lukuun ehdotettujen muutosten seurauksena luvussa säädettäisiin myös arvo-osuusjärjestelmään tai sitä vastaavaan ulkomaiseen järjestelmään kuuluvan yhtiön osakasluettelon pitämisestä ja nähtävänä pitämisestä. Ehdotuksen mukaan osakasluettelon pitäminen olisi hallituksen vastuulla ja osakasluettelon nähtävänä pitäminen yhtiön vastuulla myös arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen vastaavaan järjestelmään kuuluvissa yhtiöissä. Ehdotuksen seurauksena arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön hallituksen vastuu osakasluettelon pitämisestä vastaa arvo-osuusjärjestelmään kuulumattoman yhtiön vastuuta myös rangaistussäännösten osalta.

Voimassa olevaa lakia vastaavasti osakasluettelon pitämisen ja nähtävänä pitämisen laiminlyönti olisi rangaistavaa vain tahallisena eikä osakasluettelon pitämiseen tai nähtävänä pitämiseen liittyvä rangaistussäännös koskisi vähäisiä tekoja tai tekoja, joista muualla laissa on säädetty ankarampi rangaistus. Nykyistä oikeustilaa vastaavasti kohdan rangaistussäännös ei koskisi velvollisuutta jäljennösten antamiseen eikä 5 luvun 23 §:n 2 momentin mukaista velvollisuutta pitää osakasluettelo nähtävillä yhtiökokouksessa. Rangaistussäännös ei koskisi myöskään odotusluettelon pitoa, josta ehdotetaan säädettäväksi AOJL:n 6 luvun 6 §:ssä.

1.3 Laki arvo-osuustileistä

4 §. Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että arvo-osuuksista pidettävään luetteloon olisi rekisteröitävä AOJL:n 5 luvun 4 §:ssä tarkoitettut seikat lukuun ottamatta arvo-osuuksien määrää. Muutosehdotus vastaa AOTL:n 2 §:n 1 momentin 2 kohdan muutosta (169/2014).

5 a §. Pykälän *1 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentista poistettaisiin viittaukset ulkomaalaisen taikka ulkomaisen yhteisön tai säätiön lukuun hallittaviin arvo-osuuksiin. Muutos merkitsisi sitä, että myös suomalaisten sijoittajien arvo-osuusjärjestelmään liitetyt arvopaperit voitaisiin kirjata omaisuudenhoitotilille ja hallintarekisteröidä.

Pykälän *2 momentti* vastaisi nykyistä 2 momenttia.

Pykälän *3 momentin* viittaus AOJL:n 2 luvun 17 §:ään koskisi jatkossa 2 luvun 13 §:ää. Säännös vastaisi muuten voimassa olevaa lakia, mutta EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaan-

tulon takia viittauksia arvopaperikeskuksen kansainväliseen yhteistoimintaan ehdotetaan muutettavaksi.

Pykälän *4 momentti* vastaisi voimassa olevan lain 5 momenttia. Voimassa olevan lain 4 momentin mukaan myös suomalaisten sijoittajien vieraan pääoman ehtoiset arvo-osuudet saadaan kirjata ulkomaisen arvopaperikeskuksen hallitsemalle omaisuudenhoitotilille. Momentti käy tarpeettomaksi 1 momenttiin ehdotetun muutoksen johdosta.

16 §. Pykälän *1 momentista* ehdotetaan poistettavaksi viittaus AOJL:ssa tarkoitettuun selvitysyhteisöön. Ehdotus perustuu kyseisen lain muutosehdotukseen, jolla arvopaperikeskuksen ja selvitysyhteisön määritelmät ehdotetaan yhdistettäväksi. Lisäksi 1 ja *4 momentin* viittaus-säännökset ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan AOJL:n muutoksia.

16 c §. Pykälän *3 momentista* ehdotetaan poistettavaksi viittaus AOJL:ssa tarkoitettuun selvitysyhteisöön. Ehdotus perustuu kyseisen lain muutosehdotukseen, jolla arvopaperikeskuksen ja selvitysyhteisön määritelmät ehdotetaan yhdistettäväksi.

19 §. Pykälän *3 momentti* olisi uusi. EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantultua arvopaperikeskuksen velvollisuudesta pitää tallenteita säädetään asetuksen 29 artiklassa. Voimassa olevan lain säännökset velvollisuudesta pitää arvo-osuustilikirjausten varmistustallenteita säilyttäisi, sillä kirjauksia tekevät arvopaperikeskuksen lisäksi myös tilinhoitajat, joiden toimintaa EU:n arvopaperikeskusasetuksessa ei säännellä.

20 §. Pykälän *2 momentti* kumottaisiin, koska AOJL:ssa ei enää säädettäisi arvopaperikeskuksen liikkeeseenlaskijoiden kustannuksella pidettävistä arvo-osuustileistä. Tätä muutosta on perusteltu edellä.

29 §. Pykälän *1 ja 2 momentin* viittaussäännökset ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan AOJL:n ja OYL:n muutoksia. Pykälässä tarkoitettua maksusuojaaja voi saada vain tilanteissa, joissa on valittu suomalainen arvopaperikeskus.

32 §. Pykälän *1 ja 3 momentin* viittaussäännökset ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan AOJL:n muutoksia.

34 §. Pykälän viittaussäännökset ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan AOJL:n muutoksia.

Siirtymäsäännös. Tarkoitus on, että 5 a §:ää sovellettaisiin Suomen kansalaisen taikka suomalaisen yhteisön tai säätiön lukuun hallittaviin uuden AOJL:n 4 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin arvo-osuuksiin vasta kahden vuoden siirtymäajan jälkeen. Osakkeiden hallintarekisteröinti sallittaisiin suomalaisille vasta kun osakkeiden omistustiedoille olisi saatu rakennettua edellä mainitun lain 4 luvun 4 §:ssä tarkoitettu uusi kyselypohjainen järjestelmä. Vieraan pääoman ehtoisten arvo-osuuksien hallintarekisteröinti sen sijaan olisi suomalaisille sallittua heti lain voimaantultua.

1.4 Laki arvopaperitileistä

2 §. Määritelmät. Pykälän *1 momentin 2 kohtaan* ehdotetaan teknisiä muutoksia, jotka johtuvat arvopaperikeskusta koskevan sääntelyn muuttumisesta. Viittaus SipaL:n 2 luvun 2 §:n 4 momenttiin kattaisi sekä toimimisen AOTL:n 5 a §:ssä tarkoitettuna omaisuudenhoitotilin haltijana, että tilanteen, jossa arvopaperikeskus harjoittaa säilyttämistä EU:n arvopaperikeskusasetuksessa tarkoitettuna oheispalveluna, joten näitä ei enää mainittaisi erikseen.

1.5 Laki Finanssivalvonnasta

4 §. *Valvottavat.* Pykälän 2 momentin 7 kohta ehdotetaan kumottavaksi, koska AOJL:ssa ei enää säädettäisi erikseen selvitysyhteisöstä. Selvitysyhteisöksi katsottavia valvottavia ei siten markkinoilla enää olisi. Momentin 7 kohtaan sisältynyt lakiviittaus edellä mainittuun lakiin siirrettäisiin momentin 8 kohtaan, johon siirrettäisiin kumottavasta 7 kohdasta myös selvitysrahasto, josta ehdotetaan säädettäväksi AOJL:ssa. Lisäksi viittaus selvitysyhteisöön ehdotetaan poistettavaksi 4 momentin 2 kohdasta. Momentin 12 kohtaan ehdotetaan lisättävän vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain säädöskokoelmanumero.

6 §. *Muut määritelvät.* Pykälän 17 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi viittaus selvitysyhteisöön, koska tällaisia toimijoita ei markkinoilla enää olisi.

13 §. *Johtajalle kuuluvien päätösten käsittely johtokunnassa.* Pykälän 1 momentin 6 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että se vastaisi muutettavaksi ehdotetun 28 §:n otsikkoa johdon toiminnan rajoittamisesta.

20 a §. *Oikeus saada tietoja esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselta.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 20 a §, jonka mukaan Finanssivalvonnalla olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada pykälässä tarkoitettujen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi välttämättömiä tietoja esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselta koskien AOJL:n 8 luvun 11 ja 12 §:ssä säädettyjen rangaistussäännösten esitutkintaa ja oikeudenkäyntimenettelyä. Tietojensaantioikeudesta säädettäisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 61 artiklan 4 kohdassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi.

28 §. *Johdon toiminnan rajoittaminen.* Pykälä ehdotetaan annettavan uutena ja sen otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän nykyinen otsikko johdon toiminnan määräaikaisesta rajoittamisesta ei enää vastaisi säännöksen ehdotettua sisältöä, koska uusi 3 momentti koskisi johdon toiminnan pysyvää rajoittamista. Ehdotetun uuden 3 momentin mukaan Finanssivalvonta voisi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta arvopaperikeskuksen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuna ylimpään johtoon kuuluvana, jos tämä on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tai laiminlyönyt EU:n arvopaperikeskusasetuksen 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä. Kyseisen pysyvän kiellon asettamisen edellytyksenä olisi näin se, että rikotun tai laiminlyödyn säännöksen noudattaminen oli kuulunut kyseisen johtohenkilön velvollisuuksiin. Ehdotettu säännös perustuu asetuksen 63 artiklan 2 kohdan d alakohtaan.

Pysyvä toimintakielto on suhteellisuusperiaatteen näkökulmasta ankara seuraamus. Kiellon määräämisen tulisi käytännössä olla poikkeuksellista. Pysyvän toimintakiellon edellytyksenä oleva rikkomusten tai laiminlyöntien toistuvuus ja vakavuus edellyttäisi käytännössä useimmiten myös sitä, että henkilölle olisi jo aiemmin määrätty rikkomuksesta tai laiminlyönnistä hallinnollinen seuraamus. Kyse olisi näin ollen viimesijaisesta keinosta estää lainvastaisen menettelyn toistuminen. Finanssivalvonnan olisi siten kussakin yksittäistapauksessa harkittava, suhteellisuusperiaate huomioiden, olisiko pysyvä toimintakielto tarkoituksenmukaisin valvontatoimenpide. Koska kyse olisi käytännössä usein tahallisista ja toistuvista rikkomuksista, lainvastaisen menettelyn mahdollisella jälkikäteisellä korjaamisella ei olisi säännöksen soveltamisen kannalta merkitystä. Useat EU:n arvopaperikeskusasetuksen 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista säännöksistä ovat myös luonteeltaan sellaisia, ettei niiden vastainen menettely ole esimerkiksi seurausrikosten tavoin korjattavissa.

Pykälän *1 momentti* vastaisi voimassa olevan lain *1 momenttia*. Lisäksi pykälän *2 momentista* poistettaisiin viittaus selvitysyhteisön omistusyhteisöön, koska tällaisia toimijoita ei markkinoilla enää olisi.

29 §. *Asiamiehen asettaminen.* Pykälän *5 momenttiin* ehdotetaan lisättäväksi säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa olevan arvopaperin liikkeeseenlaskija. Finanssivalvonnalla olisi oltava mahdollisuus määrätä asiamies merkittäväksi osakasluettelolle tilanteessa, jossa hallintarekisteröinnin hoitaja olisi rikkonut velvollisuutensa toimittaa viranomaiselle laissa säädettyjä tietoja eikä toista hallintarekisteröinnin hoitajaa olisi mahdollista merkitä osakasluettelolle velvollisuutensa rikoneen hallintarekisteröinnin hoitajan sijaan.

32 a §. *Omistusosuuden hankinnan kieltäminen.* Pykälän *1 ja 2 momentin* viittaus AOJL:n 2 luvun 8 §:ään ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi EU:n arvopaperikeskusasetukseen, jonka 27 artiklassa säädetään momenteissa tarkoitettusta ilmoituksesta ja selvityksistä. Lisäksi *1 momentin johtolauseesta* ehdotetaan poistettavaksi viittaus selvitysyhteisöön ja selvitysyhteisön omistusyhteisöön, koska tällaisia toimijoita ei markkinoilla enää olisi.

32 b §. *Omistusosuuden hankinnan kieltämisessä noudatettava menettely.* Pykälän *5 momentin 3 kohdan* viittaus AOJL:n 2 luvun 9 §:ään ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi EU:n arvopaperikeskusasetukseen, jonka 27 artiklassa säädetään pykälässä tarkoitettusta omistusosuuden hankinnan kieltämisessä noudatettavasta menettelystä. *Momentin 4 kohta* ehdotetaan puolestaan kumottavaksi, sillä laissa ei enää erikseen olisi tarvetta säätää selvitysyhteisön tai sen omistusyhteisön kohtelusta.

32 c §. *Osakkeisiin ja osuuksiin perustuvien oikeuksien rajoittaminen.* Pykälän *1 momentin johtolauseesta* ehdotetaan poistettavaksi viittaus selvitysyhteisöön ja selvitysyhteisön omistusyhteisöön, koska tällaisia toimijoita ei markkinoilla enää olisi. *Momentin 1 kohdan* viittaus AOJL:n 2 luvun 8 §:ään ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi EU:n arvopaperikeskusasetukseen, jonka 27 artiklassa säädetään kohdassa tarkoitettusta ilmoituksesta.

38 §. *Rikemaksu.* Pykälän *1 momentin 2 kohta* ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin AOJL:n uuteen 8 luvun 5 §:ään.

40 §. *Seuraamusmaksu.* Pykälän *1 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin AOJL:n uuteen 7 luvun 6 §:ään.

41 §. *Seuraamusmaksun määrääminen.* Seuraamusmaksun määräämistä koskevan pykälän *6 momenttiin* ehdotetaan lisättäväksi viittaus AOJL:n 8 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin säännöksiin. Viimeksi mainitussa momentissa säädettyjen tekojen ja laiminlyöntien osalta tulisi tällöin sovellettavaksi EU:n arvopaperikeskusasetuksen 63 artiklan 2 kohdan e—g alakohdan edellyttämät seuraamusmaksun enimmäismäärät. Kyseisen asetuksen 63 artiklan 2 kohdan g alakohdan mukaan seuraamusmaksun enimmäismäärän tulee olla oikeushenkilön osalta vähintään 20 miljoonaa euroa tai enintään 10 prosenttia kyseisen oikeushenkilön liikevaihdosta konsernitason laskettuna.

Ehdotuksessa esitetään seuraamusmaksun enimmäismääräksi yhtenevästi luottolaitosdirektiiviin (2013/36/EU) ja EU:n vakavaraisuusasetukseen (575/2013) perustuvien luottolaitostoinnista annetun lain ja SipaL:n säännösten rikkomusten tavoin 10 prosenttia oikeushenkilön liikevaihdosta konsernitilinpäätöksen mukaisesti laskettuna. Oikeushenkilön liikevaihdon perusteella määrättävässä seuraamusmaksussa kyetään 20 miljoonan euron absoluuttista euro-määräistä ylärajaa paremmin ja oikeudenmukaisemmin huomioimaan seuraamusmaksun koh-

teena olevan oikeushenkilön koko että toisaalta turvaamaan seuraamusmaksun riittävä ennaltaehkäisevyys myös suurempien yhtiöiden osalta.

43 §. *Rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun julkistaminen.* Rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun julkistamista koskeva pykälä ehdotetaan muutettavaksi kokonaisuudessaan. Pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi niin, että se kattaisi myös pykälän 4 momentissa tarkoitettujen päätösten julkaisemisen. Ehdotetun pykälän 1 momentti vastaisi pykälän nykyistä 1 momenttia. Pykälän 1 momentin mukaan Finanssivalvonnan olisi pääsääntöisesti yhä julkistettava rikemaksu, julkinen varoitus ja seuraamusmaksu sekä markkinaoikeuden määräämä seuraamusmaksu. Julkistamisesta olisi käytävä ilmi, onko seuraamuksen antamista tai määräämistä koskeva päätös lainvoimainen. Jos muutoksenhakuviranomainen kumoaisi päätöksen, Finanssivalvonnan olisi julkistettava tieto muutoksenhakuviranomaisen päätöksestä vastaavalla tavalla kuin seuraamuksen antaminen tai määrääminen on julkistettu. Seuraamusta koskevat tiedot olisi pidettävä Finanssivalvonnan internetsivuilla viiden vuoden ajan.

Pykälän 2 momentti olisi sen sijaan uusi. Ehdotetun pykälän mukaan niissä tilanteissa, joissa seuraamuksen kohteena olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön henkilöllisyyden julkistaminen olisi kohtuutonta, tai jos seuraamuksen julkistaminen vaarantaisi finanssimarkkinoiden vakauden tai meneillään olevan viranomaistutkinnan, Finanssivalvonta voisi joko lykätä seuraamusta koskevan päätöksen julkistamista, julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä tai jättää seuraamusta koskevan päätöksen tietyin edellytyksin kokonaan julkistamatta. Finanssivalvonnan olisi siten kussakin yksittäistapauksessa arvioitava kyseisiä säännöksessä mainittuja julkistamisen eri seurauksia ja julkistamisen eri vaihtoehtoja.

Ehdotetun 2 momentin 1 kohdan mukaan Finanssivalvonta voisi ensinnäkin lykätä seuraamusta koskevan päätöksen julkistamista, kunnes perusteita olla julkistamatta päätöstä ei enää olisi. Vaihtoehtoisesti Finanssivalvonta voisi ehdotetun 2 kohdan mukaan julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä. Finanssivalvonta voisi myös ehdotetun 3 kohdan mukaan jättää seuraamusta koskevan päätöksen julkistamatta kokonaan, jos 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu vaihtoehto eivät olisi riittäviä varmistamaan sitä, että finanssimarkkinoiden vakaus ei vaarannu taikka sitä, että päätöksen julkistaminen ei olisi kohtuutonta teon tai laiminlyönnin vähäisyyden johdosta. Kyse olisi tällöin suppeasti tulkittavasta poikkeussäännöksestä. Jos seuraamuksen kohteena olevan henkilön henkilöllisyyden julkistaminen olisi Finanssivalvonnan arvion mukaan kohtuutonta, Finanssivalvonnan tulisi ensisijaisesti julkistaa seuraamusta koskeva päätös ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä. Seuraamuksen jättäminen kokonaan julkistamatta olisi mahdollista vain tilanteissa, joissa seuraamuksen anonyymikin julkistaminen olisi kohtuutonta ottaen huomioon teon tai laiminlyönnin vähäisyys. Teon tai laiminlyönnin vähäisyys olisi suoritettava kokonaisarviointin perusteella. Kokonaisarvioinnissa olisi otettava huomioon muun muassa teon tai laiminlyönnin haitallisuus ja siitä ilmenevä tekijän syyllisyyden aste. Niissä tilanteissa, joissa kyse olisi jo lähtökohtaisesti moitittavammasta seuraamusmaksusäännöksen soveltamisalaan kuuluvan säännöksen rikkomisesta, vähäisyyden täyttymistä tulisi tulkita tiukemmin kriteerein. Lakiin ehdotetun uuden 44 a §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan Finanssivalvonnan olisi myös toimitettava tieto Euroopan valvontaviranomaiselle seuraamuksesta, jota ei olisi julkistettu.

Ehdotettu 3 momentti olisi myös uusi. Momentin mukaan niissä tilanteissa, joissa Finanssivalvonta julkistaisi seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä, Finanssivalvonta voisi samalla päättää lykätä henkilöllisyyttä koskevien tietojen

julkistamista kohtuullisen ajan, jos se arvioisi, että anonyymien julkistamisen perusteet lakkaisivat tuossa ajassa.

Ehdotettu *4 momentti* olisi samoin uusi. Momentin mukaan mitä edellä tässä pykälässä säädetään rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun julkistamisesta, sovellettaisiin vastaavasti lain 26—29, 33 ja 33 a §:ssä tarkoitettujen päätöksiä julkistamiseen. Ehdotettu momentti perustuu EU:n arvopaperikeskusasetuksen 62 artiklan 1 kohtaan, joka koskee sekä hallinnollisia seuraamuksia että muita toimenpiteitä koskevien päätöksiä julkistamista.

Ehdotetun uuden pykälän 2, 3 ja 4 momentti perustuvat EU:n arvopaperikeskusasetuksen 62 artiklaan. Useat finanssimarkkinoita koskevat EU-säännökset sisältävät EU:n arvopaperikeskusasetusta vastaavia säännöksiä seuraamusten ja muita toimenpiteitä koskevien päätöksiä julkistamisesta. Esimerkiksi jo voimaan tulleet markkinoiden väärinkäyttöasetus (N:o 596/2014) (MAR) ja MiFID II sisältävät vastaavan tyyppiset säännökset. Kyseisissä EU-säännöksissä on myös annettu toimivaltaiselle viranomaiselle muun muassa mahdollisuus olla julkistamatta seuraamusta ja muuta toimenpidettä koskeva päätös kokonaisuudessaan tiettyjen edellytysten täytyessä. Joissakin jo aiemmin kansallisesti voimaan saatetuissa EU-säännöksissä, kuten luottolaitosdirektiivissä, tällaista mahdollisuutta ei ole annettu. Tarkoituksenmukaisena voidaan kuitenkin pitää kansallista täytäntöönpanoratkaisua, jossa FivaL:iin laaditaan yksi yleinen hallinnollisten seuraamusten ja muiden toimenpiteiden julkistamista koskeva säännös, jota sovelletaan kaikkien Finanssivalvonnan antamien tai määräämien seuraamusten ja muiden säännöksessä tarkoitettujen toimenpiteiden julkistamiseen.

44 a §. *Seuraamuksista ilmoittaminen Euroopan valvontaviranomaisille.* Pykälä ehdotetaan muutettavaksi kokonaisuudessaan. Ehdotetun uuden pykälän mukaan Finanssivalvonnan olisi nykyisen pykälän tavoin toimitettava finanssimarkkinoita koskevissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetuissa tapauksissa asianomaiselle Euroopan valvontaviranomaiselle tiettyjä seuraamuksia koskevia tietoja. Ehdotetun uuden pykälän *1 momentin 1 kohtaa* ehdotetaan täsmennettäväksi nykyisestä 1 kohdasta niin, että se koskisi nimenomaisesti julkistettuja seuraamuksia. Momentin *2 kohta* olisi uusi. Kyseinen kohta koskisi tietojen toimittamista ei-julkistetuista seuraamuksista. Ehdotuksen mukaan tieto ei-julkistetusta seuraamuksesta olisi toimitettava Euroopan valvontaviranomaiselle samanaikaisesti, kun seuraamus annettaisiin tai määrättäisiin. Momentin 1 kohtaa vastaavasti tiedot olisi toimitettava myös mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta. Kyseinen 2 kohdan säännös perustuu EU:n arvopaperikeskusasetuksen 62 artiklan 1 kohtaan. Säännös liittyy siihen, että Finanssivalvonta voisi ehdotetun uuden 43 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan jättää seuraamuksen tietyn edellytyksin kokonaan julkistamatta. Tällaisista ei-julkistetuista seuraamuksista olisi momentin ehdotetun 2 kohdan mukaan toimitettava tieto Euroopan valvontaviranomaisille.

Pykälän 1 momentin *3 kohdan* mukaan Finanssivalvonnan olisi toimitettava vuosittain yhdistelmätiedot kunakin vuonna määrätyistä tämän luvun mukaisista seuraamuksista. Kyseinen ehdotettu 3 kohta vastaisi nykyistä 2 kohtaa.

Ehdotettu *4 kohta* olisi sen sijaan uusi. Kyseisen 4 kohdan mukaan Finanssivalvonnan olisi finanssimarkkinoita koskevissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetuissa tapauksissa toimitettava Euroopan valvontaviranomaiselle tieto finanssimarkkinoita koskevien säännösten rikkomisesta annetuista rikosoikeudellisista seuraamuksista sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta. Ehdotettu säännös perustuu EU:n arvopaperikeskusasetuksen 62 artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen säännösten vastaiseen menettelyyn liittyvät rikosoikeudellisia seuraamuksia koskevat tiedot ja lopulliset tuomiot on toimitettava myös Euroopan valvontaviranomaiselle. Tietojen toimittamisvelvollisuus kohdistuisi siten esimerkiksi AOJL:n 7 luvun 11—12 §:ssä säädettyjen rangaistussäännösten perus-

teella annettuihin rikosoikeudellisiin seuraamuksiin. Tietojen toimittamisvelvollisuus ei koski yleisesti kaikkia finanssimarkkinoita koskevista säännöksistä annettuja rikosoikeudellisia seuraamuksia, vaan toimittamisvelvollisuuden sisältö määräytyisi tarkemmin pykälän ensimmäisen virkkeen mukaisesti kustakin finanssimarkkinoita koskevasta Euroopan unionin säädöksestä. Useat muutkin finanssimarkkinoita koskevat EU-säännökset pitävät sisällään vastaavan velvoitteen, kuten esimerkiksi jo voimaan tulleet MAR ja MIFID II. Säännökseen ehdotettu 5 kohta olisi myös uusi. Ehdotetun 5 kohdan mukaan Finanssivalvonnan olisi finanssimarkkinoita koskevissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetuissa tapauksissa toimitettava Euroopan valvontaviranomaiselle vuosittain anonyymit yhdistelmätiedot kunakin vuonna finanssimarkkinoita koskevia rikosoikeudellisia rangaistussäännöksiä koskevista esitutkinnoista ja rikosseuraamuksista. Ehdotettu säännös perustuu EU:n arvopaperikeskusasetuksen 61 artiklan 6 kohtaan. Kyseisen asetuksen säännöksen mukaan jäsenvaltioiden säätäessä asetuksessa tarkoitettujen säännösten rikkomisen osalta rikosoikeudellisista seuraamuksista, tulee toimivaltaisten viranomaisten toimittaa tiedot Euroopan arvopaperimarkkinavalvontaviranomaiselle kyseisiin säännöksiin liittyvistä rikostutkinnoista ja rikosseuraamuksista. Vaikka kyseinen EU:n arvopaperikeskusasetuksen säännös koskeekin vain kyseisen asetuksen perusteella säädettyjä rikosoikeudellisia rangaistussäännöksiä, Finanssivalvonnalle ehdotetaan 4 kohdan tavoin lähtökohtaista velvollisuutta toimittaa vastaavia anonyymeja yhdistelmätietoja yleisesti finanssimarkkinoita koskeviin rikosoikeudellisiin rangaistussäännöksiin liittyvistä esitutkinnoista ja rikosseuraamuksista. Finanssivalvonta voisi kuitenkin tapauskohtaisesti arvioida ehdotetun 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaisesti, missä finanssimarkkinoita koskevissa EU-säädöksissä kyseinen velvollisuus anonyymien yhdistelmätietojen toimittamiselle Euroopan valvontaviranomaiselle olisi asetettu.

Pykälän uusi 2 momentti vastaisi asiallisesti nykyistä 2 momenttia. Ehdotetun 2 momentin mukaan mitä 1 momentin 1—3 kohdassa säädetään seuraamuksesta, sovelletaan myös seuraamukseen rinnastettavaan toimenpiteeseen. Säännöksen perusteella tietojen toimittamisvelvollisuus koskisi muun muassa tiettyjä lain 3 luvussa säädettyjä toimenpiteitä, jotka voisi rinnastaa lain 4 luvussa säädettyyn seuraamukseen ja jotka olisi myös 43 §:n 4 momentin mukaan julkistettava. Tällaisia toimenpiteitä olisivat esimerkiksi toimiluvan peruuttaminen tai sen rajoittaminen, johdon toiminnan rajoittaminen tai toimeenpanokiellon antaminen. Finanssivalvonta voisi kuitenkin tapauskohtaisesti harkita sen, millaisista toimenpiteistä sen olisi taroituksenmukaista Euroopan valvontaviranomaisia informoida.

50 §. *Yleinen yhteistyövelvoite ja toiminta arvopaperimarkkinavalvonnan yhteysviranomaisena.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaus MiFID:iin korvataan viittauksella EU:n arvopaperikeskusasetukseen. Muilta osin momentti vastaa voimassa olevaa lakia.

71 §. *Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja.* Pykälän 4 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus selvitysyhteisöön, koska tällaisia toimijoita ei markkinoilla enää olisi.

Siirtymäsäännös. Tarkoitus on, että tämän lain 29 §:n 5 momentin säännöksiä sovelletaan kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta. Osakkeiden hallintarekisteröinti sallittaisiin suomalaisille vasta kahden vuoden siirtymäajan jälkeen, kun osakkeiden omistustiedoille olisi saatu rakennettua uuden AOJL:n 4 luvun 4 §:ssä tarkoitettu uusi kyselypohjainen järjestelmä. Kun osakkeiden hallintarekisteröinti avattaisiin suomalaisille sijoittajille vasta siirtymäajan jälkeen, ei Finanssivalvonnan oikeutta asettaa asiamies ehdoteta sovellettavan ennen siirtymäajan päättymistä.

1.6 Laki eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista

2 §. Määritelmiä. Pykälän 1 momentin 1 kohdan ja 6 momentin viittaukset AOJL:iin muutettaisiin uuden lain mukaisiksi. Lisäksi 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin selvitysyhteisön sijasta arvopaperikeskuksesta, koska uudessa laissa yhdistettäisiin arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskeva sääntely.

11 §. Luottojärjestelyn ja selvitystilin käyttö maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen jälkeen. Pykälän 3 momentin viittaus AOJL:iin muutettaisiin uuden lain mukaiseksi.

13 §. Selvitysjärjestelmän säännöt. Pykälän 2 momentin jälkimmäisestä virkkeestä poistettaisiin maininta selvitysyhteisöstä, koska käsitettä ei käytettäisi enää uudessa AOJL:ssa. Tilalle ei ehdoteta mainintaa esimerkiksi arvopaperikeskuksesta. Selvää on, että jos selvitysjärjestelmän säännöt ja niiden muutokset toimitetaan valtiovarainministeriön vahvistettavaksi, niitä ei tarvitse erikseen ilmoittaa käsillä olevan momentin perusteella. Lisäksi maininta optioyhteisöstä poistettaisiin vanhentuneena.

Pykälän uuteen 3 momenttiin ehdotetaan selvyuden vuoksi informatiivista säännöstä siitä, että arvopaperikeskusten ylläpitämistä arvopaperien selvitysjärjestelmistä säädetään myös EU:n arvopaperikeskusasetuksessa. Asetuksen säännökset on otettava huomioon muun muassa siten, että pykälässä asetuksen soveltamisalaa kuuluvan selvitysjärjestelmän säännöt eivät saa olla ristiriidassa asetuksen säännösten kanssa.

1.7 Sijoituspalvelulaki

1 luku Yleiset säännökset

2 §. Poikkeukset lain soveltamisalasta. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain 9 ja 10 lukuja sovellettaisiin AOJL:ssa tarkoitettuun arvopaperikeskukseen tai ulkomaiseen arvopaperikeskukseen. Kun arvopaperikeskus voi toimia säilyttäjänä myös arvosuusjärjestelmän ulkopuolella, siihen olisi sovellettava tämän lain säännöksiä asiakasvarojen säilyttämisestä ja menettelytavoista asiakassuhteissa. Kun arvopaperikeskus harjoittaa toimintaa EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteessä kuvatulla tavalla eikä tarjoa MiFID II mukaista arvopaperien säilytystä, siihen ei sovelleta tämän lain säännöksiä.

18 §. Ammattimainen ja ei-ammattimainen asiakas. Pykälän 1 kohdan e alakohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kohdasta poistettaisiin AOJL:ssa tarkoitettu selvitysyhteisö ja ulkomainen selvitysyhteisö. Muutosehdotus pohjautuu arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskevan sääntelyn yhdistämiseen mainitussa laissa. Lisäksi kohtaan ehdotetaan lisättäväksi keskusvastapuoli.

2 luku Oikeus tarjota sijoituspalvelua

2 §. Sijoituspalvelun tarjoaminen muun luvan nojalla. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastamaan AOJL:n uutta lukujakoa. Oikeudesta toimia tilinhoitajana ehdotetaan säädettäväksi AOJL:n 3 luvussa.

9 luku Asiakasvarojen säilyttäminen ja muu käsittely

4 §. Asiakkaan rahoitusvälineiden panttaaminen tai luovuttaminen. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaukset selvitysyhteisöön ja ulkomaiseen selvitysyhteisöön poistettaisiin. Muutosehdotus pohjautuu arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskevan

sääntelyn yhdistämiseen. Lisäksi kohtaan ehdotetaan lisättäväksi keskusvastapuoli. Säännös kattaisi myös arvopaperikeskusta, keskusvastapuolta ja selvitysosapuolta vastaavat ulkomaiset toimijat.

10 luku **Menettelytavat asiakassuhteessa**

3 a §. *Sopimus arvopaperien moniportaisesta hallinnasta.* Pykälässä säädettäisiin arvopaperien moniportaisesta hallinnasta, jolla tarkoitetaan arvopaperien säilyttämisen järjestelmää, jossa arvopapereita tai arvo-osuustilejä ei säilytetä eikä pidetä omistajakohtaisesti arvopaperikeskuksen järjestelmässä, vaan arvopaperikeskuksen osapuolen, kuten luottolaitoksen, järjestelmässä. Säännöksillä on siten tarkoitus selkeyttää omistajaa koskevien tietojen saantia riittävässä laajuudessa tilanteessa, jossa arvopapereita säilytettäisiin moniportaisesti arvopaperikeskuksen ulkopuolella. Säännöksillä on tarkoitus lisäksi turvata arvopaperien omistajia koskevien tietojen saantia niissä tilanteissa, kun suomalainen yhtiö valitsisi ulkomaisen arvopaperikeskuksen, mutta arvopaperien säilyttäjä olisi Suomessa toimiva taho tai kun ulkomainen sijoituspalveluyritys tarjoaisi rajan yli säilytystä Suomeen. Tällöin omistajatietojen toimittamiseen sovellettaisiin Suomen lainsäädäntöä, vaikka Suomen arvo-osuusjärjestelmää koskevaa lainsäädäntöä ei sovellettaisiakaan. Koko säilytysketjun sijaitessa Suomessa, viranomaiselle pystytään siten toimittamaan lopullista omistajaa koskevat tiedot, kun Suomen lainsäädäntö ulottuu ketjun kaikkiin osapuoliin.

Säännöksen *1 momentissa* sijoituspalveluyritys tai sitä vastaava ulkomainen yhteisö velvoitettaisiin sopimaan kirjallisesti arvopaperien moniportaisesta hallinnasta. Pykälän *2 momentin* mukaan sopimuksessa olisi sovittava siitä, että sopimusosapuoli toimittaa säilytettävien arvopaperien omistajia, arvopapereille maksettuja tuottoja, kuten osinkoja, ja arvopaperikauppoja koskevat tiedot sekä muut tiedot, jotka sijoituspalveluyritys tarvitsee lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi ja täyttääkseen lainsäädännössä sille asetetut edellytykset. Jos sijoituspalveluyritys ei olisi toiminut asiakkaansa puolesta arvopaperikaupoissa välittäjänä eikä sijoituspalveluyritys olisi saanut arvopaperikauppojen hintatietoja, ei sijoituspalveluyrityksen tarvitsisi erikseen kerätä näitä tietoja. Arvopaperien moniportaisessa hallinnassa tilinhaltija ei välttämättä ole arvopaperien omistaja. Kun lain 1 luvun 4 §:n mukaan 9—11 lukua sovelletaan myös luottolaitokseen, rahastoyhtiöön ja vaihtoehtoisen rahaston hoitajaan, joka tarjoaa sijoituspalvelua, tulisivat ehdotetut säännökset soveltumaan myös näihin palveluntarjoajiin.

Verotuksen oikeaa toimittamista, ulosoton täytäntöönpanemiseksi ja muun muassa RESL:ssa tarkoitettua asiakkaan tuntemisvelvoitteen täyttämiseksi sijoituspalveluyrityksellä tulisi olla mahdollisuus selvittää arvopaperien lopullinen omistaja. Sijoituspalveluyrityksen vastuu säännöksessä tarkoitettua velvoitteen toteutumisesta ulottuisi seuraavana ketjussa olevaan sijoituspalveluyritykseen eli toiseen sopimusosapuoleen. Jos ketjun toinen osapuoli olisi suomalainen toimija ja toimintaan sovelletaan tätä lakia, sen tulee vastaavasti huolehtia omissa säilytyssovimuksissaan tietojen toimittamisen turvaamisesta. Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava sopimusosapuolelle, että arvopapereita hallitaan säilytyksessä tai arvopaperitilillä tilinhaltijan lukuun.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin sijoituspalveluyrityksen yleisestä huolellisuusvelvollisuudesta. Sijoituspalveluyritys voisi itse olla arvopaperikeskuksen osapuolena säilytysketjun ensimmäisellä portaalla tai se voisi toimia alisäilyttäjänä muille sijoituspalveluyrityksille. Sijoituspalveluyrityksen olisi tarvittaessa pystyttävä osoittamaan, että se on noudattanut huolellisuutta sopimuskumppanin valinnassa, jotta *2 momentissa* tarkoitettua tietoja voidaan toimittaa myös muiden säilytysketjun osapuolten toimesta. Sijoituspalveluyrityksen vastuu ulottuu pääsääntöisesti vain omien sopimusosapuolten valintaan. Sijoituspalveluyritys ei kuitenkaan voisi kiertää huolellisuusvelvoitettaan siten, että se valitsee ikään kuin ylimääräisen säilytysportaan

tason, jos se tietää seuraavan portaan sijoituspalveluyrityksen kotivaltion lainsäädännön estävän 1 momentissa tarkoitettujen tietojen toimittamisen. Sijoituspalveluyrityksen olisi tarvittaessa irtisanottava sopimussuhde toisen sijoituspalveluyrityksen tai ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen kanssa, joka ei sijoituspalveluyrityksen toimista huolimatta täytä velvoitettaan.

Viranomaisten tiedonsaannin turvaamiseksi *4 momentissa* säädettäisiin tiedoista, jotka sijoituspalveluyrityksen olisi toimitettava liikkeeseenlaskijalle ja viranomaiselle sen pyynnöstä. Näitä tietoja ovat arvopaperin lopullisen omistajan nimi, kotivaltio, arvopaperikaupat ja omistettujen arvopaperien määrä. Momentissa tarkoitettuja viranomaisia olisivat esimerkiksi syyttäjä- tai esitutkintaviranomaiset, ulosottoviranomaiset ja Verohallinto. Tiedot tulisi antaa pyynnöstä myös arvopaperien liikkeeseenlaskijalle. Säännös täydentää AML:n 8 luvun 8 §:ää.

Pykälän *5 momentin* mukaan sijoituspalveluyritys saa periä liikkeeseenlaskijalta tietojen keräämisestä aiheutuneet kohtuulliset kulut. Kohtuullisuutta arvioitaessa olisi kiinnitettävä huomiota siihen, että kulut ovat läpinäkyviä, tasapuolisia ja oikeasuhtaisia. Jos tietojen kerääminen perustuu viranomaisen lakisääteisen tehtävän suorittamiseen tai pyyntöön, säilyttäjä ei saa veloittaa tiedon toimittamisesta aiheutuneita kustannuksia.

Pykälän *6 momentin* mukaan sijoituspalveluyrityksen olisi toimitettava 1 momentissa tarkoitettu sopimus etukäteen Finanssivalvonnalle tiedoksi. Finanssivalvonta ei vahvistaisi sopimusta, mutta se voisi tarvittaessa puuttua havaitsemiinsa epäkohtiin, kuten riittäviin sopimuskokoihin tiedon toimittamisen turvaamiseksi. Sopimuksen sisällöllä on merkitystä arvioitaessa 15 luvun 2 §:ssä tarkoitettun hallinnollisen seuraamuksen määräämistä. Viranomaiselle etukäteen toimitettu sopimus ei sulje pois viranomaisen mahdollisuutta puuttua sopimuksen sisältöön jälkikäteen tai luo sellaisenaan säilyttäjälle luottamuksensuojaa.

Pykälän *7 momentissa* säädettäisiin Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudesta, jonka mukaan Finanssivalvonta voisi antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä moniportaisesta hallinnasta toimitettavista tiedoista.

15 luku **Hallinnolliset seuraamukset**

2 §. Seuraamusmaksu. Arvopaperin omistajia koskevan tiedonsaantivelvoitteen tehostamiseksi pykälän *2 momenttiin* ehdotetaan lisättäväksi *uusi 5 a kohta*, jonka mukaan Finanssivalvonta voisi määrätä seuraamusmaksun sijoituspalveluyritykselle, joka ei laadi 10 luvun 3 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua sopimusta tietojen toimittamisesta toisen sijoituspalveluyrityksen kanssa tai ei toimita mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitettulla tavalla viranomaisen pyynnöstä arvopaperin omistajaa, tämän kotipaikkaa, arvopaperien määrää tai arvopaperikauppaa koskevaa tietoa. Finanssivalvonta voisi velvoittaa sijoituspalveluyrityksen uhkasakon nojalla toimittamaan 10 luvun 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettut tiedot ennen seuraamusmaksun määräämistä.

Arvioinnissa olisi kiinnitettävä huomiota säilyttäjän huolellisuuteen sopimuskumppanin valinnassa ja säilytysketjun velvoittamisessa tietojen toimittamiseen oman sopimuskumppaninsa toimesta. Jos sijoituspalveluyritys pystyisi osoittamaan toimineensa huolellisesti ja pyrkiin omistajatietojen selvittämiseen toimin, joita voidaan kohtuudella edellyttää, olisi Finanssivalvonnan otettava nämä seikat huomioon seuraamusmaksukynnyksen ylittymistä arvioidessaan.

Seuraamusmaksua ei voitaisi määrätä, jos kyse on liikkeeseenlaskijan pyynnöstä tehtävästä selvityksestä, jonka taustalla ei ole viranomaisen tekemää pyyntöä sijoituspalveluyritykselle.

Siirtymäsäännös. Tarkoitus on, että lain 10 luvun 3 a §:n säännöksiä sovellettaisiin kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta. Osakkeiden hallintarekisteröinti sallittaisiin suomalaisille vasta, kun osakkeiden omistustiedoille olisi saatu rakennettua uuden AOJL:n 4 luvun 4 §:ssä tarkoitettu uusi kyselypohjainen järjestelmä. Kun osakkeiden hallintarekisteröinti avattaisiin suomalaisille sijoittajille vasta siirtymäajan jälkeen, ei säännöksiä arvopaperien moniportaista hallintaa koskevasta sopimuksesta ehdoteta sovellettavan ennen siirtymäajan päättymistä.

1.8 Sijoitusrahastolaki

57 b §. Pykälässä olevaa AOJL:n mukaista arvopaperikeskuksen määritelmää ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan edellä mainittua EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulon johdosta muutettavaksi ehdotettua lakia. Arvopaperikeskuksen määritelmää muutettaisiin AOJL:ssa kattamaan Suomessa toimivan arvopaperikeskuksen lisäksi myös EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaisen toimiluvan saanut arvopaperikeskus ETA-valtiossa tai kolmannessa maassa.

63 §. Pykälän *1 momentissa* oleva säännösviittaus AOJL:iin ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan edellä mainittua EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulon johdosta muutettavaksi ehdotettua lakia.

64 §. Pykälän *2 momentissa* oleva viittaus AOJL:n 8 luvun 1 §:n 2 momenttiin, joka koskee hallintarekisteröityjen arvo-osuuksien omistajan oikeuksia, ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan edellä mainittua EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulon johdosta muutettavaksi ehdotettua lakia.

65 §. Pykälän *1 momentin 3 kohdassa* oleva viittaus AOJL:n 8 luvun 1 §:ään, joka koskee hallintarekisteröinnin hoitajan merkitsemistä rahasto-osuudenomistajaluetteloon rahasto-osuuden hoitajaksi, ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan edellä mainittua EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulon johdosta muutettavaksi ehdotettua lakia.

81 §. Pykälän *1 momentissa* oleva viittaus AOJL:ssa tarkoitettuun selvitysyhteisöön ja ulkomaiseen selvitysyhteisöön ehdotetaan muutettavaksi koskemaan edellä mainitussa EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulon johdosta muutettavaksi ehdotetussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskusta tai ulkomaista arvopaperikeskusta. Muutosehdotus perustuu EU:n arvopaperikeskusasetukseen, jonka mukaan selvitystoiminta ja selvitysjärjestelmän ylläpito on pakollista ydinpalvelua arvopaperikeskukselle, eikä kansallisessa sääntelyssä ole siten tarpeen erikseen säätää selvitysyhteisöstä.

1.9 Rahoitusvakuuslaki

3 §. Määritelmiä. Pykälän *2 momenttia*, jossa määritellään, mitä laissa tarkoitetaan laitoksella, ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentin *4 kohdassa* mainittaisiin AOJL:n 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettu arvopaperikeskus, 7 kohdassa tarkoitettu keskusvastapuoli ja 8 kohdassa tarkoitettu selvitysapuoli. Muutosehdotus perustuu AOJL:n muutosehdotukseen, jolla määritelmien numerointi muuttuisi. AOJL:n muutoksella yhdistettäisiin lisäksi arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskeva sääntely, jolloin selvitysyhteisön määritelmä poistettaisiin.

1.10 Osuuskuntalaki

Osuuskuntalakiin ehdotetaan OYL:a vastaavia muutoksia arvopaperikeskusasetuksen mukaisen liikkeeseenlaskijan valinta-oikeuden johdosta. Lain 4 lukuun ehdotetaan lisättäväksi sään-

nökset osuuksien ja osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmään (13 a §), arvo-osuusjärjestelmään liittämistä tai poistamisesta ilmoittamisesta (13 b §) sekä osuus- ja osakeoikeuksien käyttämisestä arvo-osuusjärjestelmässä (13 c §). Luvun 14 ja 16 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi sekä arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomien että arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien osuuskuntien jäsen- ja omistajaluettelon pidosta ja julkisuudesta. Lisäksi ehdotetaan eräitä sanamuodon ja teknisiä viittaussäännösten muutoksia.

Kumottavaan osuuskuntalain 15 lukuun sisältyvät oikeuksien kirjaamista, odotusluetteloa sekä osuuksien ja osakkeiden poistamista arvo osuusjärjestelmästä koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäväksi AOJL:n 6 lukuun.

4 luku **Osuudet, osuuspääoma, osakkeet ja osakepääoma**

2 §. Osuus- ja osakeoikeuksien käyttäminen. Pykälän 2 momentin viittaussäännös ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentissa viitataan luvun 13 c §:ään, jossa säädetään osuus- ja osakeoikeuksien käytöstä arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa osuuskunnassa. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevaa lakia ja OYL:n 3 luvun 2 §:ään ehdotettua muutosta.

8 §. Osuuskirjan ja osakekirjan antaminen. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jossa säädetään osuus- ja osakekirjan antamisesta, kun osakkeeseen kohdistuu panttioikeus, ulosmittaus tai turvaamistoimenpide. Ehdotus vastaa OYL:iin ehdotettua 3 luvun 9 §:n 3 momenttia.

13 a §. Osuuksien ja osakkeiden kuuluminen arvo-osuusjärjestelmään. Pykälän 1 momentti vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 15 luvun 1 ja 6 §:ää sekä 11 §:n 1 momenttia. Vastavaa säännöstä ehdotetaan OYL:n 3 luvun 14 a §:n 1 momenttiin.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan viittaussäännöstä lain 15 luvusta AOJL:n 6 lukuun siirrettäviin säännöksiin.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi osuuden tai osakkeen ja niihin perustuvien oikeuksien menettämisestä voimassa olevan lain 15 luvun 10 §:n 2 momenttia vastaavasti.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin OYL:iin ehdotettavaa 14 a §:n 4 momenttia vastaavasti lain soveltamisesta silloin, kun osuuskunnan osuudet ja osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään.

13 b §. Päätöksestä ilmoittaminen. Pykälän 1—3 momentit vastaavat sisällöltään voimassa olevan lain 15 luvun 7 §:ää ja pykälän 4 momentti vastaa voimassa olevan lain 15 luvun 11 §:n 2 momenttia.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi osuuskunnan ilmoitusvelvollisuudesta siirrettäessä osuudet ja osakkeet arvo-osuusjärjestelmästä toiseen. Ehdotus vastaa OYL:iin ehdotettua 3 luvun 14 b §:n 5 momenttia. Ilmoitus olisi toimitettava sekä sille arvopaperikeskukselle, josta osuudet ja osakkeet siirretään, että sille arvopaperikeskukselle johon osuudet ja osakkeet siirretään.

13 c §. Osuus- ja osakeoikeudet arvo-osuusjärjestelmässä. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaavat voimassa olevan lain 15 luvun 2 §:n 1 ja 3 momenttia. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan viittaussäännöstä lain 5 luvun 7 a §:ään, jossa säädettäisiin voimassa olevaa lakia vastaavasti ar-

vo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuteen tai osakkeeseen perustuvasta oikeudesta osallistua osuuskunnan kokoukseen.

14 §. Jäsen- ja omistajaluettelo. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi voimassa olevaa lakia vastaavasti arvo-osuusjärjestelmään kuulumattoman osuuskunnan jäsenluettelon sekä jäsen- ja omistajaluettelon pidosta.

Pykälän 2 momentin mukaan arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osuuskunnan hallituksen olisi pidettävä arvo-osuustilikirjauksiin perustuvaa ajantasaista jäsen- ja omistajaluettelo. Ehdotus poikkeaa voimassa olevasta laista, jonka mukaan jäsen- ja omistajaluettelo pidetään arvopa-perikeskuksessa. Ehdotus vastaa OYL:n 3 luvun 15 §:n 2 momenttiin liikkeeseenlaskijan valintaoikeuden mahdollistamiseksi ehdotettua muutosta.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan lain 15 luvun 3 §:n 2 momenttia. Voimassa olevan lain 4 luvun 14 §:n 2 momentti siirtyy edellä mainittujen muutosten seurauksen pykälän uudeksi 4 momentiksi.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi osuuskunnan sääntöihin perustuvasta mahdollisuudesta merkitä jäsen- ja omistajaluetteloon jäsenen ja muun osuuden ja osakkeen omistajan osoitteen sijasta kotikunta ja syntymäaika. Ehdotus vastaa OYL:iin ehdotettua 3 luvun 15 §:n 4 momenttia.

Pykälän 6 momentti vastaa voimassa olevan lain 4 luvun 14 §:n 3 momenttia.

Lain lukemisen helpottamiseksi pykälän 7 momenttiin ehdotetaan viittaussäännöstä AOJL:n odotusluettelo koskevaan 6 luvun 6 §:ään.

15 §. Jäsenyyden ja saannon merkitseminen jäsen- ja omistajaluettelo. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan selvennettäväksi siten, että sitä sovelletaan vain arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomiin osuuskuntiin. Ehdotus vastaa osakeyhtiölain 3 luvun 16 §:n 1 momenttia.

16 §. Jäsen- ja omistajaluettelon julkisuus. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi sekä arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomien, että arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien osuuskuntien jäsen- ja omistajaluettelon julkisuudesta. Ehdotetut muutokset vastaavat OYL:n 3 luvun 15 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentin viittaussäännöksen mukaan myös odotusluettelo sovellettaisiin voimassa olevaa lakia vastaavasti jäsen- ja omistajaluettelon julkisuutta koskevaa säännöstä.

Pykälän 3 momentti vastaa OYL:iin ehdotettua 3 luvun 17 §:n 3 momenttia ja poikkeaa voimassa olevasta laista siten, että osakkeenomistajan henkilötunnuksen osalta vain henkilötunnuksen tunnusosan julkisuutta ehdotetaan rajoitettavaksi.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 36 §:n mukaisen turvakiellon vaikutuksesta osakkeenomistajia koskevien tietojen julkisuuteen. Ehdotus vastaa OYL:n 3 luvun 17 §:ään ehdotettua uutta 4 momenttia.

5 luku **Osuuskunnan kokous ja edustajisto**

7 §. Jäsenen osallistuminen. Pykälän 2 momentin viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osuuden tai osakkeen omistajan osallistumisoikeudesta ehdotetaan muutettavaksi

uuden 7 a §:n lisäämisen johdosta. Pykälän 3 momentti vastaa osakeyhtiölain 5 luvun 6 §:n 3 momenttiin ehdotettua muutosta.

7 a §. *Osallistumisoikeus arvo-osuusjärjestelmässä.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osuuden tai osakkeen omistajan oikeudesta osallistua osuuskunnan kokoukseen. Ehdotus vastaa voimassa olevan lain 15 luvun 2 §:n 2 momenttia.

8 §. *Ilmoittautuminen.* Pykälän 2 momentin viittaussäännös ehdotetaan muutettavaksi uuden 7 a §:n lisäämisen johdosta.

19 §. *Kokouskutsun sisältö.* Pykälän 3 momentin 1 kohdan viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin osuuskuntiin ehdotetaan muutettavaksi uuden 7 a §:n johdosta.

20 §. *Kutsuaika.* Pykälän 1 ja 4 momentin viittaussäännökset arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin osuuskuntiin ehdotetaan muutettavaksi uuden 7 a §:n johdosta.

21 §. *Erityinen kutsuaika.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleen viittaus arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin osuuskuntiin ehdotetaan muutettavaksi uuden 7 a §:n johdosta.

20 luku **Sulautuminen**

10 §. *Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus muille osuuksien, osakkeiden ja optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien haltijoille.* Pykälän 4 momentin viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin osuuskuntiin ehdotetaan muutettavaksi uuden 5 luvun 7 a §:n johdosta.

14 §. *Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastaminen.* Pykälän 1 momentin viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin osuuskuntiin ehdotetaan muutettavaksi uuden 5 luvun 7 a §:n johdosta.

21 luku **Jakautuminen**

10 §. *Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus muille osuuksien, osakkeiden ja optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien haltijoille.* Pykälän 4 momentin viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin osuuskuntiin ehdotetaan muutettavaksi uuden 5 luvun 7 a §:n johdosta.

14 §. *Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastaminen.* Pykälän 1 momentin viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin osuuskuntiin ehdotetaan muutettavaksi uuden 5 luvun 7 a §:n johdosta.

23 luku **Osuuskunnan purkaminen**

3 §. *Osuuskunnan päätös selvitystilaan asettamisesta ja rekisteristä poistamisen hakemisesta.* Pykälän 2 momentin viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin osuuskuntiin ehdotetaan muutettavaksi uuden 5 luvun 7 a §:n johdosta.

27 luku **Rangaistussäännökset**

2 §. *Osuuskuntarikkomus.* Pykälän 1 momentin 1 kohdassa ehdotetaan selvennettäväksi mainitsemalla ne jäsen- ja omistajaluettelon pitämistä ja julkisuutta koskevat 4 luvun säännökset, joiden tahallisuudesta laiminlyönnistä on tuomittava rangaistus osuuskuntarikkomuksesta. Ehdotetaan muutettavaksi uuden 27 luvun 2 §:n johdosta.

tuksen 4 luvun 14 §:n mukaan jäsen- ja omistajaluettelon pito olisi hallituksen vastuulla myös, kun osuuskunnan osuudet ja osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Saman luvun 16 §:n 1 momentin mukaan jäsen- ja omistajaluettelon nähtävänä pidon järjestäminen ja jäljennöksen antaminen olisi osuuskunnan vastuulla. Muutosten seurauksena pykälän 1 momentin 1 kohdan osuuskuntarikkomusta koskevaa säännöstä sovellettaisiin myös arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuskuntaan. Ehdotus vastaa OYL:n 25 luvun 2 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

1.11 Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä

2 luku Pörssitoiminta

16 §. *Pörssille sallittu toiminta.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei pörssi voisi enää jatkossa toimia selvitysyhteisönä. Muutosehdotus johtuu EU:n arvopaperikeskusasetuksesta, jonka mukaan arvopaperikeskuksen pakollisena tehtävänä on ylläpitää arvopaperien selvitysjärjestelmää. Tästä johtuen AOJL:ssa ehdotetaan yhdistettäväksi arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskeva sääntely.

33 §. *Kauppojen selvitys.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että voimassa olevan lain viittaukset AOJL:ssa tarkoitettuun selvitysyhteisöön muutettaisiin viittaukseksi arvopaperikeskukseen.

34 §. *Kaupankäyntiosapuolen oikeus valita arvopaperikeskus.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että voimassa olevan lain viittaukset AOJL:ssa tarkoitettuun selvitysyhteisöön muutettaisiin viittaukseksi arvopaperikeskukseen. Kaupankäyntiosapuolella olisi siten oikeus käyttää kauppojen selvitykseen myös muuta arvopaperikeskusta kuin pörssin käyttämää arvopaperikeskusta. Pykälän 3 momentista muutettaisiin viittaukset selvitysyhteisöstä tarkoittamaan niin ikään arvopaperikeskusta.

4 luku Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä

6 §. *Kauppojen selvitys.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että voimassa olevan lain viittaukset AOJL:ssa tarkoitettuun selvitysyhteisöön muutettaisiin viittaukseksi arvopaperikeskukseen.

1.12 Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta

1 §. *Maksuvelvollinen.* Pykälän 1 momentin maksuvelvollisuutta koskevan luettelon 6 kohdan viittaussäännökset ehdotetaan muutettavan vastamaan AOJL:n muutettuja säännöksiä.

4 §. *Suhteellinen valvontamaksu.* Pykälän maksuvelvollisia koskevasta luettelosta ehdotetaan poistettavan selvitysyhteisö. Muutosehdotus perustuu EU:n arvopaperikeskusasetukseen, jonka mukaan arvopaperikeskuksen pakollisena tehtävänä on ylläpitää arvopaperien selvitysjärjestelmää. Tästä johtuen AOJL:ssa ehdotetaan yhdistettäväksi arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskeva sääntely.

5 §. *Suhteellista valvontamaksua maksavan perusmaksu.* Pykälää ehdotetaan muutettavan siten, että perusmaksua ei perittäisi selvitysyhteisöltä. Muutosehdotus perustuu EU:n arvopaperikeskusasetukseen, jonka mukaan arvopaperikeskuksen pakollisena tehtävänä on ylläpitää arvopaperien selvitysjärjestelmää. Tästä johtuen AOJL:ssa ehdotetaan yhdistettäväksi arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskeva sääntely.

6 §. Muun maksuvelvollisen perusmaksu. Pykälän maksuvelvollisia koskevasta luettelosta ehdotetaan poistettavan selvitysyhteisön omistusyhteisö. Muutosehdotus perustuu EU:n arvopaperikeskusasetukseen, jonka mukaan arvopaperikeskuksen pakollisena tehtävänä on ylläpitää arvopaperien selvitysjärjestelmää. Tästä johtuen AOJL:ssa ehdotetaan yhdistettäväksi arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskeva sääntely.

1.13 Laki Rahoitusvakausviraston hallintomaksusta

1 §. *Maksuvelvollinen.* Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa säädettäisiin Rahoitusvakausviraston velvollisuudesta laatia arvopaperikeskukselle kriisinratkaisusuunnitelma ja muista virastolle tulevista arvopaperikeskuksen kriisinratkaisuun liittyvistä tehtävistä. Tästä syystä pykälän *1 momenttiin* ehdotetaan laissa tarkoitetuksi maksuvelvolliseksi lisättäväksi arvopaperikeskus.

4 §. *Suhteellinen hallintomaksu.* Pykälän *1 momenttiin* lisättäisiin arvopaperikeskuksen suhteellista hallintomaksua koskeva kohta. Suhteellinen hallintomaksu perustuisi arvopaperikeskuksen liikevaihtoon. Kun arvopaperikeskus on rahoitusmarkkinoiden vakauden ja systeemiriskin kannalta merkittävä toimija, ja se voi harjoittaa joissakin tilanteissa luottolaitostoimintaa, sen kriisinratkaisusuunnitelman laadinta vastaa työmäärältään arvion mukaan keskikokoisen luottolaitoksen kriisinratkaisusuunnitelman laadintaa, jolloin myös sen maksun määrä vastaisi keskikokoiselle luottolaitoksille asetettua maksutasoa.

5 §. *Suhteellista hallintomaksua maksavan perusmaksu.* Arvopaperikeskuksen hallintomaksun perusosuus vastaisi *1 momentissa* luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten perusmaksun suuruutta.

2 Voimaantulo

EU:n arvopaperikeskusasetus on tullut voimaan 17 päivänä syyskuuta 2014 ja jäsenvaltioiden on yhteen sovitettava kansallinen lainsäädäntö asetuksen kanssa. Tästä syystä lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 4 §:ää ja 6 §:n 4 momenttia, arvo-osuustileistä annetun lain 5 a §:ää, Finanssivalvonnasta annetun lain 29 §:n 5 momenttia sekä sijoituspalvelulain 10 luvun 3 a §:ää ehdotetaan kuitenkin sovellettavan vasta kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta. Kahden vuoden siirtymäajan tarkoituksena on antaa Patentti- ja rekisterihallitukselle, Suomessa toimiville arvo-osuustilien tilinhoitajille ja arvopaperien säilyttäjille riittävästi aikaa rakentaa järjestelmä, jolla osakkeiden omistustiedot saadaan yleisön saataville keskistetyksi tilinhoitajien ja säilyttäjien omista asiakasjärjestelmistä.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Lakiehdotuksessa 1 tulee arvioitavaksi ehdotusten suhde perustuslain 124 §:ään. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 17/2012 vp arvioinut, että eräitä arvopaperikeskuksen tehtäviä voidaan pitää perustuslain 124 §:n tarkoittaman julkisen hallintotehtävän hoitamisenä, vaikka arvopaperikeskus onkin elinkeinotoimintaa harjoittava yksityisoikeudellinen oikeushenkilö. Julkinen hallintotehtävä voidaan perustuslain 124 §:n sanamuodon mukaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksen mukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Lausunnossaan valiokunta luonnehti arvopaperikeskuksen tekevän eräitä läheisesti hallintopäätöksiin rinnastettavia markkinatoimijoiden oikeuksia, velvollisuuksia ja etuja

koskevia päätöksiä, ja viittasi siihen, että osan päätöksistä toimijat voivat toimittaa viranomaisen käsiteltäviksi ja hakea edelleen muutosta viranomaisen päätökseen hallinto-oikeudelta. Valiokunnan mielestä oli selvää, että tehtävien kuuluminen arvopaperikeskukselle täyttää perustuslain 124 §:ssä asetetun tarkoituksenmukaisuusedellytyksen. Lisäksi valiokunta viittasi siihen, että erityislaatuisten sääntelyn yhteydessä ei aina voida vaatia hallinnon yleislakien noudattamista.

Tässä esityksessä arvopaperikeskukselle ei ehdoteta uusia tehtäviä, joiden suhde perustuslain 124 §:ään tulisi arvioitavaksi. Arvopaperikeskukselle ei myöskään ehdoteta siirrettäväksi viranomaiselle kuuluvia tehtäviä, vaan jatkossakin perustuslain 124 §:ssä asetetut vaatimukset voidaan turvata edellyttämällä arvopaperikeskuksen toiminnalta luotettavuutta, ammattimaisuutta ja puolueettomuutta sekä näiden edellytysten toteutumisen riittävää valvontaa. Vaikka EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantultua osa arvopaperikeskuksen tehtävistä määräytyy sellaisenaan sovellettavan asetuksen nojalla, säilyy kansallisessa laissa jatkossakin arvopaperikeskuksen toimilupaan ja sääntövahvistuksiin liittyviä säännöksiä, joilla voidaan turvata arvopaperikeskuksen toiminnan luotettavuutta erityisellä tavalla.

Ehdotuksen suhde perustuslain 18 §:ään tulee arvioitavaksi 5. lakiehdotuksessa. Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla ja 3 momentin mukaan ketään ei saa ilman lakiin perustuvaa syytä erottaa työstä. FivalL:n 28 §:n ehdotettu 3 momentti Finanssivalvonnan oikeudesta pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta arvopaperikeskuksen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuna ylimpään johtoon kuuluvana, jos tämä on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tai laiminlyönyt arvopaperikeskusasetuksen 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä on ongelmallinen perustuslain turvaaman oikeuden työhön ja elinkeinovapauden näkökulmasta erityisesti siksi, ettei kieltoa ole ajallisesti rajattu.

Toisaalta kyseistä kieltoa on rajattu niin, että se voi kohdistua vain tiettyihin laissa nimenomaisesti määriteltäviin yksittäisen yhtiön johtohenkilöihin sekä tiettyihin arvopaperikeskusasetuksen 63 artiklan 1 kohdassa määriteltäviin tekoihin ja laiminlyönteihin. Lisäksi pysyvän kiellon edellytyksenä olisi se, että rikkomukset olisivat luonteeltaan sekä vakavia että toistuvia.

Pysyvän kiellon vaikutuksia elinkeinon vapauden rajoittamisen näkökulmasta lieventää myös se, että kiellon kohteena olevalla henkilöllä on mahdollisuus hakeutua muihin tehtäviin.

Perustuslain 18 §:ssä tarkoitettun perusoikeuden rajoitukselle on siten laissa hyväksyttävät perusteet.

Lakiehdotuksessa 5 tulee niin ikään arvioitavaksi ehdotuksen suhde perustuslain 10 §:ään. Finanssivalvonnasta annetun lain uuden 20 a §:n mukaan Finanssivalvonnalla olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada pykälässä tarkoitettujen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi välttämättömiä tietoja esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselta koskien AOJL:n 8 luvun 11 ja 12 §:ssä säädettyjen rangaistussäännösten esitutkintaa ja oikeudenkäyntimenettelyä. Tietojensaantioikeudesta säädettäisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 61 artiklan 4 kohdassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi.

Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä on yleensä kiinnitetty huomiota perustuslain 10 §:n turvaamaan yksityiselämän suojaan ja siihen sisältyvään henkilötietojen suojaan, kun on kyse viranomaisen tiedonsaantioikeudesta salassapitosäännösten estämättä. Erityisen korostunutta suojaa on ollut silloin, kun kyse on ollut yksityiselämän suojan ytimeen kuuluvaksi

arvioituista arkaluontoisista tiedoista (PeVL 3/2014 p). Henkilötietolain 11 §:n mukaan rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta koskevat henkilötiedot ovat korotettua suojaa nauttivia arkaluonteisia henkilötietoja.

Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat perustuslakivaliokunnan mukaan voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta tarpeellisiin tietoihin, jos tarkoitettujen tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (katso esimerkiksi PeVL 10/2014 vp , s. 6/II, PeVL 19/2012 vp , s. 3—4 ja PeVL 62/2010 vp , s. 4/I). Tosin perustuslakivaliokunta arvioi lausunnossa PeVL 67/2002, että kun esitykseen sisältyvät säännökset tietojen saamisesta ja luovuttamisesta liittyivät välittömästi rahoitusmarkkinoiden valvontaan, tällaista rajattua erityistarkoitusta koskevassa sääntely-yhteydessä voitiin pitää hyväksyttävänä eräitä poikkeamia valiokunnan yleisestä tulkintalinjasta. Perustuslain 10 §:ssä tarkoitettua perusoikeuden rajoitukselle on siten laissa hyväksyttävät perusteet.

Lakiehdotuksessa 13 tulee arvioitavaksi ehdotuksen suhde perustuslain 81 §:ään. Lakiehdotuksessa 1 ehdotetaan säädettävän arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusta (1. lakiehdotuksen 7 luku). Toimivaltaiseksi viranomaiseksi ehdotetaan Rahoitusvakausvirastoa, jonka toiminnasta aiheutuvat hallinnolliset kustannukset ehdotetaan katettaviksi maksulla, joista säädettäisiin 13. lakiehdotuksessa. Perustuslakivaliokunta on arvioinut lausunnossaan (PeVL 35/2014 vp) Rahoitusvakausviraston hallintomaksusta annettua lakia. Maksu on valtiosääntöoikeudelliselta luonteeltaan vero, ja ehdotettua sääntelyä on arvioitava perustuslain 81 §:n 1 momentin kannalta. Perustuslain 81 §:n 2 momentin mukaan valtion viranomaisten toiminnastaan perimien maksujen suuruuden yleisistä perusteista on säädettävä lailla. Lakiehdotuksilla 1. ja 13. säädettäisiin siten kriisinratkaisun osalta toimivaltaisesta viranomaisesta ja sen oikeudesta periä hallinnollinen maksu kriisinratkaisuun liittyvien kustannusten kattamiseksi. Ehdotettujen säännösten arvioidaan olevan perustuslain 81 §:n mukaisia.

Edellä sanotun perusteella arvioidaan, että 1., 5. ja 13. lakiehdotus voidaan hyväksyä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

I OSA

YLEISET SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRITELMÄT

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan arvo-osuusjärjestelmän ylläpitämiseen ja selvitystoiminnan harjoittamiseen Suomessa.

Tämän lain arvo-osuusjärjestelmää ja selvitystoimintaa koskevien säännösten ohella arvopaperikeskuksesta ja selvitystoiminnasta säädetään arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 909/2014, jäljempänä *EU:n arvopaperikeskusasetus*.

Tämän lain keskusvastapuolta koskevien säännösten ohella keskusvastapuolesta säädetään OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppätietorekistereistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 648/2012, jäljempänä *markkinarakennetoimija-asetus*.

Suomessa kotipaikkaa pitävään arvopaperikeskukseen ja keskusvastapuoleen sovelletaan osakeyhtiölakia (624/2006), jollei tästä laista, EU:n arvopaperikeskusasetuksesta, markkinarakennetoimija-asetuksesta taikka muusta arvopaperikeskusta tai selvitystoimintaa koskevasta lainsäädännöstä muuta johdu.

2 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvoo Finanssivalvonta. Finanssivalvonnasta säädetään Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008).

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, valtiovarainministeriö, Suomen Pankki ja Finanssivalvonta tekevät yhteistyötä tämän lain ja EU:n arvopaperikeskusasetuksen säännösten noudattamisen valvomiseksi.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *arvo-osuudella* sellaista arvopaperimarkkinainlain (746/2012) 2 luvun 1 §:ssä mainittua osaketta, osuutta tai muuta oikeutta, sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 10 §:ssä tarkoitettua muuta rahoitusvälinettä tai siihen rinnastettavaa oikeutta taikka muuta arvopaperia, joka on liitetty arvo-osuusjärjestelmään;

2) *arvo-osuusjärjestelmällä* tietojärjestelmäkokonaisuutta, joka muodostuu arvo-osuustileistä annetussa laissa (827/1991) tarkoitetuista arvo-osuustileistä ja niihin liittyvistä luetteloista;

3) *ulkomaisella arvo-osuusjärjestelmällä* ETA-alueen tai kolmannen maan arvo-osuusjärjestelmää vastaavaa järjestelmää;

4) *arvo-osuusrekisterillä* arvo-osuustileistä, arvo-osuustileille kirjatuihin arvo-osuuksista sekä arvo-osuustileihin ja arvo-osuuksiin kohdistuvista oikeuksista ja velvollisuuksista arvopaperikeskuksessa Suomessa pidettävää rekisteriä;

5) *arvopaperikeskuksella* suomalaista osakeyhtiötä, jolla on tämän lain mukainen toimilupa hoitaa arvopaperikeskuksen tehtäviä;

6) *ulkomaisella arvopaperikeskuksella* yhtiötä, joka on saanut EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaisen toimiluvan hoitaa arvopaperikeskuksen tehtäviä ETA-valtiossa tai joka on kolmannessa maassa toimiluvan saanut EU:n arvopaperikeskusasetuksen 25 artiklan mukaisesti tunnustettu arvopaperikeskus;

7) *keskusvastapuolella* markkinarakennetoimija-asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yhteisöä;

8) *selvitysosapuolella* yhteisöä, jolle on EU:n arvopaperikeskusasetuksen 2 artiklan 1 kohdan 19 ja 43 alakohdan nojalla myönnetty oikeus antaa rahoitusvälineitä koskevia kauppoja tai muita luovutuksia selvitysjärjestelmässä selvitettäväksi;

9) *selvitystoiminnalla* rahoitusvälineiden kaupasta johtuvien velvoitteiden määrittämistä tai EU:n arvopaperikeskusasetuksen 2 artiklan 1 kohdan 7 alakohdassa tarkoitettua velvoitteiden toteuttamista;

10) *tilinhoitajalla* arvopaperikeskuksen osapuolta, jolle arvopaperikeskus on myöntänyt oikeuden tehdä kirjauksia arvo-osuusrekisteriin;

11) *ulkoistamisella* arvopaperikeskuksen toimintaan liittyvää EU:n arvopaperikeskusasetuksen 19 ja 30 artiklassa tarkoitettua järjestelyä, jonka perusteella muu palvelun tarjoaja tuottaa arvopaperikeskukselle toiminnon tai palvelun, jonka arvopaperikeskus olisi muutoin itse suorittanut;

12) *ETA-valtiolla* Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota;

13) *hallintarekisteröinnin hoitajalla* arvo-osuustileistä annetun lain 16 §:ssä tarkoitettua kaupintatilin tilinhaltijaa taikka arvopaperikeskusta, tilinhoitajaa tai muuta arvo-osuustileistä annetun lain 5 a §:n 3 momentissa tarkoitettua yhteisöä, joka voi saada oikeuden toimia omaisuudenhoitotilin tilinhaltijana ja joka merkitään osakasluetteloon arvo-osuuden omistajan sijaan;

14) *osakasluettelolla* osakeyhtiölain 3 luvun 15 §:n 1 momentissa tarkoitettua luetteloa;

15) *osapuolella* EU:n arvopaperikeskusasetuksen 2 artiklan 1 kohdan 19 alakohdan mukaisesti osallistujaa.

4 §

Viranomaisten välinen tietojenvaihto

Valtiovarainministeriön, Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan on vaihdettava tietoja tässä laissa ja EU:n arvopaperikeskusasetuksessa tarkoitettujen viranomaistehtävänsä hoitamiseksi. Tietojen luovuttamisesta Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle, Euroopan järjestelmä-riskikomitealle ja toisen ETA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 50 §:ssä.

II OSA

ARVOPAPERIKESKUKSEN, KESKUSVASTAPUOLEN, SELVITYSOSAPUOLEN JA TILINHOITAJAN TOIMINTA

2 luku

Arvopaperikeskuksen toimilupa, omistajat, hallinto ja toiminta sekä keskusvastapuoli

1 §

Arvopaperikeskuksen toiminnan luvanvaraisuus ja arvopaperikeskuksen kotipaikka

Arvopaperikeskuksen toimintaa tai selvitysjärjestelmän ylläpitoa ei saa harjoittaa ilman valtiovarainministeriön myöntämää toimilupaa. Arvopaperikeskuksen velvollisuudesta ylläpitää selvitysjärjestelmää säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 2 artiklan 1 kohdan 1 alakohdassa.

Arvopaperikeskuksen kotipaikan on sijaittava Suomessa.

Ulkomaisen arvopaperikeskuksen oikeudesta tarjota palveluja Suomessa ja Suomessa toimiluvan saaneen arvopaperikeskuksen oikeudesta tarjota palveluja ulkomailla säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 23 ja 25 artiklassa.

2 §

Toimilupahakemus

Toimilupahakemuksesta ja siihen liitettävästä toiminnan kuvauksesta säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 16 ja 17 artiklassa.

Toimilupahakemukseen on lisäksi liitettävä riittävät selvitykset selvitystoiminnassa mahdollisesti syntyvien tappioiden jakamisesta sekä tappionvaaran kattamisesta. Arvopaperikeskus saa selvitystoiminnan lisäksi toimia selvitysosapuolena toimiluvassa määrättyin edellytyksin.

3 §

Toimiluvan myöntäminen ja peruuttaminen

Toimiluvan myöntämisen edellytyksistä ja toimiluvan peruuttamisesta säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 16 ja 20 artiklassa.

4 §

Toimilupapäätös ja arvopaperikeskuksen toiminnan aloittaminen

Toimilupaa koskevan hakemuksen ratkaisemisesta säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 17 artiklassa. Valituksen tekemisestä sillä perusteella, että päätöstä ei ole annettu säädettyssä määräajassa, säädetään tämän lain 8 luvun 8 §:n 2 momentissa.

Valtiovarainministeriön on ennen asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto.

Valtiovarainministeriöllä on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan arvopaperikeskuksen liiketoimintaa koskevia, EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen B ja C jakson oheispalveluja koskevia, valvonnan tai rahoitusmarkkinoiden vakauden kannalta välttämättömiä rajoituksia ja ehtoja.

Arvopaperikeskus voi aloittaa toimintansa, jollei toimiluvan ehdoista muuta johdu, välittömästi sen jälkeen, kun toimilupa on myönnetty ja arvopaperikeskuksen säännöt on vahvistettu. Jos toimilupa myönnetään perustettavalle yhtiölle, toiminta voidaan aloittaa, kun arvopaperikeskus on rekisteröity.

5 §

Toimilupa eurooppayhtiölle

Toimilupa arvopaperikeskuksen toiminnan harjoittamiseen on myönnettävä myös sellaiselle muussa ETA-valtiossa vastaavan luvan saaneelle eurooppayhtiön (SE) säännöistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2157/2001, jäljempänä *eurooppayhtiöasetus*, tarkoitetulle eurooppayhtiölle, joka aikoo siirtää kotipaikkansa Suomeen mainitun asetuksen 8 artiklan mukaisesti. Valtiovarainministeriön on pyydettävä lupahakemuksesta kyseisen valtion arvopaperimarkkinoita valvovan viranomaisen lausunto. Kotipaikan siirtoa ei saa rekisteröidä ennen kuin toimilupa on annettu. Sama koskee eurooppayhtiön perustamista sulautumalla siten, että vastaanottava yhtiö, jonka kotipaikka on toisessa valtiossa, rekisteröidään eurooppayhtiönä Suomessa.

6 §

Arvopaperikeskuksen johtaminen ja merkittävien omistajien luotettavuus

Arvopaperikeskuksen johtamisesta ja merkittävien omistajien luotettavuudesta säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 27 artiklassa.

7 §

Taloudelliset toimintaedellytykset ja osakkeiden hankinta

Arvopaperikeskuksen taloudellisista toimintaedellytyksistä ja arvopaperikeskuksen osakkeiden hankinnasta säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 47 artiklassa sekä 27 artiklan 7 kohdassa.

Mitä 1 momentissa viitatuissa säännöksissä säädetään arvopaperikeskuksen osakkeiden hankinnasta, sovelletaan myös yhteisöön, jolla on arvopaperimarkkinalain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitulla tavalla määräysvalta arvopaperikeskuksessa (*arvopaperikeskuksen omistusyhteisö*).

8 §

Arvopaperikeskuksen kotipaikan siirto Euroopan talousalueella

Jos arvopaperikeskus aikoo siirtää kotipaikkansa toiseen ETA-valtioon eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklan mukaisesti, arvopaperikeskuksen on lähetettävä Finanssivalvonnalle jäljennös eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua siirtosuunnitelmasta ja 3 kohdassa tarkoitettua selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun arvopaperikeskus on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain (742/2004) 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että arvopaperikeskus ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

9 §

Arvopaperikeskuksen osallistuminen sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella

Jos arvopaperikeskus osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa tai osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:n 4 momentissa taikka jakautumista koskevaa osakeyhtiölain 17 luvun 25 §:n 4 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen luvan myöntämistä, että arvopaperikeskus ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista, jakautumista tai eurooppayhtiön perustamiseen liittyvää kotipaikan siirtoa.

10 §

Arvopaperikeskuksen toiminnan järjestäminen

Arvopaperikeskuksen toiminnan järjestämisestä säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 26 artiklassa.

Sen lisäksi mitä 26 artiklassa säädetään eturistiriitojen tunnistamisesta, arvopaperikeskuksen on otettava erityisesti huomioon eturistiriitatilanteet, jotka voivat vaikuttaa arvopaperikeskukselle tämän luvun 16 §:ssä säädetyn valvontatehtävän luotettavaan hoitamiseen.

Arvopaperikeskuksen hoitaessa sille tässä laissa säädettyjä tehtäviä sen toimintaan ei sovelleta hallintolakia (434/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), kielilakia (423/2003) eikä saamen kielilakia (1086/2003). Arvopaperikeskuksen

hallintoelimen jäsenen tai arvopaperikeskuksen palveluksessa olevaan ei tällöin sovelleta myöskään rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

11 §

Arvopaperikeskuksen tehtävät

Arvopaperikeskus ylläpitää tässä laissa tarkoitettua arvo-osuusjärjestelmää.

Arvopaperikeskuksen ydin- ja oheispalveluista säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen A—C jaksossa.

Jos arvopaperikeskus harjoittaa EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen C jaksossa tarkoitettua toimintaa, arvopaperikeskuksella on oltava luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) mukainen toimilupa.

12 §

Selvitystoiminnan turvaaminen

Arvopaperikeskuksen on jatkuvasti katettava selvitystoiminnassa syntyvät vastuunsa selvitysosaapuolilta vaadittavilla vakuuksilla.

Arvopaperikeskuksella on oltava selvitysrahasto, jos selvitystoiminnassa nettoutetaan arvopaperien toimitus- tai maksuvelvoitteita eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetussa laissa (1084/1999) tarkoitettulla tavalla. Selvitysrahastoa saadaan käyttää selvitystoiminnasta aiheutuvien tappioiden kattamiseen sekä arvopaperikeskuksen tai selvitysosaapuolen selvitystoiminnasta johtuvan velvoitteen täyttämiseen, jollei arvopaperikeskus tai selvitysosaapuoli itse täytä velvoitetta. Selvitysrahastoon suorittavat maksuja ne selvitysosaapuolet, jotka osallistuvat nettoutukseen. Selvitysrahaston hallintoon, sääntöihin, varojen hallintaan sekä tuoton ja varojen palautukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään arvopaperikeskuksen kirjausrahastosta, sen säännöistä, varojen hallinnasta sekä tuoton ja varojen palautuksesta. Rahasto saadaan kirjata arvopaperikeskuksen taseeseen erilliseksi oman pääoman eräksi. Selvitysrahastoon on siirrettävä varoja siten kuin rahaston ja arvopaperikeskuksen säännöissä määrätään tai, jos rahasto on kirjattu arvopaperikeskuksen taseeseen, yhtiöjärjestyksessä määrätään. Arvopaperikeskuksen yhtiökokous voi päättää, että tietty määrä taseen osoittamasta vapaasta omasta pääomasta on siirrettävä selvitysrahastoon. Arvopaperikeskuksen säännöissä voidaan lisäksi määrätä, että selvitysosaapuolten on maksettava kartutusmaksuja selvitysrahastoon. Selvitysrahaston varoja voidaan palauttaa selvitysosaapuolille tai käyttää voitonjakoon vain Finanssivalvonnan luvalla tai arvopaperikeskuksen purkautuessa.

Arvopaperikeskus voi toimintansa turvaamiseksi tehdä selvitysosaapuolten kanssa sopimuksen selvitystoiminnassa mahdollisesti syntyvien tappioiden jakamisesta. Selvitysosaapuolen vastuu voidaan sopimuksessa rajoittaa koskemaan vain osaa selvitystoiminnasta. Selvitysosaapuolen vastuulle voidaan asettaa enimmäismäärä.

Sopimukselle on haettava valtiovarainministeriön vahvistus. Ennen sopimuksen vahvistamista ministeriön on pyydettävä asiasta lausunto Suomen Pankilta ja Finanssivalvonnalta. Selvitysosaapuoli voi korvata tappionjakosopimuksen sitoutumisen osaksi tai kokonaan hankkimalla selvitystoimintaa turvaavan vakuutuksen tai takauksen.

Arvopaperikeskuksen omien varojen, mahdollisen tappionjakosopimuksen, selvitysrahaston sekä arvopaperikeskuksen hyväksi asetettujen vakuuksien, otettujen vakuutusten, annettujen takausten sekä muiden selvitystoimintaa turvaavien ennalta toteutettujen toimenpiteiden on yhdessä oltava riittävät varmistamaan selvitystoiminnan luotettavuus.

13 §

Kansainvälinen yhteistoiminta

EU:n arvopaperikeskusasetuksen 48, 50, 51 ja 53 artiklassa säädettyjen arvopaperikeskuksen ja toisen markkinainfrastruktuurin välisten linkkien lisäksi arvopaperikeskus toimii yhteistyössä arvopaperien talletuslaitosten ja säilytisyhteisöjen kanssa.

Arvopaperikeskus pitää kansainvälisen yhteistoiminnan edellyttämät tilit ja luettelot arvo-osuusrekisterissä. Yhteistoiminnasta määrätään arvopaperikeskuksen säännöissä.

14 §

Arvopaperikeskuksen sidonnaisuus

Arvopaperikeskuksen ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidonnaisuus ei saa estää arvopaperikeskuksen tehokasta valvontaa. Tehokasta valvontaa eivät myöskään saa estää tällaisessa sidonnaisuussuhteessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat kolmannen maan säännökset ja hallinnolliset määräykset.

Toimiluvan myöntämisen jälkeen toimilupahakemuksessa ilmoitetuissa sidonnaisuutta koskevista tiedoista tapahtuneet muutokset on välittömästi ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

Merkittävällä sidonnaisuudella tarkoitetaan tässä pykälässä, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 luvun 12 §:ssä säädetään.

15 §

Arvopaperikeskuksen varautuminen

Arvopaperikeskuksen tulee varmistaa arvo-osuusjärjestelmässä olevien tietojen säilyttäminen mahdollisimman häiriöttömästi myös poikkeusoloissa Suomessa olevilla riittäväillä tietojärjestelmillä tai muilla keskeytymättömän toiminnan kannalta riittäväillä järjestelyillä sekä osallistumalla rahoitusmarkkinoiden valmiussuunnitteluun, valmistelemalla etukäteen poikkeusoloissa tapahtuvaa toimintaa ja muilla vastaavilla toimenpiteillä.

Jos 1 momentin vaatimukset edellyttävät sellaisia toimenpiteitä, jotka selvästi poikkeavat tavanomaisena pidettävästä arvopaperikeskuksen toiminnasta ja joista aiheutuu olennaisia lisäkustannuksia, tällaiset kustannukset voidaan korvata huoltovarmuuden turvaamisesta annetussa laissa (1390/1992) tarkoitettusta huoltovarmuusrahastosta.

16 §

Arvopaperikeskuksen valvontatehtävä

Arvopaperikeskuksen on järjestettävä riittävä ja luotettava valvonta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä arvopaperikeskuksen sääntöjen noudattamisen turvaamiseksi arvo-osuusjärjestelmässä ja selvitystoiminnassa.

Arvopaperikeskuksen on saatettava Finanssivalvonnan tietoon menettely, joka on ilmeisesti vastoin 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka arvopaperikeskuksen sääntöjä, jollei menettelyä viipymättä oikaista tai asiointi muutoin korjaannu. Jos säännöksiä, määräyksiä tai sääntöjä on rikottu olennaisesti tai toistuvasti, ilmoitus on kuitenkin tehtävä aina.

Tilinhoitajien ja muiden arvopaperikeskuksen palveluja käyttävien on pyynnöstä annettava arvopaperikeskukselle tämän pykälän mukaisen valvontavelvollisuuden täyttämiseksi tarvittavat yksilöidyt tiedot.

17 §

Arvopaperikeskuksen toimintojen ulkoistaminen

Arvopaperikeskuksen toimintojen ulkoistamisesta säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 19 ja 30 artiklassa.

18 §

Arvopaperikeskuksen säännöt

Arvopaperikeskuksen säännöistä säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 26 artiklan 4 kohdassa sekä 43 artiklassa.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa mainituissa säännöksissä säädetään, säännöissä on oltava määräykset ainakin:

1) arvopaperikeskuksen, tilinhoitajien ja selvitysosapuolen keskinäistä tiedonvaihtoa koskevista säännöistä ja periaatteista sekä arvo-osuuksien ja oikeudenhaltijoiden yksilöimisessä käytettävistä tunnuksista ja muista arvo-osuusjärjestelmän edellyttämistä yhteisistä käytännöistä;

2) tilinhoitajien ja selvitysosapuolten vähimmäisaukioloajoista;

3) kirjaustoiminnassa tapahtuneiden virheiden ja epäselvyyksien selvityksessä noudatettava menettelystä;

4) tilinhoitajien toiminnassa noudatettavista tieto- ja rekisteriturvallisuuden edellyttämistä menettelytavoista sekä tilinhoitajien tekemiä päätöksiä koskevien asiakirjojen tai niiden jäljennösten säilyttämisestä;

5) tilinhoitajan ja selvitysosapuolen oikeuksien myöntämisestä ja sitä haettaessa edellytettävistä tiedoista;

6) miten ja millä perusteilla tilinhoitajaksi ja selvitysosapuoleksi hyväksyminen ja oikeuksien peruuttaminen tapahtuu;

7) arvopaperikeskukselle lain mukaan kuuluvien valvontatehtävien hoitamisesta;

8) sääntöjä täydentävien päätösten antamista koskevan toimivallan jakautumisesta hallituksen ja toimitusjohtajan välillä;

9) sääntöjen muuttamisesta ja muutoksesta ilmoittamisesta;

10) millaisia arvopaperikauppoja tai muita luovutuksia otetaan selvitystoiminnan kohteeksi;

11) miten ja milloin selvitystoiminta järjestetään;

12) miten arvopaperikaupasta tai muusta luovutuksesta johtuvat velvoitteet määritetään selvitystoiminnassa;

13) ajankohta, jolloin 12 kohdassa tarkoitettu velvoite katsotaan ilmoitetuksi selvitettäväksi;

14) millä tavalla arvopaperikeskus vastaa 12 kohdassa tarkoitettujen velvoitteiden täyttämistä;

15) miten 12 kohdassa tarkoitettut velvoitteet on täytettävä;

16) miten arvopaperikeskuksen maksuvalmius turvataan;

17) miten 12 §:ssä tarkoitettut selvitystoimintaa turvaavat vakuudet asetetaan;

18) miten selvitystoiminnasta aiheutuva tappionvaara katetaan;

19) miten selvitystoiminta järjestetään häiriötilanteissa tai silloin, jos selvitysosapuoli laiminlyö selvitystoimintaan kuuluvia velvoitteitaan;

20) miten selvitysosapuolet vastaavat selvitystoiminnasta;

21) mitä erityisiä vaatimuksia asetetaan sellaiselle yhteisölle, joka toimii asiamiehenä selvitysosapuolen lukuun;

22) millaisia tarkempia vaatimuksia asetetaan sellaiselle yhteisölle, jonka määrittämät arvopaperikaupoista johtuvat velvoitteet toteutetaan selvitysjärjestelmässä;

23) miten arvopaperikeskus voi harjoittaa arvopaperien lainaus- ja takaisinostosopimusten selvitystoimintaa tai nettouttaa sen toiminnassa velvoitteita eräistä arvopaperi- ja valuuttakauppan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetun lain mukaisesti;

24) minkä valtion lakia selvitystoimintaan sovelletaan.

19 §

Arvopaperikeskuksen sääntöjen vahvistaminen

Arvopaperikeskuksen säännöt vahvistaa hakemuksesta valtiovarainministeriö. Säännöt on vahvistettava, jos ne ovat tämän lain mukaiset ja jos saadun selvityksen perusteella voidaan pitää todennäköisenä, että ne turvaavat arvopaperikeskus- ja selvitystoiminnan luotettavan järjestämisen sekä arvo-osuusjärjestelmän ylläpidon.

Hakemus on ratkaistava kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Päätös on kuitenkin aina tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Valtiovarainministeriön on ennen sääntöjen vahvistamista pyydettävä hakemuksesta Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto. Jos Suomen Pankin lausunto on pankin lakisääteisiin tehtäviin kuuluvissa kysymyksissä kielteinen, sääntöjä ei tule tältä osin vahvistaa.

Valtiovarainministeriö voi arvo-osuusjärjestelmää ja selvitystoimintaa kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä määrätä vahvistamissaan säännöissä olevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi. Valtiovarainministeriön on ennen määräyksen antamista pyydettävä asiassa Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto.

Jos tärkeä yleinen etu vaatii selvitystoiminnan järjestämistä eikä selvitystoimintaa koskevia sääntöjä tai niiden muutosta ole hakemuksen hylkäämisen takia tai muusta syystä vahvistettu, valtiovarainministeriö voi määrätä selvitystoiminnan järjestämisestä.

Tilinhoitajan ja selvitysosapuolen on sitouduttava noudattamaan arvopaperikeskuksen sääntöjä. Arvo-osuuden liikkeeseenlaskijan on sitouduttava noudattamaan arvopaperikeskuksen sääntöjä ennen kuin arvo-osuus voidaan liittää liikkeeseenlaskijan hakemuksesta arvo-osuusjärjestelmään.

20 §

Arvopaperikeskuksen palveluista perittävät maksut

Arvopaperikeskuksen palveluista perittävistä maksuista säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 34 artiklassa.

21 §

Henkilökohtaiset liiketoimet

Arvopaperikeskuksen on riittävin toimenpitein pyrittävä estämään arvopaperikeskuksessa vaikuttavassa asemassa olevan henkilön ryhtyminen henkilökohtaisiin liiketoiimiin, jos siitä voi aiheutua eturistiriita taikka jos kyseisellä henkilöllä on arvopaperimarkkina-alaissa tarkoitet-

tua sisäpiirintietoa taikka liikkeeseenlaskijoita tai selvitysosapuolia tai niiden liiketoimia koskevaa luottamuksellista tietoa. Tällaisen tiedon luottamuksellisuus on pyrittävä turvaamaan.

Arvopaperikeskuksen on säilytettävä tiedot henkilökohtaisista liiketoimista. Arvopaperikeskuksen on vuosittain toimitettava Finanssivalvonnalle selvitys siitä, miten arvopaperikeskus on valvonut henkilökohtaisia liiketoimia koskevien säännösten, määräysten ja arvopaperikeskuksen sisäisten ohjeiden noudattamista, ja siitä, mihin toimenpiteisiin arvopaperikeskus on ryhtynyt, jos sanottuja säännöksiä, määräyksiä tai ohjeita ei ole noudatettu.

Arvopaperikeskuksessa vaikuttavassa asemassa olevaan ja tämän henkilökohtaisiin liiketoimiin sovelletaan, mitä sijoituspalvelulain 7 luvun 11 §:ssä säädetään sijoituspalveluyrityksessä vaikuttavassa asemassa olevasta ja tämän henkilökohtaisista liiketoimistaan.

22 §

Velvollisuus tehdä sisäpiiri-ilmoitus

Arvopaperikeskuksen sisäpiiriläisen on ilmoitettava säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa olevia osakkeita ja sellaisia rahoitusvälineitä, joiden arvo määräytyy kyseisten osakkeiden perusteella, koskevat tiedot 24 §:ssä tarkoitettuun arvopaperikeskuksen sisäpiirirekisteriin siten kuin 23 §:ssä säädetään, jäljempänä *sisäpiiri-ilmoitus*.

Arvopaperikeskuksen *sisäpiiriläisellä* tarkoitetaan:

1) arvopaperikeskuksen hallituksen ja hallituneuvoston jäsentä ja varajäsentä, toimitusjohtajaa ja toimitusjohtajan varamiestä sekä tilintarkastajaa, varatilintarkastajaa ja tilintarkastusyhteisön toimihenkilöä, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta;

2) arvopaperikeskuksen palveluksessa olevaa muuta henkilöä, joka asemansa tai tehtäviensä johdosta saa säännöllisesti haltuunsa 1 momentissa tarkoitettuja osakkeita tai rahoitusvälineitä koskevaa sisäpiiritietoa.

23 §

Sisäpiiri-ilmoitus

Arvopaperikeskuksen sisäpiiriläisen on tehtävä sisäpiiri-ilmoitus neljäntoista päivän kuluessa siitä, kun hänet on nimitetty 22 §:n 2 momentissa tarkoitettuun tehtäväänsä.

Sisäpiiri-ilmoituksessa on mainittava:

1) vajaavaltainen, jonka edunvalvoja sisäpiiriläinen on;

2) yhteisö tai säätiö, jossa sisäpiiriläisellä tai 1 kohdassa tarkoitettulla vajaavaltaisella on suoraan tai välillisesti määräysvalta;

3) omistamansa sekä 1 kohdassa tarkoitettun vajaavaltaisen ja 2 kohdassa tarkoitettun yhteisön tai säätiön omistamat säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa olevat osakkeet ja sellaiset rahoitusvälineet, joiden arvo määräytyy kyseisten osakkeiden perusteella.

Sisäpiiriläisen on tehtävässä ollessaan seitsemän päivän kuluessa ilmoitettava arvopaperikeskukselle:

1) 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetuilla osakkeilla ja rahoitusvälineillä tehdyt hankinnat ja luovutukset, kun omistuksen muutos on vähintään 5 000 euroa;

2) muut tässä pykälässä tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuvat muutokset.

Edellä 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja tietoja ei tarvitse ilmoittaa siltä osin kuin ne koskevat asunto-osakeyhtiötä, asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 28 luvun 2 §:ssä tarkoitettua

keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä, aatteellista tai taloudellista yhdistystä taikka voittoa tavoittelematonta yhteisöä. Jos yhteisö käy säännöllisesti kauppaa rahoitusvälineellä, sitä koskevat tiedot on kuitenkin ilmoitettava.

Ilmoitukseen on sisällytettävä asianomaisen henkilön, yhteisön tai säätiön yksilöimiseksi tarvittavat tiedot sekä osakkeita ja muita rahoitusvälineitä koskevat tiedot.

Jos 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetut osakkeet tai rahoitusvälineet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, arvopaperikeskus voi järjestää menettelyn, jossa tiedot saadaan arvo-osuusjärjestelmästä. Tällöin erillistä ilmoitusta ei tarvitse tehdä.

24 §

Arvopaperikeskuksen sisäpiirirekisteri

Arvopaperikeskuksen on pidettävä 23 §:ssä tarkoitetuista sisäpiiri-ilmoituksista rekisteriä (*arvopaperikeskuksen sisäpiirirekisteri*), josta ilmenevät kunkin sisäpiiriläisen kohdalla sisäpiiriläisen, 23 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun vajaanlaisen ja 2 kohdassa tarkoitetun yhteisön tai säätiön omistamat sanotussa momentissa tarkoitetut osakkeet ja rahoitusvälineet sekä eriteltyinä hankinnat ja luovutukset.

Jos ilmoitukset tehdään 23 §:n 6 momentin mukaisesti, arvopaperikeskuksen sisäpiirirekisteri voidaan tältä osin muodostaa arvo-osuusjärjestelmästä saatavista tiedoista.

Arvopaperikeskuksen sisäpiirirekisterin ylläpito on järjestettävä luotettavalla tavalla. Rekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä viisi vuotta tiedon merkitsemisestä. Jokaisella on oikeus saada kulujen korvaamista vastaan otteita ja jäljennöksiä rekisterin tiedoista. Luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite sekä muun luonnollisen henkilön kuin sisäpiiriläisen nimi eivät kuitenkaan ole julkisia.

Arvopaperikeskuksen on vuosittain toimitettava Finanssivalvonnalle selvitys sisäpiirirekisterin ylläpidon järjestämisestä, arvopaperikeskuksen sisäpiiriläisten ilmoitusvelvollisuuden valvonnasta ja siitä, mihin toimenpiteisiin arvopaperikeskus on ryhtynyt, jos sisäpiiri-ilmoitusta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai arvopaperikeskuksen sisäisiä ohjeita ei ole noudatettu.

25 §

Tilintarkastus

EU:n arvopaperikeskusasetuksen 26 artiklan 6 kohdassa säädetään arvopaperikeskuksen tilintarkastuksesta. Sen lisäksi mitä 26 artiklassa säädetään, arvopaperikeskuksen tilintarkastajista vähintään yhden on oltava tilintarkastuslain (1141/2015) 1 luvun 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettu KHT-tilintarkastaja tai mainitun pykälän 5 kohdassa tarkoitettu tilintarkastusyhteisö.

26 §

Finanssivalvonnan määräystenantovaltuudet

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä eturistiriitojen tunnistamisesta ja ehkäisemisestä arvopaperikeskuksen 16 §:ssä säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi.

Finanssivalvonta voi antaa lisäksi tarkempia määräyksiä 21 §:n 1 momentissa tarkoitetuista liiketoimista ja 2 momentissa tarkoitetusta selvityksestä ja sen toimittamisesta Finanssivalvonnalle, 22 §:ssä tarkoitetun sisäpiiri-ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta, 24 §:ssä tarkoite-

tun arvopaperikeskuksen sisäpiirirekisterin sisällöstä ja tietojen merkintätavasta sekä 24 §:n 4 momentissa tarkoitettusta selvityksestä ja sen toimittamisesta Finanssivalvonnalle. Määräysten on soveltuvin osin vastattava sijoituspalvelulain 7 luvun 23 §:n 1 momentin 5 kohdan ja mainitun pykälän 2 momentin nojalla sijoituspalveluyrityksille annettavia määräyksiä.

27 §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Arvopaperikeskuksella on oltava menettelytavat, joita noudattamalla arvopaperikeskuksen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa arvopaperikeskuksen sisällä riippumattoman kanavan kautta arvopaperikeskusta koskevien säännösten epäilystä rikkomisesta. Ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön henkilötiedot ovat salassa pidettäviä, jollei laissa toisin säädetä.

Arvopaperikeskuksen on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettut tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen säilyttämisen tarpeellisuuden tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä henkilöllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin. Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen, rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden.

Arvopaperikeskuksen tulee toteuttaa asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet ilmoitusten tekijöiden suojelemiseksi.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä arvopaperikeskuksessa.

28 §

Keskusvastapuolen toimilupa ja valvonta

Suomalaisen keskusvastapuolen markkinarakennetoimija-asetuksen 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimilupaviranomainen on valtiovarainministeriö. Finanssivalvonnan asemasta keskusvastapuolen toimintaa valvovana toimivaltaisena viranomaisena säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 50 d §:ssä. Keskusvastapuolen toimiluvan myöntämisedellytyksistä ja -menettelyistä säädetään markkinarakennetoimija-asetuksen 14—21 artiklassa.

29 §

Keskusvastapuolen toiminta

Keskusvastapuolen toiminnasta säädetään markkinarakennetoimija-asetuksessa.

30 §

Sopimukset määräytösapuolen maksukyvyttömyyden varalta

Markkinarakennetoimija-asetuksen 48 artiklan mukaiset sopimukset keskusvastapuolen määräytösapuolen asiakkaille kuuluvan omaisuuden ja sopimusten siirtämisestä toiselle määri-

tysosapuolelle voidaan toteuttaa ensiksi mainittua määrätyösapuolta koskevan konkurssin, yrityksen saneerausmenettelyn, talletuspankin toiminnan väliaikaisen keskeyttämisen ja muun näihin verrattavan menettelyn estämättä.

31 §

Luvun säännösten soveltaminen keskusvastapuoleen

Mitä 19 §:ssä säädetään arvopaperikeskuksen sääntöjen vahvistamisesta, 21 §:ssä henkilökohtaisista liiketoimista, 22—24 §:ssä sisäpiiri-ilmoituksista ja sisäpiirirekisteristä, 25 §:n 2 momentissa tilintarkastuksesta sekä 26 §:ssä Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudesta, sovelletaan suomalaiseen keskusvastapuoleen.

3 luku

Selvityösapuoli ja tilinhoitaja

1 §

Selvityösapuolen oikeuksien myöntäminen

Selvityösapuolen oikeuksien myöntämisestä ja peruuttamisesta säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 33 artiklassa.

Arvopaperikeskuksen on myönnettävä selvityösapuolen oikeudet Suomen valtiolle, Suomen Pankille, pörssille sekä sellaiselle sijoituspalvelun tarjoajalle:

- 1) jolla on kiinteä toimipaikka Suomessa;
- 2) joka täyttää selvityösapuolelle tässä laissa, sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä sekä arvopaperikeskuksen selvitystoimintaa koskevissa säännöissä asetetut vaatimukset;
- 3) joka sitoutuu noudattamaan arvopaperikeskuksen sääntöjä;
- 4) jonka osallistuminen selvitystoimintaan ei ole omiaan vaarantamaan tämän toiminnan tai arvopaperikeskuksen muun toiminnan luotettavuutta; ja
- 5) jonka osakepääoma, osuuspääoma tai muu vastaava pääoma on vähintään 730 000 euroa.

Selvityösapuolen oikeudet on lisäksi myönnettävä:

1) sijoituspalvelun tarjoajalta Suomessa edellytettävää toimilupaa vastaavan toimiluvan viranomaiselta Euroopan talousalueella saaneelle ulkomaiselle sijoituspalvelun tarjoajalle, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa ja joka täyttää 1 momentin 2—5 kohdassa säädetyt edellytykset;

2) keskusvastapuolelle, joka täyttää 1 momentin 2—5 kohdassa säädetyt edellytykset; sekä

3) ulkomaiselle arvopaperikeskukselle.

Arvopaperikeskus voi valtiovarainministeriön määräämin ehdoin myöntää selvityösapuolen oikeudet myös muulle 1 momentin 2—5 kohdan edellytykset täyttävälle riittävän vakavaraiselle ja riskit hallitsevalle suomalaiselle tai ulkomaiselle yhteisölle. Valtiovarainministeriön määräämissä ehdoissa on edellytettävä, että hakijana oleva yhteisö toimittaa arvopaperikeskukselle niitä selvityksiä soveltuvin osin vastaavat selvitykset, jotka on sijoituspalvelulain 3 luvun 1 §:n ja sen nojalla annetun valtiovarainministeriön asetuksen mukaan liitettävä sijoituspalveluyrityksen toimilupaa koskevaan hakemukseen.

Valtiovarainministeriön on ennen ehtojen määräämistä koskevan 3 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä pyydettävä Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto.

2 §

Velvollisuus hakea selvitysosapuoleksi

Sellaisen keskusvastapuolen, jonka määrittämät arvopaperikaupoista johtuvat velvoitteet toteutetaan säännöllisesti arvopaperikeskuksen ylläpitämässä selvitysjärjestelmässä ja jonka toiminta voi muodostua rahoitusmarkkinoiden vakauden kannalta merkittäväksi, tulee hakea selvitysosapuolen oikeudet mainitussa arvopaperikeskuksessa.

3 §

Selvitysosapuolen aseman turvaaminen

Arvopaperikeskuksen on huolehdittava siitä, ettei selvitysosapuolille aiheudu arvopaperikeskuksen toiminnassa vaaraa tehdyn suorituksen menettämisestä ilman vastasuoritusta. Arvopaperikeskus ei saa täyttää kauppaan tai luovutukseen liittyvää velvoitetta selvitysosapuolelle varmistumatta siitä, että tämä on täyttänyt omat kauppaan tai luovutukseen liittyvät velvoitteensa.

Arvopaperikeskus saa selvitystoiminnan toteuttamiseksi avata omissa nimissään rahavarojen tilin Suomen Pankissa, ulkomaisessa keskuspankissa, talletuspankissa, ulkomaisessa luottolaitoksessa tai sen sivuliikkeessä siten, että tilille vastaanotetaan ja siltä maksetaan selvitysosapuolten ja näiden asiakkaiden suorituksia sekä selvitysosapuolille ja näiden asiakkaille tulevia suorituksia. Tällaisella tilillä olevat varat eivät kuulu arvopaperikeskukselle, ja ne on pidettävä arvopaperikeskuksen kirjanpidossa erillään arvopaperikeskuksen varoista. Arvopaperikeskuksen on pidettävä ajantasaisesti kirjaa siitä, kenelle tilillä olevat varat kuuluvat.

4 §

Selvitysosapuolen varmistamisvelvollisuus

Selvitysosapuolen on arvopaperien hallinnan siirroilla, asiakkaan rahavarojen säilyttämisellä sijoituspalvelulain 9 luvun 1 §:ssä tarkoitetulla tavalla, arvo-osuustileistä annetun lain 9 tai 16 §:n mukaisella kirjauksella tai muutoin riittävän huolellisesti varmistettava, että kaupasta tai muusta luovutuksesta johtuvat rahasuoritusta koskevat velvoitteet tai arvopaperien toimitusvelvoitteet voidaan täyttää arvopaperikeskuksen sääntöjen mukaisesti. Arvopaperikeskuksen säännöissä määrätään korvauksen suorittamisesta. Vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään 8 luvun 4 §:ssä.

5 §

Arvopaperikeskuksen ja selvitysosapuolen panttioikeus

Selvitysosapuolen selvitettäväksi antamaan arvopaperikauppaan liittyvien, arvopaperikeskuksen sääntöjen mukaisesti vahvistettujen velvoitteiden täyttämisen vakuudeksi on arvopaperikeskuksella panttioikeus arvo-osuuteen, joka on kaupan johdosta kirjattu arvopaperikeskuksen, selvitysosapuolen tai sijoituspalvelun tarjoajan lukuun pidettävälle, arvo-osuustileistä annetun lain 16 §:ssä tarkoitetulle kaupintatilille. Arvopaperikeskus saa panttioikeuden, jos se on suorittanut arvo-osuuksia koskevan maksun tai ottanut vastatakseen siitä.

Selvitysosapuolella on panttioikeus osapuolen omaan tai osapuolen edustaman sijoituspalvelun tarjoajan lukuun pidettävälle kaupintatilille kirjattuun asiakkaan arvo-osuuteen sitä koskevasta toimeksiannosta johtuvien velvoitteiden täyttämisen vakuudeksi, jos selvitysosapuoli on suorittanut arvo-osuuksia koskevan maksun.

Jos samoihin arvo-osuuksiin kohdistuu yhtäaikaisesti 1 ja 2 momentissa tarkoitettu panttioikeus, 1 momentin mukaisen oikeuden haltija saa suorituksen saatavastaan ennen 2 momentin mukaisen oikeuden haltijaa.

Jos panttina olevaa omaisuutta koskeva 1 tai 2 momentissa tarkoitettu velvoite laiminlyödään, pantinhaltija saa selvityksen toteuttamiseksi muuttaa panttiomaisuuden rahaksi. Jos panttina on säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena oleva arvopaperi tai rahoitusväline, arvopaperi tai rahoitusväline voidaan muuttaa rahaksi säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä. Rahaksi muuttamisessa voidaan myös muutoin poiketa pantinhaltijan oikeutta rajoittavista lainsäädännöksistä, jos poikkeaminen ei kohtuuttomasti vaaranna pantinomistajan, velallisen tai muiden velkojien etua. Rahaksimuuttamisoikeus on selvitysosapuolella myös, jos sijoituspalvelun tarjoaja, joka ei toimi selvitysosapuolena, jättää täyttämättä selvitettävästä kaupasta johtuvat velvoitteensa.

Mitä tässä pykälässä säädetään kaupintatilille kirjatusta arvo-osuudesta, sovelletaan myös sellaiseen myytyyn ja ostettuun arvopaperiin tai rahoitusvälineeseen, joka on luovutettu arvopaperikeskuksen tai selvitysosapuolen haltuun arvopaperikaupan tai rahoitusvälineen kaupan selvitystä varten.

6 §

Tilinhoitajan oikeuksien myöntäminen

Arvopaperikeskuksen on myönnettävä tilinhoitajan oikeudet Suomen valtiolle, Suomen Pankille, toisen ETA-valtion keskuspankille, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetuissa laissa (748/2012) tarkoitettulle pörssille, keskusvastapuolelle, ulkomaiselle arvopaperikeskukselle sekä sellaiselle sijoituspalvelun tarjoajalle ja selvitysosapuolelle:

- 1) jonka suunnittelema toiminta täyttää toiminnan edellyttämät tekniset vaatimukset;
- 2) jonka voidaan aikaisemman toimintansa perusteella tai muutoin perustellusti katsoa täyttävän tehtävässä tarvittavaa oikeudellista asiantuntemusta ja eettistä tasoa koskevat vaatimukset;
- 3) jonka suunnittelema toiminta ei vaaranna arvo-osuusjärjestelmän ja arvo-osuusrekisterin luotettavaa ja tarkoituksenmukaista toimintaa;
- 4) jonka osakepääoma, osuuspääoma tai muu vastaava pääoma on vähintään 730 000 euroa; ja
- 5) joka täyttää muut arvopaperikeskuksen säännöissä asetetut vaatimukset.

Arvopaperikeskuksen on lisäksi myönnettävä tilinhoitajan oikeudet sijoituspalvelun tarjoajalta Suomessa edellytettävää toimilupaa vastaavan toimiluvan toisen ETA-valtion viranomaiselta saaneelle ulkomaiselle sijoituspalvelun tarjoajalle, joka täyttää 1 momentissa säädetty vaatimukset.

Arvopaperikeskus saa myöntää tilinhoitajan oikeudet yhteisölle, joka toimii muiden lukuun ja joka täyttää 1 momentissa säädetty vaatimukset. Tilinhoitaja voi ulkoistaa toimintaansa myös sellaiselle yhteisölle, joka ei ole tässä pykälässä tarkoitettu tilinhoitaja.

Arvopaperikeskus saa myöntää tilinhoitajan oikeudet valtiovarainministeriön määräämin ehdoin muulle valtiolle, muun kuin ETA-valtion keskuspankille, 2 luvun 13 §:ssä tarkoitettulle yhteisölle sekä muulle sellaiselle ulkomaiselle yhteisölle, joka täyttää 1 momentissa säädetty vaatimukset.

Arvopaperikeskus saa myöntää tilinhoitajan oikeudet valtiovarainministeriön määräämin ehdoin myös muulle 1 momentin 1, 3 ja 5 kohdassa säädetty vaatimukset täyttävälle yhteisölle. Tällöin yhteisöllä on oikeus tehdä kirjauksia arvo-osuusrekisteriin ainoastaan omaan lu-

kuunsa. Valtiovarainministeriön on ennen ehtojen määrittämistä koskevan 3 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä pyydettävä Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto.

Edellä 4 ja 5 momentissa tarkoitetuissa valtiovarainministeriön määrittämässä ehdossa on edellytettävä, että tilinhoitajan oikeuksia hakevan yrityksen omistajia voidaan pitää luotettavina. Luotettavuuden arviointiin sovelletaan sijoituspalvelulain 3 luvun 4 §:ää.

7 §

Tilinhoitajan oikeuksien myöntämistä koskevan asian ratkaiseminen

Arvopaperikeskuksen on ratkaistava tilinhoitajan oikeuksia koskeva hakemus kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. Jos arvopaperikeskus tänä aikana pyytää hakijalta lisäselvitystä, sanottu määräaika lasketaan siitä päivästä, jona arvopaperikeskus vastaanottaa lisäselvityksen.

Tilinhoitajien oikeuksia myöntäessään arvopaperikeskuksen on noudatettava tasapuolisuutta.

Arvopaperikeskuksen on viipymättä annettava tilinhoitajan oikeuksia koskeva päätöksensä tiedoksi Finanssivalvonnalle. Tilinhoitajan oikeuksia hakevalla yhteisöllä on oikeus saattaa arvopaperikeskuksen päätös Finanssivalvonnan käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Finanssivalvonnan on ilmoitettava arvopaperikeskukselle asian saattamisesta Finanssivalvonnan käsiteltäväksi.

8 §

Tilinhoitajan oikeuksien peruuttaminen

Arvopaperikeskuksen on peruutettava tilinhoitajan oikeudet, jos tilinhoitaja ei enää täytä jotakin 6 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa säädetyistä edellytyksistä tai jos Finanssivalvonta arvo-osuusjärjestelmää kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi taikka muusta erityisen painavasta syystä niin päättää.

Arvopaperikeskus voi peruuttaa tilinhoitajan oikeudet kokonaan tai osittain, jos:

1) tilinhoitajan toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, tilinhoitajan oikeuksia koskevaan päätökseen sisältyviä ehtoja tai rajoituksia taikka arvopaperikeskuksen sääntöjä;

2) tilinhoitaja ei ole toiminut kuuteen kuukauteen;

3) tilinhoitajan toimintaa tai osaa siitä ei ole aloitettu 12 kuukauden kuluessa oikeuksien myöntämisestä; tai

4) oikeuksia haettaessa on annettu olennaisesti vääriä tai puutteellisia tietoja tilinhoitajan toiminnan kannalta keskeisistä seikoista.

Kun oikeudet on peruutettu, tilinhoitajan harjoittama kirjaustoiminta siirtyy viipymättä arvopaperikeskuksen hoitoon. Arvopaperikeskuksen on viipymättä huolehdittava tilinhoitajan kirjaustoiminnan lopettamisesta.

Arvopaperikeskuksen on annettava tilinhoitajan oikeuksien peruuttamista koskeva päätöksensä viipymättä tiedoksi Finanssivalvonnalle. Tilinhoitajalla, jonka oikeudet on peruutettu, on oikeus saattaa arvopaperikeskuksen päätös Finanssivalvonnan käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Arvopaperikeskuksen antama päätös, joka on saatettu Finanssivalvonnan käsiteltäväksi, on käsitelyyn saattamisesta huolimatta toistaiseksi voimassa, jollei Finanssivalvonta toisin määrää tai asiasta muualla toisin säädetä. Finanssivalvonnan on ilmoitettava arvopaperikeskukselle asian saattamisesta Finanssivalvonnan käsiteltäväksi.

9 §

Tilinhoitajan toiminnan rajoittaminen

Oikeuksien peruuttamisen asemesta arvopaperikeskus voi rajoittaa tilinhoitajan toimintaa, jos sitä voidaan pitää riittävänä toimenpiteenä.

Arvopaperikeskus voi rajoittaa määräajaksi tilinhoitajan toimintaa, jos tilinhoitajan toiminnassa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta tai jos on ilmeistä, että tilinhoitajan toiminta vaarantaa arvo-osuusjärjestelmän tai arvo-osuusrekisterin vakaata toimintaa tai sijoittajien etua.

Mitä 8 §:n 4 momentissa säädetään tilinhoitajan oikeuksien peruuttamista koskevasta päätöksestä, sovelletaan myös tilinhoitajan oikeuksien rajoittamista koskevaan päätökseen.

10 §

Arvopaperikeskus tilinhoitajana

Arvopaperikeskus voi toimia arvo-osuustilin tilinhoitajana.

11 §

Sijoituspalvelutoiminnan menettelytapasäännösten soveltaminen selvitysosapuoleen

Mitä sijoituspalvelulain 7 luvun 10 §:ssä säädetään eturistiriitatilanteiden hallinnasta ja 11 §:ssä henkilökohtaisista liiketoimista, 9 luvun 1 §:ssä sijoituspalveluyrityksen velvollisuudesta pitää asiakasvarat erillään sekä 10 luvun 7 §:ssä toimeksiantojen käsittelystä, sovelletaan myös selvitysosapuoleen.

Mitä arvopaperimarkkinalain 14 luvun 5 §:ssä säädetään markkinoiden väärinkäyttöön liittyvästä sijoituspalvelun tarjoajan ilmoitusvelvollisuudesta ja mitä sanotun lain 16 luvun 3 §:ssä säädetään vahingonkorvausvelvollisuudesta, sovelletaan myös selvitysosapuoleen.

12 §

Finanssivalvonnan määräystenantovaltuudet

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 11 §:n 1 momentissa:

- 1) tarkoitettujen eturistiriitatilanteiden hallintaan liittyvistä menettelytavoista;
- 2) tarkoitetuista henkilökohtaisista liiketoimista;
- 3) tarkoitettujen toimeksiantojen toteuttamisessa noudatettavasta menettelystä.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 3 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla arvopaperikeskuksen avaamilla tileillä olevien asiakasvarojen erillään pitämisestä ja asiakkaan aseman turvaamisesta selvitystoiminnassa sekä 11 §:n 2 momentissa tarkoitettujen markkinoiden väärinkäyttöön liittyvän ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta.

III OSA

ARVO-OSUUSJÄRJESTELMÄ

4 luku

Arvo-osuusjärjestelmä, hallintarekisteröinti sekä kirjaus- ja selvitysrahasto

1 §

Arvo-osuus

Arvo-osuudesta ei anneta osakekirjaa, velkakirjaa tai muuta sellaista oikeuden olemassaoloa ja sisältöä koskevaa arvopaperia. Arvo-osuuksia ei numeroida.

Mitä arvopaperista tässä tai muualla laissa säädetään, sovelletaan myös arvo-osuuteen.

2 §

Arvo-osuustilit

Arvo-osuudet sekä niihin kohdistuvat oikeudet ja rajoitukset on kirjattava arvo-osuustileille, joita pidetään arvo-osuusrekisterissä. Arvo-osuustileistä säädetään arvo-osuustileistä annetussa laissa.

Mitä arvopaperin antamisesta ja luovuttamisesta säädetään tässä tai muualla laissa, sovelletaan myös arvo-osuuden kirjaamiseen arvo-osuustilille.

3 §

Luettelot

Arvopaperikeskuksessa on pidettävä liikkeeseenlaskijoiden lukuun seuraavien arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien arvo-osuuksien omistajista liikkeeseenlaskijakohtaisia osakseluetteloita ja muita vastaavia omistajaluetteloita:

1) osake tai muu osuus yhteisön omaan pääomaan tai siihen liittyvä osinko-, korko- tai muu tuotto-oikeus taikka merkintäoikeus;

2) 1 kohdassa ja 2 momentin 1 kohdassa mainittujen oikeuksien yhdistelmä;

3) rahasto-osuus tai siihen rinnastettava yhteissijoitusyrityksen osuus.

Arvopaperikeskuksessa on pidettävä seuraavien arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien arvo-osuuksien omistajista luetteloita:

1) osuus joukkovelkakirjalainaan tai siihen rinnastuva velallisen sitoumus taikka mainittuun osuuteen tai sitoumukseen liittyvä korko- tai muu tuotto-oikeus;

2) 1 kohdassa ja 1 momentin 1 ja 2 kohdassa mainittuja oikeuksia koskeva osto- tai myyntioikeus;

3) muu kuin 1 tai 2 kohdassa mainittu oikeus, joka perustuu sopimukseen tai sitoumukseen.

Arvopaperikeskuksessa on myös pidettävä luetteloita 2 momentissa tarkoitettujen arvo-osuuksien lukumääristä.

4 §

Osakkeita koskevat omistajatiedot

Tilinhoitajalla ja hallintarekisteröinnin hoitajalla on oltava luotettava järjestely, jolla sen tietojärjestelmästä voidaan Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämän käyttöliittymän välityksellä hakea jokaisen saataville ajantasaiset omistajatiedot Suomen kansalaisten sekä suomalaisten yhteisöjen ja säätiöiden omistamista suomalaisen yhtiön liikkeeseen laskemista arvo-osuusjärjestelmään liitetystä osakkeista.

Jokaisen saatavilla pitää olla osakkeenomistajan nimi ja kotikunta sekä osakkeiden laji ja lukumäärä. Jos maistraatti on määrännyt väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n perusteella osakkeenomistajaa koskevien tietojen luovutusrajoituksesta ja rajoituksesta on ilmoitettu tilinhoitajalle tai hallintarekisteröinnin hoitajalle, osakkeen-omistajan kotikuntaa koskevaa tietoa ei saa luovuttaa.

Tilinhoitajan ja hallintarekisteröinnin hoitajan on toimitettava Finanssivalvonnalle kuvaus järjestelyn sisällöstä viimeistään kuusi kuukautta ennen järjestelyn käyttöönottoa.

Mitä 1—3 momentissa säädetään hallintarekisteröinnin hoitajasta ja arvo-osuusjärjestelmään liitetystä osakkeista, sovelletaan myös muuhun arvopaperitileistä annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun säilyttäjään ja ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään liitettyihin suomalaisen yhtiön osakkeisiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetun järjestelyn sisällöstä.

5 §

Hallintarekisteröinti

Jos arvo-osuus on kirjattu arvo-osuustileistä annetun lain 5 a §:ssä tarkoitetulle omaisuudenhoitotilille tai mainitun lain 16 §:ssä tarkoitetulle kaupintatilille, 3 §:ssä tarkoitettuun luetteloon on omistajan sijasta merkittävä hallintarekisteröinnin hoitaja. Luetteloon voidaan omistajan sijasta merkitä hallintarekisteröinnin hoitaja myös, jos arvo-osuuden omistaa ulkomaalainen tai ulkomainen yhteisö tai säätiö.

Hallintarekisteröinnin hoitajan on tehtävä arvo-osuuksien hallintarekisteröinnistä kirjallinen sopimus arvo-osuuden omistajan kanssa. Sopimuksessa on sovittava, että hallintarekisteröinnin hoitaja saa arvo-osuuden omistajaa, arvopapereille maksettavia tuottoja ja arvopaperikauppoja koskevat tiedot sekä muut hallintarekisteröinnin hoitajan sen toimintaa koskevan lainsäädännön perusteella tarvitsemat tiedot.

Hallintarekisteröityjen osakkeiden tai muiden 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen arvo-osuuksien nojalla ei voida käyttää muita omistajalle liikkeeseenlaskijaa kohtaan arvo-osuuden omistajana kuuluvia oikeuksia kuin oikeutta nostaa varoja, muuntaa tai vaihtaa arvo-osuus ja osallistua osake- tai muuhun arvo-osuusantiin.

6 §

Hallintarekisteröinnin hoitajan velvollisuus antaa tietoja viranomaisille

Hallintarekisteröinnin hoitajan on pyynnöstä ilmoitettava Finanssivalvonnalle ja muulle viranomaiselle sen lakisäätteisten tehtävien suorittamista varten arvo-osuusjärjestelmässä olevien arvo-osuuksista:

- 1) omistajan nimi;

- 2) henkilötunnus tai muu omistajan yksilöivä tunnus;
- 3) kuinka monta arvo-osuutta omistajalla on;
- 4) arvopapereille maksetut tuotot;
- 5) tiedot arvopaperikaupoista, jos hallintarekisteröinnin hoitaja on ollut arvopaperikauppojen välittäjä.

Hallintarekisteröinnin hoitaja vastaa 1 momentissa tarkoitettujen tietojen toimittamisesta aiheutuneista kustannuksista.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä tavasta, jolla tiedot arvo-osuuksien omistajasta ja tämän tunnistamiseksi tarpeellisista yhteystiedoista on ilmoitettava.

Finanssivalvonta voi rajoittaa tai kieltää liikkeeseenlaskijaa merkitsemästä hallintarekisteröinnin hoitajan osakasluetteloon, jos hallintarekisteröinnin hoitaja on toiminnassaan olennaisesti rikkonut lakia ja rajoitus tai kieltäminen on välttämätön arvopaperien omistajien edun tai rahoitusmarkkinoiden vakauden turvaamiseksi. Finanssivalvonta voi arvo-osuuden omistajien edun turvaamiseksi asettaa asiamiehen noudattaen Finanssivalvonnasta annetun lain 29 §:ää. Asiamies merkitään tällöin osakasluetteloon hallintarekisteröinnin hoitajaksi.

7 §

Kirjausrahasto

Tilinhoitajalle arvo-osuustileistä annetussa laissa säädetyn vahingonkorvausvastuun täyttämisen turvaamiseksi arvopaperikeskuksen hallituksen on perustettava rahasto (*kirjausrahasto*).

8 §

Toissijainen vastuu tilinhoitajan korvattavista vahingoista

Jos tilinhoitaja ei kykene täyttämään arvo-osuustileistä annetussa laissa säädettyä vahingonkorvausvelvollisuuttaan, vahingonkärsineellä on oikeus saada korvaus kirjausrahastosta. Kirjausrahastolla on tällöin oikeus periä maksamansa korvaus siltä, joka on korvauksen suorittamisesta vastuussa.

9 §

Vakuusmaksu

Tilinhoitajien on suoritettava kirjausrahastoon vakuusmaksuja. Kirjausrahaston säännöissä voidaan määrätä, että Suomen valtio, muu valtio, Suomen Pankki ja ulkomainen keskuspankki eivät ole velvollisia suorittamaan vakuusmaksuja. Vakuusmaksuja on kerättävä kirjausrahastoon siten, että kirjausrahaston pääoma on vähintään 0,0048 prosenttia arvo-osuusjärjestelmässä viiden viimeksi kuluneen vuoden aikana säilytettävänä olleiden arvo-osuuksien yhteenlasketun käyvän arvon keskiarvosta, kuitenkin vähintään 20 miljoonaa euroa.

Tilinhoitajien on suoritettava vakuusmaksuja siten, että kunkin maksuvelvollisen tilinhoitajan osuus maksuista vastaa kirjausrahaston säännöissä määriteltävällä tavalla sen osuutta kirjausrahastolla katettavista vastuista. Vakuusmaksujen on perustuttava arvo-osuusjärjestelmään tehtyjen kirjausten lukumäärään, näiden kirjausten euromäärään sekä säilytettävien arvo-osuuksien käypään arvoon. Maksun laskentaperusteen on oltava sama kullekin kirjausrahaston säännöissä määriteltävälle vakuusmaksuvelvollisten tilinhoitajien ryhmälle.

Edellä 1 momentista poiketen tilinhoitajan, joka tulee kirjausrahaston jäseneksi sen jälkeen, kun rahaston pääoma on kartutettu 1 momentissa säädettyyn vähimmäismäärään, on rahastoon liittyessään suoritettava vakuusmaksun ennakkona 1,5 prosenttia rahaston pääoman vähimmäismäärästä. Vakuusmaksun ennako luetaan tilinhoitajan hyväksi päätettäessä 10 §:n mukaisesti tilinhoitajan vakuusmaksun suuruudesta.

10 §

Kirjausrahaston vakuusmaksun määrääminen ja varainhallinta

Kirjausrahasto määrää puolivuositain rahaston säännöissä määrättyllä tavalla vakuusmaksuilla kerättävien kirjausrahaston varojen vähimmäismäärän ja kunkin maksuvelvollisen tilinhoitajan vakuusmaksun suuruuden.

Kirjausrahaston rahavarat on sijoitettava turvallisella ja kirjausrahaston maksuvalmiuden turvaavalla tavalla. Kirjausrahaston rahavaroista saatava tuotto on lisättävä kirjausrahaston pääomaan sen jälkeen, kun tuotosta on vähennetty rahaston hoidosta aiheutuvat välttämättömät hallintokulut. Kirjausrahaston rahavaroja ei saa sijoittaa kiinteistöihin tai sellaiseen osakkeeseen tai muuhun arvopaperiin, joka yksin tai yhdessä muiden arvopaperien kanssa tuottaa oikeuden hallita määrättyä huoneistoa tai kiinteistön osaa.

Vakuusmaksun suorittaneella tilinhoitajalla on kirjausrahaston säännöissä määrättävällä tavalla oikeus vaihtaa vakuusmaksuksi suoritettu omaisuuserä toiseen. Tällöin maksuvelvollisen osuus maksuista ei kuitenkaan saa vähentyä.

Jos kirjausrahaston pääoma vahingonkärsijälle suoritettuna korvauksen tai 17 §:n 2 momentissa tarkoitetun palautuksen seurauksena vähenee 9 §:n 1 momentissa säädettyä vähimmäispääomaa pienemmäksi, pääoma on kartutettava uudelleen vähimmäispääoman suuruiseksi kolmen kuukauden kuluessa korvauksen tai palautuksen maksamisesta.

Kirjausrahasto voi ottaa säännöissä määrättyllä tavalla luottoa, jos sen omat varat eivät riitä rahaston vastuiden kattamiseen.

11 §

Kirjausrahaston säännöt ja hallinto

Kirjausrahaston säännöt vahvistaa hakemuksesta valtiovarainministeriö. Valtiovarainministeriön on pyydettävä sääntöjen vahvistamisesta Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto.

Säännöissä on mainittava:

- 1) rahaston nimi ja kotipaikka;
- 2) rahaston kartuttamiseksi kerättävien vakuusmaksujen määräytymisperusteet;
- 3) menettely rahastoon kerättävien vakuusmaksujen kokonaismäärän kartuttamiseksi ja maksuvelvollisen tilinhoitajan vakuusmaksun suuruudesta päättämiseksi;
- 4) vakuusmaksuiksi käteisen rahan lisäksi hyväksyttävät omaisuuserät sekä näiden erien arvostusperiaatteet;
- 5) menettelytapa, jolla rahastosta suoritetaan korvauksia;
- 6) rahaston varojen sijoittamisen ja rahaston lainanoton pääperiaatteet;
- 7) perusteet rahaston vuotuisten tuottojen maksamiseksi ja rahaston varojen palauttamiseksi vakuusmaksuvelvolliselle tilinhoitajalle;
- 8) rahaston tilikausi;
- 9) hyväksytyjen tilintarkastajien tai tilintarkastusyhteisöjen lukumäärä, valintatapa ja toimikausi;

10) tapa, jolla sääntöjä muutetaan ja muutoksesta ilmoitetaan.
Rahastoa hoitaa arvopaperikeskuksen hallitus noudattaen rahaston säännöissä olevia määräyksiä sen hallinnosta.

12 §

Kirjausrahaston maksuvelvollisuus

Jos tilinhoitaja ei ole suorittanut sille arvo-osuustileistä annetun lain mukaan kuuluvaa vahingonkäräjien selvää ja riidatonta korvaussuamista, vahingonkäräjä voi ilmoittaa asiasta Finanssivalvonnalle.

Finanssivalvonnan on 21 päivän kuluessa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tai muutoin tiedon saatuaan päätettävä, onko kirjausrahaston suoritettava vahingonkäräjien saamiset. Suoritusvelvollisuuden määrittämisen edellytyksenä on, että 1 momentissa tarkoitetun saamisen suorittamatta jääminen on johtunut tilinhoitajan asettamisesta konkurssiin tai yrityssaneeraukseen tai sen muusta maksukyvyttömyydestä, joka ei Finanssivalvonnan arvion mukaan ole tilapäistä ja josta on saatu riittävä selvitys.

Finanssivalvonnan on annettava tieto 2 momentissa tarkoitetusta päätöksestään kirjausrahastolle, tilinhoitajalle, valtiovarainministeriölle ja arvopaperikeskukselle.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun Finanssivalvonnan päätöksen toteuttamiseksi ja yksittäisiä vahingonkäräjien koskevien korvauspäätösten tekemiseksi tilinhoitajan on tarvittaessa toimitettava kirjausrahastolle ja Finanssivalvonnalle tiedot kaikista tilille kirjattujen oikeuksien haltijoista ja heidän 1 momentissa tarkoitetuista saamisistaan.

13 §

Korvattavat saamiset

Samalle vahingonkäräjälle maksetaan kirjausrahaston varoista korvauksena vahingonkäräjien samalta tilinhoitajalta olevan korvaussuamisen määrä, kuitenkin enintään 25 000 euroa. Kirjausrahaston velvollisuus korvata samaan vahinkotapahtumaan liittyviä vahinkoja on enintään 10 miljoonaa euroa.

Luonnollisille henkilöille suoritetaan korvaus kirjausrahastosta ennen muita vahingonkäräjien.

Vahingonkäräjälle maksettava korvaus on laskettava sen päivän käyvän arvon mukaan, jona Finanssivalvonta teki 12 §:n 2 momentin mukaisen päätöksen tai jona tilinhoitaja asetettiin maksukyvyttömyysmenettelyyn, riippuen siitä kumpi päivä on aikaisempi. Korvaus maksetaan vahingonkäräjälle, jolla on täysimääräinen oikeus tilinhoitajan hallussa oleviin saamisiin. Jos maksettavalla korvauksella on useita yhteisöomistajia, otetaan kullekin yhteisöomistajalle kuuluva osuus huomioon laskettaessa vahingonkäräjälle maksettavaa korvausta.

Sellaisella rikoksella hankittuja varoja, josta vahingonkäräjä tai sen edustaja on tuomittu rangaistukseen rikoslain (39/1889) 32 luvun 6 §:n mukaisesti rahanpesusta, 7 §:n mukaisesti törkeästä rahanpesusta, 8 §:n mukaisesti salahankkeesta törkeän rahanpesun tekemiseksi, 9 §:n mukaisesti tuottamuksellisesta rahanpesusta tai 10 §:n mukaisesti rahanpesurikkomuksesta, ei voida korvata kirjausrahastosta.

14 §

Korvausten maksaminen

Kirjausrahaston on maksettava vahingonkärsijöiden saamiset ilman aiheetonta viivytystä, kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden kuluttua 12 §:n 2 momentissa tarkoitettua Finanssivalvonnan päätöksestä. Jos tilinhoitaja on ennen 12 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä asetettu selvitystilaan, yrityssaneeraukseen tai konkurssiin, määräaika lasketaan asettamispäätöksestä. Korvausvelalle on maksettava korkolain (633/1982) 4 §:n mukaista viivästyskorkoa siitä päivästä, jolloin Finanssivalvonta on tehnyt tämän lain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettun päätöksen.

Finanssivalvonta voi erityisestä syystä myöntää kirjausrahastolle lisää aikaa vahingonkärsijöiden saamisten maksamiseen enintään kolme kuukautta. Kirjausrahaston on kuitenkin saamastaan lisäajasta huolimatta maksettava korvaus viipymättä, jos korvauksen maksamisen viivästyminen olisi korvauksen saajan kannalta kohtuutonta.

Jos kirjausrahasto ei ole korvannut vahingonkärsijän saamista 1 tai 2 momentissa säädetyssä ajassa, vahingonkärsijälle on syntynyt saaminen, jota vahingonkärsijällä on oikeus vaatia kirjausrahastolta.

Jos vahingonkärsijä tai sen edustaja on syytteessä 13 §:n 4 momentissa mainitusta rikoksesta, kirjausrahasto voi 1 ja 2 momentin estämättä lykätä maksujen suorittamista tuomioistuimen asiassa tekemään päätökseen asti.

15 §

Kirjausrahaston tiedottamisvelvollisuus

Kirjausrahaston on annettava kirjallisesti tieto 12 §:n 2 momentissa tarkoitettua Finanssivalvonnan päätöksestä kaikille asianomaisen tilinhoitajan asiakkaille. Kirjausrahaston on lisäksi julkisella kuulutuksella ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin vahingonkärsijöiden on ryhdyttävä saamistensa turvaamiseksi. Kuulutus on julkaistava myös tilinhoitajan toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä toimialueen virallisilla kielillä.

Kirjausrahasto voi asettaa vähintään kuuden kuukauden määräajan, jonka kuluessa vahingonkärsijöiden on ryhdyttävä toimenpiteisiin saamistensa turvaamiseksi. Asetetun määräajan ylittämisen johdosta ei kuitenkaan voida kieltäytyä maksamasta korvausta vahingonkärsijälle, jolla on ollut pakottava este valvoa saamisoikeutensa toteuttamista.

16 §

Selvitysrahasto

Arvopaperikeskuksen velvollisuudesta perustaa selvitysrahasto säädetään 2 luvun 12 §:n 2 momentissa.

Kirjausrahasto ja selvitysrahasto voidaan valtiovarainministeriön luvalla järkevän ja tehokkaan varainhoidon edistämiseksi yhdistää yhdeksi rahastoksi. Yhdistäminen ei saa vähentää

arvopaperikeskuksen vastuunkantokykyä eikä eri rahastoihin vakuusmaksuja suorittavien yhteisöjen maksuvelvollisuus saa lisääntyä siitä, mikä se olisi silloin, kun rahastot ovat erillään.

17 §

Kirjausrahaston tuotto ja varojen palauttaminen

Vakuusmaksun suorittaneen tilinhoitajan osuus voidaan lukea tilinhoitajan varoiksi. Tilinhoitajalla ei kuitenkaan ole oikeutta vaatia osuuttaan kirjausrahastosta erotettavaksi itselleen eikä luovuttaa sitä toiselle muussa kuin 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa.

Jos maksuvelvollisuuden aiheuttava toiminta lopetetaan, kirjausrahaston on säännöissä määrättyllä tavalla pyynnöstä palautettava tilinhoitajalle se suhteellinen osuus rahaston määrästä, jonka se on suorittanut rahastoon. Palautus voidaan tehdä aikaisintaan, kun maksuvelvollisuuden aiheuttaneen toiminnan lopettamisesta on kulunut kolme vuotta.

Tilinhoitajan toiminnasta vahinkoa kärsineiden oikeudenhaltijoiden korvaussuorittamiset ovat kirjausrahaston suojan piirissä tilinhoitajan vakuusmaksujen palauttamiseen saakka. Palautettavaa osuutta ei lueta rahaston pääomaan eikä sitä voida käyttää tilinhoitajan toiminnan lopettamisen jälkeen syntyneiden korvaussuorittamisten maksamiseen.

18 §

Asian saattaminen Finanssivalvonnan käsiteltäväksi

Tilinhoitajalla on oikeus saattaa kirjausrahaston tämän lain nojalla tekemä päätös Finanssivalvonnan käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

5 luku

Arvopaperin ja rahoitusvälineen liittäminen arvo-osuusjärjestelmään

1 §

EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa tarkoitettut arvo-osuudet

Sellaisten siirtokelpoisten arvopaperien liittämisestä arvo-osuusjärjestelmään, jotka otetaan kaupankäynnin kohteeksi tai joilla käydään kauppaa kauppapaikoilla, säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa.

Sijoitusrahaston osuuksien liittämisestä arvo-osuusjärjestelmään sovelletaan muutoin, mitä sijoitusrahastolain (48/1999) 10 luvussa säädetään.

Arvopaperikeskuksen säännöissä voidaan määrätä, että myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu suomalaisen osakeyhtiön osake voidaan liittää arvo-osuusjärjestelmään. Liittämismenettelyyn sovelletaan tällöin tätä ja 6 lukua. Menettelystä on määrättävä tarkemmin arvopaperikeskuksen säännöissä. Osaketta tai osuutta, joka yksin tai yhdessä muiden osakkeiden tai osuuksien kanssa tuottaa oikeuden hallita määrättyä huoneistoa tai kiinteistön osaa, ei kuitenkaan saa liittää arvo-osuusjärjestelmään.

2 §

Muut kuin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa tarkoitettut arvo-osuudet

Arvopaperikeskus voi liikkeeseenlaskijan hakemuksesta hyväksyä muun arvopaperin tai rahoitusvälineen kuin 1 §:ssä tarkoitettun arvopaperin, liitettäväksi arvo-osuusjärjestelmään. Ar-

vopaperikeskuksen on ennen päätöksen tekemistä ilmoitettava Suomen Pankille tämän lakisääteisten tehtävien hoitamisen kannalta merkittävästä hakemuksesta.

Arvopaperikeskuksen on päätöksessään määrättävä se ajankohta, josta lukien arvopaperi tai rahoitusväline voidaan liittää arvo-osuusjärjestelmään. Arvopaperikeskus voi antaa päätöksessään tarkempia määräyksiä arvo-osuusjärjestelmään kirjattavista tiedoista ja kirjaamisenmenetelystä koskien ajankohtaa, jolloin arvopaperi tai rahoitusväline liitetään arvo-osuusjärjestelmään. Ennen päätöksen tekemistä arvopaperikeskuksen on tarkastettava, että liikkeeseenlaskija on varmistanut yhden tai useamman tilinhoitajan kanssa tekemässään sopimuksessa tai muutoin sen, että kaikilla arvopaperin tai rahoitusvälineen omistajilla on mahdollisuus saada oikeutensa kirjatuiksi arvo-osuusjärjestelmään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettusta ajankohdasta lukien arvopaperin tai rahoitusvälineen omistaja tai hänen edustajansa voi hakea omistusoikeuden kirjaamista liikkeeseenlaskijan osoittamalta tilinhoitajalta. Hakijan on luovutettava arvopaperi tai rahoitusväline tilinhoitajalle ja osoitettava, että hänellä on velkakirjalain (622/1947) mukainen tai siihen rinnastettava oikeus määrätä arvopaperista tai rahoitusvälineestä. Tilinhoitajan on kirjattava arvopaperi tai rahoitusväline hakijan ilmoittamalle arvo-osuustilille noudattaen arvo-osuustileistä annettua lakia.

Tilinhoitajalle luovutettu arvopaperi tai rahoitusväline on varustettava merkinnällä sen liittämisestä arvo-osuusjärjestelmään.

Mitä tässä pykälässä säädetään rahoitusvälineestä, koskee myös 1 luvun 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettua rahoitusvälineeseen rinnastettavaa oikeutta.

3 §

Muut kuin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa tarkoitetut ulkomaiset arvopaperit

Arvopaperikeskus voi liittää arvo-osuusjärjestelmään muun kuin 1 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen arvopaperin taikka siihen kohdistuvan tai perustuvan, ulkomaisessa järjestelmässä käsiteltävän oikeuden. Liitettäviä arvo-osuuksia koskevat arvopaperit tai oikeudet on kirjattava ulkomaisessa järjestelmässä arvopaperikeskuksen ja ulkomaisen laitoksen välisen sopimuksen perusteella arvopaperikeskuksen tilille tai erotettava muulla tavalla arvo-osuuksien omistajia varten. Liitettyjen arvo-osuuksien yhteismäärän on vastattava ulkomaisessa laitoksessa erotettujen arvopaperien tai oikeuksien yhteismäärää. Arvo-osuudet voidaan liittää arvo-osuusjärjestelmään tämän lain ja arvo-osuustileistä annetun lain liikkeeseenlaskijaa koskevien säännösten estämättä. Liittämismenettelystä on määrättävä arvopaperikeskuksen säännöissä.

Arvopaperikeskus voi hyväksyä liikkeeseenlaskijan hakemuksesta ulkomaisen arvopaperin tai siihen kohdistuvan tai perustuvan oikeuden liittämisen arvo-osuusjärjestelmään. Jos liitettävästä arvo-osuudesta on annettu oikeutta osoittava todiste eikä todistetta mitätöidä liittämisen yhteydessä, arvopaperikeskuksen on varmistuttava siitä, ettei todiste joudu liikkeeseen samanaikaisesti arvo-osuuden kanssa. Sama koskee ulkomaiseen arvopaperiin kohdistuvaa tai siihen perustuvaa oikeutta, joka liitetään arvo-osuusjärjestelmään. Ennen ulkomaisen arvopaperin liittämistä arvo-osuusjärjestelmään arvopaperikeskuksen on voitava varmistua siitä, että liittäminen ja arvo-osuuksien käsittely voi tapahtua arvo-osuusjärjestelmän luotettavaa ja tarkoituksenmukaista toimintaa ja sijoittajan suojaa vaarantamatta. Liittämismenettelystä on määrättävä arvopaperikeskuksen säännöissä.

4 §

Liikkeeseenlaskutili

Liitettäessä arvo-osuus arvo-osuusrekisteriin on avattava liikkeeseenlaskutili.

Liikkeeseenlaskutilille on kirjattava samat tiedot, jotka olisi lain mukaan merkittävä asianomaisesta arvo-osuudesta annettavaan arvopaperiin, sekä liikkeeseen laskettava määrä. Edellä 4 luvun 3 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista arvo-osuuksista on liikkeeseenlaskutilille merkittävä lisäksi eräpäivät, lainan mahdollinen vakuus, lainasta maksettava korko tai mahdollinen muu hyvitys, lainan takaisinmaksuehdot ja muut olennaiset ehdot.

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua arvo-osuudesta on liikkeeseenlaskutilille merkittävä arvo-osuusjärjestelmään liitettävä määrä, arvo-osuuden ulkomainen yksilöintitunnus sekä tieto arvo-osuuden sisältämän oikeuden tyypistä, tieto siitä 2 luvun 13 §:ssä tarkoitettua ulkomaisesta laitoksesta, jossa arvo-osuutta koskevaa arvopaperia tai siihen kohdistuvaa tai perustuvaa oikeutta säilytetään, sekä tieto arvopaperin liikkeeseenlaskijasta.

5 §

Arvopaperin ja rahoitusvälineen poistaminen arvo-osuusjärjestelmästä

Arvopaperikeskus voi poistaa arvo-osuusjärjestelmästä siihen liitetyt arvopaperit ja rahoitusvälineet liikkeeseenlaskijan hakemuksesta, jos arvopaperien ja rahoitusvälineiden oikeudenhaltijoiden oikeudet eivät sen seurauksena vaarannu.

Arvopaperikeskus voi poistaa arvo-osuusjärjestelmästä siihen liitetyt arvopaperit ja rahoitusvälineet omasta aloitteestaan, jos liikkeeseenlaskija on maksukyvytön tai on olennaisesti rikkonut arvo-osuusjärjestelmään liittyviä velvoitteitaan taikka muusta niihin rinnastettavasta erityisen painavasta syystä. Edellytyksenä on lisäksi, että arvopaperien ja rahoitusvälineiden oikeudenhaltijoiden oikeudet eivät poistamisen seurauksena vaarannu.

Arvopaperikeskuksen on ennen arvopaperien ja rahoitusvälineiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä esitettävä Finanssivalvonnalle selvitys edellä tässä pykälässä tarkoitettujen edellytysten täyttymisestä. Arvopaperit tai rahoitusvälineet saa poistaa arvo-osuusjärjestelmästä, jollei Finanssivalvonta ole kolmen kuukauden kuluessa selvityksen esittämisestä ilmoittanut, että se vastustaa poistamista.

Arvopaperin ja rahoitusvälineen poistamisesta arvo-osuusjärjestelmästä on annettava tarkemmat määräykset arvopaperikeskuksen säännöissä.

Mitä tässä pykälässä säädetään rahoitusvälineestä, koskee vastaavasti 1 luvun 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettua rahoitusvälineeseen rinnastettavaa oikeutta.

6 luku

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet ja osuudet

1 §

Soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan Suomen lain mukaan rekisteröityihin osakeyhtiöihin ja osuuskuntiin, joiden osakkeet ja osuudet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään.

Mitä tässä luvussa säädetään osakeyhtiön ja osuuskunnan osakkeiden ja osuuksien kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmään sovelletaan myös, kun osakkeet ja osuudet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Jos osakkeet tai osuudet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, tarkoitetaan tässä laissa mainitulla arvo-osuustilillä EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen A jakson 2 kohdassa tarkoitettua palvelussa tarjottavaa tiliä.

2 §

Ulkomaisen arvopaperikeskuksen kanssa tehtävä sopimus osakkeiden tai osuuksien omistajia koskevien tietojen luovutuksesta viranomaisille

Osakeyhtiön tai osuuskunnan on tehtävä viranomaisen lakisääteisen tehtävän täytäntöönpanon turvaamiseksi ulkomaisen arvopaperikeskuksen kanssa sopimus, jonka nojalla arvopaperikeskus, sen kanssa samaan konserniin kuuluva yhteisö tai arvopaperikeskuksen osapuoli toimittaa viipymättä yhtiölle tai osuuskunnalle osakkeen ja osuuden omistajista osakeyhtiölain 3 luvun 15 §:n 2 momentissa tai osuuskuntalain (421/2013) 4 luvun 14 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot.

Osakeyhtiön tai osuuskunnan on toimitettava 1 momentissa tarkoitettu sopimus etukäteen Finanssivalvonnalle tiedoksi.

3 §

Oikeuksien kirjaaminen

Yhtiön tai osuuskunnan on huolehdittava, että osakkeen tai osuuden omistaja voi vaatia oikeutensa kirjaamista arvopaperikeskuksen osapuolelta, kun osakeyhtiölain 3 luvun 14 a §:ssä tai osuuskuntalain 4 luvun 13 a §:ssä tarkoitettu päätös yhtiön tai osuuskunnan osakkeiden ja osuuksien kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmään on rekisteröity ja ilmoittautumisaika on alkanut. Oikeus tulee kirjata sellaisella arvopaperikeskuksen hyväksymällä tavalla, jossa jokaisen osakkeen tai osuuden yhteyden arvo-osuustilille tehtyyn kirjaukseen voi selvittää.

Jos osakkeesta tai osuudesta on annettu osake- tai osuuskirja, osakkeen tai osuuden omistajan on luovutettava se arvopaperikeskuksen osapuolelle. Yhtiön tai osuuskunnan on huolehdittava, että arvopaperikeskuksen osapuoli tekee osake- tai osuuskirjaan merkinnän osakkeiden tai osuuksien liittämistä arvo-osuusjärjestelmään.

Pantinhaltija ja muu oikeudenhaltija voi ilmoittaa oikeutensa kirjattavaksi osakkeen tai osuuden omistajan arvo-osuustilille. Yhtiön tai osuuskunnan on huolehdittava, että osake tai osuus ja haltijan oikeus voidaan hakijan tarpeellisen selvityksen perusteella kirjata osakkeen tai osuuden omistajan nimiin avattavalle arvo-osuustilille, jos osakkeen tai osuuden omistajalla ei ole arvo-osuustiliä. Panttauksen voi tässä tapauksessa kirjata ilman tilinhaltijan kirjallista suostumusta.

4 §

Ilmoittautumisajan päättymisen vaikutus

Kun ilmoittautumisaika on päättynyt, osakkeen tai osuuden omistajalle yhtiössä tai osuuskunnassa kuuluvia oikeuksia ei voi käyttää, ellei oikeutta ole kirjattu arvo-osuusjärjestelmään 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

5 §

Yhteistilille kirjattavat osakkeet

Yhtiön tai osuuskunnan on viimeistään ilmoittautumisajan päättyessä avattava yhteinen arvo-osuustili niiden osakkeen ja osuuden omistajien lukuun, joiden oikeuden kirjaamista arvo-osuusjärjestelmään ei ole ilmoittautumisajan kuluessa vaadittu.

6 §

Odotusluettelo

Yhtiötä tai osuuskuntaa perustettaessa tai annettaessa uusia osakkeita tai osuuksia se, jolla on oikeus osakkeeseen tai osuuteen, on merkittävä osakasluettelon tai jäsen- ja omistajaluettelon sijasta erilliseen yhtiön tai osuuskunnan hallituksen pitämään luetteloon (*odotusluettelo*), kunnes yhtiö tai osuuskunta ja osake tai osuus on rekisteröity sekä täysi maksu osuuskunnan osakkeesta tai osuudesta on suoritettu. Osakkeen tai osuuden saajan kohdalle luetteloon on tehtävä merkintä osakkeesta tai osuudesta suoritetusta maksusta.

Jos osakkeeseen kohdistuu osakeyhtiölain 3 luvun 7 §:ssä tarkoitettu lunastusoikeus tai jos vaaditaan osakeyhtiölain 3 luvun 8 §:ssä tarkoitettu osakkeen hankkimista koskeva suostumus, osakasluetteloon merkittäväksi ilmoitettu saanto on osakasluettelon sijasta merkittävä odotusluetteloon, kunnes on selvinnyt, ettei lunastusoikeutta käytetä tai kunnes suostumus on annettu. Sellaisiin osakkeisiin sovelletaan osakeyhtiölain 3 luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:n 4 momenttia.

Jos osuuden tai osakkeen luovutusta on rajoitettu osuuskuntalain tai osuuskunnan sääntöjen perusteella, jäsen- ja omistajaluetteloon merkittäväksi ilmoitettu saanto on jäsen- ja omistajaluettelon sijasta merkittävä odotusluetteloon, kunnes on selvinnyt, ettei lunastusoikeutta käytetä, että suostumus annetaan taikka että osuuden siirronsaaja otetaan jäseneksi. Sellaisiin osakkeisiin sovelletaan osuuskuntalain 4 luvun 6 §:n 4 momenttia ja 7 §:n 4 momenttia.

7 §

Osakkeiden ja osuuksien poistaminen arvo-osuusjärjestelmästä

Jos osakkeeseen tai osuuteen arvo-osuustilin merkintöjen mukaan kohdistuu panttioikeus, ulosmittaus tai turvaamistoimenpide, osaketta tai osuutta ei saa poistaa arvo-osuusjärjestelmästä merkitsemättä kyseistä oikeutta osakas- tai jäsen- ja omistajaluetteloon tai antamalla samalla osake- tai osuuskirjaa, jonka hallinta luovutetaan pantinhaltijalle tai asianomaiselle ulosottoviranomaiselle.

IV OSA

ARVOPAPERIKESKUKSEN ELVYTYS- JA KRIISINRATKAISU

7 luku

Arvopaperikeskuksen elvytys- ja kriisinratkaisu

1 §

Kriisinratkaisuviranomainen

Tämän luvun mukaisen arvopaperikeskuksen kriisinratkaisua ja sen suunnittelua koskevien viranomaistehtävien hoitaminen kuuluu rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa (1195/2014) tarkoitettulle Rahoitusvakausvirastolle, jäljempänä *virasto*, jollei tässä laissa tai luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetussa laissa (1194/2014), jäljempänä *kriisinratkaisulaki*, toisin säädetä.

2 §

Velvollisuus laatia elvytyssuunnitelma

Arvopaperikeskuksen velvollisuudesta laatia elvytyssuunnitelma säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 22 artiklan 2 kohdassa.

3 §

Velvollisuus laatia kriisinratkaisusuunnitelma

Viraston on laadittava valtiovarainministeriötä, Suomen Pankkia ja Finanssivalvontaa kuuluaan arvopaperikeskukselle kriisinratkaisusuunnitelma EU:n arvopaperikeskusasetuksen 22 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan on avustettava virastoa kriisinratkaisusuunnitelman laatimisessa.

Kriisinratkaisusuunnitelmassa on varauduttava kriisinratkaisutoimiin, jotka virasto voi toteuttaa kriisiratkaisulain 12 luvun 1 ja 2 §:n mukaisella tavalla, jos kriisiratkaisulain 4 luvun 1 §:n 1—3 momentissa tarkoitetut kriisihallintoon asettamisen edellytykset täyttyvät. Suunnitelmassa on yksilöitävä purkamis- ja uudelleenjärjestämismahdollisuuksien aineelliset esteet ja tarvittaessa esitettävä esteiden poistamiseksi tarvittavat olennaiset toimenpiteet.

Kriisinratkaisusuunnitelmaan on sisällytettävä toimintavaihtoehtoja arvopaperikeskuksen vaikeuksien ratkaisemiseksi ja laajan rahoitustoimialan tai rahoitusjärjestelmän epävakauden korjaamiseksi.

Virasto voi velvoittaa arvopaperikeskuksen avustamaan kriisinratkaisusuunnitelman laadinnassa ja suunnitelman päivittämisessä sekä toimittamaan arvopaperikeskuksen emoyrityksen kriisinratkaisusuunnitelman.

Tässä pykälässä tarkoitettujen viranomaisten on lisäksi tehtävä tiivistä yhteistyötä kriisinratkaisusuunnitelman laatimiseksi ja kriisinratkaisulaissa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamiseksi.

4 §

Kriisinratkaisusuunnitelman tarkastaminen

Viraston on tarkastettava arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusuunnitelma vuosittain.

Kriisinratkaisusuunnitelma on lisäksi tarkastettava jokaisen sellaisen arvopaperikeskuksen oikeudelliseen tai toiminnalliseen rakenteeseen, liiketoimintaan tai rahoitusasemaan kohdistuneen muutoksen jälkeen, joka voi vaikuttaa merkittävästi suunnitelman toteuttamiskelpoisuuteen tai muuten edellyttää suunnitelman tarkastamista. Arvopaperikeskuksen, Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan on viipymättä ilmoitettava virastolle muuttuneet tiedot.

5 §

Kriisinratkaisusuunnitelman sisältö

Kriisinratkaisusuunnitelmassa on varmistettava arvopaperikeskuksen tarjoamien ydinpalvelujen jatkuvuus, arvo-osuudenhaltijoiden oikeussuoja sekä arvopaperikeskuksen toiminnan merkitys rahoitusmarkkinoiden vakaudelle.

Kriisintarkkaisuunntelmassa on otettava huomioon 2 luvun 12 §:ssä säädetty selvitystoinnin jatkuvuuden turvaamisvelvollisuus sekä 15 §:ssä säädetty arvopaperikeskuksen varautumisvelvollisuus poikkeusolojen varalta.

6 §

Kriisintarkkaisuunntelman laatimiseksi tarvittavat tiedot

Arvopaperikeskuksen on toimitettava virastolle kriisintarkkaisuunntelman laatimiseksi, yläpitämiseksi ja täytäntöön panemiseksi tarvittavat tiedot ja selvitykset.

Jos 1 momentissa tarkoitettut tiedot ja selvitykset ovat Suomen Pankin tai Finanssivalvonnan hallussa, Suomen Pankin tai Finanssivalvonnan on viraston pyynnöstä toimitettava ne virastolle.

7 §

Kriisintarkkaisuunntelmia koskeva tiedonantovelvollisuus

Viraston on toimitettava tässä luvussa tarkoitettut kriisintarkkaisuunntelmat ja arvopaperikeskuksen emoyrityksen kriisintarkkaisuunntelmat sekä niihin tehdyt muutokset valtiovarainministeriölle, Suomen Pankille ja Finanssivalvonnalle.

Viraston on tehtävä yhteistyötä arvopaperikeskuksen emoyrityksen kriisintarkkaisuunntelmasta ja kriisintarkkaisuusta vastaavien viranomaisten kanssa.

V OSA

ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

8 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Salassapitovelvollisuus

Joka tilinhoitajan tai arvopaperikeskuksen, niiden omistusyhteisön, niiden konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen tai niiden yhteenliittymän toimitelimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa ollessaan taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää arvo-osuuden omistajan, liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa tilinhoitajan tai arvopaperikeskuksen yhtiökokoukselle tai osuuskunnan kokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeen- tai osuudenomistajalle. Edellä 4 luvun 6 §:ssä tarkoitettujen ja muiden sellaisten tietojen, jotka arvo-osuuden liikkeeseenlaskija on tässä ominaisuudessa saa-

nut, osalta salassapitovelvollisuus koskee myös liikkeeseenlaskijan toimitelimen jäsentä ja varajäsentä, sen palveluksessa olevaa tai sen toimeksiannosta tehtävää suorittavaa.

Joka selvitysosapuolen tai sellaisen yhteisön, jolle toiminta on EU:n arvopaperikeskusasetuksen 19 ja 30 artiklan nojalla ulkoistettu, toimitelimen jäsenenä tai varajäsenenä taikka toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan taikka liike- tai ammatillisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muutoin paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos sitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaista jollei se, jonka hyväksi vaihtovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Arvopaperikeskuksella ja hallintarekisteröinnin hoitajalla sekä arvopaperitileistä annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla säilyttäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa arvo-osuusjärjestelmästä sekä asiakaskohtaisilta arvopaperitileiltä tietoja sisäpiiriin omistusta koskeviin rekistereihin ja sijoituspalvelulain 7 luvun 11 §:n 3 momentissa tarkoitettujen vaikuttavassa asemassa olevien henkilöiden tekemistä henkilökohtaisista liiketoimista pidettäviin rekistereihin.

2 §

Tiedonantovelvollisuus

Tilinhoitajalla, selvitysosapuolella, hallintarekisteröinnin hoitajalla ja arvopaperikeskuksella, niiden omistusyhteisöllä, niiden konsolidointiryhmään kuuluvalla rahoituslaitoksella sekä niiden yhteenliittymällä on velvollisuus salassapitosäännösten estämättä antaa 1 §:ssä tarkoitettuja sekä muita arvo-osuustiliä ja arvo-osuuksien omistajia koskevia tietoja viranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada sellaisia tietoja. Velvollisuudesta antaa tietoja tuomioistuimelle säädetään oikeudenkäymiskaaren 17 luvussa ja muualla laissa. Arvo-osuustilejä ja arvo-osuuksien omistajia koskevien tietojen antamisesta verotuksen toimittamista varten säädetään erikseen.

Tilinhoitajalla, selvitysosapuolella, hallintarekisteröinnin hoitajalla ja arvopaperikeskuksella, niiden omistusyhteisöllä ja niiden konsolidointiryhmään kuuluvalla rahoituslaitoksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja samaan konserniin, konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvalla yhteisölle asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista, markkinointia sekä konsernin tai konsolidointiryhmän tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymän riskienhallintaa varten, jos sen hallintoelinten jäseniä ja toimihenkilöitä koskee 1 §:ssä säädetty tai sitä vastaava salassapitovelvollisuus. Mitä tässä momentissa säädetään tietojen luovuttamisesta, ei koske henkilötietolain (523/1999) 11 §:ssä tarkoitettujen arkaluonteisten tietojen luovuttamista.

3 §

Asiakkaan tunteminen

Arvopaperikeskuksen, selvitysosapuolen ja tilinhoitajan sekä niiden konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen on tunnettava asiakkaansa. Tilinhoitajalla ja arvopaperikeskuksella sekä niiden konsolidointiryhmään kuuluvalla rahoituslaitoksella on lisäksi tarvittaessa oltava tiedossaan asiakkaan todellinen edunsaaja ja henkilö, joka toimii asiakkaan lukuun. Tässä momentissa säädettyä velvollisuutta täytettäessä voidaan hyödyntää 2 momentissa tarkoitettuja järjestelmiä.

Tilinhoitajalla ja sen konsolidointiryhmään kuuluvalla rahoituslaitoksella sekä arvopaperikeskuksella on oltava riittävät riskienhallintajärjestelmät, joilla ne voivat arvioida asiakkaista toiminnalleen aiheutuvia riskejä.

Mitä tässä pykälässä säädetään arvopaperikeskuksesta, sovelletaan myös suomalaisen keskusvastapuoleen.

Asiakkaan tuntemisesta säädetään lisäksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetussa laissa (503/2008).

4 §

Vahingonkorvaus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaa toiselle vahinkoa tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisella menettelyllä, on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

Vahingonkorvauksen sovittelusta säädetään vahingonkorvauslain (412/1974) 2 luvussa ja korvausvastuun jakaantumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken 6 luvussa.

5 §

Rikemaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään rikemaksu, ovat tämän lain 2 luvun 22—24 §:n säännökset sisäpiiri-ilmoituksesta ja sisäpiirirekisteristä sekä markkinarakennetoimija-asetuksen 15 ja 31—38 artiklan säännökset keskusvastapuolen toiminnasta.

6 §

Seuraamusmaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat:

1) 2 luvun 10 §:n 2 momentin säännökset arvopaperikeskuksen toiminnan järjestämisestä sekä markkinarakennetoimija-asetuksen 16, 26—30 ja 39—50 artiklan säännökset keskusvastapuolen toiminnan järjestämisestä;

2) 2 luvun 12 §:n 1—2 ja 5 momenttien säännökset selvitystoiminnan turvaamisesta;

3) 2 luvun 16 §:n säännökset arvopaperikeskuksen valvontatehtävästä;

4) 2 luvun 21 §:n ja 30 §:n säännökset henkilökohtaisista liiketoimista arvopaperikeskuksessa ja keskusvastapuolessa;

5) 4 luvun 6 §:n 1 momentin säännös arvo-osuuksien omistajien yksilöinti tietojen toimittamisesta;

6) 6 luvun 2 §:n 1 momentin säännös ulkomaisen arvopaperikeskuksen kanssa tehtävästä sopimuksesta; sekä

7) tämän luvun 3 §:n säännös asiakkaiden tuntemisesta.

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä, ovat 1 momentissa säädetyn lisäksi seuraavien EU:n arvopaperikeskusasetuksen ja tämän lain säännösten rikkomisen tai laiminlyönti:

1) 16, 25 ja 54 artiklan säännökset asetuksen liitteen A, B ja C jaksoissa tarkoitettujen palvelujen tuottamisesta;

2) 20 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 57 artiklan 1 kohdan b alakohdan säännös totuudenvastaisten tietojen toimittamisesta ja muusta lain vastaisesta menettelystä toimilupaa hankittaessa;

3) 47 artiklan 1 kohdan säännös pääomavaatimuksista;

- 4) 26—30 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen toiminnan järjestämistä koskevista vaatimuksista;
- 5) 32—35 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen liiketoiminnan menettelytapasäännöksistä;
- 6) 37—41 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen palveluja koskevista vaatimuksista;
- 7) 43—47 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen liiketoiminnan vakautta koskevista vaatimuksista;
- 8) 48 artiklan säännös arvopaperikeskusten välisistä linkeistä;
- 9) 49—53 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen määräävän aseman väärinkäytöstä sekä erityyppisten pääsyoikeuksien myöntämisestä;
- 10) 59 artiklan 3 kohdan säännös nimettyjen luottolaitosten luottoriskeihin liittyvien, toiminnan vakautta koskevista erityisvaatimuksista;
- 11) 59 artiklan 4 kohdan säännös nimettyjen luottolaitosten likviditeettiriskeihin liittyvien, toiminnan vakautta koskevista erityisvaatimuksista; sekä
- 12) 2 luvun 27 §:n 1 momentin säännös rikkomuksista ilmoittamisesta.

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ovat tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädetyn lisäksi kyseisissä momenteissa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat säännökset, määräykset ja EU:n arvopaperikeskusasetuksen perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten säännökset.

Seuraamusmaksu voidaan määrätä oikeushenkilölle määrättävän seuraamusmaksun lisäksi tai sen sijasta sellaiselle oikeushenkilön johtoon kuuluvalla, jonka velvollisuuksien vastainen edellä tässä pykälässä säädetty teko tai laiminlyönti on. Kyseiselle henkilölle määrättävän seuraamusmaksun edellytyksenä on, että henkilö on merkittäväällä tavalla myötävaikuttanut tekoon tai laiminlyöntiin.

7 §

Hallinnollisten seuraamusten määrääminen ja täytäntöönpano

Hallinnollisten seuraamusten määräämisestä, julkistamisesta, täytäntöönpanosta ja käsitte-lystä markkinaoikeudessa säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 4 luvussa.

8 §

Muutoksenhaku valtiovarainministeriön päätökseen

Muutoksenhausta valtiovarainministeriön tämän lain perusteella antamaan päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

Jos 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettua päätöstä arvopaperikeskuksen toimiluvan myöntämisestä, 2 luvun 19 §:ssä tarkoitettua päätöstä arvopaperikeskuksen sääntöjen vahvistamisesta, taikka 2 luvun 28 §:ssä tarkoitettua päätöstä keskusvastapuolen toimiluvan myöntämisestä ei ole annettu niiden antamiselle säädetyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Valtiovarainministeriön on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Muilta osin valituksen tekemisestä ja käsittelystä säädetään hallintolainkäyttölaissa.

9 §

Muutoksenhaku Finanssivalvonnan päätökseen

Muutoksenhausta Finanssivalvonnan tämän lain nojalla antamaan päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa ja Finanssivalvonnasta annetun lain 73 §:ssä.

10 §

Salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 2 luvun 27 §:ssä ja tämän luvun 1 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

11 §

Arvopaperikeskuksen toiminnan luvaton harjoittaminen

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta harjoittaa arvopaperikeskuksen toimintaa vastoin 2 luvun 1 §:ää, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *luvattomasta arvopaperikeskuksen toiminnan harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

12 §

Keskusvastapuolen toiminnan luvaton harjoittaminen

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta harjoittaa keskusvastapuolen toimintaa vastoin markkinarakennetoimija-asetuksen 14 artiklaa, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *luvattomasta keskusvastapuolen toiminnan harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

13 §

Finanssivalvonnan määräystenantovaltuudet

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuista asiakkaan tunnistamisesta noudatettavista menettelytavoista ja 2 momentissa tarkoitettua riskienhallinnasta.

14 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Tällä lailla kumotaan arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annettu laki (749/2012), jäljempänä *kumottu laki*.

Jos muualla lainsäädännössä viitataan kumottuun lakiin tai sen säännökseen, viittauksella tarkoitetaan tämän lain tultua voimaan viittausta tähän lakiin tai sen vastaavaan säännökseen. Kumotun lain nojalla annetut Finanssivalvonnan määräykset jäävät voimaan.

15 §

Siirtymäsäännökset

Arvopaperikeskuksen, jolle on ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty toimilupa, on haettava EU:n arvopaperikeskusasetuksen 17 artiklan mukaista toimilupaa vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Tämän lain 4 luvun 4 §:ää ja 6 §:n 4 momenttia sovelletaan kahden vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

Sellaisiin arvo-osuuksien omistajien nimissä pidettyihin arvo-osuustileihin, joista aiheutuvista kustannuksista ovat vastanneet tämän lain voimaan tullessa kyseisten arvo-osuuksien liikkeeseenlaskijat, sovelletaan kahden vuoden ajan tämän lain voimaantulosta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

osakeyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan osakeyhtiölain (624/2006) 4 luku,

muutetaan 3 luvun 2 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentti, 15 §:n edellä oleva väliotsikko, 15—17 §, 5 luvun 6 §, 7 §:n 2 momentti, 18 §:n 3 momentin 1 kohta, 19 §:n 1 ja 4 momentti, 16 luvun 10 §:n 1 ja 4 momentti, 13 §:n 1 momentti, 17 luvun 10 §:n 1 ja 4 momentti, 13 §:n 1 momentti, 20 luvun 3 §:n 2 momentti sekä 25 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 5 luvun 6 §, 7 §:n 2 momentti, 18 §:n 3 momentin 1 kohta ja 19 §:n 1 momentti laissa 585/2009 sekä 19 §:n 4 momentti laissa 1214/2009, sekä

lisätään 3 luvun 9 §:ään uusi 3 momentti, lukuun uusi 14 a—14 c § ja niiden edelle uusi väliotsikko, sekä 5 lukuun uusi 6 a § seuraavasti:

3 luku

Osakkeet

2 §

Osakeoikeuksien käyttäminen

Osakkeen saajalla ei ole oikeutta käyttää osakkeenomistajalle yhtiössä kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuun osakasluetteloon tai hän on

ilmoittanut saantonsa yhtiölle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Tämä ei kuitenkaan koske sellaista osakkeeseen perustuvaa oikeutta, jota käytetään esittämällä tai luovuttamalla osakekirja, lippu tai muu yhtiön antama erityinen todistus. Osakeoikeuksien käyttämisestä arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa yhtiössä säädetään 14 c §:ssä.

9 §

Osakekirjan antaminen

Hallitus voi antaa yhtiön osakkeista osakekirjat, jos osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Osakekirjaa ei kuitenkaan saa antaa ennen kuin yhtiö ja osake on rekisteröity. Osakekirja saadaan antaa vain osakasluetteloon merkitylle osakkeenomistajalle.

Jos osakkeeseen kohdistuu panttioikeus, ulosmittaus tai turvaamistoimenpide, osakekirjan hallinta luovutetaan pantinhaltijalle tai asianomaiselle ulosottoviranomaiselle.

13 §

Velkakirjalain säännösten soveltaminen osakekirjaan ja muihin todistuksiin

Jos osakekirja, väliaikaistodistus tai nimetylle henkilölle asetettu 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu todistus luovutetaan tai pantataan, sovelletaan vastaavasti, mitä velkakirjalain (622/1947) 13, 14 ja 22 §:ssä säädetään nimetylle henkilölle tai hänen määräämälleen asetuista velkakirjoista. Osakekirjan tai väliaikaistodistuksen haltija, joka yhtiön asiakirjaan tekemän merkinnän mukaan on osakkeenomistajana merkitty osakasluetteloon, rinnastetaan tällöin siihen, jolla velkakirjalain 13 §:n 2 momentin mukaan edellytetään olevan velkakirjan osoittama oikeus. Sellaiseen tämän luvun 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuun todistukseen, jota ei ole asetettu nimetylle henkilölle, sovelletaan velkakirjalain 13, 14 ja 22 §:n säännöksiä haltijavelkakirjoista.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet

14 a §

Osakkeiden kuuluminen arvo-osuusjärjestelmään

Yhtiön osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (/) tarkoitettuun arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään määrätään yhtiöjärjestyksessä. Yhtiökokouksen päätöksessä yhtiöjärjestyksen muuttamisesta on määrättävä aika, jonka kuluessa osakkeet liitetään arvo-osuusjärjestelmään (*ilmoittautumisaika*) tai poistetaan arvo-osuusjärjestelmästä, tai valtuutettava hallitus päättämään siitä. Liittämistä tai poistamista ja niiden ajankohtaa koskeva päätös on ilmoitettava rekisteröitäväksi viivytyksettä.

Osakkeenomistajien oikeuksien kirjaamiseen arvo-osuusjärjestelmään sovelletaan arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3—5 §:ää ja osakkeiden poistamiseen arvo-osuusjärjestelmästä mainitun luvun 7 §:ää.

Jollei arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:ssä tarkoitettua kirjaamista ole vaadittu kymmenen vuoden kuluessa ilmoittautumisajan päättymispäivästä, yhtiökokous voi päättää, että oikeus arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osakkeeseen ja siihen

perustuvat oikeudet on menetetty. Menetettyyn osakkeeseen sovelletaan yhtiön hallussa olevia omia osakkeita koskevia säännöksiä.

Mitä tässä laissa säädetään yhtiön osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmään, sovelletaan myös kun yhtiön osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Jos yhtiön osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, tarkoitetaan tässä laissa mainitulla arvo-osuustilillä arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014 liitteen A jakson 2 kohdassa tarkoitettussa palvelussa tarjottavaa tiliä.

14 b §

Päätöksestä ilmoittaminen

Yhtiön on ilmoitettava arvo-osuusjärjestelmään liittämistä koskevasta päätöksestä osakkeenomistajille viimeistään kolme kuukautta ennen ilmoittautumisajan päättymistä. Tällöin on myös annettava ohjeet siitä, kuinka osakkeenomistajan tai sen, jonka hallussa osakekirja on, on meneteltävä saadakseen oikeuden osakkeeseen kirjatuksi arvo-osuustilille, sekä siitä, miten osakkeeseen kohdistuvat muut oikeudet voidaan kirjata.

Ilmoitus on toimitettava siten kuin kutsu yhtiökokoukseen toimitetaan. Ilmoitus on sen lisäksi, mitä yhtiökokouksista määrätään yhtiöjärjestyksessä, lähetettävä kirjallisena jokaiselle osakkeenomistajalle, jonka nimi ja osoite ovat yhtiön tiedossa, ja julkaistava virallisessa lehdessä. Ilmoitus ohjeineen on lähetettävä myös arvopaperikeskukselle ja arvopaperikeskuksen osapuolille.

Arvopaperikeskuksen säännöissä voidaan antaa tarkempia määräyksiä 1 ja 2 momentin mukaisesta menettelystä.

Yhtiön on viimeistään kolme kuukautta ennen osakkeiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä ilmoitettava päätöksestä osakkeenomistajille. Ilmoittamiseen sovelletaan, 2 ja 3 momenttia.

Yhtiön on viimeistään kolme kuukautta ennen osakkeiden siirtämistä arvo-osuusjärjestelmästä toiseen ilmoitettava siirrosta osakkeenomistajille. Tällöin on annettava tiedot siirron vaikutuksista osakkeenomistajan asemaan ja ohjeet osakkeiden säilytyksen järjestämisestä uudessa arvo-osuusjärjestelmässä. Ilmoittamiseen sovelletaan 2 ja 3 momenttia.

14 c §

Osakeoikeudet arvo-osuusjärjestelmässä

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osakkeen saajalla ei ole oikeutta käyttää osakkeenomistajalle yhtiössä kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty 15 §:n 2 momentissa tarkoitettuun osaksluetteloon. Hallintarekisteröidyn osakkeen tuottamien oikeuksien käyttämisestä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 5 §:n 3 momentissa.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osakkeeseen perustuva oikeus saada suoritus yhtiöstä varoja jaettaessa, oikeus saada osakkeita tai muu vastaava oikeus on sillä, jolle osake kuuluu varojenjako- tai osakeantipäätöksessä taikka muussa päätöksessä määrättyinä täsmäytyspäivinä. Myös osakkeiden lunastamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä täsmäytyspäivästä. Jollei osakeantipäätöksessä määrätä toisin, maksullisessa osakeannissa merkintäoikeus kirjataan merkinnän alkaessa asianomaiselle arvo-osuustilille ja maksuttomassa osakeannissa annettava osake kirjataan suoraan asianomaiselle arvo-osuustilille.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osakkeeseen perustuvasta oikeudesta osallistua yhtiökokoukseen säädetään 5 luvun 6 a §:ssä.

Osakasluettelo

15 §

Osakasluettelo

Jos yhtiön osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallituksen on pidettävä osakkeista ja niiden omistajista luettelo (*osakasluettelo*), johon merkitään kunkin osakkeenomistajan nimi ja osoite sekä yksilöityjen osakkeiden tai osakekirjojen lukumäärä osakelajeittain ja osakkeiden antamispäivä. Osakasluetteloon on merkittävä myös muut erot osakkeiden tuottamissa oikeuksissa ja velvollisuuksissa. Jos osakkeesta ei ole annettu osakekirjaa, osakasluetteloon on lisäksi merkittävä yhtiölle ilmoitettu osaketta rasittava panttioikeus tai muu vastaava oikeus.

Edellä 1 momentista poiketen hallituksen on pidettävä arvo-osuusjärjestelmään liitettyistä osakkeista ja niiden omistajista arvo-osuustilikirjauksiin perustuvaa ajantasaista osakasluettelo, johon merkitään osakkeenomistajan tai hallintarekisteröinnin hoitajan nimi, henkilötunnus taikka muu yksilöintitunnus, yhteys-, maksu- ja verotustiedot, osakkeiden lukumäärä osakelajeittain sekä se arvopaperikeskuksen osapuoli, jonka hoidossa olevalle arvo-osuustilille osakkeet on kirjattu.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvista osakkeista on 5 luvun 6 a §:ssä tarkoitettua tilapäistä merkintää varten ilmoitettava osakkeenomistajan nimi ja osoite, osakasluetteloon merkittävien osakkeiden lukumäärä osakelajeittain sekä henkilötunnus tai muu arvopaperikeskuksen määräysten mukainen yksilöintitunnus.

Yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että osakasluetteloon merkitään osakkeenomistajan osoitteen sijasta kotikunta ja syntymäaika.

Osakasluettelo on laadittava viivytyksettä yhtiön perustamisen jälkeen. Luettelo on pidettävä luotettavalla tavalla.

Arvo-osuusjärjestelmään liitettyistä osakkeista pidettävästä odotusluettelosta säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 6 §:ssä.

16 §

Saannon merkitseminen osakasluetteloon

Jos yhtiön osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, osakkeen saajan yhtiölle ilmoittama saanto sekä muu osakasluetteloon merkittävä seikkaa koskeva yhtiölle ilmoitettu muutos on viivytyksettä merkittävä osakasluetteloon. Ennen merkintää saannosta ja varainsiirtoveron suorittamisesta on esitettävä luotettava selvitys. Merkintä on päivättävä. Jos osakkeeseen kohdistuu 7 §:ssä tarkoitettu lunastusoikeus tai jos vaaditaan 8 §:ssä tarkoitettu osakkeen hankkimista koskeva suostumus, merkintää ei kuitenkaan saa tehdä ennen kuin on selvinnyt, ettei lunastusoikeutta käytetä tai ennen kuin suostumus on annettu.

Jos osakkeen viimeinen luovutus on merkitty osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen avoimella siirrolla, osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen on kirjoitettava uuden osakkeenomistajan nimi ennen kuin saanto merkitään luetteloon. Yhtiölle esitettyyn osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen on kirjoitettava todistus osakasluetteloon merkitsemisestä ja sen päivämäärästä.

Jos yhtiössä on vain yksi osakkeenomistaja, osakkeenomistus on viipymättä ja viimeistään kahden kuukauden kuluttua saannosta ilmoitettava merkittäväksi osakasluetteloon.

17 §

Osakasluettelon julkisuus

Osakasluettelo on pidettävä jokaisen nähtävänä yhtiön pääkonttorissa. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön osakasluettelo voidaan kuitenkin pitää jokaisen nähtävänä arvopaperikeskuksen toimipaikassa Suomessa. Jokaisella on oikeus kulut korvattuaan saada jäljennös osakasluettelosta tai sen osasta. Mitä tässä momentissa säädetään, koskee myös 5 luvun 6 a §:ssä tarkoitetun ajankohdan mukaista osakasluetteloä yhtiökokouksen päättymiseen asti.

Arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osakkeista pidettävän arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 6 §:ssä tarkoitetun odotusluettelon julkisuuteen sovelletaan tämän pykälän 1 momenttia.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske henkilötunnuksen tunnusosaa, maksu- tai verotustietoja tai tietoa siitä, mille kaupintatilille osakkeenomistajan myytäviksi antamat osakkeet on kirjattu. Tietoon siitä, minkä arvopaperikeskuksen osapuolen hoidossa olevalle arvo-osuustilille osakkeet on kirjattu, sovelletaan, mitä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 2 §:ssä säädetään arvo-osuustiliä koskevista tiedoista.

Jos maistraatti on määrännyt väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n perusteella osakkeenomistajaa koskevien tietojen luovutusrajoituksesta ja rajoituksesta on ilmoitettu yhtiölle, osakkeenomistajasta osakasluettelon merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta osakkeenomistajasta osakasluettelon merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

5 luku

Yhtiökokous

6 §

Yhtiökokoukseen osallistuminen

Osallistumisen edellytyksenä on 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti, että osakkeenomistaja on merkittynä osakasluettelon tai hän on ilmoittanut saantonsa yhtiölle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa yhtiössä osallistumisen edellytyksenä on, että osakkeenomistaja on 6 a §:n mukaisesti merkittynä osakasluettelon.

Hallintarekisteröintiä vastaavalla tavalla säilytettyjen osakkeiden osalta yhtiökokoukseen osallistumisen edellytyksenä on, että osakkeenomistaja on ilmoitettu merkittäväksi tilapäisesti osakasluettelon yhtiökokoukseen osallistumista varten 6 a §:ssä säädettyä vastaavalla tavalla.

6 a §

Osakkeenomistajan osallistumisoikeus arvo-osuusjärjestelmässä

Jos yhtiön osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, oikeus osallistua yhtiökokoukseen on vain osakkeenomistajalla, joka on kahdeksan arkipäivää ennen yhtiökokousta (*yhtiökokouksen täsmäytyspäivä*) merkittynä osakasluettelon. Lisäksi hallintarekisteröidyn osakkeen omistaja voidaan ilmoittaa tilapäisesti merkittäväksi osakasluettelon yhtiökokoukseen osallistumista varten, jos osakkeenomistajalla on osakkeiden perusteella oikeus olla merkittynä

osakasluetteloon yhtiökokouksen täsmäytyspäivänä. Tilapäistä merkintää koskeva ilmoitus on tehtävä viimeistään yhtiökokouksutsussa ilmoitettavana ajankohtana, jonka on oltava yhtiökokouksen täsmäytyspäivän jälkeen. Osakkeenomistuksessa yhtiökokouksen täsmäytyspäivän jälkeen tapahtuneet muutokset eivät vaikuta oikeuteen osallistua yhtiökokoukseen eivätkä osakkeenomistajan äänimäärään.

7 §

Ilmoittautuminen

Jos yhtiön osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallintarekisteröidyn osakkeen omistajan katsotaan ilmoittautuneen yhtiökokoukseen osallistumista varten, jos hänet on 6 a §:n mukaisesti ilmoitettu tilapäisesti merkittäväksi osakasluetteloon. Jos osakkeenomistaja osallistuu yhtiökokoukseen usean asiamiehen välityksellä, ilmoittautumisen yhteydessä on ilmoitettava osakkeet, joiden perusteella kukin asiamies edustaa osakkeenomistajaa.

18 §

Kokouksutsun sisältö

Pörssi-yhtiön yhtiökokouksutsussa on lisäksi mainittava:

1) edellytykset, joilla osakkeenomistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen 6, 6 a ja 7 §:n mukaan;

19 §

Kutsuaika

Kokouksutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen yhtiökokousta, 7 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää tai 6 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa yhtiökokouksen täsmäytyspäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä mainittua päivää.

Pörssi-yhtiön on toimitettava yhtiökokouksutsu viimeistään kolme viikkoa ennen yhtiökokousta. Yhtiökokouksutsu on kuitenkin toimitettava vähintään yhdeksän päivää ennen 6 a §:ssä tarkoitettua yhtiökokouksen täsmäytyspäivää.

16 luku

Sulautuminen

10 §

Yhtiökokouksutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille

Kutsua sulautumisesta päättävään yhtiökokoukseen ei saa toimittaa ennen sulautumissuunnitelman rekisteröimistä. Kutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei yhtiöjär-

jestyksessä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää taikka 5 luvun 6 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää.

Vastaanottavassa yhtiössä kokouskutsu voidaan toimittaa 5 luvun 19 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ajassa, jos sulautumisesta päätetään yhtiökokouksessa osakkeenomistajan vaatimuksesta ja jos yhtiön tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettun ilmoituksen ja yhtiökokouksen, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettun viimeisen ilmoittautumispäivän taikka 5 luvun 6 a §:n mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai yhtiöjärjestyksessä määrätty pidempi kutsuaika.

13 §

Lunastusmenettely

Sulautuvan yhtiön osakkeenomistaja voi sulautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa vaatia osakkeidensa lunastamista ja hänelle on varattava siihen tilaisuus ennen kuin sulautumisesta päätetään. Vain ne osakkeet voidaan lunastaa, jotka on ilmoitettu merkittäviksi osakasluetteloon yhtiökokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeenomistajan arvo-osuustilille 5 luvun 6 a §:ssä tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Lunastusta vaativan on äänestettävä sulautumispäätöstä vastaan.

17 luku

Jakautuminen

10 §

Yhtiökokouskutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille

Kutsua jakautumisesta päättävään yhtiökokoukseen ei saa toimittaa ennen jakautumissuunnitelman rekisteröimistä. Kutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää taikka 5 luvun 6 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää.

Vastaanottavassa yhtiössä kokouskutsu voidaan toimittaa 5 luvun 19 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ajassa, jos jakautumisesta päätetään yhtiökokouksessa osakkeenomistajan vaatimuksesta ja jos yhtiön tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettun ilmoituksen ja yhtiökokouksen, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettun viimeisen ilmoittautumispäivän taikka 5 luvun 6 a §:n mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai yhtiöjärjestyksessä määrätty pidempi kutsuaika.

13 §

Lunastusmenettely

Jakautumisessa toimivaan yhtiöön jakautuvan yhtiön osakkeenomistaja voi jakautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa vaatia jakautumisvastikkeensa lunastamista ja hänelle on varattava siihen tilaisuus ennen kuin jakautumisesta päätetään. Vain ne osakkeet oikeuttavat lunastukseen, jotka on ilmoitettu merkittäviksi osakasluetteloon yhtiökokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeenomistajan arvo-osuustilille 5 luvun 6 a §:ssä tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Lunastusta vaativan on äänestettävä jakautumispäätöstä vastaan.

20 luku

Yhtiön purkaminen

3 §

Yhtiön päätös selvitystilaan asettamisesta

Kokouskutsusta sekä kokousasiakirjoista, niiden nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä säädetään 5 luvun 18—22 §:ssä. Kutsu selvitystilaan asettamisesta päättävään yhtiökokoukseen on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää taikka 5 luvun 6 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää. Kutsu on sen lisäksi, mitä yhtiöjärjestyksessä määrätään, lähetettävä kirjallisena jokaiselle osakkeenomistajalle, jonka osoite on yhtiön tiedossa.

25 luku

Rangaistussäännökset

2 §

Osakeyhtiörikkomus

Joka tahallaan

1) laiminlyö osakasluettelon pitämisen 3 luvun 15 §:n edellyttämällä tavalla taikka sen nähtävänä pitämisen 3 luvun 17 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *osakeyhtiörikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

arvo-osuustileistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan arvo-osuustileistä annetun lain (827/1991) 20 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 751/2012,
muutetaan 4 §:n 2 momentti, 5 a §, 16 §:n 1 ja 4 momentti, 16 c §:n 3 momentti, 29 §:n 1 ja 2 momentti, 32 §:n 1 ja 3 momentti ja 34 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 751/2012, sekä
lisätään 19 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 751/2012, uusi 3 momentti seuraavasti:

4 §

Arvo-osuuksista pidettävään luetteloon on merkittävä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 5 luvun 4 §:n mukaisesti arvo-osuudesta liikkeeseenlaskutilille rekisteröitävät seikat lukuun ottamatta arvo-osuuksien määrää.

5 a §

Arvo-osuudet saadaan kirjata erityiselle arvo-osuustilille (*omaisuudenhoitotili*), jota tilinhaltija toimeksiannon nojalla hallitsee toisen lukuun. Tililtä on tällöin käytävä ilmi tiedot tilinhaltijasta ja siitä, että kysymyksessä on omaisuudenhoitotili.

Omaisuudenhoitotilille saadaan kirjata yhden tai useamman asiakkaan lukuun hallittavia arvo-osuuksia. Mitä tässä laissa säädetään tilinhaltijan kelpoisuudesta määrätä tilille kirjatuihin arvo-osuuksista, koskee myös omaisuudenhoitotilin tilinhaltijaa.

Omaisuudenhoitotilin tilinhaltijana voi toimia arvopaperikeskus, keskuspankki tai tilinhoitaja. Arvopaperikeskus voi hyväksyä tilinhaltijaksi myös sellaisen luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen, jolla on oikeus tarjota rahoitusvälineiden säilyttämistä sijoituspalveluna, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 13 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen yhteistyötahon taikka sellaisen muun ulkomaisen yhteisön, joka on riittävän julkisen valvonnan alainen ja jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät tehtävän luotettavalle hoidolle asetettavat vaatimukset.

Omaisuudenhoitotilin tilinhaltijan asiakkaidensa arvo-osuuksista Suomessa pitämiin arvopaperitileihin sovelletaan arvopaperitileistä annettua lakia (750/2012). Jos omaisuudenhoitotilin tilinhaltija tai tilinhaltijan toimeksiantaja pitää muussa valtiossa rekisteriä tai tiliä arvo-osuuksiin kohdistuvista oikeuksista, oikeudenhaltijan oikeuksiin sovelletaan kyseisen valtion lakia, jollei arvo-osuustiliä koskevasta kirjauksista tai laista muuta johdu.

16 §

Arvopaperikeskuksen, keskuspankin, tilinhoitajan ja selvitysosapuolen tai niiden asiakkaiden arvo-osuudet voidaan kirjata arvopaperikeskuksen säännöissä tarkemmin määrättyllä tavalla erityiselle arvo-osuustilille (*kaupintatili*) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitetun selvitystoiminnan järjestämiseksi. Arvopaperikeskus voi hyväksyä kaupintatilin tilinhaltijaksi myös mainitun lain 2 luvun 13 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen yhteistyötahon tai sellaisen muun ulkomaisen yhteisön, joka on riittävän julkisen valvonnan alainen

ja jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät tehtävän luotettavalle hoidolle asetettavat vaatimukset.

Tässä pykälässä tarkoitettulle kaupintatilille kirjattuihin arvo-osuuksiin kohdistuvista pantti-oikeuksista säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 5 §:ssä.

16 c §

Arvopaperikeskus voi tehdä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettuun selvitystoimintaan liittyviä kirjauksia siitä riippumatta, minkä tilinhoitajan hoidossa arvo-osuustili on. Tilinhoitaja voi arvopaperikeskuksen sääntöjen mukaisin ehdoin tehdä selvittävänä olevaan kauppaan liittyvän väliaikaisen kirjauksen toisen tilinhoitajan hoidossa olevalle arvo-osuustilille.

19 §

Arvopaperikeskuksen velvollisuudesta pitää tallenteita säädetään arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014 29 artiklassa.

29 §

Jos liikkeeseenlaskija on maksanut arvo-osuuteen perustuvan suorituksen sille, jolla arvo-osuustilin tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen luettelon tietojen mukaan oli eräpäivänä tai osakeyhtiölain (624/2006) 3 luvun 14 c §:n 2 momentin taikka osuuskunnan tai sijoitusrahaston sääntöjen mukaan määrättyä täsmäytyspäivänä oikeus ottaa vastaan suoritus, mutta myöhemmin käy ilmi, ettei tällä ollutkaan oikeutta ottaa vastaan suoritusta, suoritus on kuitenkin pätevä, paitsi jos liikkeeseenlaskija tiesi tai hänen piti tietää maksun joutuvan väärälle henkilölle.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti uuden arvo-osuuden sekä merkintäoikeuden tai muun sellaisen oikeuden antamiseen sille, jolla arvo-osuustilin tai, sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen luettelon tietojen mukaan oli oikeus saada osuus tai oikeus.

32 §

Arvopaperikeskuksen kirjausrahastosta suoritettavasta toissijaisesta vahingonkorvausvastuusta säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 7, 8 ja 12—14 §:ssä.

Tuomioistuimen on viran puolesta ilmoitettava arvopaperikeskukselle sellaisesta vireille tulleesta tilinhoitajan vahingonkorvausvelvollisuutta koskevasta riidasta, jonka seurauksena kirjausrahasto voi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 8 §:n nojalla joutua toissijaiseen vahingonkorvausvastuuseen.

34 §

Arvopaperikeskuksella on oikeus saada tilinhoitajalta jäljennökset niistä asiakirjoista ja selostukset muista selvityksistä, joiden nojalla kirjaus on tehty arvo-osuustilille. Arvo-

osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen arvo-osuuksien liikkeeseenlaskijalla on vastaava oikeus saada tietoja arvo-osuuksien saannoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 5 a §:ää sovelletaan kuitenkin Suomen kansalaisen taikka suomalaisen yhteisön tai säätiön lukuun hallittaviin arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 4 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin arvo-osuuksiin vasta päivästä kuuta 20 .

4.

Laki

arvopaperitileistä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvopaperitileistä annetun lain (750/2012) 2 §:n 1 momentin 2 kohta seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *säilyttäjällä* sitä, joka harjoittaa säilyttämistä sijoituspalvelulain 2 luvun 1 §:n taikka 2 §:n 1 tai 4 momentin mukaisesti;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2 momentin 7 kohta ja 32 b §:n 5 momentin 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 752/2012,

muutetaan 4 §:n 2 momentin 8 ja 12 kohta sekä 4 momentin 2 kohta, 6 §:n 17 kohta, 13 §:n 1 momentin 6 kohta, 28 §, 29 §:n 5 momentti, 32 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 32 b §:n 5 momentin 3 kohta, 32 c §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 38 §:n 1 momentin 2 kohta, 40 §:n 1 momentti, 41 §:n 6 momentti, 43 §, 44 a §, 50 §:n 2 momentti ja 71 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 2 momentin 8 kohta ja 4 momentin 2 kohta, 28 § sekä 32 b §:n 5 momentin 3 kohta laissa 752/2012, 4 §:n 2 momentin 12 kohta, 6 §:n 17 kohta, 29 §:n 5 momentti, 32 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 32 c §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta sekä 38 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 170/2014, 40 §:n 1 momentti ja 41 §:n 6 momentti laissa 1198/2014, 43 § laissa 611/2014, 44 a § laeissa 1242/2011, 902/2012 ja 611/2014, 50 §:n 2 momentti laissa 1242/2011 ja 71 §:n 4 momentti laissa 254/2013, sekä

lisätään lakiin uusi 20 a § seuraavasti:

4 §

Valvottavat

Toimilupavalvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

8) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (/) tarkoitettua arvopaperikeskusta mukaan lukien sen perustama kirjausrahasto ja selvitysrahasto;

12) sellaista vaihtoehtorahastojen hoitajaa, jolle on myönnetty vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014) tarkoitettu vaihtoehtorahastojen hoitajan toimilupa, sekä mainitun lain nojalla toimiluvan saanutta säilytysyhteisöä.

Muulla valvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

2) pörssin ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisöä;

6 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

17) *säännöillä* valvottavan yhtiöjärjestyksestä ja yhdistysjärjestyksestä sekä osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen, maksulaitoksen, säästöpankin, hypoteekkiyhdistyksen, eläkesäätiön, vakuutuslupakassan, työttömyyskassan, talletussuojarahaston, sijoittajien korvausrahaston, pörssin, arvopaperikeskuksen ja sijoitusrahaston sääntöjä sekä vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettuja vaihtoehtorahaston sääntöjä samoin kuin muita sääntöjä, jotka Finanssivalvonta tai muu viranomainen finanssimarkkinoita koskevien säännösten nojalla vahvistaa finanssimarkkinoilla toimivalle tai joita finanssimarkkinoilla toimivat muuten ovat finanssimarkkinoita koskevien säännösten nojalla velvolliset toiminnassaan noudattamaan;

13 §

Johtajalle kuuluvien päätösten käsittely johtokunnassa

Päätökset, jotka johtaja aikoo tehdä, on ennen niiden tekemistä saatettava tiedoksi johtokunnalle, jos ne koskevat:

6) valvottavan johdon toiminnan rajoittamista; tai

20 a §

Oikeus saada tietoja esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselta

Finanssivalvonnalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014, jäljempänä *EU:n arvopaperikeskusasetus*, 61 artiklassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi välttämättömiä tietoja esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselta arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 11 ja 12 §:ssä säädettyjen rikosten esitutkinnasta ja oikeudenkäyntimenettelystä.

28 §

Johdon toiminnan rajoittaminen

Finanssivalvonta voi määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää henkilöä toimimasta toimilupavalvottavan hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuna ylimpään johtoon kuuluvana, jos:

1) tämä on osoittanut tehtävänsä hoidossa ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että se voi vaarantaa vakavasti finanssimarkkinoiden valvonnalle 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumisen; tai

2) hän ei täytä niitä ammattitaito- ja luotettavuusvaatimuksia, jotka laissa erikseen säädetään. Mitä 1 momentissa säädetään, koskee vastaavasti vakuutusyhdistystä, eläkesäätiötä ja

vakuutuskassaa sekä luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen, vakuutusyhtiön, vakuutusyhdistyksen, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän, arvopaperikeskuksen ja pörssin omistusyhteisöä. Mitä 1 momentissa säädetään toimitusjohtajasta ja tämän sijaisesta, koskee vastaavasti eläkesäätiön asiamiestä ja tämän sijaista.

Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta arvopaperikeskuksen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuna ylimpään johtoon kuuluvana, jos tämä on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tai laiminlyönyt EU:n arvopaperikeskusasetuksen 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä.

29 §

Asiamiehen asettaminen

Mitä tässä pykälässä säädetään, koskee vastaavasti:

- 1) vakuutusyhdistystä, eläkesäätiötä, vakuutuskassaa ja työttömyyskassaa;
 - 2) sijoitusrahastolain 11 §:n 2 momentissa tarkoitettuna säilytysyhteisönä toimivaa sivuliikettä;
 - 3) vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 14 luvun 1 §:ssä tarkoitettuna säilytysyhteisönä toimivaa sivuliikettä;
 - 4) säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijaa.
-

32 a §

Omistusosuuden hankinnan kieltäminen

Finanssivalvonta voi saatuaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 42 §:ssä, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:ssä, sijoitusrahastolain 16 §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:ssä tai 14 luvun 9 §:ssä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:ssä, maksulaitoslain 21 a §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:ssä, EU:n arvopaperikeskusasetuksessa tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen kieltää mainituissa lainkohdissa tarkoitettua omistusosuuden hankkimisen luottolaitoksesta, sijoituspalveluyrityksestä, rahastoyhtiöstä, vaihtoehtorahastojen hoitajista, säilytysyhteisöstä, erityisestä säilytysyhteisöstä, vakuutusyhtiöstä sekä niiden omistusyhteisöistä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisöstä, sähkörahayhteisöstä, pörssistä, pörssin omistusyhteisöstä, arvopaperikeskuksesta, arvopaperikeskuksen omistusyhteisöstä, jos osuuden omistus vaarantaisi hankinnan kohteena olevan yrityksen tai yhteisön terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisen toiminnan tai, jos hankinnan kohteena on vakuutusyhtiö, vakuutetut edut sillä perusteella, että on perusteltua aihetta epäillä:

Finanssivalvonta voi kieltää 1 momentissa tarkoitettua hankinnan myös, jos se ei ole saanut 32 b §:n 2 momentin mukaisen käsittelyajan kuluessa sanotussa momentissa tarkoitettuja lisätietoja taikka luottolaitostoiminnasta annetun lain 42 §:n 6 momentissa, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:n 6 momentissa, sijoitusrahastolain 16 §:n 6 momentissa, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:n 5 momentissa, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:n 6 momentissa, maksulaitoslain 21 a §:n 6 momentissa tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:n 6 momentissa tarkoitettuja tietoja tai selvityksiä. Finanssivalvonta voi niin ikään kieltää 1 momentissa tarkoitettua hankinnan, jos se ei ole saanut kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:n 5 momentissa taikka EU:n arvopaperikes-

kusasetuksessa tarkoitettuja selvityksiä kahden kuukauden kuluessa omistusosuuden hankintaa koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta. Finanssivalvonta voi lisäksi kieltää hankinnan, jos se ei ole saanut 32 b §:n 1 momentissa tarkoitettuja vaadittavia selvityksiä 60 arkipäivän kuluessa siitä, kun se lähetti ilmoitusvelvolliselle tiedon puuttuvista selvityksistä.

32 b §

Omistusosuuden hankinnan kieltämisessä noudatettava menettely

Tämän pykälän sijasta sovelletaan:

3) arvopaperikeskuksen ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisön omistusosuuden hankintaa koskevan ilmoituksen käsittelyyn EU:n arvopaperikeskusasetusta;

32 c §

Osakkeisiin ja osuuksiin perustuvien oikeuksien rajoittaminen

Finanssivalvonta voi kieltää osakkeiden tai osuuksien omistajalta oikeuden äänivallan käyttöön luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä, vaihtoehtorahastojen hoitajassa, säilytisyhteisössä, erityisessä säilytisyhteisössä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisössä, sähkörahayhteisössä, vakuutusyhtiössä sekä niiden omistusyhteisöissä, pörsissä, pörsin omistusyhteisössä, arvopaperikeskuksessa ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisössä enintään yhden vuoden ajaksi kerrallaan, jos:

1) osakkeiden tai osuuksien hankinnasta ei ole tehty luottolaitostoiminnasta annetun lain 42 §:ssä, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:ssä, sijoitusrahastolain 16 §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:ssä tai 14 luvun 9 §:ssä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:ssä, maksulaitoslain 21 a §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:ssä, EU:n arvopaperikeskusasetuksessa tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta;

38 §

Rikemaksu

Finanssivalvonta määrää rikemaksun sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

2) laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinalain 15 luvun 1 §:ssä, sijoituspalvelulain 15 luvun 1 §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 1 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 5 §:ssä tai vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 1 §:ssä taikka sijoitusrahastolain 144 a §:ssä tarkoitettuja säännöksiä;

40 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksu määrätään sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikoo arvopaperimarkkinalain 15 luvun 2 §:ssä, sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 2 §:ssä, arvopaperitileistä annetun lain 15 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 6 §:ssä, maksulaitoslain 48 a §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 2 §:ssä, sijoitusrahastolain 144 b §:ssä, luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 luvun 1 §:ssä tai kriisinratkaisulain 18 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä tai päätöksiä.

41 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään, jos seuraamusmaksu koskee luottolaitostoinnasta annetun lain 20 luvun 1 §:n 2 ja 4 momentissa, sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:n 2 ja 5 momentissa, kriisinratkaisulain 18 luvun 1 §:ssä tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun säännöksen rikkomista tai laiminlyöntiä, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään 10 prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta. Jos oikeushenkilö on osa konsernia, liikevaihdolla tarkoitetaan konsernin ylimmän emoyrityksen konsernitilinpäätöksen mukaista liikevaihtoa. Sen estämättä, mitä 4 momentissa säädetään, luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla edellä tässä momentissa tarkoitettujen säännösten rikkomisesta tai laiminlyönnistä enintään viisi miljoonaa euroa. Edellä tässä momentissa säädetyn estämättä, seuraamusmaksu saa kuitenkin olla enintään kaksi kertaa suurempi kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos se on määritettävissä.

43 §

Rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun julkistaminen

Finanssivalvonnan on julkistettava rikemaksu, julkinen varoitus ja seuraamusmaksu sekä markkinaoikeuden määräämä seuraamusmaksu. Julkistamisesta on käytävä ilmi, onko seuraamuksen antamista tai määräämistä koskeva päätös lainvoimainen. Jos muutoksenhakuviranomainen kumoaa päätöksen, Finanssivalvonnan on julkistettava tieto muutoksenhakuviranomaisen päätöksestä vastaavalla tavalla kuin seuraamuksen antaminen tai määrääminen on julkistettu. Seuraamusta koskevat tiedot on pidettävä Finanssivalvonnan internetsivuilla viiden vuoden ajan.

Jos seuraamuksen kohteena olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön henkilöllisyyden julkistaminen olisi kohtuutonta, tai jos seuraamuksen julkistaminen vaarantaisi finanssimarkkinoiden vakauden tai meneillään olevan viranomaistutkinnan, Finanssivalvonta voi:

1) lykätä seuraamusta koskevan päätöksen julkistamista, kunnes perusteita olla julkistamatta päätöstä ei enää ole;

2) julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä; tai

3) jättää seuraamusta koskevan päätöksen julkistamatta, jos 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut vaihtoehdot eivät ole riittäviä varmistamaan sitä, että finanssimarkkinoiden vakaus ei vaarannu taikka sitä, että päätöksen julkistaminen ei olisi kohtuutonta teon tai laiminlyönnin vähäisyyden johdosta.

Jos Finanssivalvonta julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan nimeä, Finanssivalvonta voi samalla päättää lykätä henkilöllisyyttä koskevien tietojen julkistamista kohtuullisen ajan, jos se arvioi, että anonyymien julkistamisen perusteet lakkaavat tuossa ajassa.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun julkistamisesta, sovelletaan vastaavasti 26—29, 33 ja 33 a §:ssä tarkoitettujen päätösten julkistamiseen.

44 a §

Seuraamuksista ilmoittaminen Euroopan valvontaviranomaisille

Finanssivalvonnan on finanssimarkkinoita koskevissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetuissa tapauksissa toimitettava asianomaiselle Euroopan valvontaviranomaiselle:

1) tieto tässä luvussa tarkoitettusta julkistetusta seuraamuksesta samanaikaisesti, kun seuraamus julkistetaan sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta;

2) tieto tässä luvussa tarkoitettusta ei julkistetusta seuraamuksesta samanaikaisesti, kun seuraamus annetaan tai määrätään sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta;

3) vuosittain yhdistelmätiedot kunakin vuonna määrättyistä tämän luvun mukaisista seuraamuksista:

4) tieto finanssimarkkinoita koskevien säännösten rikkomisesta annetuista rikosoikeudellisista seuraamuksista sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta;

5) vuosittain anonyymit yhdistelmätiedot kunakin vuonna finanssimarkkinoita koskevia rikosoikeudellisia rangaistussäännöksiä koskevista esitutkinnoista ja rikosseuraamuksista.

Mitä 1 momentin 1—3 kohdassa säädetään seuraamuksesta, sovelletaan myös seuraamukseen rinnastettavaan toimenpiteeseen.

50 §

Yleinen yhteistyövelvoite ja toiminta arvopaperimarkkinavalvonnan yhteysviranomaisena

Finanssivalvonta toimii EU:n arvopaperikeskusasetuksen 11 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettuna yhteysviranomaisena. Finanssivalvonta tekee mainitun asetuksen mukaiset ilmoitukset Euroopan järjestelmäriskikomitealle, Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle, Euroopan pankkiviranomaiselle ja ulkomaisille ETA-valvontaviranomaisille, jollei muualla laissa toisin säädetä.

71 §

Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja

Finanssivalvonnalla on oikeus ilmoittaa valvottaville ja ulkomaisille ETA-sivuliikkeille, jos samalla velalliselä havaitaan olevan niiltä huomattavia sitoumuksia tai velvoitteita taikka jos

on syytä epäillä jonkin niiden asiakkaan toiminnan aiheuttavan niille vahinkoa. Lisäksi Finanssivalvonnalla on oikeus antaa valvottavia ja ulkomaisia valvottavia koskevia tietoja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulle pörssille ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjälle Suomessa sekä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettulle arvopaperikeskukselle ja keskusvastapuolelle sekä muuta finanssimarkkinoilla toimivaa ja muita henkilöitä koskevia tietoja pörssille, jos tietojen antaminen on välttämätöntä niille säädetyn valvontatehtävän tai niiden harjoittaman selvitystoiminnan luottavuuden turvaamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 29 §:n 5 momenttia sovelletaan kuitenkin vasta kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta.

6.

Laki

eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehtoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehtoista annetun lain (1084/1999) 2 §:n 1 momentin 1 kohta ja 6 momentti, 11 §:n 3 momentti sekä 13 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 829/2014 sekä 2 §:n 6 momentti ja 11 §:n 3 momentti laissa 768/2012, sekä
lisätään 13 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 887/2010, uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Määritelmiä

Selvitysjärjestelmällä tarkoitetaan tässä laissa sääntöihin perustuvaa järjestelmää:

1) jota keskuspankki, luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu luottolaitos, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettu arvopaperikeskus tai 7 kohdassa tarkoitettu keskusvastapuoli taikka edellä mainittuja vastaava ulkomainen yhteisö ylläpitää yksin tai yhdessä muiden tässä kohdassa tarkoitettujen yhteisöjen kanssa; tai

Selvitystilillä tarkoitetaan selvitysjärjestelmän osapuolen selvitysjärjestelmän toimintaan osallistuvan yhteisön lukuun pitämää arvo-osuustileistä annetun lain (827/1991) 16 §:ssä tar-

koitettua kaupintatiliä ja arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua rahavarojen tiliä.

11 §

Luottojärjestelyn ja selvitystilin käyttö maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen jälkeen

Arvo-osuustileistä annetun lain 16 §:ssä tarkoitetuille kaupintatileille kirjattuihin arvo-osuuksiin kohdistuvista panttioikeuksista säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 5 §:ssä.

13 §

Selvitysjärjestelmän säännöt

Selvitysjärjestelmän ylläpitäjän on ilmoitettava selvitysjärjestelmän säännöt ja niiden muutokset valtiovarainministeriölle ennen selvitysjärjestelmän toiminnan aloittamista tai sääntömuutoksen voimaantuloa. Ilmoitusvelvollisuus ei kuitenkaan koske keskuspankkia.

Arvopaperikeskusten ylläpitämistä arvopaperien selvitysjärjestelmistä säädetään lisäksi arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 909/2014.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

7.

Laki

sijoituspalvelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 2 §:n 2 momentin 2 kohta, 18 §:n 1 momentin 1 kohdan e alakohta, 2 luvun 2 §:n 3 momentti ja 9 luvun 4 §:n 4 momentti sekä
lisätään 10 lukuun uusi 3 a § ja 15 luvun 2 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 623/2014 ja 1201/2014, uusi 5 a kohta seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Poikkeukset lain soveltamisalasta

Tämä laki ei koske:

2) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettua arvopaperikeskusta ja 6 kohdassa tarkoitettua ulkomaista arvopaperikeskusta; näihin sovelletaan kuitenkin tämän lain 9 ja 10 lukuja;

18 §

Ammattimainen ja ei-ammattimainen asiakas

Tässä laissa *ammattimaisella asiakkaalla* tarkoitetaan:

1) rahoitusmarkkinoilla toimiluvan nojalla toimintaa harjoittavaa tai säänneltyä yhteisöä ja siihen rinnastettavaa ulkomaista viranomaisvalvonnassa olevaa;

e) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskusta ja keskusvastapuolta;

2 luku

Oikeus tarjota sijoituspalvelua

2 §

Sijoituspalvelun tarjoaminen muun luvan nojalla

Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvussa säädetään oikeudesta toimia mainitussa laissa tarkoitettuna tilinhoitajana.

9 luku

Asiakasvarojen säilyttäminen ja muu käsittely

4 §

Asiakkaan rahoitusvälineiden panttaaminen tai luovuttaminen

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sijoituspalveluyritys saa luovuttaa asiakkaalleen kuuluvan rahoitusvälineen pantiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettulle arvopaperikeskukselle, keskusvastapuolelle tai selvitysosapuolelle taikka näitä vastaavalle ulkomaiselle taholle rahoitusvälinettä koskevasta kaupasta johtuvan asiakkaan veloitteen täyttämisen vakuudeksi.

10 luku

Menettelytavat asiakassuhteessa

3 a §

Sopimus arvopaperien moniportaisesta hallinnasta

Sijoituspalveluyrityksen on tehtävä kirjallinen sopimus toisen sijoituspalveluyrityksen tai sitä vastaavan ulkomaisen yhteisön kanssa arvopaperien moniportaisesta hallinnasta. *Toisella sijoituspalveluyrityksellä* tarkoitetaan tässä pykälässä sitä, joka sijoituspalveluyrityksen kanssa tekemänsä kirjallisen sopimuksen nojalla säilyttää arvopapereita säilytysketjussa oman asiakkaansa lukuun.

Sopimuksessa on sovittava, että toinen sijoituspalveluyritys tai sitä vastaava ulkomainen yhteisö toimittaa sijoituspalveluyritykselle:

- 1) tiedot säilytettävien arvopaperien omistajista;
- 2) tiedot arvopapereille maksetuista tuotoista;
- 3) tiedot arvopaperikaupoista;
- 4) muut sijoituspalveluyrityksen lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi tarvitsemat tiedot.

Sijoituspalveluyrityksen on toimittava huolellisesti toisen sijoituspalveluyrityksen tai sitä vastaavan ulkomaisen yhteisön valinnassa.

Sijoituspalveluyrityksen on toimitettava liikkeeseenlaskijalle ja viranomaiselle sen pyynnöstä tieto arvopaperien moniportaisessa hallinnassa säilytettyjen arvopaperien lopullisen omistajan:

- 1) nimestä;
- 2) kotivaltiosta;
- 3) arvopaperien määrästä;
- 4) arvopaperikaupoista.

Sijoituspalveluyritys saa periä liikkeeseenlaskijalta tietojen keräämisestä aiheutuneet kohtuulliset kulut. Jos tietojen kerääminen perustuu viranomaisen lakisääteisen tehtävän hoitamiseen tai pyyntöön, sijoituspalveluyritys ei saa veloittaa tiedon toimittamisesta aiheutuneita kustannuksia.

Sijoituspalveluyrityksen on toimitettava 1 momentissa tarkoitettu sopimus etukäteen Finanssivalvonnalle tiedoksi.

Finanssivalvonta voi antaa tarkemmat määräykset arvopaperien moniportaisesta hallinnasta toimitettavista tiedoista.

15 luku

Hallinnolliset seuraamukset

2 §

Seuraamusmaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ja päätöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat:

5 a) 10 luvun 3 a §:n 1 ja 2 momentin säännökset sijoituspalveluyrityksen velvollisuudesta tehdä sopimus arvopaperien moniportaisesta hallinnasta ja tietojen toimittamisesta sekä 4 momentissa tarkoitettu velvollisuudesta ilmoittaa viranomaiselle pyynnöstä tiedot arvopaperin lopullisesta omistajasta ja tämän kotivaltiosta, arvopaperien määrästä ja arvopaperikaupoista;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____ . Sen 10 luvun 3 a §:ää sovelletaan kuitenkin vasta kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta.

8.

Laki

sijoitusrahastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoitusrahastolain (48/1999) 57 b §, 63 §:n 1 momentti, 64 §:n 2 momentti, 65 §:n 1 momentin 3 kohta ja 81 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 765/2012, seuraavasti:

57 b §

Rahasto-osuuden hoitajana voi toimia sellainen rahastoyhtiö, luottolaitostoiminnasta annettussa laissa tarkoitettu luottolaitos tai sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys, jolla on oikeus tarjota sijoituspalvelulain 1 luvun 11 §:n 9 kohdassa tarkoitettua rahoitusvälineiden säilyttämistä, sekä toisessa ETA-valtiossa vastaavan toimiluvan saanut yhteisö. Rahasto-osuuden hoitajana voi toimia myös arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettu arvopaperikeskus sekä sellainen 6 kohdassa tarkoitettu ulkomainen arvopaperikeskus, joka on saanut arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) No 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) No 909/2014 mukaisen toimiluvan hoitaa arvopaperikeskuksen tehtäviä ETA-valtiossa tai kolmannessa maassa.

63 §

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvista rahasto-osuuksista ja niiden omistajista pidetään automaattisen tietojenkäsittelyn avulla rahasto-osuudenomistajaluetteloa arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 3 §:n mukaisesti. Rahasto-osuuden kirjaamiseen arvo-osuustilille ja rahasto-osuudenomistajaluetteloon sovelletaan tämän lain 53 §:n 2 momenttia.

64 §

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan rahasto-osuuden saajalla ei ole oikeutta käyttää rahasto-osuudenomistajalle sijoitusrahastossa kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty rahasto-osuudenomistajaluetteloon, ellei 62 §:n 2 momentista tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 5 §:stä muuta johdu.

65 §

Sijoitusrahaston sääntöihin on otettava määräys, jonka mukaan ilmoittautumispäivän jälkeen oikeus saada sijoitusrahastosta jaettavia tuottoja on vain sillä:

3) jonka arvo-osuustilille rahasto-osuus on täsmäytyspäivänä kirjattu ja jonka rahasto-osuuden hoitaja on täsmäytyspäivänä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 5 §:n nojalla merkitty rahasto-osuudenomistajaluetteloon rahasto-osuuden hoitajaksi, jos rahasto-osuus on hallintarekisteröity.

81 §

Tehokkaan omaisuudenhoidon edistämiseksi rahastoyhtiö saa tehdä sijoitusrahaston varoihin kuuluvista arvopapereista ja rahamarkkinavälineistä lainaus- ja takaisinostosopimuksia, jos ne selvitetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettussa arvopaperikeskuksessa tai ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa taikka, jos selvitys tapahtuu muualla, jos niiden vastapuolena on sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys tai muu sijoituspalvelun tarjoaja ja niiden ehdot ovat markkinoille tavanomaiset ja yleisesti tunnetut.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

9.

Laki

rahoitusvakuuslain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahoitusvakuuslain (11/2004) 3 §:n 2 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 828/2014, seuraavasti:

3 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan *laitoksella*:

4) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettua arvopaperikeskusta, 7 kohdassa tarkoitettua keskusvastapuolta ja 8 kohdassa tarkoitettua selvitysosapuolta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

10.

Laki

osuuskuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan osuuskuntalain (421/2013) 15 luku,

muutetaan 4 luvun 2 §:n 1 momentti, 14 §, 15 §:n 1 momentti, 16 §, 5 luvun 7 §:n 2 ja 3 momentti, 8 §:n 2 momentti, 19 §:n 3 momentin 1 kohta, 20 §:n 1 ja 4 momentti, 21 §:n 1 momentin johdantokappale, 20 luvun 10 §:n otsikko ja 4 momentti, 14 §:n 1 momentti, 21 luvun 10 §:n otsikko ja 4 momentti, 14 §:n 1 momentti, 23 luvun 3 §:n 2 momentti sekä 27 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohta sekä

lisätään 4 luvun 8 §:ään uusi 4 momentti, lukuun uusi 13 a—13 c § ja niiden edelle uusi väliotsikko, 14 §:n edelle uusi väliotsikko sekä 5 lukuun uusi 7 a § seuraavasti:

4 luku

Osuudet, osuuspääoma, osakkeet ja osakepääoma

2 §

Osuus- ja osakeoikeuksien käyttäminen

Osuuden tai osakkeen saajalla ei ole oikeutta käyttää osuuden tai osakkeen omistajalle osuuskunnassa kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty jäsen- ja omistajaluetteloon jäseneksi taikka osuuden tai osakkeen uudeksi omistajaksi tai hän on ilmoittanut saantonsa osuuskunnalle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Tämä ei kuitenkaan koske sellaista osuuteen tai osakkeeseen perustuvaa oikeutta, jota käytetään esittämällä tai luovuttamalla osuuskirja, osakekirja, lippu tai muu osuuskunnan antama erityinen todistus. Osuus- ja osakeoikeuksien käyttämisestä arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa osuuskunnassa säädetään 13 c §:ssä.

8 §

Osuuskirjan ja osakekirjan antaminen

Jos osuuteen tai osakkeeseen kohdistuu panttioikeus, ulosmittaus tai turvaamistoimenpide, osuus- tai osakekirjan hallinta luovutetaan pantinhaltijalle tai asianomaiselle ulosottoviranomaiselle.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osuudet ja osakkeet

13 a §

Osuuksien ja osakkeiden kuuluminen arvo-osuusjärjestelmään

Osuuskunnan osuuksien ja osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (/) tarkoitettuun arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään määrätään osuuskunnan säännöissä. Osuuskunnan kokouksen päätöksessä sääntöjen muuttamisesta on määrättävä aika, jonka kuluessa osuudet tai osakkeet liitetään arvo-osuusjärjestelmään (*ilmoittautumisaika*) tai poistetaan arvo-osuusjärjestelmästä, tai valtuutettava hallitus päättämään siitä. Liittämistä tai poistamista ja niiden ajankohtaa koskeva päätös on ilmoitettava rekisteröitäväksi viivytyksettä.

Osuuden ja osakkeen omistajien oikeuksien kirjaamiseen arvo-osuusjärjestelmään sovelletaan arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3—5 §:ää ja osuuskunnan tai osakkeiden poistamiseen arvo-osuusjärjestelmästä mainitun lain 6 luvun 7 §:ää.

Jollei arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:ssä tarkoitettua kirjaamista ole vaadittu kymmenen vuoden kuluessa ilmoittautumisaajan päättymispäivästä, osuuskunnan kokous voi päättää, että oikeus arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuteen tai osakkeeseen ja siihen perustuvat oikeudet on menetetty. Menetettyyn osuuteen, lisäosuuteen tai osakkeeseen sovelletaan osuuskunnan hallussa olevia omia osuuksia tai osakkeita koskevia säännöksiä.

Mitä tässä laissa säädetään osuuskunnan osuuksien ja osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmään, sovelletaan myös kun osuuskunnan osuudet ja osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Jos osuuskunnan osuudet ja osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, tarkoitetaan tässä laissa mainitulla arvo-osuustilillä arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014 liitteen A jakson 2 kohdassa tarkoitetussa palvelussa tarjottavaa tiliä.

13 b §

Päätöksestä ilmoittaminen

Osuuskunnan on ilmoitettava arvo-osuusjärjestelmään liittämistä koskevasta päätöksestä osuuden ja osakkeen omistajille viimeistään kolme kuukautta ennen ilmoittautumisaajan päättymistä. Tällöin on myös annettava ohjeet siitä, kuinka osuuden tai osakkeen omistajan tai sen, jonka hallussa osuus- tai osakekirja on, on meneteltävä saadakseen oikeuden osuuteen tai osakkeeseen kirjatuksi arvo-osuustilille, sekä siitä, miten osuuteen tai osakkeeseen kohdistuvat muut oikeudet voi kirjata.

Ilmoitus on toimitettava siten kuin kutsu osuuskunnan kokoukseen toimitetaan. Ilmoitus on sen lisäksi, mitä osuuskunnan kokouskutsusta määrätään säännöissä, lähetettävä kirjallisena jokaiselle osuuden ja osakkeen omistajalle, jonka nimi ja osoite ovat osuuskunnan tiedossa, ja julkaistava virallisessa lehdessä. Ilmoitus ohjeineen on lähetettävä myös arvopaperikeskukselle ja arvopaperikeskuksen osapuolille.

Arvopaperikeskuksen säännöissä voidaan antaa tarkempia määräyksiä 1 ja 2 momentin mukaisesta menettelystä.

Osuuskunnan on viimeistään kolme kuukautta ennen osuuksien ja osakkeiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä ilmoitettava päätöksestä osuuden tai osakkeen omistajille. Ilmoittamiseen sovelletaan 2 ja 3 momenttia.

Osuuskunnan on viimeistään kolme kuukautta ennen osuuksien ja osakkeiden siirtämistä arvo-osuusjärjestelmästä toiseen ilmoitettava siirrosta osuuden ja osakkeen omistajille. Tällöin on annettava tiedot siirron vaikutuksista osuuden ja osakkeen omistajan asemaan ja ohjeet osakkeiden tai osuuksien säilytyksen järjestämisestä uudessa arvo-osuusjärjestelmässä. Ilmoittamiseen sovelletaan 2 ja 3 momenttia.

13 c §

Osuus- ja osakeoikeudet arvo-osuusjärjestelmässä

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osuuden saajalla ei ole oikeutta käyttää osuuden tai osakkeen omistajalle osuuskunnassa kuuluvia oikeuksia, ennen kuin hänet on merkitty 14 §:n 2 momentissa tarkoitettuun jäsen- ja omistajaluetteloon. Hallintarekisteröidyn osuuden tuottamien oikeuksien käyttämisestä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 5 §:n 3 momentissa.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuteen tai osakkeeseen perustuva oikeus saada suoritus osuuskunnasta varoja jaettaessa, oikeus saada uusia osuuksia tai osakkeita niitä annettaessa tai muu vastaava oikeus on sillä, jolle osuus tai osake kuuluu varojenjako tai osuuksien tai osakkeiden antamista koskevassa tai muussa päätöksessä määrättyinä täsmäytyspäivänä. Myös osuuden tai osakkeen lunastamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä täsmäytyspäivästä. Jollei osuuden tai osakkeen antamista koskevassa päätöksessä määrätä toisin, maksullisessa osuuden, lisäosuuden tai osakkeen antamisessa oikeus merkitä osuuksia tai osakkeita kirjataan oikeuden alkaessa asianomaiselle arvo-osuustilille ja maksuttomassa osuuden tai osakkeen antamisessa annettava osuus tai osake kirjataan suoraan asianomaiselle arvo-osuustilille.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuteen tai osakkeeseen perustuvasta oikeudesta osallistua osuuskunnan kokoukseen säädetään 5 luvun 7 a §:ssä.

Jäsen- ja omistajaluettelo

14 §

Jäsen- ja omistajaluettelo

Jos osuuskunnan osuuksia ja osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallituksen on pidettävä osuuskunnan jäsenistä aakkosellista luetteloa (*jäsenluettelo*). Jos myös muut kuin jäsenet omistavat osuuksia ja osakkeita, tällaiset omistajat on merkittävä luetteloon (*jäsen- ja omistajaluettelo*). Luetteloon merkitään jäsenen ja muun osuuden ja osakkeen omistajan nimi, osoite ja jäsenyyden alkamispäivä sekä hänen osuuksiensa ja osakkeiden lukumäärä osuus- ja osakelajeittain. Luettelosta on ilmentävä myös mahdolliset muut erot osuuksien ja osakkeiden tuottamisessa oikeuksissa ja velvollisuuksissa. Jos osuudesta tai osakkeesta ei ole annettu osuuskirjaa tai osakekirjaa, luetteloon on lisäksi merkittävä osuuskunnalle ilmoitettu osuutta tai osaketta rasittava panttioikeus tai muu oikeus.

Edellä 1 momentista poiketen hallituksen on pidettävä arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osuuksista ja osakkeista sekä niiden omistajista arvo-osuustilikirjauksiin perustuvaa ajantasaista jäsen- ja omistajaluetteloa, johon merkitään omistajan tai hallintarekisteröinnin hoitajan nimi, henkilötunnus taikka muu yksilöintitunnus, yhteys-, maksu- ja verotustiedot, osuuksien tai osakkeiden lukumäärä osuus- ja osakelajeittain sekä se arvopaperikeskuksen osapuoli, jonka hoidossa olevalle arvo-osuustilille osuudet tai osakkeet on kirjattu.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvista osuuksista ja osakkeista on 5 luvun 7 a §:ssä tarkoitettua tilapäistä merkintää varten ilmoitettava osuuden tai osakkeen omistajan nimi ja osoite, jäsen- ja omistajaluetteloon merkittävien osuuksien ja osakkeiden lukumäärä osuus- ja osakelajeittain sekä henkilötunnus tai muu arvopaperikeskuksen määräysten mukainen yksilöintitunnus.

Osuuskunnan entisistä jäsenistä on pidettävä luetteloa, kunnes osuuskunta on palauttanut osuuden siten kuin 17 luvussa säädetään. Jos säännöissä määrätään lisämaksuvelvollisuudesta 14 luvun mukaisesti, entisen jäsenen saa poistaa luettelosta, kun hänen lisämaksuvelvollisuutensa on päättynyt. Luettelo voidaan sisällyttää jäsen- ja omistajaluetteloon, tai sitä voidaan pitää muulla luotettavalla tavalla. Luetteloon merkitään 1 momentissa mainittujen tietojen lisäksi päivä, jona jäsenyys on päättynyt.

Säännöissä voidaan määrätä, että jäsen- ja omistajaluetteloon merkitään jäsenen ja muun osuuden ja osakkeen omistajan osoitteen sijasta kotikunta ja syntymäaika.

Luettelot on laadittava viivytyksettä osuuskunnan perustamisen jälkeen. Luetteloita on pidettävä luotettavalla tavalla.

Arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osuuksista ja osakkeista pidettävästä odotusluettelosta säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 6 §:ssä.

15 §

Jäsenyyden ja saannon merkitseminen jäsen- ja omistajaluetteloon

Jos osuuskunnan osuuksia ja osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, osuuden ja osakkeen saajan osuuskunnalle ilmoittama saanto sekä muu jäsen- ja omistajaluetteloon merkitty seikka koskeva osuuskunnalle ilmoitettu muutos on viivytyksettä merkittävä luetteloon. Ennen merkintää saannosta ja varainsiirtoveron suorittamisesta on esitettävä luotettava selvitys. Merkintä on päivättävä. Jos osuuden luovuttamiseen tai hankkimiseen vaaditaan osuuskunnan suostumus tai jäsenellä on lunastusoikeus taikka osakkeeseen kohdistuu 6 §:ssä tarkoitettu lunastusoikeus tai jos osakkeen hankkimiseen vaaditaan 7 §:ssä tarkoitettu suostumus, merkintää ei kuitenkaan saa tehdä ennen kuin on selvinyt, että suostumus on annettu tai ettei lunastusoikeutta ole käytetty.

16 §

Jäsen- ja omistajaluettelon julkisuus

Jäsen- ja omistajaluettelon ja entisten jäsenten luettelon tiedot jäsenten ja muiden osuuden ja osakkeen omistajien nimistä ja jäsenyyden alkamisesta ja päättymisestä on pidettävä jokaisen nähtävänä osuuskunnan pääkonttorissa. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa osuuskunnassa edellä mainitut jäsen- ja omistajaluettelon tiedot voidaan kuitenkin pitää jokaisen nähtävänä arvopaperikeskuksen toimipaikassa Suomessa. Jäsenellä, osuuden ja osakkeen omistajalla, velkojalla ja muulla, joka osoittaa etunsa sitä vaativan, on oikeus nähdä myös luetteloihin merkitty muu tieto. Jokaisella on oikeus kulut korvattuaan saada jäljennös luettelosta tai sen osasta siltä osin kuin hänellä on oikeus nähdä luettelon tietoja. Mitä tässä momentissa säädetään, koskee myös 5 luvun 7 a §:ssä tarkoitettua ajankohdan mukaista jäsen- ja omistajaluetteloa osuuskunnan kokouksen päättymiseen asti.

Arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osuuksista ja osakkeista pidettävän arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 6 §:ssä tarkoitettua odotusluettelon julkisuuteen sovelletaan tämän pykälän 1 momenttia.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske henkilötunnuksen tunnusosaa, maksu- tai verotustietoja tai tietoa siitä, mille kaupintatilille osuuden tai osakkeen omistajan myytäväksi

antamat osuudet tai osakkeet on kirjattu. Tietoon siitä, minkä arvopaperikeskuksen osapuolen hoidossa olevalle arvo-osuustilille osuudet tai osakkeet on kirjattu, sovelletaan, mitä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 2 §:ssä säädetään arvo-osuustiliiä koskevista tiedoista.

Jos maistraatti on määrännyt väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n perusteella osuuden tai osakkeen omistajaa koskevien tietojen luovutusrajoituksesta ja rajoituksesta on ilmoitettu osuuskunnalle, osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluetteloon merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluetteloon merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

5 luku

Osuuskunnan kokous ja edustajisto

7 §

Jäsenen osallistuminen

Osallistumisen edellytyksenä on, että jäsen on merkitty jäsenluetteloon tai hän on 4 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoittanut saantonsa osuuskunnalle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa osuuskunnassa osallistumisen edellytyksenä on, että osuuden omistaja on merkittynä 7 a §:n mukaisesti jäsenluetteloon ennen osuuskunnan kokousta.

Hallintarekisteröintiä vastaavalla tavalla säilytettyjen osuuksien osalta osuuskunnan kokoukseen osallistumisen edellytyksenä on, että jäsen on ilmoitettu merkittäväksi tilapäisesti jäsenluetteloon osuuskunnan kokoukseen osallistumista varten 7 a §:ssä säädettyä vastaavalla tavalla.

7 a §

Osallistumisoikeus arvo-osuusjärjestelmässä

Jos osuuskunnan osuudet ja osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, oikeus osallistua osuuskunnan kokoukseen on vain jäsenellä, joka on kahdeksan arkipäivää ennen osuuskunnan kokousta (*osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivä*) merkittynä jäsenluetteloon osuuden omistajaksi. Lisäksi hallintarekisteröidyn osuuden tai osakkeen omistajan voi ilmoittaa tilapäisesti merkittäväksi jäsen- ja omistajaluetteloon osuuskunnan kokoukseen osallistumista varten, jos jäsenellä on osuuden perusteella oikeus olla merkittynä jäsenluetteloon osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivänä. Tilapäistä merkintää koskeva ilmoitus on tehtävä viimeistään osuuskunnan kokouskutsussa ilmoitettavana ajankohtana, jonka on oltava osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivän jälkeen. Osuuden ja osakkeen omistuksessa osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivän jälkeen tapahtuneet muutokset eivät vaikuta oikeuteen osallistua osuuskunnan kokoukseen eivätkä jäsenen äänimäärään.

8 §

Ilmoittautuminen

Jos osuuskunnan osuudet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallintarekisteröidyn osuuden omistavan jäsenen katsotaan ilmoittautuneen osuuskunnan kokoukseen osallistumista varten, jos hänet on 7 a §:n mukaisesti ilmoitettu tilapäisesti merkittäväksi jäsenluetteloon. Jos jäsenellä voi olla osuuksien omistuksen perusteella useita ääniä ja hän osallistuu osuuskunnan kokoukseen usean asiamiehen välityksellä, ilmoittautumisen yhteydessä on ilmoitettava osuudet, joiden perusteella kukin asiamies edustaa jäsentä.

19 §

Kokouskutsun sisältö

Pörssiosuuskunnan kokouskutsussa on lisäksi mainittava:

1) edellytykset, joilla jäsenellä on oikeus osallistua osuuskunnan kokoukseen 7, 7 a ja 8 §:n mukaan;

20 §

Kutsuaika

Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen osuuskunnan kokousta, 8 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää taikka 7 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää sen mukaan, mikä niistä on aikaisin. Pörssiosuuskunnassa kutsu on kuitenkin toimitettava aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä mainittua päivää.

Pörssiosuuskunnan on toimitettava kokouskutsu viimeistään kolme viikkoa ennen osuuskunnan kokousta. Kutsu osuuskunnan kokoukseen on kuitenkin toimitettava viimeistään yhdeksän päivää ennen osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivää.

21 §

Eriyinen kutsuaika

Kokouskutsu on aina toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään kuukautta ennen kokousta, 8 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää taikka 7 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää, jos kokouksessa käsitellään:

20 luku

Sulautuminen

10 §

Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus muille osuuksien, osakkeiden ja optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien haltijoille

Vastaanottavassa osuuskunnassa kokouskutsun voi toimittaa 5 luvun 20 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ajassa, jos sulautumisesta päätetään osuuskunnan kokouksessa jäsenen vaatimuksesta ja jos osuuskunnan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen ja osuuskunnan kokouksen, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitetun viimeisen ilmoittautumispäivän taikka 5 luvun 7 a §:n mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai säännöissä määrätty pidempi kutsuaika.

14 §

Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastaminen

Sulautuvan osuuskunnan osakkeen, optio-oikeuden ja muiden osuuksiin tai osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltija voi vaatia osakkeidensa tai oikeuksiensa lunastamista, jollei säännöissä määrätä toisin. Lunastamista on vaadittava sulautumisesta päättävässä osuuskunnan kokouksessa tai esittämällä todisteellisesti sitä koskeva vaatimus sulautuvalle osuuskunnalle ennen osuuskunnan kokousta. Vain ne osakkeet voi lunastaa, jotka on ilmoitettu merkittäviksi jäsen- ja omistajaluetteloon osuuskunnan kokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeen omistajan arvo-osuustilille 5 luvun 7 a §:ssä tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Edellytyksenä on lisäksi, että lunastusta vaativa vastustaa sulautumis päätöstä. Ennen kuin sulautumisesta päätetään, osuuskunnan kokoukselle on ilmoitettava, kuinka monesta osakkeesta ja oikeudesta on esitetty lunastusvaatimus.

21 luku

Jakautuminen

10 §

Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus muille osuuksien, osakkeiden ja optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien haltijoille

Vastaanottavassa osuuskunnassa kokouskutsun voi toimittaa 5 luvun 20 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ajassa, jos jakautumisesta päätetään osuuskunnan kokouksessa jäsenen vaati-

muksesta ja jos osuuskunnan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen ja osuuskunnan kokouksen, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitetun viimeisen ilmoittautumispäivän taikka 5 luvun 7 a §:n mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai säännöissä määrätty pidempi kutsuaika.

14 §

Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastaminen

Jakautumisessa toimivaan osuuskuntaan jakautuvan osuuskunnan osakkeen omistaja voi vaatia jakautumisvastikkeensa lunastamista ja optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien haltija voi vaatia oikeuksiensa lunastamista, jollei säännöissä määrätä toisin. Lunastamista on vaadittava jakautumisesta päättävässä osuuskunnan kokouksessa tai esittämällä todisteellisesti sitä koskeva vaatimus jakautuvalle osuuskunnalle ennen osuuskunnan kokousta. Vain ne osakkeet oikeuttavat lunastukseen, jotka on ilmoitettu merkittäviksi jäsen- ja omistajaluetteloon osuuskunnan kokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeen omistajan arvo-osuustilille 5 luvun 7 a §:ssä tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Edellytyksenä on lisäksi, että lunastusta vaativa vastustaa jakautumispäätöstä.

23 luku

Osuuskunnan purkaminen

3 §

Osuuskunnan päätös selvitystilaan asettamisesta ja rekisteristä poistamisen hakemisesta

Kokouskutsusta sekä kokousasiakirjoista, niiden nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä säädetään 5 luvun 19—24 §:ssä. Kutsu selvitystilaan asettamisesta päättävään osuuskunnan kokoukseen on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei säännöissä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen osuuskunnan kokousta, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää taikka 5 luvun 7 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää. Pörssiosuuskunnassa kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä mainittua päivää. Kutsu on sen lisäksi, mitä säännöissä määrätään, lähetettävä kirjallisena jokaiselle jäsenelle, jonka osoite on osuuskunnan tiedossa.

27 luku

Rangaistussäännökset

2 §

Osuuskuntarikkomus

Joka tahallaan

1) laiminlyö jäsen- tai omistajaluettelon pitämisen 4 luvun 14 §:n edellyttämällä tavalla taikka niiden nähtävänä pitämisen 4 luvun 16 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *osuuskuntarikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

11.

Laki

kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (748/2012) 2 luvun 16 §:n 2 momentti, 33 §:n 2 momentti, 34 §:n otsikko sekä 1 ja 3 momentti sekä 4 luvun 6 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 33 §:n 2 momentti, 34 §:n 1 momentti sekä 4 luvun 6 §:n 2 momentti laissa 257/2013, seuraavasti:

2 luku

Pörssitoiminta

16 §

Pörssille sallittu toiminta

Pörssi saa toimia selvitysosapuolena sekä toimia tilinhoitajana sen mukaan kuin siitä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (/).

33 §

Kauppojen selvitys

Jos pörssi käyttää kauppojen selvitykseen arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua keskusvastapuolta, pörssin, mainitussa laissa tarkoitettua arvopaerikeskuksen ja keskusvastapuolen on järjestettävä yhteistoimintansa siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

34 §

Kaupankäyntiosapuolen oikeus valita arvopaperikeskus

Kaupankäyntiosapuolella on oikeus käyttää kauppohen selvitykseen myös muuta arvopaperikeskusta kuin pörssin käyttämää arvopaperikeskusta säännellyllä markkinalla tehdyistä kaupoista johtuvien velvollisuuksiensa toteuttamiseksi, jos pörssin ja mainittujen arvopaperikeskusten yhteistoiminta on järjestetty siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

Finanssivalvonta voi kieltää kaupankäyntiosapuolta käyttämästä kauppohen selvitykseen 1 momentissa tarkoitettua muuta arvopaperikeskusta, jos sen käyttäminen todennäköisesti vaarantaa kaupankäynnin luotettavuuden tai rahoitusmarkkinoiden vakauden.

4 luku

Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä

6 §

Kauppohen selvitys

Jos monenkeskinen kaupankäynnin järjestäjä käyttää kauppohen selvitykseen arvoosuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua keskusvastapuolta, kaupankäynnin järjestäjän, mainitussa laissa tarkoitettun arvopaperikeskuksen ja keskusvastapuolen on järjestettävä yhteistoimintansa siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain (879/2008) 1 §:n 1 momentin 6 kohta, 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 2 momentti ja 6 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentin 6 kohta ja 5 §:n 2 momentti laissa 758/2012, 4 §:n 1 momentti laissa 313/2015 ja 6 §:n 1 momentti laissa 644/2014, seuraavasti:

1 §

Maksuvelvollinen

Finanssivalvonnan valvontamaksun on velvollinen suorittamaan:

6) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 8 kohdassa tarkoitettu selvitysosapuoli ja 10 kohdassa tarkoitettu tilinhoitaja;

4 §

Suhteellinen valvontamaksu

Suhteellisen valvontamaksun maksuperuste ja maksun määrä prosentteina maksuperusteesta sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Maksuperuste	Maksun määrä prosentteina maksuperusteesta
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (610/2014) tarkoitettu talletuspankki	taseen loppusumma	0,00284
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu luottoyhteisö	taseen loppusumma	0,00284
maksulaitoslaissa tarkoitettu muu maksulaitos kuin sähkörahayhteisö	liikevaihto	0,25
maksulaitoslaissa tarkoitettu sähkörahayhteisö	taseen loppusumma	0,00284
vakuutusyhtiölaissa (521/2008) tarkoitettu vahinkovakuutusyhtiö	taseen loppusumma x 4	0,00284
vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu henkivakuutusyhtiö	taseen loppusumma	0,00284
työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa	taseen loppusumma	0,00284

(354/1997) tarkoitettu työeläkevakuutusyhdistiö		
vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitettu vakuutusyhdistys	taseen loppusumma x 4	0,00284
eläkesäätiölaissa tarkoitettu eläkesäätiö	taseen loppusumma	0,00284
vakuutuskassalaissa tarkoitettu eläkekassa	taseen loppusumma	0,00284
vakuutuskassalaissa tarkoitettu sairauskassa	taseen loppusumma x 4	0,00284
vakuutuskassalaissa tarkoitettu muu vakuutuskassa kuin eläkekassa tai sairauskassa	taseen loppusumma	0,00284
maatalousyrittäjän eläkelaiissa (1280/2006) tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos	taseen loppusumma	0,00284
merimieseläkelaiissa (1290/2006) tarkoitettu Merimieseläkekassa	taseen loppusumma x 0,4	0,00284
työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettu työttömyysvakuutusrahasto sekä Koulutusrahasto	taseen loppusumma	0,00284
Tapaturmavakuutuslaitosten liitto, Liikennevakuutuskeskus, Potilasvakuutuskeskus, Ympäristövakuutuskeskus ja työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitettu työttömyyskassojen tukikassa	taseen loppusumma x 4	0,00284
valtion eläkerahastosta annetussa laissa (1297/2006) tarkoitettu valtion eläkerahasto, kunnallisessa eläkelaiissa (549/2003) tarkoitettu Keva-niminen kunnallinen eläkelaitos ja kirkkolaissa (1054/1993) tarkoitettu Kirkon keskusrahaston eläkerahasto	taseen loppusumma x 0,4	0,00284
ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike	taseen loppusumma	0,00095
kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike	taseen loppusumma	0,00284
muun kuin sähkörahayhteisöä vastaavan ulkomaisen maksulaitoksen sivuliike, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen	liikevaihto	0,11
sellaisen sähkörahayhteisöä vastaavan ulkomaisen maksulaitoksen sivuliike, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen	taseen loppusumma	0,00095
sijoitusrahastolaissa tarkoitettu rahastoyhtiö	rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	0,0022
lisämaksu rahastoyhtiölle, joka tarjoaa omaisuudenhoitoa tai sijoitusneuvontaa	omaisuudenhoidon ja sijoitusneuvonnan liikevaihto	0,34
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettun toimiluvan saanut vaihtoehtorahastojen hoitaja	vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0022
lisämaksu vaihtoehtorahastojen hoitajalle,	näiden palvelutoimintojen	0,34

joka tarjoaa vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 3 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelua tai 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettua liitännäispalvelua	liikevaihto	
yhteisö, joka Suomessa toimiluvan nojalla sekä hallinnoi sijoitusrahastoa että hoitaa vaihtoehtorahastoa	Suomessa hallinnoitujen sijoitusrahastojen ja hoitettujen vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0022
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettussa laissa tarkoitettu pörssi	liikevaihto	1,30 %; maksu on kuitenkin vähintään 50 000 euroa
sijoituspalvelulaissa (747/2012) tarkoitettu muu sijoituspalveluyritys kuin lain 6 luvun 1 §:n 3—5 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	0,34
sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 3—5 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	0,11
työttömyyskassalaissa tarkoitettu työttömyyskassa	jäsenmaksutulo	0,66
ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliike	liikevaihto	0,15
kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike	liikevaihto	0,34
sellaisen ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön sivuliike, joka ei hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	liikevaihto	0,15
sellaisen ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön sivuliike, joka hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	ulkomaisen rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	0,0018
ulkomainen ETA-rahastoyhtiö, jolla ei ole Suomessa sivuliikettä ja joka hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	ulkomaisen rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	0,0018
lisämaksu vaihtoehtorahastojen hoitajalle, jonka hoitama vaihtoehtorahasto on sijoitautunut ETA-valtioon tai kolmanteen maahan	vaihtoehtorahastojen hoitajan ulkomailla hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0011
sellaisen ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike, joka ei hoida Suomessa vaihtoehtorahastoa	liikevaihto	0,15
sellaisen ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike, joka hoitaa Suomessa vaihtoehtorahastoa	ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0018
ETA-vaihtoehtorahastojen hoitaja, jolla ei ole Suomessa sivuliikettä ja joka hoitaa Suomessa vaihtoehtorahastoa	ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0018

kolmanteen maahan sijoittautuneen vaihtoehdorahastojen hoitajan sivuliike	liikevaihto	0,34
kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliike	vakuutusmaksutulo	0,03

5 §

Suhteellista valvontamaksua maksavan perusmaksu

Perusmaksua ei peritä pörssiltä.

6 §

Muun maksuvelvollisen perusmaksu

Muun kuin 4 §:ssä tarkoitetun maksuvelvollisen perusmaksun määrä euroina sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Perusmaksu euroina
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu arvopaperikeskus	260 000
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu talletussuojarahasto	12 000
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu vakuusrahasasto	2 000
maksulaitoslain 7 ja 7 a §:ssä tarkoitettu oikeushenkilö	1 000
maksulaitoslain 7 ja 7 a §:ssä tarkoitettu luonnollinen henkilö	200
sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoittajien korvausrahasasto	3 000
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukaisesti rekisteröitymisvelvollinen vaihtoehtorahastojen hoitaja, jolla ei ole rahastoyhtiön toimilupaa	1 000
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 10 luvun 2 §:n 3 momentin mukaisella poikkeusluvalla toimiva	2 000
sijoitusrahastolaissa tarkoitettu säilytisyhteisö	3 000
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu säilytisyhteisö	3 000
yhteisö, joka on sijoitusrahastolain ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukainen säilytisyhteisö	5 000
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu erityinen säilytisyhteisö	2 000
talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010) tarkoitettu talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö	6 000

luottolaitoksen ja vakuutusyhtiön omistusyhteisö sekä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitetun ryhmittymän omistusyhteisö	10 000
pörssin ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisö	10 000
sijoituspalveluyrityksen ja vakuutusyhdistyksen omistusyhteisö	1 000
vakuutusedustuksesta annetussa laissa tarkoitettu vakuutusmeklari	1 000 Perusmaksua korotetaan 180 euroa jokaista vakuutusmeklariyrityksen tai yksityisen elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevaa valvontamaksun määräämisvuotta edeltävän vuoden päättyessä rekisteröityä vakuutusmeklaria kohden.
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu tilinhoitaja	6 000
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu keskusvastapuoli	150 000
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu selvitysosapuoli	12 000
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettu selvitysrahasto ja 6 luvun 9 §:ssä tarkoitettu kirjausrahasto	2 000
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseenlaskija	15 500 Perusmaksua korotetaan 16 000 euroa, jos osakkeelle on kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 5 luvun 2 §:ssä tarkoitettut likvidit markkinat.
suomalainen yhtiö, jonka liikkeeseenlaskema osake on otettu hakemuksesta kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla yksinomaan muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa	12 500
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseenlaskija, jos kysymyksessä on tämän lain 4 §:ssä tarkoitettu maksuvelvollinen tai jos liikkeeseenlaskijan kotipaikka ei ole Suomessa	10 500 Perusmaksua korotetaan 11 000 euroa, jos osakkeelle on kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 5 luvun 2 §:ssä tarkoitettut likvidit markkinat.
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseenlaskija, jos kysymyksessä on tämän lain 4 §:ssä tarkoitettu maksuvelvollinen tai jos liikkeeseenlaskijan kotipaikka ei ole Suomessa	3 000

la säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan muun arvopaperin kuin osakkeen liikkeeseenlaskija	
suomalainen yhtiö, jonka liikkeeseenlaskema muu arvopaperi kuin osake on otettu hakemuksesta kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla yksinomaan muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa	3 000
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa hakemuksesta olevan osakkeen liikkeeseenlaskija	4 000
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa hakemuksesta olevan muun arvopaperin kuin osakkeen liikkeeseenlaskija	1 000
Eläketurvakeskus	10 000
liikennevahinkolautakunta ja potilasvahinkolautakunta	1 000
Finanssivalvonnasta annetun lain 5 §:n 26 kohdassa tarkoitettu toimintayksikkö	18 000
ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) tarkoitettun ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön sivuliike	1 000
eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa tarkoitettu sellainen ulkomainen ETA-lisäeläkelaitos, jolla on Suomessa sivuliike	1 000
kolmannen maan luottolaitoksen edustusto	1 000
vakuutusedustuksesta annetussa laissa tarkoitettu vakuutusedustaja, joka on rekisteröity muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa ja jolla on Suomessa sivuliike	300
markkinarakennetoimimija-asetuksen 2 artiklan 8 kohdassa tarkoitettu finanssialalla toimiva vastapuoli, 9 kohdassa tarkoitettu finanssialan ulkopuolinen vastapuoli ja 10 kohdassa tarkoitettu eläkejärjestelmä, jonka kotivaltio on Suomessa	10 000

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

13.

Laki

Rahoitusvakausviraston hallintomaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Rahoitusvakausviraston hallintomaksusta annetun lain (1197/2014) 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti seuraavasti:

1 §

Maksuvelvollinen

Rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa (1195/2014) tarkoitetun Rahoitusvakausviraston, jäljempänä virasto, ja rahoitusvakausrahaston hallintomaksun on velvollinen suorittamaan:

- 1) luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettu luottolaitos ja kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike;
 - 2) sijoituspalveluyritys, jonka vähimmäispääomaan sovelletaan sijoituspalvelulain (747/2012) 6 luvun 1 §:n 1 momenttia ja kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike, jonka vähimmäispääoma vastaa sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentin vaatimuksia;
 - 3) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettu arvopaperikeskus.
-

4 §

Suhteellinen hallintomaksu

Suhteellisen hallintomaksun maksuperuste ja maksun määrä prosentteina maksuperusteesta sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Maksuperuste	Maksun määrä prosentteina maksuperusteesta
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu talletuspankki	taseen loppusumma	0,0006
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu luottoyhteisö	taseen loppusumma	0,0006
kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike	taseen loppusumma	0,0006
sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	0,03
kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike, jonka vähimmäispääoma vastaa, mitä sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään	liikevaihto	0,03
arvopaperikeskus	liikevaihto	0,03

5 §

Suhteellista hallintomaksua maksavan perusmaksu

Suhteellista hallintomaksua maksavan perusmaksun määrä euroina sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Maksu euroina
liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (1501/2001) tarkoitettu liikepankki, säästöpankkilaisa (1502/2001) tarkoitettu säästöpankkiosakeyhtiö sekä osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (423/2013) tarkoitettu osuuspankkiosakeyhtiö	300

säästöpankkilain 1 §:ssä tarkoitettu säästöpankki	300
osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 1 §:ssä tarkoitettu osuuspankki tai osuuskuntamuotoinen luottolaitos	300
muu luottolaitos	300
talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010) tarkoitettu talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö	300
luottolaitoksen omistusyhteisö	300
kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike	300
sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	300
kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike, jonka vähimmäispääoma vastaa, mitä sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään	300
arvopaperikeskus	300

 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 2015

Pääministeri

Juha Sipilä

Valtiovarainministeri Alexander Stubb

2.

Laki

osakeyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan osakeyhtiölain (624/2006) 4 luku, *muutetaan* 3 luvun 2 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentti, 15 §:n edellä oleva väliotsikko, 15—17 §, 5 luvun 6 §, 7 §:n 2 momentti, 18 §:n 3 momentin 1 kohta, 19 §:n 1 ja 4 momentti, 16 luvun 10 §:n 1 ja 4 momentti, 13 §:n 1 momentti, 17 luvun 10 §:n 1 ja 4 momentti, 13 §:n 1 momentti, 20 luvun 3 §:n 2 momentti sekä 25 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 5 luvun 6 §, 7 §:n 2 momentti, 18 §:n 3 momentin 1 kohta ja 19 §:n 1 momentti laissa 585/2009 sekä 19 §:n 4 momentti laissa 1214/2009, sekä *lisätään* 3 luvun 9 §:ään uusi 3 momentti, lukuun uusi 14 a—14 c § ja niiden edelle uusi väliotsikko, sekä 5 lukuun uusi 6 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 luku

Osakkeet

2 §

Osakeoikeuksien käyttäminen

Osakkeen saajalla ei ole oikeutta käyttää osakkeenomistajalle yhtiössä kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuun osakeluetteloon tai hän on ilmoittanut saantonsa yhtiölle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Tämä ei kuitenkaan koske sellaista osakkeeseen perustuvaa oikeutta, jota käytetään esittämällä tai luovuttamalla osakekirja, lippu tai muu yhtiön antama erityinen todistus. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osakkeeseen sovelletaan, mitä 4 luvun 2 §:ssä säädetään.

Ehdotus

3 luku

Osakkeet

2 §

Osakeoikeuksien käyttäminen

Osakkeen saajalla ei ole oikeutta käyttää osakkeenomistajalle yhtiössä kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuun *osakas*luetteloon tai hän on ilmoittanut saantonsa yhtiölle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Tämä ei kuitenkaan koske sellaista osakkeeseen perustuvaa oikeutta, jota käytetään esittämällä tai luovuttamalla osakekirja, lippu tai muu yhtiön antama erityinen todistus. *Osakeoikeuksien käyttämisestä arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa yhtiössä säädetään 14 c §:ssä.*

9 §

Osakekirjan antaminen

Hallitus voi antaa yhtiön osakkeista osakekirjat, jos osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Osakekirjaa ei kuitenkaan saa antaa ennen kuin yhtiö ja osake on rekisteröity. Osakekirja saadaan antaa vain osakeluetteloon merkitylle osakkeenomistajalle.

9 §

Osakekirjan antaminen

Hallitus voi antaa yhtiön osakkeista osakekirjat, jos osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Osakekirjaa ei kuitenkaan saa antaa ennen kuin yhtiö ja osake on rekisteröity. Osakekirja saadaan antaa vain osakseluetteloon merkitylle osakkeenomistajalle.

Jos osakkeeseen kohdistuu panttioikeus, ulosmittaus tai turvaamistoimenpide, osakekirjan hallinta luovutetaan pantinhaltijalle tai asianomaiselle ulosottoviranomaiselle.

13 §

Velkakirjalain säännösten soveltaminen osakekirjaan ja muihin todistuksiin

Jos osakekirja, väliaikaistodistus tai nimitylle henkilölle asetettu 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu todistus luovutetaan tai pantataan, sovelletaan vastaavasti, mitä velkakirjalain (622/1947) 13, 14 ja 22 §:ssä säädetään nimitylle henkilölle tai hänen määräämälleen asetetuista velkakirjoista. Osakekirjan tai väliaikaistodistuksen haltija, joka yhtiön asiakirjaan tekemän merkinnän mukaan on osakkeenomistajana merkitty osakeluetteloon, rinnastetaan tällöin siihen, jolla velkakirjalain 13 §:n 2 momentin mukaan edellytetään olevan velkakirjan osoittama oikeus. Sellaiseen tämän luvun 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuun todistukseen, jota ei ole asetettu nimitylle henkilölle, sovelletaan velkakirjalain 13, 14 ja 22 §:n säännöksiä haltijavelkakirjoista.

13 §

Velkakirjalain säännösten soveltaminen osakekirjaan ja muihin todistuksiin

Jos osakekirja, väliaikaistodistus tai nimitylle henkilölle asetettu 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu todistus luovutetaan tai pantataan, sovelletaan vastaavasti, mitä velkakirjalain (622/1947) 13, 14 ja 22 §:ssä säädetään nimitylle henkilölle tai hänen määräämälleen asetetuista velkakirjoista. Osakekirjan tai väliaikaistodistuksen haltija, joka yhtiön asiakirjaan tekemän merkinnän mukaan on osakkeenomistajana merkitty osakseluetteloon, rinnastetaan tällöin siihen, jolla velkakirjalain 13 §:n 2 momentin mukaan edellytetään olevan velkakirjan osoittama oikeus. Sellaiseen tämän luvun 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuun todistukseen, jota ei ole asetettu nimitylle henkilölle, sovelletaan velkakirjalain 13, 14 ja 22 §:n säännöksiä haltijavelkakirjoista.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet

14 a §

Osakkeiden kuuluminen arvo-osuusjärjestelmään

Yhtiön osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (/) tarkoitettuun arvo-

osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään määrätään yhtiöjärjestyksessä. Yhtiökokouksen päätöksessä yhtiöjärjestyksen muuttamisesta on määrättävä aika, jonka kuluessa osakkeet liitetään arvo-osuusjärjestelmään (**ilmoittautumisaika**) tai poistetaan arvo-osuusjärjestelmästä, tai valtuutettava hallitus päättämään siitä. Liittämistä tai poistamista ja niiden ajankohtaa koskeva päätös on ilmoitettava rekisteröitäväksi viivytyksettä.

Osakkeenomistajien oikeuksien kirjaamiseen arvo-osuusjärjestelmään sovelletaan arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3—5 §:ää ja osakkeiden poistamiseen arvo-osuusjärjestelmästä mainitun luvun 7 §:ää.

Jollei arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:ssä tarkoitettua kirjaamista ole vaadittu kymmenen vuoden kuluessa ilmoittautumisajan päättämispäivästä, yhtiökokous voi päättää, että oikeus arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osakkeeseen ja siihen perustuvat oikeudet on menetetty. Menetettyyn osakkeeseen sovelletaan yhtiön hallussa olevia omia osakkeita koskevia säännöksiä.

Mitä tässä laissa säädetään yhtiön osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmään, sovelletaan myös kun yhtiön osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Jos yhtiön osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, tarkoitetaan tässä laissa mainitulla arvo-osuustilillä arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014 liitteen A jakson 2 kohdassa tarkoitettussa palvelussa tarjottavaa tiliä.

14 b §

Päätöksestä ilmoittaminen

Yhtiön on ilmoitettava arvo-osuusjärjestelmään liittämistä koskevasta päätöksestä osakkeenomistajille viimeistään kolme kuukautta ennen ilmoittautumisajan päättymistä. Tällöin on myös annettava oh-

jeet siitä, kuinka osakkeenomistajan tai sen, jonka hallussa osakekirja on, on meneteltävä saadakseen oikeuden osakkeeseen kirjatuksi arvo-osuustilille, sekä siitä, miten osakkeeseen kohdistuvat muut oikeudet voidaan kirjata.

Ilmoitus on toimitettava siten kuin kutsu yhtiökokoukseen toimitetaan. Ilmoitus on sen lisäksi, mitä yhtiökokouskutsusta määrätään yhtiöjärjestyksessä, lähetettävä kirjallisena jokaiselle osakkeenomistajalle, jonka nimi ja osoite ovat yhtiön tiedossa, ja julkaistava virallisessa lehdessä. Ilmoitus ohjeineen on lähetettävä myös arvopaperikeskukselle ja arvopaperikeskuksen osapuolille.

Arvopaperikeskuksen säännöissä voidaan antaa tarkempia määräyksiä 1 ja 2 momentin mukaisesta menettelystä.

Yhtiön on viimeistään kolme kuukautta ennen osakkeiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä ilmoitettava päätöksestä osakkeenomistajille. Ilmoittamiseen sovelletaan, 2 ja 3 momenttia.

Yhtiön on viimeistään kolme kuukautta ennen osakkeiden siirtämistä arvo-osuusjärjestelmästä toiseen ilmoitettava siirrosta osakkeenomistajille. Tällöin on annettava tiedot siirron vaikutuksista osakkeenomistajan asemaan ja ohjeet osakkeiden säilytyksen järjestämisestä uudessa arvo-osuusjärjestelmässä. Ilmoittamiseen sovelletaan 2 ja 3 momenttia.

14 c §

Osakeoikeudet arvo-osuusjärjestelmässä

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osakkeen saajalla ei ole oikeutta käyttää osakkeenomistajalle yhtiössä kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty 15 §:n 2 momentissa tarkoitettuun osakasluetteloon. Halintarekisteröidyn osakkeen tuottamien oikeuksien käyttämisestä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 5 §:n 3 momentissa.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osakkeeseen perustuva oikeus saada suoritus yhtiöstä varoja jaettaessa, oikeus saada osakkeita tai muu vastaava oikeus on sillä, jolle osake kuuluu varojenjako- tai osakeantipäätöksessä taikka muussa päätöksessä määrät-

tynä täsmäytyspäivänä. Myös osakkeiden lunastamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä täsmäytyspäivästä. Jollei osakeanti-päätöksessä määrätä toisin, maksullisessa osakeannissa merkintäoikeus kirjataan merkinnän alkaessa asianomaiselle arvo-osuustilille ja maksuttomassa osakeannissa annettava osake kirjataan suoraan asianomaiselle arvo-osuustilille.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osakeeseen perustuvasta oikeudesta osallistua yhtiökokoukseen säädetään 5 luvun 6 a §:ssä.

Osake- ja osakasluettelo

15 §

Osake- ja osakasluettelo

Jos yhtiön osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallituksen on pidettävä niistä luettelo (osakeluettelo). Luetteloon merkitään osakkeet tai osakekirjat numerojärjestyksessä, niiden antamispäivä sekä osakkeenomistajan nimi ja osoite. Osakeluettelosta tulee ilmetä kunkin osakkeen laji, jos yhtiössä on erilaisia osakkeita, sekä mahdolliset muut erot osakkeiden tuottamissa oikeuksissa ja velvollisuuksissa. Jos osakkeesta ei ole annettu osakekirjaa, osakeluetteloon on lisäksi merkittävä yhtiölle ilmoitettu osaketta rasittava pantti- tai muu vastaava oikeus.

Osakeluettelon mukaisista osakkeenomistajista on pidettävä aakkosellista luettelo (osakasluettelo), jossa on oltava osakkeenomistajan nimi ja osoite sekä kunkin osakkeenomistajan osakkeiden lukumäärä osakelajeittain.

Osakasluettelo

15 §

Osakasluettelo

Jos yhtiön osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallituksen on pidettävä osakkeista ja niiden omistajista luettelo (osakasluettelo), johon merkitään kunkin osakkeenomistajan nimi ja osoite sekä yksilöityjen osakkeiden tai osakekirjojen lukumäärä osakelajeittain ja osakkeiden antamispäivä. Osakasluetteloon on merkittävä myös muut erot osakkeiden tuottamissa oikeuksissa ja velvollisuuksissa. Jos osakkeesta ei ole annettu osakekirjaa, osakasluetteloon on lisäksi merkittävä yhtiölle ilmoitettu osaketta rasittava panttioikeus tai muu vastaava oikeus.

Edellä 1 momentista poiketen hallituksen on pidettävä arvo-osuusjärjestelmään liitetystä osakkeista ja niiden omistajista arvo-osuustilikirjauksiin perustuvaa ajantasaista osakasluettelo, johon merkitään osakkeenomistajan tai hallintarekisteröinnin hoitajan nimi, henkilötunnus taikka muu yksilöintitunnus, yhteys-, maksu- ja verotustiedot, osakkeiden lukumäärä osakelajeittain sekä se arvopaperikeskuksen osapuoli, jonka hoidossa olevalle arvo-osuustilille osakkeet on kirjattu.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvista osakkeista on 5 luvun 6 a §:ssä tarkoitettua tilapäistä merkintää varten ilmoitettava osakkeenomistajan nimi ja osoite, osakasluetteloon merkittävien osakkeiden lukumäärä

Osakeluettelo ja osakasluettelo on laadittava viivytyksettä yhtiön perustamisen jälkeen. Luetteloita on pidettävä luotettavalla tavalla.

16 §

Saannon merkitseminen osake- ja osakasluetteloon

Osakkeen saajan yhtiölle ilmoittama saanto sekä muu osakeluetteloon merkittävä seikkaa koskeva yhtiölle ilmoitettu muutos on viivytyksettä merkittävä osakeluetteloon ja osakasluetteloon. Ennen merkintää saannosta ja varainsiirtoveron suorittamisesta on esitettävä luotettava selvitys. Merkintä on päivättävä. Jos osakkeeseen kohdistuu 7 §:ssä tarkoitettu lunastusoikeus tai jos vaaditaan 8 §:ssä tarkoitettu osakkeen hankkimista koskeva suostumus, merkintää ei kuitenkaan saa tehdä ennen kuin on selvinnyt, ettei lunastusoikeutta käytetä tai ennen kuin suostumus on annettu.

Jos osakkeen viimeinen luovutus on merkitty osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen avoimella siirrolla, osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen on kirjoitettava uuden osakkeenomistajan nimi ennen kuin saanto merkitään luetteloihin. Yhtiölle esitettyyn osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen on kirjoitettava todistus osakeluetteloon merkitsemisestä ja sen päivämäärästä.

Jos yhtiössä on vain yksi osakkeenomistaja, osakkeenomistus on viipymättä ja viimeistään kahden kuukauden kuluttua saannosta ilmoitettava merkittäväksi *osakeluetteloon ja osakasluetteloon*.

osakelajeittain sekä henkilötunnus tai muu arvopaperikeskuksen määräysten mukainen yksilöintitunnus.

Yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että osakasluetteloon merkitään osakkeenomistajan osoitteen sijasta kotikunta ja syntymäaika.

Osakasluettelo on laadittava viivytyksettä yhtiön perustamisen jälkeen. Luettelo on pidettävä luotettavalla tavalla.

Arvo-osuusjärjestelmään liitettyistä osakkeista pidettävästä odotusluettelosta säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 6 §:ssä.

16 §

Saannon merkitseminen osakasluetteloon

Jos yhtiön osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, osakkeen saajan yhtiölle ilmoittama saanto sekä muu osakasluetteloon merkittävä seikkaa koskeva yhtiölle ilmoitettu muutos on viivytyksettä merkittävä osakasluetteloon. Ennen merkintää saannosta ja varainsiirtoveron suorittamisesta on esitettävä luotettava selvitys. Merkintä on päivättävä. Jos osakkeeseen kohdistuu 7 §:ssä tarkoitettu lunastusoikeus tai jos vaaditaan 8 §:ssä tarkoitettu osakkeen hankkimista koskeva suostumus, merkintää ei kuitenkaan saa tehdä ennen kuin on selvinnyt, ettei lunastusoikeutta käytetä tai ennen kuin suostumus on annettu.

Jos osakkeen viimeinen luovutus on merkitty osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen avoimella siirrolla, osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen on kirjoitettava uuden osakkeenomistajan nimi ennen kuin saanto merkitään luetteloon. Yhtiölle esitettyyn osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen on kirjoitettava todistus osakasluetteloon merkitsemisestä ja sen päivämäärästä.

Jos yhtiössä on vain yksi osakkeenomistaja, osakkeenomistus on viipymättä ja viimeistään kahden kuukauden kuluttua saannosta ilmoitettava merkittäväksi osakasluetteloon.

Osake- ja osakasluettelon julkisuus

Osakeluettelo ja osakasluettelo on pidettävä yhtiön pääkonttorissa jokaisen nähtävänä.

Jokaisella on oikeus yhtiön kulut korvataan saada jäljennös osakeluettelosta ja osakasluettelosta tai niiden osasta.

Osakasluettelon julkisuus

Osakasluettelo on pidettävä jokaisen nähtävänä yhtiön pääkonttorissa. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön osakasluettelo voidaan kuitenkin pitää jokaisen nähtävänä arvopaperikeskuksen toimipaikassa Suomessa. Jokaisella on oikeus kulut korvattuaan saada jäljennös osakasluettelosta tai sen osasta. Mitä tässä momentissa säädetään, koskee myös 5 luvun 6 a §:ssä tarkoitettua ajankohdan mukaista osakasluetteloä yhtiökokouksen päättymiseen asti.

Arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osakkeista pidettävän arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 6 §:ssä tarkoitettua odotusluettelon julkisuuteen sovelletaan tämän pykälän 1 momenttia.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske henkilötunnuksen tunnusosaa, maksu- tai verotustietoja tai tietoa siitä, mille kaupintatilille osakkeenomistajan myytäviksi antamat osakkeet on kirjattu. Tietoon siitä, minkä arvopaperikeskuksen osapuolen hoidossa olevalle arvo-osuustilille osakkeet on kirjattu, sovelletaan, mitä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 2 §:ssä säädetään arvo-osuustiliä koskevista tiedoista.

Jos maistraatti on määrännyt väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n perusteella osakkeenomistajaa koskevien tietojen luovutusrajoituksesta ja rajoituksesta on ilmoitettu yhtiölle, osakkeenomistajasta osakasluetteloön merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta osakkeenomistajasta osakasluetteloön merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

5 luku

Yhtiökokous

6 §

Osakkeenomistajien osallistuminen

Jokaisella osakkeenomistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen.

Osallistumisen edellytyksenä on 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti, että osakkeenomistaja on merkittynä osakeluetteloon tai hän on ilmoittanut saantonsa yhtiölle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa yhtiössä osallistumisen edellytyksenä on, että osakkeenomistaja on merkittynä osakasluetteloon siten kuin 4 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetään.

Pörssiyhtiöön, jonka osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, sovelletaan 4 luvun 2 §:n 2 momentin säännöksiä yhtiökokouksen täsmäytyspäivästä. Hallintarekisteröintiä vastaavalla tavalla säilytettyjen osakkeiden osalta yhtiökokoukseen osallistumisen edellytyksenä on, että osakkeenomistaja on ilmoitettu merkittäväksi tilapäisesti osakeluetteloon yhtiökokoukseen osallistumista varten edellä mainitussa lainkohdassa säädettyä vastaavalla tavalla.

5 luku

Yhtiökokous

6 §

Yhtiökokoukseen osallistuminen

Jokaisella osakkeenomistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen.

Osallistumisen edellytyksenä on 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti, että osakkeenomistaja on merkittynä osakasluetteloon tai hän on ilmoittanut saantonsa yhtiölle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa yhtiössä osallistumisen edellytyksenä on, että osakkeenomistaja on *6 a §:n mukaisesti merkittynä osakasluetteloon.*

Hallintarekisteröintiä vastaavalla tavalla säilytettyjen osakkeiden osalta yhtiökokoukseen osallistumisen edellytyksenä on, että osakkeenomistaja on ilmoitettu merkittäväksi tilapäisesti *osakasluetteloon* yhtiökokoukseen osallistumista varten *6 a §:ssä* säädettyä vastaavalla tavalla.

6 a §

Osakkeenomistajan osallistumisoikeus arvo-osuusjärjestelmässä

Jos yhtiön osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, oikeus osallistua yhtiökokoukseen on vain osakkeenomistajalla, joka on kahdeksan arkipäivää ennen yhtiökousta (yhtiökokouksen täsmäytyspäivä) merkittynä osakasluetteloon. Lisäksi hallintarekisteröidyn osakkeen omistaja voidaan ilmoittaa tilapäisesti merkittäväksi osakasluetteloon yhtiökokoukseen osallistumista varten, jos osakkeenomistajalla on osakkeiden perusteella oikeus olla merkittynä osakasluetteloon yhtiökokouksen täsmäytyspäivänä. Tilapäistä merkintää koskeva ilmoitus on tehtävä viimeistään yhtiökokouskutsussa

ilmoitettavana ajankohtana, jonka on oltava yhtiökokouksen täsmäytyspäivän jälkeen. Osakkeenomistuksessa yhtiökokouksen täsmäytyspäivän jälkeen tapahtuneet muutokset eivät vaikuta oikeuteen osallistua yhtiökokoukseen eivätkä osakkeenomistajan äänimäärään.

7 §

Ilmoittautuminen

Jos yhtiön osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallintarekisteröidyn osakkeen omistajan katsotaan ilmoittautuneen yhtiökokoukseen osallistumista varten, jos hänet on 4 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisesti ilmoitettu tilapäisesti merkittäväksi osakasluetteloon. Jos osakkeenomistaja osallistuu yhtiökokoukseen usean asiamiehen välityksellä, ilmoittautumisen yhteydessä on ilmoitettava osakkeet, joiden perusteella kukin asiamies edustaa osakkeenomistajaa.

18 §

Kokouskutsun sisältö

Pörssiyhtiön yhtiökokouskutsussa on lisäksi mainittava:

1) edellytykset, joilla osakkeenomistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen 4 luvun 2 §:n 2 momentin ja tämän luvun 6 ja 7 §:n mukaan;

19 §

Kutsuaika

Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen yhtiökokousta, 7 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää tai 4 luvun 2 §:n 2 momentin mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa yhtiökokouksen täsmäytyspäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisin-

7 §

Ilmoittautuminen

Jos yhtiön osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallintarekisteröidyn osakkeen omistajan katsotaan ilmoittautuneen yhtiökokoukseen osallistumista varten, jos hänet on 6 a §:n mukaisesti ilmoitettu tilapäisesti merkittäväksi osakasluetteloon. Jos osakkeenomistaja osallistuu yhtiökokoukseen usean asiamiehen välityksellä, ilmoittautumisen yhteydessä on ilmoitettava osakkeet, joiden perusteella kukin asiamies edustaa osakkeenomistajaa.

18 §

Kokouskutsun sisältö

Pörssiyhtiön yhtiökokouskutsussa on lisäksi mainittava:

1) edellytykset, joilla osakkeenomistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen tämän luvun 6, 6 a ja 7 §:n mukaan;

19 §

Kutsuaika

Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen yhtiökokousta, 7 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää tai 6 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa yhtiökokouksen täsmäytyspäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta

taan kolme kuukautta ennen edellä mainittua päivää.

Pörssiyhtiön on toimitettava yhtiökokouskutsu viimeistään kolme viikkoa ennen yhtiökokousta. Yhtiökokouskutsu on kuitenkin toimitettava vähintään yhdeksän päivää ennen 4 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua yhtiökokouksen täsmäytyspäivää.

16 luku

Sulautuminen

10 §

Yhtiökokouskutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille

Kutsua sulautumisesta päättävään yhtiökokoukseen ei saa toimittaa ennen sulautumissuunnitelman rekisteröimistä. Kutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää tai 4 luvun 2 §:n 2 momentin mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää.

Vastaanottavassa yhtiössä kokouskutsu voidaan toimittaa 5 luvun 19 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ajassa, jos sulautumisesta päätetään yhtiökokouksessa osakkeenomistajan vaatimuksesta ja jos yhtiön tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettun ilmoituksen ja yhtiökokouksen, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettun viimeisen ilmoittautumispäivän tai 4 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai yhtiöjärjestyksessä määrätty pidempi kutsuaika.

ennen edellä mainittua päivää.

Pörssiyhtiön on toimitettava yhtiökokouskutsu viimeistään kolme viikkoa ennen yhtiökokousta. Yhtiökokouskutsu on kuitenkin toimitettava vähintään yhdeksän päivää ennen 6 a §:ssä tarkoitettua yhtiökokouksen täsmäytyspäivää.

16 luku

Sulautuminen

10 §

Yhtiökokouskutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille

Kutsua sulautumisesta päättävään yhtiökokoukseen ei saa toimittaa ennen sulautumissuunnitelman rekisteröimistä. Kutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää *taikka* 5 luvun 6 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää.

Vastaanottavassa yhtiössä kokouskutsu voidaan toimittaa 5 luvun 19 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ajassa, jos sulautumisesta päätetään yhtiökokouksessa osakkeenomistajan vaatimuksesta ja jos yhtiön tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettun ilmoituksen ja yhtiökokouksen, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettun viimeisen ilmoittautumispäivän *taikka* 5 luvun 6 a §:n mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai yhtiöjärjestyksessä määrätty pidempi kutsuaika.

13 §

Lunastusmenettely

Sulautuvan yhtiön osakkeenomistaja voi sulautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa vaatia osakkeidensa lunastamista ja hänelle on varattava siihen tilaisuus ennen kuin sulautumisesta päätetään. Vain ne osakkeet voidaan lunastaa, jotka on ilmoitettu merkittäviksi osakeluetteloon yhtiökokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeenomistajan arvo-osuustilille 4 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Lunastusta vaativan on äänestettävä sulautumispäätöstä vastaan.

13 §

Lunastusmenettely

Sulautuvan yhtiön osakkeenomistaja voi sulautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa vaatia osakkeidensa lunastamista ja hänelle on varattava siihen tilaisuus ennen kuin sulautumisesta päätetään. Vain ne osakkeet voidaan lunastaa, jotka on ilmoitettu merkittäviksi *osakasluetteloon* yhtiökokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeenomistajan arvo-osuustilille 5 luvun 6 a §:ssä tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Lunastusta vaativan on äänestettävä sulautumispäätöstä vastaan.

17 luku

Jakautuminen

10 §

Yhtiökokouskutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille

Kutsua jakautumisesta päättävään yhtiökokoukseen ei saa toimittaa ennen jakautumissuunnitelman rekisteröimistä. Kutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää tai 4 luvun 2 §:n 2 momentin mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää.

Vastaanottavassa yhtiössä kokouskutsu voidaan toimittaa 5 luvun 19 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ajassa, jos jakautumisesta päätetään yhtiökokouksessa osakkeenomistajan vaatimuksesta ja jos yhtiön tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettua ilmoituksen ja

17 luku

Jakautuminen

10 §

Yhtiökokouskutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille

Kutsua jakautumisesta päättävään yhtiökokoukseen ei saa toimittaa ennen jakautumissuunnitelman rekisteröimistä. Kutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää taikka 5 luvun 6 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää.

Vastaanottavassa yhtiössä kokouskutsu voidaan toimittaa 5 luvun 19 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ajassa, jos jakautumisesta päätetään yhtiökokouksessa osakkeenomistajan vaatimuksesta ja jos yhtiön tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettua ilmoituksen ja

yhtiökokouksen, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitetun viimeisen ilmoittautumispäivän tai 4 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai yhtiöjärjestyksessä määrätty pidempi kutsuaika.

13 §

Lunastusmenettely

Jakautumisessa toimivaan yhtiöön jakautuvan yhtiön osakkeenomistaja voi jakautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa vaatia jakautumisvastikkeensa lunastamista ja hänelle on varattava siihen tilaisuus ennen kuin jakautumisesta päätetään. Vain ne osakkeet oikeuttavat lunastukseen, jotka on ilmoitettu merkittäviksi osakeluetteloon yhtiökokouksen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeenomistajan arvo-osuustilille 4 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Lunastusta vaativan on äänestettävä jakautumispäätöstä vastaan.

20 luku

Yhtiön purkaminen

Päätöksenteko

3 §

Yhtiön päätös selvitystilaan asettamisesta

Kokouskutsusta sekä kokousasiakirjoista, niiden nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä säädetään 5 luvun 18—22 §:ssä. Kutsu selvitystilaan asettamisesta päättävään yhtiökokoukseen on toimitettava aikaisintaan kahden kuukautta ja, jollei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää tai 4 luvun 2 §:n 2 momentin mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koske-

yhtiökokouksen, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitetun viimeisen ilmoittautumispäivän taikka 5 luvun 6 a §:n mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai yhtiöjärjestyksessä määrätty pidempi kutsuaika.

13 §

Lunastusmenettely

Jakautumisessa toimivaan yhtiöön jakautuvan yhtiön osakkeenomistaja voi jakautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa vaatia jakautumisvastikkeensa lunastamista ja hänelle on varattava siihen tilaisuus ennen kuin jakautumisesta päätetään. Vain ne osakkeet oikeuttavat lunastukseen, jotka on ilmoitettu merkittäviksi osakeluetteloon yhtiökokouksen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeenomistajan arvo-osuustilille 5 luvun 6 a §:ssä tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Lunastusta vaativan on äänestettävä jakautumispäätöstä vastaan.

20 luku

Yhtiön purkaminen

Päätöksenteko

3 §

Yhtiön päätös selvitystilaan asettamisesta

Kokouskutsusta sekä kokousasiakirjoista, niiden nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä säädetään 5 luvun 18—22 §:ssä. Kutsu selvitystilaan asettamisesta päättävään yhtiökokoukseen on toimitettava aikaisintaan kahden kuukautta ja, jollei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää taikka 5 luvun 6 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koske-

vaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää. Kutsu on sen lisäksi, mitä yhtiöjärjestyksessä määrätään, lähetettävä kirjallisena jokaiselle osakkeenomistajalle, jonka osoite on yhtiön tiedossa.

25 luku

Rangaistussäännökset

2 §

Osakeyhtiörikkomus

Joka tahallaan

1) laiminlyö *osake-* tai osakasluettelon pitämisen taikka niiden nähtävänä pitämisen 3 luvun säännösten edellyttämällä tavalla,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *osakeyhtiörikkomuksesta* sakkoon.

vaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää. Kutsu on sen lisäksi, mitä yhtiöjärjestyksessä määrätään, lähetettävä kirjallisena jokaiselle osakkeenomistajalle, jonka osoite on yhtiön tiedossa.

25 luku

Rangaistussäännökset

2 §

Osakeyhtiörikkomus

Joka tahallaan

1) laiminlyö osakasluettelon pitämisen 3 luvun 15 §:n edellyttämällä tavalla taikka sen nähtävänä pitämisen 3 luvun 17 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *osakeyhtiörikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

arvo-osuustileistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan arvo-osuustileistä annetun lain (827/1991) 20 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 751/2012,
muutetaan 4 §:n 2 momentti, 5 a §, 16 §:n 1 ja 4 momentti, 16 c §:n 3 momentti, 29 §:n 1 ja 2 momentti, 32 §:n 1 ja 3 momentti ja 34 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 751/2012, sekä
lisätään 19 §:ään uusi 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 751/2012 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Arvo-osuuksista pidettävään luetteloon on merkittävä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (749/2012) 7 luvun 4 §:n nojalla arvo-osuudesta liikkeeseenlaskutilille rekisteröitävät seikat lukuun ottamatta arvo-osuuksien lukumäärää.

Arvo-osuuksista pidettävään luetteloon on merkittävä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 5 luvun 4 §:n nojalla arvo-osuudesta liikkeeseenlaskutilille rekisteröitävät seikat lukuun ottamatta arvo-osuuksien määrää.

5 a §

5 a §

Arvo-osuudet saadaan kirjata erityiselle arvo-osuustilille (*omaisuudenhoitotili*), jota tilinhaltija toimeksiannon nojalla hallitsee toisen lukuun, *jos kyse on ulkomaalaisen taikka ulkomaisen yhteisön tai säätiön lukuun hallittavista arvo-osuuksista*. Tililtä on tällöin käytävä ilmi tiedot tilinhaltijasta ja siitä, että kysymyksessä on omaisuudenhoitotili.

Arvo-osuudet saadaan kirjata erityiselle arvo-osuustilille (*omaisuudenhoitotili*), jota tilinhaltija toimeksiannon nojalla hallitsee toisen lukuun. Tililtä on tällöin käytävä ilmi tiedot tilinhaltijasta ja siitä, että kysymyksessä on omaisuudenhoitotili.

Omaisuudenhoitotilille saadaan kirjata yhden tai useamman asiakkaan lukuun hallittavia arvo-osuuksia. Mitä muualla tässä laissa säädetään tilinhaltijan kelpoisuudesta määrätä tilille kirjatusta arvo-osuuksista, koskee myös omaisuudenhoitotilin tilinhaltijaa.

Omaisuudenhoitotilille saadaan kirjata yhden tai useamman asiakkaan lukuun hallittavia arvo-osuuksia. Mitä muualla tässä laissa säädetään tilinhaltijan kelpoisuudesta määrätä tilille kirjatusta arvo-osuuksista, koskee myös omaisuudenhoitotilin tilinhaltijaa.

Omaisuudenhoitotilin tilinhaltijana voi toimia arvopaperikeskus, keskuspankki tai tilinhoitaja. Arvopaperikeskus voi hyväksyä tilinhaltijaksi myös luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen, jolla on oikeus tarjota rahoitusvälineiden säilyttämistä sijoituspalveluna, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 17 §:ssä tar-

Omaisuudenhoitotilin tilinhaltijana voi toimia arvopaperikeskus, keskuspankki tai tilinhoitaja. Arvopaperikeskus voi hyväksyä tilinhaltijaksi myös luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen, jolla on oikeus tarjota rahoitusvälineiden säilyttämistä sijoituspalveluna, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 13 §:ssä tar-

koitetun ulkomaisen yhteistyötahon taikka sellaisen muun ulkomaisen yhteisön, joka on riittävän julkisen valvonnan alainen ja jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät tehtävän luotettavalle hoidolle asetettavat vaatimukset.

Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 17 §:ssä tarkoitettua ulkomaisen arvopaperikeskuksen hallitsemalle omaisuudenhoitotilille saadaan 1 momentin estämättä kirjata myös Suomen kansalaisen taikka suomalaisen yhteisön tai säätiön lukuun hallittavat mainitun lain 6 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettavat arvo-osuudet.

Omaisuudenhoitotilin tilinhaltijan asiakkaidensa arvo-osuuksista Suomessa pitämiin arvopaperitileihin sovelletaan arvopaperitileistä annettua lakia (750/2012). Jos omaisuudenhoitotilin tilinhaltija tai tilinhaltijan toimeksiantaja pitää muussa valtiossa rekisteriä tai tiliä arvo-osuuksiin kohdistuvista oikeuksista, oikeudenhaltijan oikeuksiin sovelletaan kyseisen valtion lakia, jollei arvo-osuustiliä koskevista kirjauksista tai laista muuta johdu.

16 §

Arvopaperikeskuksen, keskuspankin, tilinhoitajan, selvitysyhteisön ja selvitysosapuolen tai niiden asiakkaiden arvo-osuudet voidaan kirjata arvopaperikeskuksen säännöissä tarkemmin määrättyllä tavalla erityiselle arvo-osuustilille (*kaupintatili*) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvussa tarkoitettua selvitysyhteisön toiminnan järjestämiseksi. Arvopaperikeskus voi hyväksyä kaupintatilin tilinhaltijaksi myös mainitun lain 2 luvun 17 §:ssä tarkoitettua ulkomaisen yhteistyötahon tai sellaisen muun ulkomaisen yhteisön, joka on riittävän julkisen valvonnan alainen ja jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät tehtävän luotettavalle hoidolle asetettavat vaatimukset.

Tässä pykälässä tarkoitettulle kaupintatilille kirjattuihin arvo-osuuksiin kohdistuvista panttioikeuksista säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 5 luvun 6 §:ssä.

koitetun ulkomaisen yhteistyötahon taikka sellaisen muun ulkomaisen yhteisön, joka on riittävän julkisen valvonnan alainen ja jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät tehtävän luotettavalle hoidolle asetettavat vaatimukset.

Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 17 §:ssä tarkoitettua ulkomaisen arvopaperikeskuksen hallitsemalle omaisuudenhoitotilille saadaan 1 momentin estämättä kirjata myös Suomen kansalaisen taikka suomalaisen yhteisön tai säätiön lukuun hallittavat mainitun lain 6 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettavat arvo-osuudet.

Omaisuudenhoitotilin tilinhaltijan asiakkaidensa arvo-osuuksista Suomessa pitämiin arvopaperitileihin sovelletaan arvopaperitileistä annettua lakia (750/2012). Jos omaisuudenhoitotilin tilinhaltija tai tilinhaltijan toimeksiantaja pitää muussa valtiossa rekisteriä tai tiliä arvo-osuuksiin kohdistuvista oikeuksista, oikeudenhaltijan oikeuksiin sovelletaan kyseisen valtion lakia, jollei arvo-osuustiliä koskevista kirjauksista tai laista muuta johdu.

16 §

Arvopaperikeskuksen, keskuspankin, tilinhoitajan ja selvitysosapuolen tai niiden asiakkaiden arvo-osuudet voidaan kirjata arvopaperikeskuksen säännöissä tarkemmin määrättyllä tavalla erityiselle arvo-osuustilille (*kaupintatili*) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa *laissa* tarkoitettua selvitystoiminnan järjestämiseksi. Arvopaperikeskus voi hyväksyä kaupintatilin tilinhaltijaksi myös mainitun lain 2 luvun 13 §:ssä tarkoitettua ulkomaisen yhteistyötahon tai sellaisen muun ulkomaisen yhteisön, joka on riittävän julkisen valvonnan alainen ja jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät tehtävän luotettavalle hoidolle asetettavat vaatimukset.

Tässä pykälässä tarkoitettulle kaupintatilille kirjattuihin arvo-osuuksiin kohdistuvista panttioikeuksista säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 5 §:ssä.

16 c §

Arvopaperikeskus tai selvitysyhteisö voi tehdä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvussa tarkoitettuun selvitysyhteisön toimintaan liittyviä kirjauksia siitä riippumatta, minkä tilinhoitajan hoidossa arvo-osuustili on. Tilinhoitaja voi arvopaperikeskuksen sääntöjen mukaisin ehdoin tehdä selvitettävänä olevaan kauppaan liittyvän väliaikaisen kirjauksen toisen tilinhoitajan hoidossa olevalle arvo-osuustilille.

16 c §

Arvopaperikeskus voi tehdä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta *annetussa laissa* tarkoitettuun selvitystoimintaan liittyviä kirjauksia siitä riippumatta, minkä tilinhoitajan hoidossa arvo-osuustili on. Tilinhoitaja voi arvopaperikeskuksen sääntöjen mukaisin ehdoin tehdä selvitettävänä olevaan kauppaan liittyvän väliaikaisen kirjauksen toisen tilinhoitajan hoidossa olevalle arvo-osuustilille.

19 §

19 §

Arvopaperikeskuksen velvollisuudesta pitää tallenteita säädetään arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014 29 artiklassa.

20 §

(2 momentti kumotaan)

Arvopaperikeskuksen liikkeeseenlaskijoiden kustannuksella pidettävistä arvo-osuustileistä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 8 §:ssä.

29 §

Jos liikkeeseenlaskija on maksanut arvoosuuteen perustuvan suorituksen sille, jolla arvo-osuustilin tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun luettelon tietojen mukaan oli eräpäivänä tai osakeyhtiölain (624/2006) 4 luvun 2 §:n 3 momentin taikka osuuskunnan tai sijoitusrahaston sääntöjen mukaan määrättyinä täsmäytyspäivänä oikeus ottaa vastaan suoritus, mutta myöhemmin käy ilmi, ettei tällä ollutkaan oikeutta ottaa vastaan suoritusta, suoritus on kuitenkin pätevä, paitsi jos liikkeeseenlaskija tiesi tai hänen piti tietää maksun joutuvan väärälle henkilölle.

29 §

Jos liikkeeseenlaskija on maksanut arvoosuuteen perustuvan suorituksen sille, jolla arvo-osuustilin tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun luettelon tietojen mukaan oli eräpäivänä tai osakeyhtiölain (624/2006) 3 luvun 14 c §:n 2 momentin taikka osuuskunnan tai sijoitusrahaston sääntöjen mukaan määrättyinä täsmäytyspäivänä oikeus ottaa vastaan suoritus, mutta myöhemmin käy ilmi, ettei tällä ollutkaan oikeutta ottaa vastaan suoritusta, suoritus on kuitenkin pätevä, paitsi jos liikkeeseenlaskija tiesi tai hänen piti tietää maksun joutuvan väärälle henkilölle.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti uuden arvo-osuuden sekä merkintä- tai muun sellaisen oikeuden antamiseen sille, jolla arvo-osuustilin tai, sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun luettelon tietojen mukaan oli oikeus saada osuus tai oikeus.

32 §

Arvopaperikeskuksen kirjausrahastosta suoritettavasta toissijaisesta vahingonkorvausvastuusta säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 9, 10 ja 14—16 §:ssä.

Tuomioistuimen on viran puolesta ilmoitettava arvopaperikeskukselle sellaisesta vireille tulleesta tilinhoitajan vahingonkorvausvelvollisuutta koskevasta riidasta, jonka seurauksena kirjausrahasto voi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 10 §:n nojalla joutua toissijaiseen vahingonkorvausvastuuseen.

34 §

Arvopaperikeskuksella on oikeus saada tilinhoitajalta jäljennökset niistä asiakirjoista ja selostukset muista selvityksistä, joiden nojalla kirjaus on tehty arvo-osuustilille. Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen arvo-osuuksien osalta arvo-osuuden liikkeeseenlaskijalla on vastaava oikeus saada tietoja arvo-osuuksien saannoista.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti uuden arvo-osuuden sekä merkintä- tai muun sellaisen oikeuden antamiseen sille, jolla arvo-osuustilin tai, sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun luettelon tietojen mukaan oli oikeus saada osuus tai oikeus.

32 §

Arvopaperikeskuksen kirjausrahastosta suoritettavasta toissijaisesta vahingonkorvausvastuusta säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 7, 8 ja 12—14 §:ssä.

Tuomioistuimen on viran puolesta ilmoitettava arvopaperikeskukselle sellaisesta vireille tulleesta tilinhoitajan vahingonkorvausvelvollisuutta koskevasta riidasta, jonka seurauksena kirjausrahasto voi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 8 §:n nojalla joutua toissijaiseen vahingonkorvausvastuuseen.

34 §

Arvopaperikeskuksella on oikeus saada tilinhoitajalta jäljennökset niistä asiakirjoista ja selostukset muista selvityksistä, joiden nojalla kirjaus on tehty arvo-osuustilille. Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen arvo-osuuksien osalta arvo-osuuden liikkeeseenlaskijalla on vastaava oikeus saada tietoja arvo-osuuksien saannoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 5 a §:ää sovelletaan kuitenkin Suomen kansalaisen taikka suomalaisen yhteisön tai säätöön lukuun hallittaviin arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 4 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin arvo-osuuksiin vasta päivästä kuuta 20 .

4.

Laki

arvopaperitileistä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvopaperitileistä annetun lain (750/2012) 2 §:n 1 momentin 2 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *säilyttäjällä* sitä, joka harjoittaa säilyttämistä sijoituspalvelulain 2 luvun 1 tai 2 §:n tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (749/2012) 2 luvun 16 §:n 2 momentin mukaisesti taikka arvo-osuustileistä annetun lain (827/1991) 5 a §:ssä tarkoitettuna omaisuudenhoitotilin tilinhaltijana;

2) *säilyttäjällä* sitä, joka harjoittaa säilyttämistä sijoituspalvelulain 2 luvun 1 §:n taikka 2 §:n 1 tai 4 momentin mukaisesti;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

5.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2 momentin 7 kohta ja 32 b §:n 5 momentin 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 752/2012,

muutetaan 4 §:n 2 momentin 8 kohta ja 4 momentin 2 kohta, 6 §:n 17 kohta, 13 §:n 1 momentin 6 kohta, 28 §:n otsikko, 28 §:n 2 momentti, 29 §:n 5 momentti, 32 a §:n 1 momentin johtolause ja 2 momentti, 32 b §:n 5 momentin 3 kohta, 32 c §:n 1 momentin johtolause ja 1 kohta, 38 §:n 1 momentin 2 kohta, 40 §:n 1 momentti, 41 §:n 6 momentti, 43 §, 44 a §, 50 §:n 2 momentti ja 71 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat 4 §:n 2 momentin 8 kohta, 4 momentin 2 kohta, 28 §:n otsikko, 28 §:n 2 momentti ja 32 b §:n 5 momentin 3 kohta laissa 752/2012, 6 §:n 17 kohta, 29 §:n 5 momentti, 32 a §:n 1 momentin johtolause ja 2 momentti, 32 c §:n 1 momentin johtolause ja 1 kohta sekä 38 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 170/2014, 40 §:n 1 momentti ja 41 §:n 6 momentti laissa 1198/2014, 43 § laissa 611/2014, 44 a § ja 50 §:n 2 momentti laissa 1242/2011 ja 71 §:n 4 momentti laissa 254/2013, sekä

lisätään uusi 20 a § ja 28 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Valvottavat

Valvottavat

Toimilupavalvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

Toimilupavalvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

7) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoinnasta annetussa laissa (749/2012) tarkoitettua selvitysyhteisöä mukaan lukien sen perustama selvitysrahasto;

(7 kohta kumotaan)

8) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoinnasta annetussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskusta mukaan lukien sen perustama kirjausrahasto;

8) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoinnasta annetussa laissa (/) tarkoitettua arvopaperikeskusta mukaan lukien sen perustama kirjausrahasto ja selvitysrahasto;

12) sellaista vaihtoehtorahastojen hoitajaa, jolle on myönnetty vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu vaihtoehtorahastojen hoitajan toimilupa, sekä mainitun

12) sellaista vaihtoehtorahastojen hoitajaa, jolle on myönnetty vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014) tarkoitettu vaihtoehtorahastojen hoitajan toimilupa, sekä

lain nojalla toimiluvan saanutta säilytysyhteisöä.

Muulla valvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

2) pörssin, arvopaperikeskuksen ja selvitysyhteisön omistusyhteisöä;

6 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

17) *säännöillä* valvottavan yhtiöjärjestystä ja yhdistysjärjestystä sekä osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen, maksulaitoksen, säästöpankin, hypoteekkiyhdistyksen, eläkesäätiön, vakuutuskassan, työttömyyskassan, talletussuojarahaston, sijoittajien korvausrahaston, pörssin, *selvitysyhteisön*, arvopaperikeskuksen ja sijoitusrahaston sääntöjä sekä vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettuja vaihtoehtorahaston sääntöjä samoin kuin muita sääntöjä, jotka Finanssivalvonta tai muu viranomainen finanssimarkkinoita koskevien säännösten nojalla vahvistaa finanssimarkkinoilla toimivalle tai joita finanssimarkkinoilla toimivat muuten ovat finanssimarkkinoita koskevien säännösten nojalla velvolliset toiminnassaan noudattamaan;

13 §

Johtajalle kuuluvien päätösten käsittely johtokunnassa

Päätökset, jotka johtaja aikoo tehdä, on ennen niiden tekemistä saatettava tiedoksi johtokunnalle, jos ne koskevat:

6) valvottavan johdon toiminnan *määräaikaista* rajoittamista; tai

mainitun lain nojalla toimiluvan saanutta säilytysyhteisöä.

Muulla valvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

2) pörssin ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisöä;

6 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

17) *säännöillä* valvottavan yhtiöjärjestystä ja yhdistysjärjestystä sekä osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen, maksulaitoksen, säästöpankin, hypoteekkiyhdistyksen, eläkesäätiön, vakuutuskassan, työttömyyskassan, talletussuojarahaston, sijoittajien korvausrahaston, pörssin, arvopaperikeskuksen ja sijoitusrahaston sääntöjä sekä vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettuja vaihtoehtorahaston sääntöjä samoin kuin muita sääntöjä, jotka Finanssivalvonta tai muu viranomainen finanssimarkkinoita koskevien säännösten nojalla vahvistaa finanssimarkkinoilla toimivalle tai joita finanssimarkkinoilla toimivat muuten ovat finanssimarkkinoita koskevien säännösten nojalla velvolliset toiminnassaan noudattamaan;

13 §

Johtajalle kuuluvien päätösten käsittely johtokunnassa

Päätökset, jotka johtaja aikoo tehdä, on ennen niiden tekemistä saatettava tiedoksi johtokunnalle, jos ne koskevat:

6) valvottavan johdon toiminnan rajoittamista; tai

20 a §

Oikeus saada tietoja esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselta

*Finanssivalvonnalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014 arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta, jäljempänä **EU:n arvopaperikeskusasetus**, 61 artiklassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi välttämättömiä tietoja esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselta arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 11 ja 12 §:ssä säädettyjen rangaistussäännösten esitutkinnaasta ja oikeudenkäyntimenettelystä.*

28 §

*Johdon toiminnan **määräaikainen** rajoittaminen*

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee vastaavasti vakuutusyhdistystä, eläkesäätiötä ja vakuutuskassaa sekä luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen, vakuutusyhtiön, vakuutusyhdistyksen, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän, arvopaperikeskuksen, selvitysyhteisön ja pörssin omistusyhteisöä. Mitä 1 momentissa säädetään toimitusjohtajasta ja tämän sijaisesta, koskee vastaavasti eläkesäätiön asiamiestä ja tämän sijaista.

28 §

Johdon toiminnan rajoittaminen

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee vastaavasti vakuutusyhdistystä, eläkesäätiötä ja vakuutuskassaa sekä luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen, vakuutusyhtiön, vakuutusyhdistyksen, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän, arvopaperikeskuksen ja pörssin omistusyhteisöä. Mitä 1 momentissa säädetään toimitusjohtajasta ja tämän sijaisesta, koskee vastaavasti eläkesäätiön asiamiestä ja tämän sijaista.

Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöö toimimasta arvopaperikeskuksen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuna ylimpään johtoon kuuluvana, jos tämä on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tai laiminlyönyt EU:n arvopaperikeskusasetuksen 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä.

Asiamiehen asettaminen

Mitä tässä pykälässä säädetään, koskee vastaavasti vakuutusyhdistystä, eläkesäätiötä, vakuutuskassaa ja työttömyyskassaa sekä sijoitusrahastolain 11 §:n 2 momentissa tarkoitettuna säilytisyhteisönä toimivaa sivuliikettä ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 14 luvun 1 §:ssä tarkoitettuna säilytisyhteisönä toimivaa sivuliikettä.

Omistusosuuden hankinnan kieltäminen

Finanssivalvonta voi saatuun luottolaitostoiminnasta annetun lain 42 §:ssä, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:ssä, sijoitusrahastolain 16 §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:ssä tai 14 luvun 9 §:ssä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:ssä, maksulaitoslain 21 a §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:ssä, arvoosuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 8 §:ssä tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen kieltää mainituissa lainkohdissa tarkoitetun omistusosuuden hankkimisen luottolaitoksesta, sijoituspalveluyrityksestä, rahastoyhtiöstä, vaihtoehtorahastojen hoitajista, säilytisyhteisöstä, erityisestä säilytisyhteisöstä, vakuutusyhtiöstä sekä niiden omistusyhteisöistä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisöstä, sähkörahayhteisöstä, pörssistä, pörssin omistusyhteisöstä, arvopaperikeskuksesta, arvopaperikeskuksen omistusyhteisöstä, *selvitysyhteisöstä tai selvitysyhteisön omistusyhteisöstä*, jos osuuden omistus vaarantaisi hankinnan kohteena olevan yrityksen tai yhteisön terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisen toiminnan tai, jos hankinnan kohteena on vakuutusyhtiö, vakuutetut edut sillä perusteella, että on perusteltua aihetta epäillä:

Asiamiehen asettaminen

Mitä tässä pykälässä säädetään, koskee vastaavasti vakuutusyhdistystä, eläkesäätiötä, vakuutuskassaa ja työttömyyskassaa sekä sijoitusrahastolain 11 §:n 2 momentissa tarkoitettuna säilytisyhteisönä toimivaa sivuliikettä ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 14 luvun 1 §:ssä tarkoitettuna säilytisyhteisönä toimivaa sivuliikettä *ja säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijaa.*

Omistusosuuden hankinnan kieltäminen

Finanssivalvonta voi saatuun luottolaitostoiminnasta annetun lain 42 §:ssä, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:ssä, sijoitusrahastolain 16 §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:ssä tai 14 luvun 9 §:ssä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:ssä, maksulaitoslain 21 a §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:ssä, *EU:n arvopaperikeskusasetuksessa* tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen kieltää mainituissa lainkohdissa tarkoitetun omistusosuuden hankkimisen luottolaitoksesta, sijoituspalveluyrityksestä, rahastoyhtiöstä, vaihtoehtorahastojen hoitajista, säilytisyhteisöstä, erityisestä säilytisyhteisöstä, vakuutusyhtiöstä sekä niiden omistusyhteisöistä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisöstä, sähkörahayhteisöstä, pörssistä, pörssin omistusyhteisöstä, arvopaperikeskuksesta, arvopaperikeskuksen omistusyhteisöstä, jos osuuden omistus vaarantaisi hankinnan kohteena olevan yrityksen tai yhteisön terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisen toiminnan tai, jos hankinnan kohteena on vakuutusyhtiö, vakuutetut edut sillä perusteella, että on perusteltua aihetta epäillä:

Finanssivalvonta voi kieltää 1 momentissa tarkoitetun hankinnan myös, jos se ei ole saanut 32 b §:n 2 momentin mukaisen käsittelyajan kuluessa sanotussa momentissa tarkoitettuja lisätietoja taikka luottolaitostoinnasta annetun lain 42 §:n 6 momentissa, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:n 6 momentissa, sijoitusrahastolain 16 §:n 6 momentissa, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:n 5 momentissa, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:n 6 momentissa, maksulaitoslain 21 a §:n 6 momentissa tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:n 6 momentissa tarkoitettuja tietoja tai selvityksiä. Finanssivalvonta voi niinkään kieltää 1 momentissa tarkoitetun hankinnan, jos se ei ole saanut kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:n 5 momentissa taikka arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 8 §:n 5 momentissa tarkoitettuja selvityksiä kahden kuukauden kuluessa omistusosuuden hankintaa koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta. Finanssivalvonta voi lisäksi kieltää hankinnan, jos se ei ole saanut 32 b §:n 1 momentissa tarkoitettuja vaadittavia selvityksiä 60 arkipäivän kuluessa siitä, kun se lähetti ilmoitusvelvolliselle tiedon puuttuvista selvityksistä.

32 b §

Omistusosuuden hankinnan kieltämisessä noudatettava menettely

Tämän pykälän sijasta sovelletaan:

3) arvopaperikeskuksen ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisön omistusosuuden hankintaa koskevan ilmoituksen käsittelyyn arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 9 §:ää;

4) selvitysyhteisön ja selvitysyhteisön omistusyhteisön omistusosuuden hankintaa koskevan ilmoituksen käsittelyyn arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 9 §:ää.

Finanssivalvonta voi kieltää 1 momentissa tarkoitetun hankinnan myös, jos se ei ole saanut 32 b §:n 2 momentin mukaisen käsittelyajan kuluessa sanotussa momentissa tarkoitettuja lisätietoja taikka luottolaitostoinnasta annetun lain 42 §:n 6 momentissa, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:n 6 momentissa, sijoitusrahastolain 16 §:n 6 momentissa, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:n 5 momentissa, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:n 6 momentissa, maksulaitoslain 21 a §:n 6 momentissa tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:n 6 momentissa tarkoitettuja tietoja tai selvityksiä. Finanssivalvonta voi niinkään kieltää 1 momentissa tarkoitetun hankinnan, jos se ei ole saanut kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:n 5 momentissa taikka *EU:n arvopaperikeskusasetuksessa* tarkoitettuja selvityksiä kahden kuukauden kuluessa omistusosuuden hankintaa koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta. Finanssivalvonta voi lisäksi kieltää hankinnan, jos se ei ole saanut 32 b §:n 1 momentissa tarkoitettuja vaadittavia selvityksiä 60 arkipäivän kuluessa siitä, kun se lähetti ilmoitusvelvolliselle tiedon puuttuvista selvityksistä.

32 b §

Omistusosuuden hankinnan kieltämisessä noudatettava menettely

Tämän pykälän sijasta sovelletaan:

3) arvopaperikeskuksen ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisön omistusosuuden hankintaa koskevan ilmoituksen käsittelyyn *EU:n arvopaperikeskusasetusta*.

(4 kohta kumotaan)

Osakkeisiin ja osuuksiin perustuvien oikeuksien rajoittaminen

Finanssivalvonta voi kieltää osakkeiden tai osuuksien omistajalta oikeuden äänivallan käyttöön luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä, vaihtoehtorahastojen hoitajassa, säilytisyhteisössä, erityisessä säilytisyhteisössä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisössä, sähkörahayhteisössä, vakuutusyhtiössä sekä niiden omistusyhteisöissä, pörssissä, pörssin omistusyhteisössä, arvopaperikeskuksessa, arvopaperikeskuksen omistusyhteisössä, *selvitysyhteisössä tai selvitysyhteisön omistusyhteisössä* enintään yhden vuoden ajaksi kerrallaan, jos:

1) osakkeiden tai osuuksien hankinnasta ei ole tehty luottolaitostoiminnasta annetun lain 42 §:ssä, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:ssä, sijoitusrahastolain 16 §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:ssä tai 14 luvun 9 §:ssä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:ssä, maksulaitoslain 21 a §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 8 §:ssä tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta;

4 luku

Hallinnolliset seuraamukset

38 §

Rikemaksu

Finanssivalvonta määrää rikemaksun sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

2) laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinain 15 luvun 1 §:ssä, sijoituspalvelulain 15 luvun 1 §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 1 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 8 §:ssä tai vaihtoehtora-

Osakkeisiin ja osuuksiin perustuvien oikeuksien rajoittaminen

Finanssivalvonta voi kieltää osakkeiden tai osuuksien omistajalta oikeuden äänivallan käyttöön luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä, vaihtoehtorahastojen hoitajassa, säilytisyhteisössä, erityisessä säilytisyhteisössä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisössä, sähkörahayhteisössä, vakuutusyhtiössä sekä niiden omistusyhteisöissä, pörssissä, pörssin omistusyhteisössä, arvopaperikeskuksessa ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisössä enintään yhden vuoden ajaksi kerrallaan, jos:

1) osakkeiden tai osuuksien hankinnasta ei ole tehty luottolaitostoiminnasta annetun lain 42 §:ssä, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:ssä, sijoitusrahastolain 16 §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:ssä tai 14 luvun 9 §:ssä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:ssä, maksulaitoslain 21 a §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:ssä, *EU:n arvopaperikeskusasetuksessa* tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta;

4 luku

Hallinnolliset seuraamukset

38 §

Rikemaksu

Finanssivalvonta määrää rikemaksun sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

2) laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinain 15 luvun 1 §:ssä, sijoituspalvelulain 15 luvun 1 §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 1 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 5 §:ssä tai vaihtoehtora-

hastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 1 §:ssä taikka sijoitusrahastolain 144 a §:ssä tarkoitettuja säännöksiä;

40 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksu määrätään sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinalain 15 luvun 2 §:ssä, sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 2 §:ssä, arvopaperitileistä annetun lain 15 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 9 §:ssä, maksulaitoslain 48 a §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 2 §:ssä, sijoitusrahastolain 144 b §:ssä tai luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä tai päätöksiä.

41 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään, jos seuraamusmaksu koskee luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 luvun 1 §:n 2 ja 4 momentissa tai sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:n 2 ja 5 momentissa tarkoitettua säännöksen rikkomista tai laiminlyöntiä, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään 10 prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta. Jos oikeushenkilö on osa konsernia, liikevaihdolla tarkoitetaan konsernin ylimmän emoyrityksen konsernitilinpäätöksen mukaista liikevaihtoa. Sen estämättä, mitä 4 momentissa säädetään, luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla edellä tässä momentissa tarkoitettujen säännösten rikkomisesta tai laiminlyönnistä enintään viisi miljoonaa euroa. Edellä tässä momentissa säädetyn estämättä, seuraamus-

hastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 1 §:ssä taikka sijoitusrahastolain 144 a §:ssä tarkoitettuja säännöksiä;

40 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksu määrätään sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinalain 15 luvun 2 §:ssä, sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 2 §:ssä, arvopaperitileistä annetun lain 15 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 6 §:ssä, maksulaitoslain 48 a §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 2 §:ssä, sijoitusrahastolain 144 b §:ssä, luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 luvun 1 §:ssä tai kriisinratkaisulain 18 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä tai päätöksiä.

41 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään, jos seuraamusmaksu koskee luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 luvun 1 §:n 2 ja 4 momentissa, sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:n 2 ja 5 momentissa, kriisinratkaisulain 18 luvun 1 §:ssä tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua säännöksen rikkomista tai laiminlyöntiä, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään 10 prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta. Jos oikeushenkilö on osa konsernia, liikevaihdolla tarkoitetaan konsernin ylimmän emoyrityksen konsernitilinpäätöksen mukaista liikevaihtoa. Sen estämättä, mitä 4 momentissa säädetään, luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla edellä tässä momentissa tar-

maksu saa kuitenkin olla enintään kaksi kertaa suurempi kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos se on määritettävissä.

koitettujen säännösten rikkomisesta tai laiminlyönnistä enintään viisi miljoonaa euroa. Edellä tässä momentissa säädetyn estämättä, seuraamusmaksu saa kuitenkin olla enintään kaksi kertaa suurempi kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos se on määritettävissä.

43 §

Rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun julkistaminen

Finanssivalvonnan on julkistettava rikemaksu, julkinen varoitus ja seuraamusmaksu sekä markkinaoikeuden määräämä seuraamusmaksu. Julkistamisesta on käytävä ilmi, onko seuraamuksen antamista tai määräämistä koskeva päätös lainvoimainen. Jos muutoksenhakuviranomainen kumoaa päätöksen, Finanssivalvonnan on julkistettava tieto muutoksenhakuviranomaisen päätöksestä vastaavalla tavalla kuin seuraamuksen antaminen tai määrääminen on julkistettu. Seuraamusta koskevat tiedot on pidettävä Finanssivalvonnan internetsivuilla viiden vuoden ajan.

Seuraamus voidaan julkistaa ilman seuraamuksen kohteena olevan nimeä, jos 1 momentissa tarkoitettu julkistaminen vaarantaisi finanssimarkkinoiden vakauden tai meneillään olevan viranomaistutkinnan taikka aiheuttaisi suhteetonta vahinkoa osapuolille tai olisi luonnolliselle henkilölle kohtuutonta.

Seuraamuksen julkistamista voidaan lykätä jos 2 momentissa tarkoitettujen edellytysten voidaan olettaa lakkaavan kohtuullisessa ajassa.

43 §

Rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun julkistaminen

Finanssivalvonnan on julkistettava rikemaksu, julkinen varoitus ja seuraamusmaksu sekä markkinaoikeuden määräämä seuraamusmaksu. Julkistamisesta on käytävä ilmi, onko seuraamuksen antamista tai määräämistä koskeva päätös lainvoimainen. Jos muutoksenhakuviranomainen kumoaa päätöksen, Finanssivalvonnan on julkistettava tieto muutoksenhakuviranomaisen päätöksestä vastaavalla tavalla kuin seuraamuksen antaminen tai määrääminen on julkistettu. Seuraamusta koskevat tiedot on pidettävä Finanssivalvonnan internetsivuilla viiden vuoden ajan.

Jos seuraamuksen kohteena olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön henkilöllisyyden julkistaminen olisi kohtuutonta, tai jos seuraamuksen julkistaminen vaarantaisi finanssimarkkinoiden vakauden tai meneillään olevan viranomaistutkinnan, Finanssivalvonta voi:

1) lykätä seuraamusta koskevan päätöksen julkistamista, kunnes perusteita olla julkistamatta päätöstä ei enää ole; tai

2) julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä; tai

3) jättää seuraamusta koskevan päätöksen julkistamatta, mikäli 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut vaihtoehdot eivät ole riittäviä varmistamaan sitä, että finanssimarkkinoiden vakaus ei vaarannu taikka sitä, että päätöksen julkistaminen ei olisi kohtuutonta teon tai laiminlyönnin vähäisyyden johdosta.

Jos Finanssivalvonta julkistaa seuraamusta

*koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä, Finanssi-
valvonta voi samalla päättää lykätä henkilö-
lisyyttä koskevien tietojen julkistamista koh-
tuullisen ajan, jos se arvioi, että anonyymien
julkistamisen perusteet lakkaavat tuossa
ajassa.*

*Mitä edellä tässä pykälässä säädetään ri-
kemaksun, julkisen varoituksen ja seura-
amusmaksun julkistamisesta, sovelletaan vas-
taavasti lain 26—29, 33 ja 33a §:ssä tarkoi-
tettujen päätöksien julkistamiseen.*

44 a §

Seuraamuksista ilmoittaminen Euroopan val- vontaviranomaisille

Finanssivalvonnan on finanssimarkkinoita koskevissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetuissa tapauksissa toimitettava asianomaiselle Euroopan valvontaviranomaiselle:

1) tieto tässä luvussa tarkoitettusta julkistetusta seuraamuksesta samanaikaisesti, kun seuraamus julkistetaan sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta;

2) vuosittain yhdistelmätiedot kunakin vuonna määrätyistä tämän luvun mukaisista seuraamuksista.

Mitä 1 momentissa säädetään seuraamuksesta, sovelletaan myös seuraamukseen rinnastettavaan toimenpiteeseen.

44 a §

Seuraamuksista ilmoittaminen Euroopan val- vontaviranomaisille

Finanssivalvonnan on finanssimarkkinoita koskevissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetuissa tapauksissa toimitettava asianomaiselle Euroopan valvontaviranomaiselle:

1) tieto tässä luvussa tarkoitettusta julkistetusta seuraamuksesta samanaikaisesti, kun seuraamus julkistetaan sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta;

2) tieto tässä luvussa tarkoitettusta ei julkistetusta seuraamuksesta samanaikaisesti, kun seuraamus annetaan tai määrätään sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta;

3) vuosittain yhdistelmätiedot kunakin vuonna määrätyistä tämän luvun mukaisista seuraamuksista:

4) tieto finanssimarkkinoita koskevien säännösten rikkomisesta annetuista rikosoikeudellisista seuraamuksista sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta;

5) vuosittain anonyymit yhdistelmätiedot kunakin vuonna finanssimarkkinoita koskevia rikosoikeudellisia rangaistussäännöksiä koskevista esitutkinnoista ja rikosseuraamuksista.

Mitä 1 momentin 1—3 kohdassa säädetään seuraamuksesta, sovelletaan myös seuraamukseen rinnastettavaan toimenpiteeseen.

6 luku

Ulkomaisten valvottavien ja niiden Suomessa olevien sivuliikkeiden valvonta ja yhteistyö ulkomaan valvontaviranomaisien kanssa

Yleiset periaatteet

50 §

Yleinen yhteistyövelvoite ja toiminta arvopaperimarkkinavalvonnan yhteysviranomaisena

Finanssivalvonta toimii rahoitusvälineiden markkinoista sekä neuvoston direktiivien 85/611/ETY ja 93/6/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 93/22/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY 56 artiklan 1 kohdan 3 alakohdassa tarkoitettuna yhteysviranomaisena. Finanssivalvonta tekee mainitun direktiivin mukaiset ilmoitukset Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle, Euroopan komissiolle ja ulkomaisille ETA-valvontaviranomaisille, jollei muualla laissa toisin säädetä.

8 luku

Erinäiset säännökset

71 §

Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja

Finanssivalvonnalla on oikeus ilmoittaa valvottaville ja ulkomaisille ETAsivuliikkeille, jos samalla velallisella havaitaan olevan niiltä huomattavia sitoumuksia tai velvoitteita taikka jos on syytä epäillä jonkin niiden asiakkaan toiminnan aiheuttavan niille vahinkoa. Lisäksi Finanssivalvonnalla on oikeus antaa valvottavia ja ulkomaisia valvottavia koskevia tietoja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulle pörssille ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjälle Suomessa sekä arvo-

6 luku

Ulkomaisten valvottavien ja niiden Suomessa olevien sivuliikkeiden valvonta ja yhteistyö ulkomaan valvontaviranomaisien kanssa

Yleiset periaatteet

50 §

Yleinen yhteistyövelvoite ja toiminta arvopaperimarkkinavalvonnan yhteysviranomaisena

Finanssivalvonta toimii EU:n arvopaperikeskusasetuksen 11 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettuna yhteysviranomaisena. Finanssivalvonta tekee mainitun asetuksen mukaiset ilmoitukset Euroopan järjestelmäriskikomitealle, Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle, Euroopan pankkiviranomaiselle ja ulkomaisille ETA-valvontaviranomaisille, jollei muualla laissa toisin säädetä.

8 luku

Erinäiset säännökset

71 §

Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja

Finanssivalvonnalla on oikeus ilmoittaa valvottaville ja ulkomaisille ETAsivuliikkeille, jos samalla velallisella havaitaan olevan niiltä huomattavia sitoumuksia tai velvoitteita taikka jos on syytä epäillä jonkin niiden asiakkaan toiminnan aiheuttavan niille vahinkoa. Lisäksi Finanssivalvonnalla on oikeus antaa valvottavia ja ulkomaisia valvottavia koskevia tietoja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulle pörssille ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjälle Suomessa sekä arvo-

osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettulle arvopaperikeskukselle, *selvitysyhteisölle* ja keskusvasta- puolelle sekä muuta finanssimarkkinoilla toimivaa ja muita henkilöitä koskevia tietoja pörssille, jos tietojen antaminen on välttämätöntä niille säädetyn valvontatehtävän tai niiden harjoittaman selvitystoiminnan luotettavuuden turvaamiseksi.

osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettulle arvopaperikeskukselle ja keskusvastapuolelle sekä muuta finanssimarkkinoilla toimivaa ja muita henkilöitä koskevia tietoja pörssille, jos tietojen antaminen on välttämätöntä niille säädetyn valvontatehtävän tai niiden harjoittaman selvitystoiminnan luotettavuuden turvaamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 29 §:n 5 momentin säännöksiä sovelletaan kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta.

6.

Laki

eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehtoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehtoista annetun lain (1084/1999) 2 §:n 1 momentin 1 kohta ja 6 momentti, 11 §:n 3 momentti sekä 13 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 829/2014 sekä 2 §:n 6 momentti ja 11 §:n 3 momentti laissa 768/2012, sekä

lisätään 13 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 887/2010, uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Määritelmiä

Määritelmiä

Selvitysjärjestelmällä tarkoitetaan tässä laissa sääntöihin perustuvaa järjestelmää:

1) jota keskuspankki, luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu luottolaitos, arvoosuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (749/2012) 1 luvun 3 §:n 8 kohdassa tarkoitettu selvitysyhteisö tai edellä mainittuja vastaava ulkomainen yhteisö yllä-

Selvitysjärjestelmällä tarkoitetaan tässä laissa sääntöihin perustuvaa järjestelmää:

1) jota keskuspankki, luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu luottolaitos, arvoosuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettu *arvopaperikeskus tai 7 kohdassa tarkoitettu keskusvastapuoli taikka* edellä

pitää yksin tai yhdessä muiden tässä kohdassa tarkoitettujen yhteisöjen kanssa; tai

Selvitystilillä tarkoitetaan selvitysjärjestelmän osapuolen selvitysjärjestelmän toimintaan osallistuvan yhteisön lukuun pitämää arvo-osuustileistä annetun lain (827/1991) 16 §:ssä tarkoitettua kaupintatiliä ja arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 5 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua rahavarojen tiliä.

11 §

Luottojärjestelyn ja selvitystilin käyttö maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen jälkeen

Arvo-osuustileistä annetun lain 16 §:ssä tarkoitetuille kaupintatileille kirjattuihin arvo-osuuksiin kohdistuvista panttioikeuksista säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 5 luvun 6 §:ssä.

13 §

Selvitysjärjestelmän säännöt

Selvitysjärjestelmän ylläpitäjän on ilmoitettava selvitysjärjestelmän säännöt ja niiden muutokset valtiovarainministeriölle ennen selvitysjärjestelmän toiminnan aloittamista tai sääntömuutoksen voimaantuloa. Ilmoitusvelvollisuus ei kuitenkaan koske keskuspankkia, *selvitysyhteisöä eikä optioyhteisöä*.

mainittuja vastaava ulkomainen yhteisö ylläpitää yksin tai yhdessä muiden tässä kohdassa tarkoitettujen yhteisöjen kanssa; tai

Selvitystilillä tarkoitetaan selvitysjärjestelmän osapuolen selvitysjärjestelmän toimintaan osallistuvan yhteisön lukuun pitämää arvo-osuustileistä annetun lain (827/1991) 16 §:ssä tarkoitettua kaupintatiliä ja arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua rahavarojen tiliä.

11 §

Luottojärjestelyn ja selvitystilin käyttö maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen jälkeen

Arvo-osuustileistä annetun lain 16 §:ssä tarkoitetuille kaupintatileille kirjattuihin arvo-osuuksiin kohdistuvista panttioikeuksista säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 5 §:ssä.

13 §

Selvitysjärjestelmän säännöt

Selvitysjärjestelmän ylläpitäjän on ilmoitettava selvitysjärjestelmän säännöt ja niiden muutokset valtiovarainministeriölle ennen selvitysjärjestelmän toiminnan aloittamista tai sääntömuutoksen voimaantuloa. Ilmoitusvelvollisuus ei kuitenkaan koske keskuspankkia.

Arvopaperikeskusten ylläpitämistä arvopaperien selvitysjärjestelmistä säädetään lisäksi arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 909/2014.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

sijoituspalvelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 2 §:n 2 momentin 2 kohta, 18 §:n 1 momentin 1 kohdan e alakohta, 2 luvun 2 §:n 3 momentti, 3 luvun 7 §:n 1 momentti ja 9 luvun 4 §:n 4 momentti; sellaisena kuin 1 luvun 18 §:n 1 momentin 1 kohdan e alakohta on laissa 166/2014, sekä

lisätään 10 lukuun uusi 3 a § ja 15 luvun 2 §:n 2 momenttiin uusi 5 a kohta seuraavasti, sellaisena kuin se on laissa 1201/2014:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

2 §

2 §

Poikkeukset lain soveltamisalasta

Poikkeukset lain soveltamisalasta

Tämä laki ei koske:

Tämä laki ei koske:

2) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoinnasta annetussa laissa (749/2012) tarkoitettua arvopaperikeskusta;

2) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoinnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettua arvopaperikeskusta ja 6 kohdassa tarkoitettua ulkomaista arvopaperikeskusta; näihin sovelletaan kuitenkin tämän lain 9 ja 10 lukua;

18 §

18 §

Ammattimainen ja ei-ammattimainen asiakas

Ammattimainen ja ei-ammattimainen asiakas

Tässä laissa ammattimaisella asiakkaalla tarkoitetaan:

Tässä laissa ammattimaisella asiakkaalla tarkoitetaan:

1) rahoitusmarkkinoilla toimiluvan nojalla toimintaa harjoittavaa tai säänneltyä yhteisöä

1) rahoitusmarkkinoilla toimiluvan nojalla toimintaa harjoittavaa tai säänneltyä yhteisöä

ja siihen rinnastettavaa ulkomaista viranomaisvalvonnassa olevaa:

e) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskusta, selvitysyhteisöä ja ulkomaista selvitysyhteisöä;

2 luku

Oikeus tarjota sijoituspalvelua

2 §

Sijoituspalvelun tarjoaminen muun luvan nojalla

Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvussa säädetään oikeudesta toimia sanotussa laissa tarkoitettuna tilinhoitajana.

9 luku

Asiakasvarojen säilyttäminen ja muu käsittely

4 §

Asiakkaan rahoitusvälineiden panttaaminen tai luovuttaminen

Sijoituspalveluyritys saa 1 ja 2 momentin estämättä luovuttaa asiakkaalleen kuuluvan rahoitusvälineen pantiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettulle selvitysyhteisölle, ulkomaiselle selvitysyhteisölle tai selvitysosapuolelle rahoitusvälinettä koskevasta kaupasta johtuvan asiakkaan veloitteen täyttämisen vakuudeksi.

ja siihen rinnastettavaa ulkomaista viranomaisvalvonnassa olevaa:

e) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskusta ja *keskusvastapuolta*;

2 luku

Oikeus tarjota sijoituspalvelua

2 §

Sijoituspalvelun tarjoaminen muun luvan nojalla

Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvussa säädetään oikeudesta toimia sanotussa laissa tarkoitettuna tilinhoitajana.

9 luku

Asiakasvarojen säilyttäminen ja muu käsittely

4 §

Asiakkaan rahoitusvälineiden panttaaminen tai luovuttaminen

Sijoituspalveluyritys saa 1 ja 2 momentin estämättä luovuttaa asiakkaalleen kuuluvan rahoitusvälineen pantiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettulle *arvopaperikeskukselle, keskusvastapuolelle tai selvitysosapuolelle taikka näitä vastaavalle ulkomaiselle taholle* rahoitusvälinettä koskevasta kaupasta johtuvan asiakkaan veloitteen täyttämisen vakuudeksi.

Menettelytavat asiakassuhteessa**Menettelytavat asiakassuhteessa**

3 a §

Sopimus arvopaperien moniportaisesta hallinnasta

Sijoituspalveluyrityksen on tehtävä kirjallinen sopimus toisen sijoituspalveluyrityksen tai sitä vastaavan ulkomaisen yhteisön kanssa arvopaperien moniportaisesta hallinnasta. Toisella sijoituspalveluyrityksellä tarkoitetaan tässä pykälässä sitä, joka sijoituspalveluyrityksen kanssa tekemänsä kirjallisen sopimuksen nojalla säilyttää arvopapereita säilytysketjussa oman asiakkaansa lukuun.

Sopimuksessa on sovittava, että toinen sijoituspalveluyritys tai sitä vastaava ulkomainen yhteisö toimittaa sijoituspalveluyritykselle:

- 1) tiedot säilytettävien arvopaperien lopullisista omistajista;*
- 2) tiedot arvopapereille maksetuista tuotoista;*
- 3) tiedot arvopaperikaupoista;*
- 4) muut sijoituspalveluyrityksen lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi tarvitsemat tiedot.*

Sijoituspalveluyrityksen on toimittava huolellisesti toisen sijoituspalveluyrityksen tai sitä vastaavan ulkomaisen yhteisön valinnassa.

Sijoituspalveluyrityksen on toimitettava liikkeeseenlaskijalle ja viranomaiselle sen pyynnöstä tieto arvopaperien moniportaisessa hallinnassa säilytettyjen arvopaperien omistajan:

- 1) nimestä;*
- 2) kotivaltiosta;*
- 3) arvopaperien määrästä;*
- 4) arvopaperikaupoista.*

Sijoituspalveluyritys saa periä liikkeeseenlaskijalta tietojen keräämisestä aiheutuneet kohtuulliset kulut. Jos tietojen kerääminen perustuu viranomaisen lakisääteisen tehtävän hoitamiseen tai pyyntöön, sijoituspalveluyritys ei saa veloittaa tiedon toimittamisesta aiheutuneita kustannuksia.

Sijoituspalveluyrityksen on toimitettava 1 momentissa tarkoitettu sopimus etukäteen Finanssivalvonnalle tiedoksi.

Finanssivalvonta voi antaa tarkemmat määräykset arvopaperien moniportaisesta hallinnasta toimitettavista tiedoista.

15 luku

Hallinnolliset seuraamukset

2 §

Seuraamusmaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ja päätöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat:

15 luku

Hallinnolliset seuraamukset

2 §

Seuraamusmaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ja päätöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat:

5 a) 10 luvun 3 a §:n 1 ja 2 momentin säännökset sijoituspalveluyrityksen velvollisuudesta tehdä sopimus arvopaperien moniportaisesta hallinnasta ja tietojen toimittamisesta sekä 4 momentissa tarkoitettusta velvollisuudesta ilmoittaa viranomaiselle pyynnöstä tiedot arvopaperin lopullisesta omistajasta ja tämän kotivaltioista, arvopaperien määräästä ja arvopaperikaupoista;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 10 luvun 3 a §:n säännöksiä sovelletaan kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta.

8.

Laki

sijoitusrahastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoitusrahastolain (48/1999) 57 b §, 63 §:n 1 momentti, 64 §:n 2 momentti, 65 §:n 1 momentin 3 kohta ja 81 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 765/2012 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

9 a luku

Rahasto-osuuden hoitajan hallinnoimat rahasto-osuudet

57 b §

Rahasto-osuuden hoitajana voi toimia sellainen rahastoyhtiö, luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu luottolaitos tai sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys, jolla on oikeus tarjota sijoituspalvelulain 1 luvun 11 §:n 9 kohdassa tarkoitettua rahoitusvälineiden säilyttämistä, sekä toisessa ETA-valtiossa vastaavan toimiluvan saanut yhteisö. Rahasto-osuuden hoitajana voi toimia myös arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (749/2012) tarkoitettu arvopaperikeskus sekä vastaava Euroopan talousalueella toimiva arvopaperikeskus tai arvopaperien talletuslaitos.

Ehdotus

9 a luku

Rahasto-osuuden hoitajan hallinnoimat rahasto-osuudet

57 b §

Rahasto-osuuden hoitajana voi toimia sellainen rahastoyhtiö, luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu luottolaitos tai sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys, jolla on oikeus tarjota sijoituspalvelulain 1 luvun 11 §:n 9 kohdassa tarkoitettua rahoitusvälineiden säilyttämistä, sekä toisessa ETA-valtiossa vastaavan toimiluvan saanut yhteisö. Rahasto-osuuden hoitajana voi toimia myös arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettu arvopaperikeskus sekä 6 kohdassa tarkoitettu arvopaperikeskus, joka on saanut Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) No 909/2014 arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) No 236/2012 muuttamisesta mukaisen toimiluvan hoitaa arvopaperikeskuksen tehtäviä ETA-valtiossa tai kolmannessa maassa.

10 luku

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat rahasto-osuudet

63 §

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvista rahasto-osuuksista ja niiden omistajista pidetään automaattisen tietojenkäsittelyn avulla rahasto-osuudenomistajaluetteloa siten kuin siitä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:ssä. Rahasto-osuuden kirjaamiseen arvo-osuustilille ja rahasto-osuudenomistajaluetteloon sovelletaan, mitä tämän lain 53 §:n 2 momentissa säädetään.

64 §

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan rahasto-osuudensaajalla ei ole oikeutta käyttää rahasto-osuudenomistajalle sijoitusrahastossa kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty rahasto-osuudenomistajaluetteloon, ellei 62 §:n 2 momentista tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 1 §:n 2 momentista muuta johdu.

65 §

Sijoitusrahaston sääntöihin on otettava määräys, jonka mukaan ilmoittautumispäivän jälkeen oikeus saada sijoitusrahastosta jaettavia tuottoja on vain sillä:

3) jos rahasto-osuus on hallintarekisteröity, jonka arvo-osuustilille rahasto-osuus on täsmäytyspäivänä kirjattu ja jonka rahasto-osuuden hoitaja on täsmäytyspäivänä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 1 §:n nojalla merkitty rahasto-osuudenomistajaluetteloon rahasto-osuuden hoitajaksi.

10 luku

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat rahasto-osuudet

63 §

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvista rahasto-osuuksista ja niiden omistajista pidetään automaattisen tietojenkäsittelyn avulla rahasto-osuudenomistajaluetteloa siten kuin siitä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 3 §:ssä. Rahasto-osuuden kirjaamiseen arvo-osuustilille ja rahasto-osuudenomistajaluetteloon sovelletaan, mitä tämän lain 53 §:n 2 momentissa säädetään.

64 §

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan rahasto-osuuden saajalla ei ole oikeutta käyttää rahasto-osuudenomistajalle sijoitusrahastossa kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty rahasto-osuudenomistajaluetteloon, ellei 62 §:n 2 momentista tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 5 §:stä muuta johdu.

65 §

Sijoitusrahaston sääntöihin on otettava määräys, jonka mukaan ilmoittautumispäivän jälkeen oikeus saada sijoitusrahastosta jaettavia tuottoja on vain sillä:

3) jos rahasto-osuus on hallintarekisteröity, jonka arvo-osuustilille rahasto-osuus on täsmäytyspäivänä kirjattu ja jonka rahasto-osuuden hoitaja on täsmäytyspäivänä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 5 §:n nojalla merkitty rahasto-osuudenomistajaluetteloon rahasto-osuuden hoitajaksi.

Sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettujen sijoitusrahaston varojen sijoittaminen

81 §

Tehokkaan omaisuudenhoidon edistämiseksi rahastoyhtiö saa tehdä sijoitusrahaston varoihin kuuluvista arvopapereista ja rahamarkkinavälineistä lainaus- ja takaisinostosopimuksia, jos ne selvitetään arvosuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettussa selvitysyhteisössä tai ulkomaisessa selvitysyhteisössä taikka, jos selvitys tapahtuu muualla, jos niiden vastapuolena on sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys tai muu sijoituspalvelun tarjoaja ja niiden ehdot ovat markkinoille tavanomaiset ja yleisesti tunnetut.

Sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettujen sijoitusrahaston varojen sijoittaminen

81 §

Tehokkaan omaisuudenhoidon edistämiseksi rahastoyhtiö saa tehdä sijoitusrahaston varoihin kuuluvista arvopapereista ja rahamarkkinavälineistä lainaus- ja takaisinostosopimuksia, jos ne selvitetään arvosuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettussa *arvopaperikeskuksessa tai ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa* taikka, jos selvitys tapahtuu muualla, jos niiden vastapuolena on sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys tai muu sijoituspalvelun tarjoaja ja niiden ehdot ovat markkinoille tavanomaiset ja yleisesti tunnetut.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.**Laki****rahoitusvakuuslain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahoitusvakuuslain (11/2004) 3 §:n 2 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 828/2014 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan laitoksella:

4) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoi-

Ehdotus

3 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan laitoksella:

4) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoi-

minnasta annetun lain (749/2012) 1 luvun 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettua selvitysosapuolta ja 9 kohdassa tarkoitettua selvitysyhteisöä;

minnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettua arvopaperikeskusta, 7 kohdassa tarkoitettua keskusvastapuolta ja 8 kohdassa tarkoitettua selvitysosapuolta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

osuuskuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan osuuskuntalain (421/2013) 15 luku,
muutetaan 4 luvun 2 §:n 1 momentti, 14 §, 15 §:n 1 momentti, 16 §, 5 luvun 7 §:n 2 ja 3 momentti, 8 §:n 2 momentti, 19 §:n 3 momentin 1 kohta, 20 §:n 1 ja 4 momentti, 21 §:n 1 momentin johdantokappale, 20 luvun 10 §:n otsikko ja 4 momentti, 14 §:n 1 momentti, 21 luvun 10 §:n otsikko ja 4 momentti, 14 §:n 1 momentti, 23 luvun 3 §:n 2 momentti sekä 27 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohta, sekä
lisätään 4 luvun 8 §:ään uusi 4 momentti, uusi 13 a—13 c § ja niiden edelle uusi väliotsikko, 14 §:n edelle uusi väliotsikko sekä 5 lukuun uusi 7 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 luku

4 luku

Osuudet, osuuspääoma, osakkeet ja osakepääoma

Osuudet, osuuspääoma, osakkeet ja osakepääoma

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

2 §

2 §

Osuus- ja osakeoikeuksien käyttäminen

Osuus- ja osakeoikeuksien käyttäminen

Osuuden tai osakkeen saajalla ei ole oikeutta käyttää osuuden tai osakkeen omistajalle osuuskunnassa kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty jäsen- ja omistajaluetteloon jäseneksi taikka osuuden tai osakkeen uudeksi omistajaksi tai hän on ilmoittanut saantonsa osuuskunnalle ja esittänyt siitä luo-

Osuuden tai osakkeen saajalla ei ole oikeutta käyttää osuuden tai osakkeen omistajalle osuuskunnassa kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty jäsen- ja omistajaluetteloon jäseneksi taikka osuuden tai osakkeen uudeksi omistajaksi tai hän on ilmoittanut saantonsa osuuskunnalle ja esittänyt siitä luo-

tettavan selvityksen. Tämä ei kuitenkaan koske sellaista osuuteen tai osakkeeseen perustuvaa oikeutta, jota käytetään esittämällä tai luovuttamalla osuuskirja, osakekirja, lippu tai muu osuuskunnan antama erityinen todistus. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuteen sovelletaan 15 luvun 2 §:ää.

8 §

Osuuskirjan ja osakekirjan antaminen

tettavan selvityksen. Tämä ei kuitenkaan koske sellaista osuuteen tai osakkeeseen perustuvaa oikeutta, jota käytetään esittämällä tai luovuttamalla osuuskirja, osakekirja, lippu tai muu osuuskunnan antama erityinen todistus. *Osuus- ja osakeoikeuksien käyttämisestä arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa osuuskunnassa säädetään 13 c §:ssä.*

8 §

Osuuskirjan ja osakekirjan antaminen

*Jos osuuteen tai osakkeeseen kohdistuu panttioikeus, ulosmittaus tai turvaamistoi-
menpide, osuus- tai osakekirjan hallinta luovutetaan pantinhaltijalle tai asianomaiselle
ulosottoviranomaiselle.*

***Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osuudet
ja osakkeet***

13 a §

***Osuuksien ja osakkeiden kuuluminen arvo-
osuusjärjestelmään***

*Osuuskunnan osuuksien ja osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (/) tarkoitettuun arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään määrätään osuuskunnan säännöissä. Osuuskunnan kokouksen päätöksessä sääntöjen muuttamisesta on määrättävä aika, jonka kuluessa osuudet tai osakkeet liitetään arvo-osuusjärjestelmään (**ilmoittautumisaika**) tai poistetaan arvo-osuusjärjestelmästä, tai valtuutettava hallitus päättämään siitä. Liittämisestä tai poistamisesta ja niiden ajankohtaa koskeva päätös on ilmoitettava rekisteröitäväksi viivytyksettä.*

Osuuden ja osakkeen omistajien oikeuksien kirjaamiseen arvo-osuusjärjestelmään sovelletaan arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3—5 §:ää ja osuuksien tai osakkeiden poistamiseen arvo-osuusjärjestelmästä mainitun lain 6 luvun 7 §:ää.

Jollei arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:ssä tarkoitettua kirjaamista ole vaadittu kymmenen vuoden kuluessa ilmoittautumisajan päättämispäivästä, osuuskunnan kokous voi päättää, että oikeus arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuteen tai osakkeeseen ja siihen perustuvat oikeudet on menetetty. Menetettyyn osuuteen, lisäosuuteen tai osakkeeseen sovelletaan osuuskunnan hallussa olevia omia osuuksia tai osakkeita koskevia säännöksiä.

Mitä tässä laissa säädetään osuuskunnan osuuksien ja osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmään, sovelletaan myös kun osuuskunnan osuudet ja osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Jos osuuskunnan osuudet ja osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, tarkoitetaan tässä laissa mainitulla arvo-osuustilillä arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014 liitteen A jakson 2 kohdan mukaista tiliä.

13 b §

Päätöksestä ilmoittaminen

Osuuskunnan on ilmoitettava arvo-osuusjärjestelmään liittämistä koskevasta päätöksestä osuuden ja osakkeen omistajille viimeistään kolme kuukautta ennen 13 a §:n 1 momentissa tarkoitetun ilmoittautumisajan päättymistä. Tällöin on myös annettava ohjeet siitä, kuinka osuuden tai osakkeen omistajan tai sen, jonka hallussa osuus- tai osakkekirja on, on meneteltävä saadakseen oikeuden osuuteen tai osakkeeseen kirjatuksi arvo-osuustilille, sekä siitä, miten osuuteen tai osakkeeseen kohdistuvat muut oikeudet voi kirjata.

Ilmoitus on toimitettava siten kuin kutsu osuuskunnan kokoukseen toimitetaan. Ilmoitus on sen lisäksi, mitä säännöissä osuuskunnan kokouskutsusta määrätään, lähetettävä kirjallisena jokaiselle osuuden ja osakkeen omistajalle, jonka nimi ja osoite ovat osuuskunnan tiedossa, ja julkaistava virallisessa

lehdessä. Ilmoitus ohjeineen on lähetettävä myös arvopaperikeskukselle ja arvopaperikeskuksen osapuolille.

Arvopaperikeskuksen säännöissä voi antaa tarkempia määräyksiä 1 ja 2 momentin mukaisesta menettelystä.

Osuuskunnan on viimeistään kolme kuukautta ennen osuuksien ja osakkeiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä ilmoitettava päätöksestä osuuden tai osakkeen omistajille. Ilmoittamiseen sovelletaan, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään.

Osuuskunnan on viimeistään kolme kuukautta ennen osuuksien ja osakkeiden siirtämistä arvo-osuusjärjestelmästä toiseen ilmoitettava siirrosta osuuden ja osakkeen omistajille. Tällöin on annettava tiedot siirron vaikutuksista osuuden ja osakkeen omistajan asemaan ja ohjeet osakkeiden tai osuuksien säilytyksen järjestämisestä uudessa arvo-osuusjärjestelmässä. Ilmoittamiseen sovelletaan, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään.

13 c §

Osuus- ja osakeoikeudet arvo-osuusjärjestelmässä

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osuuden saajalla ei ole oikeutta käyttää osuuden tai osakkeen omistajalle osuuskunnassa kuuluvia oikeuksia, ennen kuin hänet on merkitty 14 §:n 2 momentissa tarkoitettuun jäsen- ja omistajaluetteloon. Hallintarekisteröidyn osuuden tuottamien oikeuksien käyttämisestä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 5 §:n 3 momentissa.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuteen tai osakkeeseen perustuva oikeus saada suoritus osuuskunnasta varoja jaettaessa, oikeus saada uusia osuuksia tai osakkeita niitä annettaessa tai muu vastaava oikeus on sillä, jolle osuus tai osake kuuluu varojenjakoja tai osuuksien tai osakkeiden antamista koskevassa tai muussa päätöksessä määrättyinä täsmäytyspäivinä. Myös osuuden tai osakkeen lunastamista koskevassa päätöksessä voi määrätä täsmäytyspäivästä. Jollei osuuden tai osakkeen antamista koskevassa päätöksessä määrätä toisin, maksullisessa osuuden, lisäosuuden tai osakkeen antamisessa

oikeus merkitä osuuksia tai osakkeita kirjataan oikeuden alkaessa asianomaiselle arvo-osuustilille ja maksuttomassa osuuden tai osakkeen antamisessa annettava osuus tai osake kirjataan suoraan asianomaiselle arvo-osuustilille.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuteen tai osakkeeseen perustuvasta oikeudesta osallistua osuuskunnan kokoukseen säädetään 5 luvun 7 a §:ssä.

Jäsen- ja omistajaluettelo

14 §

Jäsen- ja omistajaluettelo

Hallituksen on pidettävä osuuskunnan jäsenistä aakkosellista luettelo (jäsenluettelo). Jos myös muut kuin jäsenet omistavat osuuksia ja osakkeita, tällaiset omistajat on merkittävä luetteloon (jäsen- ja omistajaluettelo). Luetteloon merkitään jäsenen ja muun osuuden ja osakkeen omistajan nimi, osoite ja jäsenyyden alkamispäivä sekä hänen osuuksiensa ja osakkeiden lukumäärä osuus- ja osakelajeittain. Luettelosta on ilmentävä myös mahdolliset muut erot osuuksien ja osakkeiden tuottamisessa oikeuksissa ja velvollisuuksissa. Jos osuudesta tai osakkeesta ei ole annettu osuuskirjaa tai osakekirjaa, luetteloon on lisäksi merkittävä osuuskunnalle ilmoitettu osuutta tai osaketta rasittava pantti- tai muu oikeus.

14 §

Jäsen- ja omistajaluettelo

Jos osuuskunnan osuuksia ja osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallituksen on pidettävä osuuskunnan jäsenistä aakkosellista luettelo (jäsenluettelo). Jos myös muut kuin jäsenet omistavat osuuksia ja osakkeita, tällaiset omistajat on merkittävä luetteloon (jäsen- ja omistajaluettelo). Luetteloon merkitään jäsenen ja muun osuuden ja osakkeen omistajan nimi, osoite ja jäsenyyden alkamispäivä sekä hänen osuuksiensa ja osakkeiden lukumäärä osuus- ja osakelajeittain. Luettelosta on ilmentävä myös mahdolliset muut erot osuuksien ja osakkeiden tuottamisessa oikeuksissa ja velvollisuuksissa. Jos osuudesta tai osakkeesta ei ole annettu osuuskirjaa tai osakekirjaa, luetteloon on lisäksi merkittävä osuuskunnalle ilmoitettu osuutta tai osaketta rasittava pantti- tai muu oikeus.

Edellä 1 momentista poiketen hallituksen on pidettävä arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osuuksista ja osakkeista sekä niiden omistajista arvo-osuustilikirjauksiin perustuva ajantasaista jäsen- ja omistajaluettelo, johon merkitään omistajan tai hallintarekisteröinnin hoitajan nimi, henkilötunnus taikka muu yksilöintitunnus, yhteys-, maksu- ja verotustiedot, osuuksien tai osakkeiden lukumäärä osuus- ja osakelajeittain sekä se arvopaperikeskuksen osapuoli, jonka hoidossa olevalle arvo-osuustilille osuudet tai osakkeet on kirjattu.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien osuuksien ja osakkeiden osalta on jäljempänä 5 luvun 7 a §:ssä tarkoitettua tilapäistä merkin-

Osuuskunnan entisistä jäsenistä on pidettävä luetteloa, kunnes osuuskunta on palauttanut osuuden siten kuin 17 luvussa säädetään. Jos säännöissä määrätään lisämaksuvelvollisuudesta 14 luvun mukaisesti, entisen jäsenen saa poistaa luettelosta, kun hänen lisämaksuvelvollisuutensa on päättynyt. Luettelo voidaan sisällyttää jäsen- ja omistajaluetteloon, tai sitä voidaan pitää muulla luotettavalla tavalla. Luetteloon merkitään 1 momentissa mainittujen tietojen lisäksi päivä, jona jäsenyys on päättynyt.

Luettelot on laadittava viivytyksettä osuuskunnan perustamisen jälkeen. Luetteloita on pidettävä luotettavalla tavalla.

15 §

Jäsenyyden ja saannon merkitseminen jäsen- ja omistajaluetteloon

Osuuden ja osakkeen saajan osuuskunnalle ilmoittama saanto sekä muu jäsen- ja omistajaluetteloon merkittyä seikkaa koskeva osuuskunnalle ilmoitettu muutos on viivytyksettä merkittävä luetteloon. Ennen merkintää saannosta ja varainsiirtoveron suorittamisesta on esitettävä luotettava selvitys. Merkintä on päivättävä. Jos osuuden luovuttamiseen tai hankkimiseen vaaditaan osuuskunnan suostumus tai jäsenellä on lunastusoikeus taikka osakkeeseen kohdistuu 6 §:ssä tarkoitettu lunastusoikeus tai jos osakkeen hankkimiseen vaaditaan 7 §:ssä tarkoitettu suostumus, merkintää ei kuitenkaan saa tehdä ennen kuin on selvinnyt, että suostumus on annettu tai ettei lunastusoikeutta ole käytetty.

tää varten ilmoitettava osuuden tai osakkeen omistajan nimi ja osoite, jäsen- ja omistajaluetteloon merkittävien osuuksien ja osakkeiden lukumäärä osuus- ja osakelajeittain sekä henkilötunnus tai muu arvopaperikeskuksen määräysten mukainen yksilöintitunnus.

Osuuskunnan entisistä jäsenistä on pidettävä luetteloa, kunnes osuuskunta on palauttanut osuuden siten kuin 17 luvussa säädetään. Jos säännöissä määrätään lisämaksuvelvollisuudesta 14 luvun mukaisesti, entisen jäsenen saa poistaa luettelosta, kun hänen lisämaksuvelvollisuutensa on päättynyt. Luettelo voidaan sisällyttää jäsen- ja omistajaluetteloon, tai sitä voidaan pitää muulla luotettavalla tavalla. Luetteloon merkitään 1 momentissa mainittujen tietojen lisäksi päivä, jona jäsenyys on päättynyt.

Säännöissä voidaan määrätä, että jäsen- ja omistajaluetteloon merkitään jäsenen ja muun osuuden ja osakkeen omistajan osoitteen sijasta kotikunta ja syntymäaika.

Luettelot on laadittava viivytyksettä osuuskunnan perustamisen jälkeen. Luetteloita on pidettävä luotettavalla tavalla.

Arvo-osuusjärjestelmään liitetystä osuudesta ja osakkeista pidettävästä odotusluettelosta säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 6 §:ssä.

15 §

Jäsenyyden ja saannon merkitseminen jäsen- ja omistajaluetteloon

Jos osuuskunnan osuuksia ja osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, osuuden ja osakkeen saajan osuuskunnalle ilmoittama saanto sekä muu jäsen- ja omistajaluetteloon merkittyä seikkaa koskeva osuuskunnalle ilmoitettu muutos on viivytyksettä merkittävä luetteloon. Ennen merkintää saannosta ja varainsiirtoveron suorittamisesta on esitettävä luotettava selvitys. Merkintä on päivättävä. Jos osuuden luovuttamiseen tai hankkimiseen vaaditaan osuuskunnan suostumus tai jäsenellä on lunastusoikeus taikka osakkeeseen kohdistuu 6 §:ssä tarkoitettu lunastusoikeus tai jos osakkeen hankkimiseen vaaditaan 7 §:ssä tarkoitettu suostumus, merkintää ei kuitenkaan saa tehdä ennen kuin on selvin-

nyt, että suostumus on annettu tai ettei lunastusoikeutta ole käytetty.

16 §

Jäsen- ja omistajaluettelon julkisuus

Jäsen- ja omistajaluettelon ja entisten jäsenten luettelon tiedot jäsenten ja muiden osuuden ja osakkeen omistajien nimistä ja jäsenyyden alkamisesta ja päättymisestä on pidettävä osuuskunnan pääkonttorissa jokaisen nähtävänä.

Jäsenellä, osuuden ja osakkeen omistajalla, velkojalla ja muulla, joka osoittaa etunsa sitä vaativan, on oikeus nähdä myös luetteloihin merkitty muu tieto.

Jokaisella on oikeus osuuskunnan kulut korvattuaan saada jäljennös luettelosta tai sen osasta siltä osin kuin hänellä on oikeus nähdä luettelon tietoja *1 ja 2 momentin mukaan*.

16 §

Jäsen- ja omistajaluettelon julkisuus

Jäsen- ja omistajaluettelon ja entisten jäsenten luettelon tiedot jäsenten ja muiden osuuden ja osakkeen omistajien nimistä ja jäsenyyden alkamisesta ja päättymisestä on pidettävä jokaisen nähtävänä *osuuskunnan tai arvopaperikeskuksen toimipaikassa Suomessa*. Jäsenellä, osuuden ja osakkeen omistajalla, velkojalla ja muulla, joka osoittaa etunsa sitä vaativan, on oikeus nähdä myös luetteloihin merkitty muu tieto. Jokaisella on oikeus kulut korvattuaan saada jäljennös luettelosta tai sen osasta siltä osin kuin hänellä on oikeus nähdä luettelon tietoja. *Mitä tässä momentissa säädetään, koskee 5 luvun 7 a §:ssä tarkoitetun ajankohdan mukaista jäsen- ja omistajaluetteloa osuuskunnan kokouksen päättymiseen asti.*

Arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osuuksista ja osakkeista pidettävän arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 6 §:ssä tarkoitetun odotusluettelon julkisuuteen sovelletaan 1 momenttia.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske henkilötunnuksen tunnusosaa, maksu- tai verotustietoja tai sitä, mille kaupintatilille osuuden tai osakkeen omistajan myytäviksi antamat osuudet tai osakkeet on kirjattu. Tietoon siitä, minkä arvopaperikeskuksen osapuolen hoidossa olevalle arvo-osuustilille osuudet tai osakkeet on kirjattu, sovelletaan, mitä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 7 luvun 2 §:ssä säädetään arvo-osuustiliä koskevista tiedoista.

Jos maistraatti on määrännyt väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n perusteella osuuden tai osakkeen omistajaa koskevien tietojen luovutusrajoituksesta ja rajoituksesta on ilmoitettu osuuskunnalle, osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluetteloön merkityn koti-

kunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluetteloon merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

5 luku

Osuuskunnan kokous ja edustajisto

Osuuskunnan kokoukseen osallistuminen

7 §

Jäsenen osallistuminen

Osallistumisen edellytyksenä on, että jäsen on merkitty jäsenluetteloon tai hän on 4 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoittanut saantonsa osuuskunnalle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa osuuskunnassa osallistumisen edellytyksenä on, että osuuden omistaja on merkittynä jäsenluetteloon ennen osuuskunnan kokousta siten kuin 15 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetään.

Pörssiosuuskuntaan, jonka osuuksia ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, sovelletaan 15 luvun 2 §:n 2 momentin säännöksiä osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivästä. Hallintarekisteröintiä vastaavalla tavalla säilytettyjen osuuksien osalta osuuskunnan kokoukseen osallistumisen edellytyksenä on, että jäsen on ilmoitettu merkittäväksi tilapäisesti jäsenluetteloon osuuskunnan kokoukseen osallistumista varten edellä mainitussa lainkohdassa säädettyä vastaavalla tavalla.

5 luku

Osuuskunnan kokous ja edustajisto

Osuuskunnan kokoukseen osallistuminen

7 §

Jäsenen osallistuminen

Osallistumisen edellytyksenä on, että jäsen on merkitty jäsenluetteloon tai hän on 4 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoittanut saantonsa osuuskunnalle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa osuuskunnassa osallistumisen edellytyksenä on, että osuuden omistaja on merkittynä jäsenluetteloon ennen osuuskunnan kokousta siten kuin 7 a §:ssä säädetään.

Hallintarekisteröintiä vastaavalla tavalla säilytettyjen osuuksien osalta osuuskunnan kokoukseen osallistumisen edellytyksenä on, että jäsen on ilmoitettu merkittäväksi tilapäisesti jäsenluetteloon osuuskunnan kokoukseen osallistumista varten 7 a §:ssä säädettyä vastaavalla tavalla.

7 a §

Osallistumisoikeus arvo-osuusjärjestelmässä

Jos osuuskunnan osuudet ja osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, oikeus osallistua osuuskunnan kokoukseen on vain jäsenellä, joka on kahdeksan arkipäivää ennen osuuskunnan kokousta (osuuskunnan koko-

uksen täsmäytyspäivä) merkittynä jäsenluetteloon osuuden omistajaksi. Lisäksi hallintarekisteröidyn osuuden tai osakkeen omistajan voi ilmoittaa tilapäisesti merkittäväksi jäsen- ja omistajaluetteloon osuuskunnan kokoukseen osallistumista varten, jos jäsenellä on osuuden perusteella oikeus olla merkittynä jäsenluetteloon osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivänä. Tilapäistä merkintää koskeva ilmoitus on tehtävä viimeistään osuuskunnan kokouskutsussa ilmoitettavana ajankohtana, jonka on oltava osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivän jälkeen. Osuuden ja osakkeen omistuksessa osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivän jälkeen tapahtuneet muutokset eivät vaikuta oikeuteen osallistua osuuskunnan kokoukseen eivätkä jäsenen äänimäärään.

8 §

Ilmoittautuminen

Jos osuuskunnan osuudet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallintarekisteröidyn osuuden omistavan jäsenen katsotaan ilmoittautuneen osuuskunnan kokoukseen osallistumista varten, jos hänet on 15 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisesti ilmoitettu tilapäisesti merkittäväksi jäsenluetteloon. Jos jäsenellä voi olla osuuksien omistuksen perusteella useita ääniä ja hän osallistuu osuuskunnan kokoukseen usean asiamiehen välityksellä, ilmoittautumisen yhteydessä on ilmoitettava osuudet, joiden perusteella kukin asiamies edustaa jäsentä.

19 §

Kokouskutsun sisältö

Pörssiosuuskunnan kokouskutsussa on lisäksi mainittava:

1) edellytykset, joilla jäsenellä on oikeus osallistua osuuskunnan kokoukseen 15 luvun 2 §:n 2 momentin ja tämän luvun 7 ja 8 §:n mukaan;

8 §

Ilmoittautuminen

Jos osuuskunnan osuudet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallintarekisteröidyn osuuden omistavan jäsenen katsotaan ilmoittautuneen osuuskunnan kokoukseen osallistumista varten, jos hänet on 7 a §:n mukaisesti ilmoitettu tilapäisesti merkittäväksi jäsenluetteloon. Jos jäsenellä voi olla osuuksien omistuksen perusteella useita ääniä ja hän osallistuu osuuskunnan kokoukseen usean asiamiehen välityksellä, ilmoittautumisen yhteydessä on ilmoitettava osuudet, joiden perusteella kukin asiamies edustaa jäsentä.

19 §

Kokouskutsun sisältö

Pörssiosuuskunnan kokouskutsussa on lisäksi mainittava:

1) edellytykset, joilla jäsenellä on oikeus osallistua osuuskunnan kokoukseen tämän luvun 7, 7 a ja 8 §:n mukaan;

20 §

Kutsuaika

Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen osuuskunnan kokousta, 8 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää tai 15 luvun 2 §:n 2 momentin mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää sen mukaan, mikä niistä on aikaisin. Pörssiosuuskunnassa kutsu on kuitenkin toimitettava aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä mainittua päivää.

Pörssiosuuskunnan on toimitettava kokouskutsu viimeistään kolme viikkoa ennen osuuskunnan kokousta. Kutsu osuuskunnan kokoukseen on kuitenkin toimitettava viimeistään yhdeksän päivää ennen 15 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivää.

21 §

Erityinen kutsuaika

Kokouskutsu on aina toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään kuukautta ennen kokousta, 8 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää tai 15 luvun 2 §:n 2 momentin mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää, jos kokouksessa käsitellään:

20 luku

Sulautuminen

10 §

Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus muille osuuksien, osakkeiden ja optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien

20 §

Kutsuaika

Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen osuuskunnan kokousta, 8 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää tai 7 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää sen mukaan, mikä niistä on aikaisin. Pörssiosuuskunnassa kutsu on kuitenkin toimitettava aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä mainittua päivää.

Pörssiosuuskunnan on toimitettava kokouskutsu viimeistään kolme viikkoa ennen osuuskunnan kokousta. Kutsu osuuskunnan kokoukseen on kuitenkin toimitettava viimeistään yhdeksän päivää ennen 7 a §:ssä tarkoitettua osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivää.

21 §

Erityinen kutsuaika

Kokouskutsu on aina toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään kuukautta ennen kokousta, 8 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää tai 7 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää, jos kokouksessa käsitellään:

20 luku

Sulautuminen

10 §

Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus muille osuuksien, osakkeiden ja optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien

omistajille

Vastaanottavassa osuuskunnassa kokouskutsun voi toimittaa 5 luvun 20 §:n 1 momentissa tarkoitetussa ajassa, jos sulautumisesta päätetään osuuskunnan kokouksessa jäsenen vaatimuksesta ja jos osuuskunnan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen ja osuuskunnan kokouksen, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitetun viimeisen ilmoittautumispäivän tai 15 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai säännöissä määrätty pidempi kutsuaika.

14 §

Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastaminen

Sulautuvan osuuskunnan osakkeen, optio-oikeuden ja muiden osuuksiin tai osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltija voi vaatia osakkeidensa tai oikeuksiensa lunastamista, jollei säännöissä määrätä toisin. Lunastamista on vaadittava sulautumisesta päätävässä osuuskunnan kokouksessa tai esittämällä todisteellisesti sitä koskeva vaatimus sulautuvalle osuuskunnalle ennen osuuskunnan kokousta. Vain ne osakkeet voi lunastaa, jotka on ilmoitettu merkittäviksi jäsen- ja omistajaluetteloon osuuskunnan kokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeen omistajan arvo-osuustilille 15 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Edellytyksenä on lisäksi, että lunastusta vaativa vastustaa sulautumispäätöstä. Ennen kuin sulautumisesta päätetään, osuuskunnan kokoukselle on ilmoitettava, kuinka monesta osakkeesta ja oikeudesta on esitetty lunastusvaatimus.

haltijoille

Vastaanottavassa osuuskunnassa kokouskutsun voi toimittaa 5 luvun 20 §:n 1 momentissa tarkoitetussa ajassa, jos sulautumisesta päätetään osuuskunnan kokouksessa jäsenen vaatimuksesta ja jos osuuskunnan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen ja osuuskunnan kokouksen, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitetun viimeisen ilmoittautumispäivän tai 5 luvun 7 a §:n mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai säännöissä määrätty pidempi kutsuaika.

14 §

Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastaminen

Sulautuvan osuuskunnan osakkeen, optio-oikeuden ja muiden osuuksiin tai osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltija voi vaatia osakkeidensa tai oikeuksiensa lunastamista, jollei säännöissä määrätä toisin. Lunastamista on vaadittava sulautumisesta päätävässä osuuskunnan kokouksessa tai esittämällä todisteellisesti sitä koskeva vaatimus sulautuvalle osuuskunnalle ennen osuuskunnan kokousta. Vain ne osakkeet voi lunastaa, jotka on ilmoitettu merkittäviksi jäsen- ja omistajaluetteloon osuuskunnan kokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeen omistajan arvo-osuustilille 5 luvun 7 a §:ssä tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Edellytyksenä on lisäksi, että lunastusta vaativa vastustaa sulautumispäätöstä. Ennen kuin sulautumisesta päätetään, osuuskunnan kokoukselle on ilmoitettava, kuinka monesta osakkeesta ja oikeudesta on esitetty lunastusvaatimus.

21 luku

Jakautuminen

10 §

Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus muille osuuksien, optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien haltijoille

Vastaanottavassa osuuskunnassa kokouskutsun voi toimittaa 5 luvun 20 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ajassa, jos jakautumisesta päätetään osuuskunnan kokouksessa jäsenen vaatimuksesta ja jos osuuskunnan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettun ilmoituksen ja osuuskunnan kokouksen, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettun viimeisen ilmoittautumispäivän tai 15 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai säännöissä määrätty pidempi kutsuaika.

14 §

Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastaminen

Jakautumisessa toimivaan osuuskuntaan jakautuvan osuuskunnan osakkeen omistaja voi vaatia jakautumisvastikkeensa lunastamista ja optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien haltija voi vaatia oikeuksiensa lunastamista, jollei säännöissä määrätä toisin. Lunastamista on vaadittava jakautumisesta päätävässä osuuskunnan kokouksessa tai esittämällä todisteellisesti sitä koskeva vaatimus jakautuvalle osuuskunnalle ennen osuuskunnan kokousta. Vain ne osakkeet oikeuttavat lunastukseen, jotka on ilmoitettu merkittäviksi jäsen- ja omistajaluetteloon osuuskunnan kokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeen omistajan arvo-osuustilille 15 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Edellytyksenä on li-

21 luku

Jakautuminen

10 §

Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus muille osuuksien, osakkeiden ja optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien haltijoille

Vastaanottavassa osuuskunnassa kokouskutsun voi toimittaa 5 luvun 20 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ajassa, jos jakautumisesta päätetään osuuskunnan kokouksessa jäsenen vaatimuksesta ja jos osuuskunnan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettun ilmoituksen ja osuuskunnan kokouksen, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettun viimeisen ilmoittautumispäivän tai 5 luvun 7 a §:n mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai säännöissä määrätty pidempi kutsuaika.

14 §

Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastaminen

Jakautumisessa toimivaan osuuskuntaan jakautuvan osuuskunnan osakkeen omistaja voi vaatia jakautumisvastikkeensa lunastamista ja optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien haltija voi vaatia oikeuksiensa lunastamista, jollei säännöissä määrätä toisin. Lunastamista on vaadittava jakautumisesta päätävässä osuuskunnan kokouksessa tai esittämällä todisteellisesti sitä koskeva vaatimus jakautuvalle osuuskunnalle ennen osuuskunnan kokousta. Vain ne osakkeet oikeuttavat lunastukseen, jotka on ilmoitettu merkittäviksi jäsen- ja omistajaluetteloon osuuskunnan kokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeen omistajan arvo-osuustilille 5 luvun 7 a §:ssä tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Edellytyksenä on lisäksi, että lu-

säksi, että lunastusta vaativa vastustaa jakautumispäätöstä.

nastusta vaativa vastustaa jakautumispäätöstä.

23 luku

Osuuskunnan purkaminen

Päätöksenteko

3 §

Osuuskunnan päätös selvitystilaan asettamisesta ja rekisteristä poistamisen hakemisesta

23 luku

Osuuskunnan purkaminen

Päätöksenteko

3 §

Osuuskunnan päätös selvitystilaan asettamisesta ja rekisteristä poistamisen hakemisesta

Kokouskutsusta sekä kokousasiakirjoista, niiden nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä säädetään 5 luvun 19—24 §:ssä. Kutsu selvitystilaan asettamisesta päättävään osuuskunnan kokoukseen on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei säännöissä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen osuuskunnan kokousta, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoitautumispäivää tai 15 luvun 2 §:n 2 momentin mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää. Pörssiosuuskunnassa kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä mainittua päivää. Kutsu on sen lisäksi, mitä säännöissä määrätään, lähetettävä kirjallisena jokaiselle jäsenelle, jonka osoite on osuuskunnan tiedossa.

Kokouskutsusta sekä kokousasiakirjoista, niiden nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä säädetään 5 luvun 19—24 §:ssä. Kutsu selvitystilaan asettamisesta päättävään osuuskunnan kokoukseen on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei säännöissä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen osuuskunnan kokousta, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoitautumispäivää tai 5 luvun 7 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää. Pörssiosuuskunnassa kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä mainittua päivää. Kutsu on sen lisäksi, mitä säännöissä määrätään, lähetettävä kirjallisena jokaiselle jäsenelle, jonka osoite on osuuskunnan tiedossa.

27 luku

Rangaistussäännökset

2 §

Osuuskuntarikkomus

Joka tahallaan

1) laiminlyö jäsen- tai omistajaluettelon pitämisen taikka niiden nähtävänä pitämisen 4 luvun säännösten edellyttämällä tavalla,

27 luku

Rangaistussäännökset

2 §

Osuuskuntarikkomus

Joka tahallaan

1) laiminlyö jäsen- tai omistajaluettelon pitämisen 4 luvun 14 §:n edellyttämällä tavalla taikka niiden nähtävänä pitämisen 4 luvun

16 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla,

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

11.

Laki

rahoitusvälineiden kaupankäynnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahoitusvälineiden kaupankäynnistä annetun lain (748/2012) 2 luvun 16 §:n 2 momentti, 33 §:n 2 momentti, 34 §:n otsikko sekä 1 ja 3 momentit sekä 4 luvun 6 §:n 2 momentti sellaisina kuin niistä ovat luvun 33 §:n 2 momentti, 34 §:n 1 ja 3 momentti sekä 4 luvun 6 § laissa 257/2013 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 luku

Pörssitoiminta

16 §

Pörssille sallittu muu toiminta

Ehdotus

2 luku

Pörssitoiminta

16 §

Pörssille sallittu toiminta

Pörssi saa toimia selvitysosapuolena ja harjoittaa selvitysyhteisön toimintaa sekä toimia tilinhoitajana sen mukaan kuin siitä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (749/2012).

Pörssi saa toimia selvitysosapuolena sekä toimia tilinhoitajana sen mukaan kuin siitä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (/).

33 §

Kauppojen selvitys

Jos pörssi käyttää kauppojen selvitykseen arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua keskusvastapuolta, pörssin, mainitussa laissa tarkoitettua selvitysyhteisön ja keskusvastapuolen on järjestettävä yhteistoimintansa siten, ettei

33 §

Kauppojen selvitys

Jos pörssi käyttää kauppojen selvitykseen arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua keskusvastapuolta, pörssin, mainitussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskuksen ja keskusvastapuolen on järjestettävä yhteistoimintansa siten,

kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

34 §

Kaupankäyntiosapuolen oikeus valita selvitysyhteisö

Kaupankäyntiosapuolella on oikeus käyttää myös muuta selvitysyhteisöä kuin pörssin käyttämää selvitysyhteisöä säännellyllä markkinalla tehdyistä kaupoista johtuvien velvollisuuksiensa toteuttamiseksi, jos pörssin ja mainittujen selvitysyhteisöjen yhteistoiminta on järjestetty siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

Finanssivalvonta voi kieltää kaupankäyntiosapuolta käyttämästä 1 momentissa tarkoitettua muuta selvitysyhteisöä, jos yhteisön käyttäminen todennäköisesti vaarantaa kaupankäynnin luotettavuuden tai rahoitusmarkkinoiden vakauden.

4 luku

Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä

6 §

Kauppojen selvitys

Jos monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä käyttää kauppohen selvitykseen arvoosuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua keskusvastapuolta, kaupankäynnin järjestäjän, mainituksa laissa tarkoitettun selvitysyhteisön ja keskusvastapuolen on järjestettävä yhteistoimintansa siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

34 §

Kaupankäyntiosapuolen oikeus valita arvopaperikeskus

Kaupankäyntiosapuolella on oikeus käyttää kauppohen selvitykseen myös muuta arvopaperikeskusta kuin pörssin käyttämää arvopaperikeskusta säännellyllä markkinalla tehdyistä kaupoista johtuvien velvollisuuksiensa toteuttamiseksi, jos pörssin ja mainittujen arvopaperikeskusten yhteistoiminta on järjestetty siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

Finanssivalvonta voi kieltää kaupankäyntiosapuolta käyttämästä kauppohen selvitykseen 1 momentissa tarkoitettua muuta arvopaperikeskusta, jos sen käyttäminen todennäköisesti vaarantaa kaupankäynnin luotettavuuden tai rahoitusmarkkinoiden vakauden.

4 luku

Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä

6 §

Kauppojen selvitys

Jos monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä käyttää kauppohen selvitykseen arvoosuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua keskusvastapuolta, kaupankäynnin järjestäjän, mainituksa laissa tarkoitettun arvopaperikeskuksen ja keskusvastapuolen on järjestettävä yhteistoimintansa siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain (879/2008) 1 §:n 1 momentin 6 kohta, 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 2 momentti ja 6 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 1 §:n 1 momentin 6 kohta ja 5 §:n 2 momentti laissa 758/2012, 4 §:n 1 momentti laissa 313/2015 ja 6 §:n 1 momentti laissa 644/2014 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Maksuvelvollinen

Maksuvelvollinen

Finanssivalvonnan valvontamaksun on velvollinen suorittamaan:

Finanssivalvonnan valvontamaksun on velvollinen suorittamaan:

6) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoinnasta annetun lain (749/2012) 1 luvun 3 §:n 6 kohdassa tarkoitettu selvitysosapuoli ja 9 kohdassa tarkoitettu tilinhoitaja;

6) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoinnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 8 kohdassa tarkoitettu selvitysosapuoli ja 10 kohdassa tarkoitettu tilinhoitaja;

4 §

4 §

Suhteellinen valvontamaksu

Suhteellinen valvontamaksu

Suhteellisen valvontamaksun maksuperuste ja maksun määrä prosentteina maksuperusteesta sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Suhteellisen valvontamaksun maksuperuste ja maksun määrä prosentteina maksuperusteesta sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Maksuperuste	Maksun määrä prosentteina maksuperusteesta
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (610/2014) tarkoitettu talletuspankki	taseen loppusumma	0,00284
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu luottoyhteisö	taseen loppusumma	0,00284
maksulaitoslaissa tarkoitettu muu maksulaitos kuin sähkörahayhteisö	liikevaihto	0,25

maksulaitoslaissa tarkoitettu sähkörahayhteisö	taseen loppusumma	0,00284
vakuutusyhtiölaissa (521/2008) tarkoitettu vahinkovakuutusyhtiö	taseen loppusumma x 4	0,00284
vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu henkivakuutusyhtiö	taseen loppusumma	0,00284
vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu erillisyhtiö	taseen loppusumma	0,00284
työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997) tarkoitettu työeläkevakuutusyhtiö	taseen loppusumma	0,00284
vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitettu vakuutusyhdistys	taseen loppusumma x 4	0,00284
eläkesäätiölaissa tarkoitettu eläkesäätiö	taseen loppusumma	0,00284
vakuutuskassalaissa tarkoitettu eläkekassa	taseen loppusumma	0,00284
vakuutuskassalaissa tarkoitettu sairauskassa	taseen loppusumma x 4	0,00284
vakuutuskassalaissa tarkoitettu muu vakuutuskassa kuin eläkekassa tai sairauskassa	taseen loppusumma	0,00284
maatalousyrittäjän eläkelaiissa (1280/2006) tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos	taseen loppusumma	0,00284
merimieseläkelaiissa (1290/2006) tarkoitettu Merimieseläkekassa	taseen loppusumma x 0,4	0,00284
työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettu työttömyysvakuutusrahasto sekä Koulutusrahasto	taseen loppusumma	0,00284
Tapaturmavakuutuslaitosten liitto, Liikennevakuutuskeskus, Potilasvakuutuskeskus, Ympäristövakuutuskeskus ja työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitettu työttömyyskassojen tukikassa	taseen loppusumma x 4	0,00284
valtion eläkerahastosta annetussa laissa (1297/2006) tarkoitettu valtion eläkerahasto, kunnallisessa eläkelaiissa (549/2003) tarkoitettu Keva-niminen kunnallinen eläkelaitos ja kirkkolaissa (1054/1993) tarkoitettu Kirkon keskusrahaston eläkerahasto	taseen loppusumma x 0,4	0,00284
ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike	taseen loppusumma	0,00095
kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike	taseen loppusumma	0,00284
muun kuin sähkörahayhteisöä vastaavan ulkomaisen maksulaitoksen sivuliike, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen	liikevaihto	0,11
sellaisen sähkörahayhteisöä vastaavan ulkomaisen maksulaitoksen sivuliike, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen	taseen loppusumma	0,00095
sijoitusrahastolaissa tarkoitettu rahastoyhtiö	rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	0,0022

lisämaksu rahastoyhtiölle, joka tarjoaa omaisuudenhoitoa tai sijoitusneuvontaa	omaisuudenhoidon ja sijoitusneuvonnan liikevaihto	0,34
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettun toimiluvan saanut vaihtoehtorahastojen hoitaja	vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0022
lisämaksu vaihtoehtorahastojen hoitajalle, joka tarjoaa vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 3 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelua tai 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettua liitännäispalvelua	näiden palvelutoimintojen liikevaihto	0,34
yhteisö, joka Suomessa toimiluvan nojalla sekä hallinnoi sijoitusrahastoa että hoitaa vaihtoehtorahastoa	Suomessa hallinnoitujen sijoitusrahastojen ja hoitettujen vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0022
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettu pörssi	liikevaihto	1,30 %; maksu on kuitenkin vähintään 50 000 euroa
sijoituspalvelulaissa (747/2012) tarkoitettu muu sijoituspalveluyritys kuin lain 6 luvun 1 §:n 3—5 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	0,34
sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 3—5 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	0,11
työttömyyskassalaissa tarkoitettu työttömyyskassa	jäsenmaksutulo	0,66
ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliike	liikevaihto	0,15
kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike	liikevaihto	0,34
sellaisen ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön sivuliike, joka ei hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	liikevaihto	0,15
sellaisen ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön sivuliike, joka hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	ulkomaisen rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	0,0018
ulkomainen ETA-rahastoyhtiö, jolla ei ole Suomessa sivuliikettä ja joka hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	ulkomaisen rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	0,0018
lisämaksu vaihtoehtorahastojen hoitajalle, jonka hoitama vaihtoehtorahasto on sijoitautunut ETA-valtioon tai kolmanteen maahan	vaihtoehtorahastojen hoitajan ulkomailla hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0011
sellaisen ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike, joka ei hoida Suomessa vaihtoehtorahastoa	liikevaihto	0,15
sellaisen ETA-vaihtoehtorahastojen hoita-	ETA-	0,0018

jan sivuliike, joka hoitaa Suomessa vaihto- ehtorahastoa	vaihtoehtorahastojen hoi- tajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen va- rojen yhteismäärä	
ETA-vaihtoehtorahastojen hoitaja, jolla ei ole Suomessa sivuliikettä ja joka hoitaa Suomessa vaihtoehtorahastoa	ETA- vaihtoehtorahastojen hoi- tajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen va- rojen yhteismäärä	0,0018
kolmanteen maahan sijoittautuneen vaihto- ehtorahastojen hoitajan sivuliike	liikevaihto	0,34
kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliike	vakuutusmaksutulo	0,03

5 §

5 §

*Suhteellista valvontamaksua maksavan pe-
rusmaksu*

*Suhteellista valvontamaksua maksavan pe-
rusmaksu*

Perusmaksua ei peritä pörssiltä eikä selvi-
tysyhteisöltä.

Perusmaksua ei peritä pörssiltä.

6 §

6 §

Muun maksuvelvollisen perusmaksu

Muun maksuvelvollisen perusmaksu

Muun kuin 4 §:ssä tarkoitetun maksuvel-
vollisen perusmaksun määrä euroina sekä
maksun suorittamiseen velvolliset määräyty-
vät seuraavasti:

Muun kuin 4 §:ssä tarkoitetun maksuvel-
vollisen perusmaksun määrä euroina sekä
maksun suorittamiseen velvolliset määräyty-
vät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Perusmaksu euroina
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa lais- sa tarkoitettu arvopaperikeskus	260 000
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu talletus- suojarahasto	12 000
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu vakuusra- hasto	2 000
maksulaitoslain 7 ja 7 a §:ssä tarkoitettu oikeushenkilö	1 000
maksulaitoslain 7 ja 7 a §:ssä tarkoitettu luonnollinen henkilö	200
sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoittajien korvausraho	3 000
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukaisesti rekiste- röitymisvelvollinen vaihtoehtorahastojen hoitaja, jolla ei ole rahastoyhtiön toimilupaa	1 000
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 10 luvun 2 §:n 3 momentin mukaisella poikkeusluvalla toimiva	2 000
sijoitusrahastolaissa tarkoitettu säilytysyhteisö	3 000

vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu säilytysyhteisö	3 000
yhteisö, joka on sijoitusrahastolain ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukainen säilytysyhteisö	5 000
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu erityinen säilytysyhteisö	2 000
talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010) tarkoitettu talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö	6 000
luottolaitoksen ja vakuutusyhtiön omistusyhteisö sekä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettun ryhmittymän omistusyhteisö	10 000
pörssin ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisö	10 000
sijoituspalveluyrityksen ja vakuutusyhdistyksen omistusyhteisö	1 000
vakuutusedustuksesta annetussa laissa tarkoitettu vakuutusmeklari	1 000 Perusmaksua korotetaan 180 euroa jokaista vakuutusmeklariyrityksen tai yksityisen elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevaa valvontamaksun määräämisvuotta edeltävän vuoden päättyessä rekisteröityä vakuutusmeklaria kohden.
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu tilinhoitaja	6 000
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu keskusvastapuoli	150 000
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu selvitysosapuoli	12 000
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettu selvitysrahasto ja 6 luvun 9 §:ssä tarkoitettu kirjausrahasto	2 000
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseenlaskija	15 500 Perusmaksua korotetaan 16 000 euroa, jos osakkeelle on kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 5 luvun 2 §:ssä tarkoitettut likvidit markkinat.
suomalainen yhtiö, jonka liikkeeseenlaskema osake on otettu hakemuksesta kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla yksinomaan muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa	12 500
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettul-	10 500 Perusmaksua

la säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseenlaskija, jos kysymyksessä on tämän lain 4 §:ssä tarkoitettu maksuvelvollinen tai jos liikkeeseenlaskijan kotipaikka ei ole Suomessa	korotetaan 11 000 euroa, jos osakkeelle on kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 5 luvun 2 §:ssä tarkoitettut likvidit markkinat.
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan muun arvopaperin kuin osakkeen liikkeeseenlaskija	3 000
suomalainen yhtiö, jonka liikkeeseenlaskema muu arvopaperi kuin osake on otettu hakemuksesta kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla yksinomaan muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa	3 000
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa hakemuksesta olevan osakkeen liikkeeseenlaskija	4 000
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa hakemuksesta olevan muun arvopaperin kuin osakkeen liikkeeseenlaskija	1 000
Eläketurvakeskus	10 000
liikennevahinkolautakunta ja potilasvahinkolautakunta	1 000
Finanssivalvonnasta annetun lain 5 §:n 26 kohdassa tarkoitettu toimintayksikkö	18 000
ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) tarkoitettun ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön sivuliike	1 000
eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa tarkoitettu sellainen ulkomainen ETA-lisäeläkelaitos, jolla on Suomessa sivuliike	1 000
kolmannen maan luottolaitoksen edustusto	1 000
vakuutusedustuksesta annetussa laissa tarkoitettu vakuutus-edustaja, joka on rekisteröity muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa ja jolla on Suomessa sivuliike	300
markkinarakennetoimija-asetuksen 2 artiklan 8 kohdassa tarkoitettu finanssialalla toimiva vastapuoli, 9 kohdassa tarkoitettu finanssialan ulkopuolinen vastapuoli ja 10 kohdassa tarkoitettu eläkejärjestelmä, jonka kotivaltio on Suomessa	10 000

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

13.

Laki

Rahoitusvakausviraston hallintomaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Rahoitusvakausviraston hallintomaksusta annetun lain (1197/2014) 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Maksuvelvollinen

Maksuvelvollinen

Rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa (1195/2014) tarkoitetun Rahoitusvakausviraston, jäljempänä *virasto*, ja rahoitusvakausrahan hallintomaksun on velvollinen suorittamaan:

1) luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettu luottolaitos ja kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike;

2) sijoituspalvelulain (747/2012) 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys ja kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike, jonka vähimmäispääoma vastaa, mitä sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään.

Rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa (1195/2014) tarkoitetun Rahoitusvakausviraston, jäljempänä *virasto*, ja rahoitusvakausrahan hallintomaksun on velvollinen suorittamaan:

1) luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettu luottolaitos ja kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike;

2) sijoituspalvelulain (747/2012) 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys ja kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike, jonka vähimmäispääoma vastaa, mitä sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään;

3) *arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettu arvopaperikeskus.*

4 §

Suhteellinen hallintomaksu

Suhteellisen hallintomaksun maksuperuste ja maksun määrä prosentteina maksuperusteesta sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Maksuperuste	Maksun määrä prosentteina maksuperusteesta
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu talletuspankki	taseen loppusumma	0,0006
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu luottoyhteisö	taseen loppusumma	0,0006
kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike	taseen loppusumma	0,0006
sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	0,03
kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike, jonka vähimmäispääoma vastaa, mitä sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään	liikevaihto	0,03
arvopaperikeskus	liikevaihto	0,03

5 §

Suhteellista hallintomaksua maksavan perusmaksu

Suhteellista hallintomaksua maksavan perusmaksun määrä euroina sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

5 §

Suhteellista hallintomaksua maksavan perusmaksu

Suhteellista hallintomaksua maksavan perusmaksun määrä euroina sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Maksu euroina
liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (1501/2001) tarkoitettu liikepankki, säästöpankkilaisissa (1502/2001) tarkoitettu säästöpankkiosakeyhtiö sekä osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (423/2013) tarkoitettu osuuspankkiosakeyhtiö	300
säästöpankkilain 1 §:ssä tarkoitettu säästö-	300

pankki	
osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 1 §:ssä tarkoitettu osuuspankki tai osuuskuntamuotoinen luottolaitos	300
muu luottolaitos	300
talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010) tarkoitettu talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö	300
luottolaitoksen omistusyhteisö	300
kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike	300
sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	300
kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike, jonka vähimmäispääoma vastaa, mitä sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään	300
arvopaperikeskus	300

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*